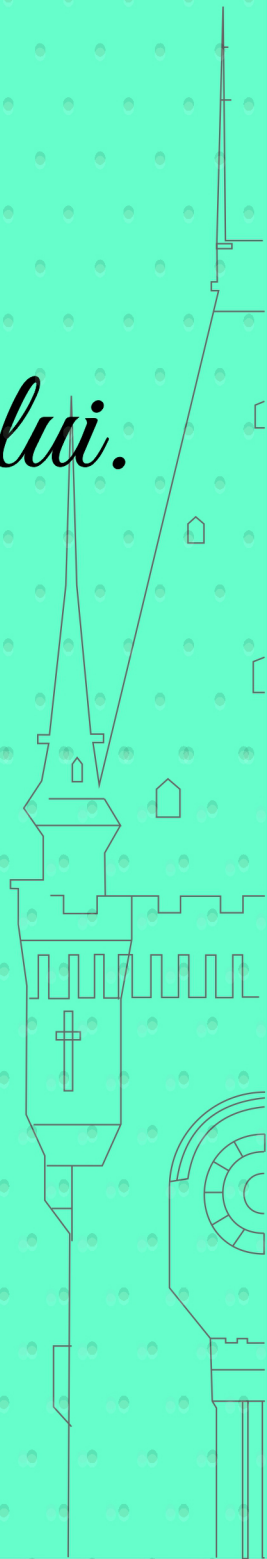


Poveștile Iașului.

2025

Editura *Asachiana*
Iași • 2025



POVEȘTILE IAȘULUI.
2025

**POVEȘTILE IAȘULUI.
2025**

Asachiana

Copertă: *Cezar BACIU*

Poveștile Iașului. 2025

ISSN 3061-5070 ISSN-L 3061-5070

Copyright © – Toate drepturile rezervate

Editura Asachiana

Redactori: *Florentin BUSUIOC*
Dumitru ȘERBAN

Apărut 2025
Iași – România

Biblioteca Județeană „Gh. Asachi” Iași
Bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr. 8-10,
(Galeriile Comerciale, mezanin), 700063
Telefon: (+4) 0332 110044
E-mail: contact@bjiasi.ro
Web: <http://www.bjiasi.ro/>

Cuvânt lămuritor

Poveștile Iașului este un proiect al Bibliotecii Județene „Gh. Asachi” Iași, care își propune încurajarea creației literare în proză, având ca sursă de inspirație Iașul și împrejurimile sale, proiectul adresându-se elevilor de gimnaziu și de liceu. Prezentul volum este o selecție dintre lucrările participante la concurs. Au răspuns invitației noastre tineri autori din gimnazii și licee ieșene, îndrumați de profesorii lor: Roxana-Ioana Arhire (Colegiul Național „Emil Racoviță”), Alina Bârlădeanu (Colegiul Economic Administrativ), Mihaela Calabalic (Colegiul Național Iași), Ramona Comănescu (Colegiul Național Pedagogic „Vasile Lupu”), Mihaela Crupenschi (Colegiul Național de Artă „Octav Băncilă”), Ioana Dumitrescu (Colegiul Tehnic „Gh. Asachi”), Petru Istrate (Colegiul Tehnic „Ioan C. Ștefănescu” Iași), Emil Munteanu (Colegiul Național Iași), Ana Iuliana Olinici (Liceul Universității „Alexandru Ioan Cuza” Iași și Școala Gimnazială „Bogdan Petriceicu Hașdeu” Iași), Rotaru Cătălina (Liceul Teoretic „Dimitrie Cantemir”), Anișoara Sprânceană (Colegiul Național „Mihail Sadoveanu” Pașcani).

S-a alăturat proiectului nostru din proprie inițiativă eleva Mălina Rianna IANCU, clasa a X-a (Colegiul Tehnic „Henri Coandă” Timișoara).

Juriul concursului a fost alcătuit din Constantin Dram (președinte, prof. univ. dr. Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași), Florentin Busuioc (editor, Biblioteca Județeană „Gh. Asachi” Iași), Dumitru Șerban (redactor, Biblioteca Județeană „Gh. Asachi” Iași).

Au fost desemnați următorii câștigători:

Secțiunea gimnaziu: **Teea Gabriela CREANGĂ**, clasa a VII-a, Școala Gimnazială „B. P. Hașdeu” Iași.

Secțiunea liceu: **Giulia Theodora TEȘU**, clasa a X-a, Colegiul Național „Mihail Sadoveanu” Pașcani.

Clasele V-VIII

Sub umbra unui stejar

Primăvara, anotimpul în care natura renaște, își anunțase sosirea prin darurile ei de o uluitoare prospețime parfumată. Soarele a urcat din nou pe calul albastru al văzduhului, mângâind pământul cu razele călduțe, gingașe și prietenoase. Acestea curgeau ca niște izvoare aurii printre ramurile împodobite cu bijuterii ale copacilor. Frunzele își șopteau taine, în timp ce vântul delicat trăgea cu urechea.

Mă plimbam pe o alee îngustă, îmbrăcată în copaci bătrâni, dar bine gătiți, ce ducea spre un parc întins. În centru se afla un stejar înalt. Ramurile sale se întindeau spre cer, luându-se la întrecere una cu alta. Trunchiul său gros părea ca o armură uitată de timp, iar rădăcinile sale spuneau basme și poezii.

M-am așezat la poalele sale și am închis ochii. Auzeam un murmur ce părea să îmi șoptească versuri. Glasul părea lin și gingaș. Pe o ramură mai groasă, erau scrise două cifre. Cineva își găsisese iubirea în acest loc. Vântul a început să bată lin. Mi-a împărtășit fiori, dar unii plăcuți. Totul părea vrăjit, ca și cum eram într-o poveste nemuritoare. Dar totul era real și tulburător.

Un foșnet de frunze se auzea din spatele meu. O veche sărea de pe o ramură pe alta, cu lăbuțele pline de nuci și

ghinde. S-a ascuns deodată într-o scorbură. M-am ridicat să privesc de aproape miracolul unei ființe atât de mici și, totuși, atât de captivante, încât inima îmi zvâcnea cu putere în piept, bătând zgomotos în pereții coastelor. Tacticos, a început să cojească o ghindă. De la poalele ei, se ridicau două lăbuțe mici și maronii. Era puiul ei flămând, cerându-i mamei de mâncare. Veverița i-a dăruit ghindă cojită și micuțul imediat s-a apucat de ronțăit cu poftă.

Zâmbeam iar ochii mi s-au umplut de lacrimi. Nici nu știu ce m-a emoționat atât de tare: iubirea unei mame pentru puiul ei, faptul că stăteam atât de aproape și aveam eu însămi forța nebănuită până atunci să stau încremenită, într-o admirație mută?... Am rămas acolo până când soarele a început să se ofilească pe la margini, ca o panseluță galben-arămie catifelată. Doamne, cum ar fi așternut Eminescu în cuvinte miracolul la care eram martoră. Cuvinte dumnezeiești, de o extraordinară simplitate ar fi prins viață sub pana lui. Eu nu pot să scriu, dar pot să simt și mă felicit în gând pentru minunata idee de a face o banală plimbare, la invitația primăverii. De fapt, natura nu este niciodată banală și ne surprinde la fiecare pas. M-am cufundat în gânduri și m-am luat de mână cu frumusețea naturii ca să-mi caut inspirația.

După ce astrul zilei a apus, Luna și-a arătat portretul pe văzduhul întunecat, anunțându-mă ca a venit vremea să ajung acasă. Astfel, m-a împins din oglinda tainelor fără sfârșit. Chicoteam. Știam că venise timpul să părăsesc stejarul, însă nu doream. Micuța familie deja adormise. Arborele era fermecat, martorul unei povești de dragoste ascunsă, tovarășul unui poet cu fruntea albă, care își găsea alinare sub ramurile lui, adăpostul celei mai frumoase familii de veverițe și, mai nou, depozitarul visurilor mele.

O întâlnire neașteptată

Nimeni nu știe unde se naște, dar sigur unul din locurile unde și-ar putea dori oricine este în târgul Iașilor. Norocul meu este că m-am născut aici. Orașul meu natal nu este doar unul dintre cele mai frumoase orașe ale României, poate chiar ale Europei, ci și un loc unde cultura se împletește cu istoria, plin de monumente și clădiri care ne vorbesc despre trecut.

Grădina Copou găzduiește Teiul lui Eminescu și amintește de toți marii scriitori care au trăit aici. Eu îl iubesc pe Eminescu și încă mai visez că mă întâlnesc cu el pe aleile din parc.

Odată, plimbându-mă prin Parcul Copou, am început să visez cu ochii deschiși. Lumea dispăruse din jurul meu, iar eu eram fermecată de parfumul teilor, de fiecare fir de iarbă, de ciripitul păsărilor și zumzetul albinelor. Stăteam pe o bancă fredonând romanețe așa cum învățasem la Operă. Timid s-a apropiat de mine un bărbat înalt, subțire, parfumat discret și cu o privire blândă. Am tresărit... Mi-am dat seama că acesta nu este un oarecare, ci tocmai marele poet Mihai Eminescu.

Doamne... chiar era lângă mine... S-a așezat pe bancă tăcut și m-a rugat să continui să cânt. Ca prin miracol, mi-

am amintit că știam romanța „Floare Albastră” și, deși eram fascinată de ce mi se întâmpla, am cântat cu drag această melodie. M-a ascultat răbdător, parcă ne-am fi cunoscut de o veșnicie.

Am făcut cunoștință, dar eu știam deja cine este și am pornit pe aleile din Copou dorindu-și să îmi facă cunoștință cu un vechi prieten de-al său. Aveam emoții, însă eram fericită. Am ajuns repede pe Sărărie, acolo unde la o casă veche stătea un bărbat mai în vârstă, înțelept și blând. Da, ați ghicit era Creangă, care, fără să ne întrebe nimic, a început cu poveștile lui din copilărie, la o cană de lapte și o bucată mare de plăcintă. La acea bojdeucă timpul stătea pe loc.

Totuși, ceva se întâmpla, am început să îi aud din ce în ce mai greu și fără să îmi dau seama, am deschis ochii mari și mă aflu pe o altă bancă, în același parc, dar de data aceasta sub Teiul lui Eminescu. În mână țineam flori de tei, iar de jur împrejur se mai simțea încă parfumul lui Eminescu. Aveam niște sentimente contrare, de revoltă că nu mai sunt cu cei doi, dar și de fericire că am avut șansa, măcar în vis, să îi întâlnesc pe cei mai minunați bărbați ai literaturii noastre, Eminescu și Creangă.

Fiecare stradă din Iași spune o poveste despre trecut. Însuși Ion Creangă și-a relatat amintirile din copilărie aici. La Teatrul Național „Vasile Alecsandri” și Opera Română am descoperit pentru prima dată frumusețea versurilor lui Eminescu. Aceste locuri încântă ieșenii cu spectacole uimitoare. Anual se organizează festivaluri și evenimente culturale diverse, păstrându-se astfel renumele Iașiului de capitală culturală a României.

Iașiul, „Orașul celor șapte coline” este orașul meu drag, deoarece mă surprinde la orice pas cu mărturii ale trecutului țării noastre!

Orașul meu spune povești

M-am întrebat de multe ori: „Oare doar oamenii pot spune povești?” ...

Era o zi liniștită de toamnă în Iași, cetatea frumoasă a celor șapte coline de poveste. Soarele se juca printre frunzele galbene și roșiatice din Copou, iar vântul adia ușor, mișcând crengile copacilor într-un „pas ușor de menuet”. Mergeam încet pe aleile întomnate și ascultam foșnetul frunzelor sub pașii mei lenți. Orașul părea calm, iar eu mă simteam liniștită, ca și cum aerul răcoros mă făcea să plutesc ca pe un nor prea ușor.

Pe o bancă, un bătrân citea o carte groasă, care părea din alte vremuri, în timp ce nepoțica sa desena naiv peisajul autumnal, într-un caiet vesel colorat. Privindu-i, mi-am amintit cu dor cum veneam și eu, împreună cu părinții, în parcul bătrân, când eram de vârsta ei. Mama îmi recita versuri sau îmi spunea povești despre scriitorii care au trăit în Iași, în timp ce tata îmi arăta străzile pe care zburda în copilăria sa, peste care au trecut anii în goană... Uneori, ne opream lângă Teiul nemuritor al lui Eminescu și ascultam vântul cum adia printre ramuri și printre culorile din paleta bogată a toamnei de poveste. Părea că și el, odată cu adierea

sa, îmi șoptește versuri despre îndrăgostiții de odinioară care își căutau refugiul printre copacii seculari ai parcului.

O frunză roșie s-a desprins, ca prin farmec, dintr-un copac și a căzut lângă mine. Am ridicat-o și am zâmbit, gândindu-mă cât de frumoasă este toamna în orașul meu! Am mers mai departe, pe străzile în care tradiția și modernul își dau mâna într-o desăvârșită armonie, spre Palatul Culturii. Clădirea veche, care se ridică pe vechiul domeniu al Curții Domnești, strălucea ușor în lumina apusului, iar ferestrele reflectau nuanțele vibrante ale soarelui, care își trăiește povestea din zilele imemorabile ale Creației.

Am trecut prin Piața Unirii, un centru vechi și în același timp, atât de nou, al cetății. Oamenii grăbiți mergeau în toate direcțiile, cu dorul casei în priviri, aerul plăcut al toamnei și aroma de cafea, savurată de tinerii studenți, se amestecau cu foșnetul pașilor mei. M-am oprit câteva clipe și am privit cu entuziasm cerul roșiatic. Mi-am dat seama că fiecare colț al Iașului are o poveste, că orașul meu este o fascinantă poveste fără sfârșit, pe care o scrie zi de zi, o îmbogățește cu sensuri noi, unele descifrate, altele învăluite încă în mister.

Când am plecat spre casă, cerul se colorase deja în nuanțele curcubeului. Orașul se învăluia în mantia păcii și în vâlul tăcerii. Am simțit o bucurie calmă și mi-am dat seama că trăiesc într-un spațiu al amintirilor și al poveștilor rostite și nerostite. În ziua aceea de toamnă, am înțeles cât de frumoasă poate fi liniștea unui loc care te face să zâmbești, aparent fără motiv, doar pentru simplul fapt că devii parte din povestea sa!

Secretul din vechiul Iași

Dimineața se așternuse ușor peste oraș, ca o pânză subțire de lumină. Aerul mirosea a flori de tei, iar cerul avea culoarea liniștii. În ziua aceea, bunicul m-a invitat să mergem împreună într-o plimbare prin Iași, orașul pe care el îl numea mereu „inima Moldovei”.

— Hai să-ți arăt un Iași pe care nu-l vezi în poze, mi-a spus el, zâmbind misterios.

Am pornit din fața Palatului Culturii, o clădire uriașă și plină de taine. Ferestrele străluceau în soare ca niște oglinzi din alt timp. Bunicul mi-a povestit că, demult, aici a trăit un ceasornicar care avea grijă de turnul cu ceas. Se spune că într-o noapte omul a dispărut fără veste, lăsând în urmă doar o cutiuță din lemn de nuc. Nimeni nu a reușit s-o deschidă vreodată, dar legenda spune că înăuntru se află o hartă spre „locul unde timpul s-a oprit”.

Am zâmbit, crezând că bunicul glumește, dar în ochii lui era o lumină ciudată, un amestec de amintire și adevăr.

Pe măsură ce mergeam mai departe, orașul părea că prinde viață în jurul nostru. Copacii foșneau ca niște povești nerostite, iar clădirile vechi din jurul Palatului își etalau balcoanele de fier forjat, ca niște mâini care ne chemau spre ele. Bunicul îmi arăta detalii pe care nu le-aș fi observat

singură – chipuri de îngeri sculptate în piatră, inscripții vechi abia vizibile, simboluri ciudate care se repetau pe zidurile mai multor clădiri.

– Vezi semnul ăsta? spuse el, arătând spre o floare ciudată, sculptată pe o ușă veche.

– Da... Ce e?

– Spun unii că e semnul ceasornicarului. Îl găsești doar pe clădirile unde a lăsat el urme. Poate că încerca să ne spună ceva.

Am simțit atunci o nouă curiozitate. Parcă orașul nu mai era doar un loc, ci o hartă a unui mister pe care doar noi îl puteam descifra.

Am coborât încet spre Biserica Trei Ierarhi, trecând printr-un coridor de lumini și umbre. Soarele cădea printre crengile teilor, iar piatra bisericii părea că respiră. Când am intrat în curte, o liniște adâncă ne-a învăluit. Mirosea a tămâie și a veacuri vechi.

Pe zidul lateral, am zărit din nou simbolul ciudat, aceeași floare sculptată discret, aproape invizibilă. Inima mi-a bătut mai tare.

– Bunicule, e același semn!

– Așa e, spuse el încet. Poate că aici se oprește timpul...

Un bătrân măturător s-a apropiat de noi. Avea ochii senini și mâinile bătătorite.

– Căutați ceva, tânără domniță?

– Nu știu sigur, am răspuns eu, rușinată. Poate doar o poveste plină de lumină...

– Atunci să știi că Iașul nu-și dă poveștile oricui. Trebuie să le meriți, zise el și plecă, lăsând în urmă un firicel de praf de lumină.

Cuvintele lui m-au urmărit toată ziua. Am mers mai departe, până în Copou, unde teii scuturau petale albe peste

alei. Ne-am oprit la Obeliscul Leilor, iar bunicul mi-a povestit despre tinerii de odinioară care ascunseseră aici o capsulă a timpului, plină cu mesaje pentru viitor. În timp ce el vorbea, am văzut ceva mic și lucios între pietre. Am ridicat un medalion vechi, în formă de floare exact ca simbolul de pe ziduri. Pe spate era gravat un cuvânt: „continuă”.

— Poate e doar o întâmplare, am zis eu.

— În Iași, întâmplările nu sunt niciodată doar întâmplări, a spus bunicul zâmbind.

Seara, când soarele cobora peste oraș, Palatul Culturii se colora în auriu, iar clopotul lui bătea rar, ca o inimă veche. Țineam medalionul în palmă și simțeam că țin în mână o bucățică din misterul orașului.

Atunci am înțeles că poveștile adevărate nu se termină niciodată. Iașul are felul lui de a te chema, de a-ți arăta câte un semn, câte o amintire, până când înveți să-l asculți cu adevărat. Poate că secretul nu era ascuns într-o cutie, ci în felul în care orașul îți vorbește, tăcut, dar plin de viață, luminat de soare, de lună și de sufletele celor care trăiesc în orașul celor șapte coline...

Teea Gabriela CREANGĂ, clasa a VII-a
Școala Gimnazială „B.P. Hașdeu” Iași

Magia micului secret

„Amintiri din copilărie”. Asta scria pe coperta prăfuită și trecută prin magia timpului schimbător a unei cărți. Lângă ea, o fetiță cu părul blond ca aurul spicului de grâu, stătea tolănită printre firele crude de iarbă verde și printre sutele de flori pictate în mii de nuanțe vesele și primitoare ale primăverii timpurii.

O chema Elisa, provenea dintr-o familie nu cu foarte multe posibilități, în schimb, îi plăcea lectura mai mult decât orice altceva. În seara aceea se afla pe una dintre cele mai spectaculoase coline ale capitalei Moldovei, cea care o inspira cel mai tare și cea care o ajuta să se teleporteze cu mintea în adevărata fantezie a literaturii – Copoul. Se sui pe un delușor, unde liniștea acaparase întregul tărâm. Doar șuieratul firav al vântului ce răsfoia paginile plăpânde ale operei lui Creangă se mai auzea. Fata își ținea spatele sprijinit de scoarța unui stejar bătrân, cu frunze verzi ca smaraldul, iar privirea ațintită către spectaculosul apus al mării stele cerești – Soarele. Pe boltă dansau felurite culori calde, creând degradeuri magnifice, demne de o pictură de milioane. Soarele turna peste marele oraș razele sale aurii și sclipitoare, creând o atmosfera memorabilă, de poveste.

Nu putu sta mult, deoarece următoarea zi avea școală, era într-adevăr „Săptămâna Altfel”, dar aveau excursie cu doamna profesor de istorie la unul dintre cele mai cunoscute monumente istorice ale Iașului, doar dumneaei știind despre care este vorba.

*

În același timp, dar în altă parte a orașului, un băiețuș pe nume Eduard și cam de vârsta Elisei, cu părul castaniu și ochi albaștri ca apa oceanului, ura lectura cu toată înverșunarea. În schimb, provenea dintr-o familie cu ceva mai multe posibilități, și care, la momentul respectiv, deținea unul dintre cele mai cunoscute monumente ale orașului – Palatul Culturii. De obicei, doar tatăl lui mergea dimineața la Palat pentru a-l verifica, însă în acea zi, băiatul se simți stăpânit de o altfel de energie.

Se trezi singur de dimineață, cu un sentiment aparte în suflet, ce nu-i dădea pace. Până și atmosfera era altfel în acea zi. La geamul aburit, cântau cu glas melodios câteva rândunele cu penaj maroniu ca ciocolata și ochi mici, cât boabele de piper, ceea ce nu se mai întâmplase de ceva vreme. O luase ca pe un semn, așa că se îmbracă cu blugii de duminică și cu cea mai bună cămașă a sa, albă ca spuma laptelui. Se încălță cu pantofii primiți de la mama, cadou de ziua lui, își aranjă părul în grabă, iar apoi o zbughi pe holuri alergând printre majordomii care îl întâmpinau mirați și printre frații lui care îl priveau obosiți și confuzi în același timp.

Când ajunse în bucătărie, își zări tatăl gata de a ieși pe ușa impunătoare a casei, însă îl prinse de încheietura mâinii și cu o voce gâfâindă, îi spuse:

— Tată, stai, azi vin cu tine!

Bărbatul, un domn înalt și suplu, ca tras prin inel, adoptase un chip sever, dar în același timp uimit la spusele fiului sau. Băiatul își privea tatăl de jos, cu un chip rugător, sperând ca acesta să nu-l ia la întrebări, deoarece răspunsul ar suna foarte ciudat. Văzând asta, tatăl își descremeni buzele, zâmbind și spunându-i:

— Sigur, fiule, de când așteptam să-mi spui asta! Băiatul îi răspunse zâmbind, la rândul său, iar apoi plecară împreună la drum, către Palat.

*

În cealaltă parte, Elisa se trezi și ea cu zâmbetul pe buze, fericită că azi avea să exploreze un frumos monument de care nu știa încă, dar avea să afle cât mai curând. Aceasta alege o frumoasă rochiță din garderoba sa plină de culori, încălțându-se cu balerinii ei preferați. Și, fiind oarecum o zi specială, mama îi împletise părul în două cosițe, printre care strecuraseră câteva floricele stropite în pete de culoare, în contrast cu rochița preferată a fetei.

După ce mama o sărută dulce pe frunte, fetița își pune ghiozdanul în spate și pleacă spre stația de autobuz. Pe drum, se uită către cer, se bucură de cât de senin și însorit era pe atunci afară, gândindu-se că în acea zi avea să se întâmple ceva semnificativ, de vremea era atât de frumoasă ziua!

*

Ajunsă la școală, află ca vor vizita mărețul Palat al Culturii. Când s-au văzut în fața edificiului, toți copiii au rămas marcați de arhitectura regală care aștepta să fie descoperită. Fiecare colțișor, fiecare perete, fiecare unghi al

Palatului erau atent desăvârșite, fiind frumos șlefuite, punând în evidență eleganța și rafinamentul cu care au fost realizate.

Pentru că Elisa fu capturată de splendoarea ce zbura în aerul pe care îl respira, farmecul dulce al împrejurimilor îi ajunse până în adâncul sufletului.

Tot visând și neuitându-se pe unde merge, fata se izbi într-un băiat cam cât ea de înalt, căzând amândoi pe podeaua rece. Când se ridicară, în timp ce se scuturau de praf, amândoi își cerură iertare, iar când își înălțară privirile din pământ, amândurora începură să le sclikească ochii ca unele diamante puse în caldele raze ale soarelui.

Când băiatul i-a zărit cărțile cu opere literare, trase o scurtă privire în jur, ca nu cumva să-i vadă cineva, iar mai apoi o luă de mână și începură să alerge până când ajunseseră în fața unei impunătoare uși, atent cioplită din lemn de brad. În momentul acela, băiatul îi spuse:

— Mă numesc Eduard! Te rog, nu spune nimic! Crede-mă, îți va plăcea mult unde te duc!

— Eu sunt... Elisa, spuse fata cu o voce firavă, după puțin timp. Băiatul îi zâmbi, gândindu-se că acesta era semnul de dimineață! Ea era motivul pentru care se trezi, așa că dădu tot ce putu pentru a o face pe fată fericită.

Când deschise ușa, o bibliotecă impunătoare, cu mese și detalii din lemn, i se întindea înaintea ochilor. Fata credea că visează. Totul arăta ca în filme, cu rafturi înalte până în tavan, fin cioplite, cu scări ce duceau în spații de studiu, dar și la ultimele cărți de pe cele mai înalte rafturi. În cameră mirosea a lemn proaspăt și a pagini vechi de carte, mirosul preferat al oricărui cititor împătimit. Elisa se simțea ca într-un colț de rai, nu credea că poate vedea ceva mai frumos de atât vreodată în viața ei! Își îndreptă, din nou, privirea plină de strălucire spre Eduard, care, la rândul său, o privea de

sub pragul ușii zâmbind, și-i spune cu un glas cuprins până în adâncul inimii de uimire:

– Pot să..., și neapucând să termine, băiatul dă aprobator din cap. Fata fuge către o masă cu o carte așezată pe ea. Își trage un scaun și se așează, iar lângă ea, își găsi loc și Eduard privind-o fericit. Elisa trage cartea mai aproape, începând să îi răsfoiască paginile firave. În momentul acela, fata luă mâna de pe carte și-l îmbrățișă lung pe băiat.

– Mulțumesc, mulțumesc, mulțumesc! spune fata cu recunoștință. Mulțumesc din suflet că m-ai adus aici..., dar un strigăt nu o lăsa să-și termine fraza.

– Mă bucur nespun de mult că îți place, dar acesta care a strigat acum, e tata și ar cam trebui să plec. Din păcate, și tu la fel ar trebui să procedezi!

Cei doi ieșiră din biblioteca secretă a Palatului, apoi își luaseră rămas bun. Eduard se îndreptă spre tatăl său, iar Elisa înapoi la grupul cu clasa, nescoțând vreo vorbă despre intrarea lor în sanctuarul magic al lecturii.

Din acea zi, băiatul a mers în fiecare dimineață cu tatăl său la Palat, doar pentru a petrece timp cu Elisa, în misterioasa bibliotecă plină de lumina înțelepciunii, a cărei existență era cunoscută doar de cei doi. Însă, după un timp, află și tatăl băiatului de micul lor secret, dar nu se supără, deoarece lui Eduard începuse să-i placă din ce în ce mai mult literatura. Mergea la bibliotecă, indiferent dacă Elisa era sau nu era acolo. Lumina cărților fusese descoperită și de băiat.

Din acea zi, cei doi au rămas prieteni buni, ținând legătura destul de des, iar subiectul preferat al dialogului dintre ei a devenit lectura – sursă a luminii sufletești, spirituale.

Iașul unui vis de toamnă

Ana și Mihai, împreună cu părinții lor, vizitează Iașul pentru prima oară, așa că și-au propus să vadă cât mai multe locuri.

Întâi, au mers în centrul orașului, la Palatul Culturii:

— Ce frumos! Palatul acesta e demn de o regină! spuse Ana.

— Chiar așa pare. Turnurile sunt atât de înalte, că ating cerul, zise Mihai.

— Eu cred că palatul acesta a fost construit acum mulți ani, zise tata.

Mihai își scoase atlasul, cercetă un timp și spuse:

— Palatul acesta a fost construit între anii 1906 și 1925. Deci, acum are un secol de când a fost finalizat, zise el.

— Uau! Chiar e foarte vechi, zise Ana.

— Cine l-a construit și de ce? întrebă mama.

— Aici scrie că a fost construit de arhitectul Ion D. Berindey cu scopul de a deveni un nou Palat de Justiție și Administrație. Dar din 1955, clădirea a devenit un Palat al culturii și acum găzduiește patru muzee.

— Ce interesant! spuse mama. Până la plecare trebuie să le vizităm.

Apoi, au vizitat Grădina Botanică din Copou:

– Ce frumoasă e grădina aceasta! Natura e atât de colorată, că pare o paletă de acuarele.

Câte specii de plante sunt, Mihai? spuse mama.

Băiatul cercetă iar în atlas și spuse:

– Conform atlasului, sunt 7530 de specii și subspecii de plante în această grădină.

– Uau! Cât de multe sunt! Parcă are toate speciile din lume, spuse Ana.

– Plantele acestea sunt foarte multe și foarte frumoase, spuse mama. M-aș putea muta aici, în mijlocul grădinii acesteia îmbrăcată în culorile toamnei.

Nu în ultimul rând, au vizitat și Parcul Copou, care era în apropiere de grădină. Când au ajuns la Teiul lui Eminescu, Ana spuse:

– Ce copac frumos! Cine l-a plantat?

Mihai și-a deschis atlasul, răsfoi puțin și spuse:

– Nu se știe cine l-a plantat, dar se știe că aici stătea Mihai Eminescu atunci când locuia în Iași, zise el.

– Mihai Eminescu a stat sub acel tei? Aș vrea să-l îmbrățișez ca pe un prieten vechi și să mă încarc cu energia care l-a inspirat pe Eminescu, spuse Ana.

Au mai vizitat și Plopii fără soț, Teatrul Național și Mitropolia. În ultima seară, au mers la releul de pe Bucium pentru a admira luminile strălucitoare ale orașului forfotind în culorile unei nopți de toamnă.

– Iașule, Iașule, mândră cetate! spuse tata.

Iași, un oraș feeric

Orașul Iași este unul dintre cele mai frumoase, vizitate și istorice orașe, cu atracții turistice și monumente contemporane, dar și istorice.

Un loc de o frumusețe deosebită și magie autentică este Grădina Botanică, cu expoziții unice cu flori și plante exotice sau de sezoane diferite.

Toamna, când frunzele ruginii făuresc covorul toamnat, la Grădina Botanică este o expoziție minuțioasă, cu flori de toamnă, plante unice și aranjamente multicolore.

De o parte și de alta a aleii se găsesc minunile toamnei, flori tomatice, crizanteme, garoafe sau altele cu mișme încântătoare. După expoziția de toamnă urmează sera cu plante gingașe și fragile, iar după, își face apariția „Zâna Toamnei”, cu rochia multicoloră și fragilă.

Impunătoare, pe mijloc, la răscruce, se afla Zâna Toamnei cu chipul blând, privirea caldă, cioplită de îngeri, cu rochia țesută de natură, cu frunze aurii precum soarele, roșiatică precum focul și maronii ca ciocolata, toate frunzele, împreună, făurind rochia unică a Toamnei.

Când ascultam foșnetul frunzelor din copacii din apropiere și dansul agale al acestora, deodată, în spatele meu, Zâna Toamnei din expoziția frumos amenajată, a în-

ceput să danseze, într-o parte și în alta, pe muzica făurită de crizantemele multicolore. Zâna Toamnei dansa de zori cu pantofii din dalii mărunte, iar mâinile ei firave, se undulau pe lângă corpul ei mlădios.

Frumusețea zânei era de neîntrecut, deoarece părul îi era creat din fire de aur și veșmintele ei din frunze colorate.

Totul era precum un vis: Zâna Toamnei dansa pe muzica florilor, iar copacii își legănau crengile pe ritmul creat de zână. Timpul se scurgea, iar minunea nu se sfârșea. Zâna dansa, iar eu am urmat-o cu pași mărunți, mai încet la început, exersând alături de ea.

După ce muzica a încetat, zâna s-a oprit din dans, s-a așezat la locul ei, pe mijloc la răscruce, de parcă nimic nu s-a întâmplat.

Împreună cu Zâna Toamnei, după ce a revenit pe ringul de dans, ne-am luat de mână și am fugit, prin Grădina Botanică, printre flori înmiresmate și multicolore. Am admirat împreună cu ea mireasma și priveliștea cu o sumedenie de plante și păsări libere pe bolta cerească.

Zâna și-a scos bagheta magică, un simplu băț cu sclipici și în vârf, nu o stea, ci o frunză mică aurie precum mingea de foc. A învărtit bagheta în aer de trei ori, iar o mică scânteie a fost trimisă spre o floare firavă și ofilită. Floarea a primit culori aprinse de la magia baghetei și a început să crească neîncetat, din ce în ce mai mult, crescând pe timp ce trecea, iar ea se făcea mai mare.

Am întrebat-o pe Zâna Toamnei de ce a pus această magie pe mica floare, dar ea nu mi-a dat niciun răspuns. Zâna privea cu mândrie vraja acesteia, privind floarea tot crescând neconținut.

Timpul se scurge, iar deodată floare s-a oprit din crescut. Floarea revenea la normal, iar culorile aprinse rămăneau pe petalele frumos decorate de magia zânei.

Zâna zâmbea, admirându-și munca dintr-o simplă mișcare a baghetei, culorile vibrante și frumusețea naturii care ne înconjură.

În timp ce admiram toate florile din Grădina Botanică împreună cu Zâna Toamnei, deodată ea a dispărut, lăsând în urmă o linie aurie sclipicioasă... Am urmat praful auriu și am ajuns la răscruce, la vechiul loc, unde era ea la expoziția de toamnă.

Am întrebat copacii și florile pentru a-mi spune dacă dansul și magia din Grădina Botanică au fost cu adevărat sau doar imaginația și vântul tomnatic au dansat pe ringul floral împreună cu farmecul frunzelor.

Totul a fost o fantezie, iar Zâna Toamnei, nemișcată de la locul ei, a dansat fermecător pentru acest oraș, iar imaginația și creativitatea s-au luat de mână și au creat dansul spectaculos al zânei.

Iașul este un oraș în care poți visa, unde imaginația nu are limite!

Iubesc acest oraș, deoarece inima poate trăi și ea alături de suflet, iar prietenia și iubirea se țin de mână în acest oraș minunat!

Nu m-aș muta niciodată din acest oraș, deoarece Iașul este un oraș de suflet, iar sentimentele și amintirile nu o să piară niciodată de aici!

Jurnalul lui Gus Gus

04.04.2025

Dragă Cașcavălică,

Nu îți va veni să crezi unde sunt! Am mers pe-un măgăruș tocmai până-n Iași, la Rebeca acasă! Vai, dar ce frumos e aici! Merge la ceva... cum îi spune... așa, da, merge la școală și m-a luat și pe mine! Are niște profesori tare simpatici! S-o fi văzut pe doamna care le predă română, ce atentă era la proiectele copiilor! Mi-a plăcut de ea! Dar și doamna de religie și doamnele de muzică și de desen și de informatică și tic-tac, pardon și tic, erau tare drăguțe! Cred că și Cenușărica a mers la școală, deși nu prea zice nimic despre asta! Doar altfel cum să știe atât de multe?

Mi-a zis, în schimb, Rebeca, că are teme la școala asta și că uneori îi plac, altele nu... are și ceva, cum le spune... așa, teste! Are și teste din astea, la care are emoții multe! A avut unul chiar cu o zi înainte să ajung eu... S-a descurcat „așa-și-așa”, a zis ea, însă sunt brânzi-sigur că la următorul va face și mai bine! Mi-a mai povestit atunci câte ceva și despre colegii și amicii ei și am cunoscut niște fete așa de simpatici! Pe una din ele o chema Delia, care mi-a spus că este una dintre cele mai bune prietene ale ei. (P.S.: mi-a spus că are muuulte prietene cele mai bune și Olivia, Ilinca, Amelie și Petra, Maria și Anastasia și Alexandra și Ada și

Alessia și... mai pe scurt se înțelege extraordinar de bine cu toate!). La fel de bine mă înțeleg și eu cu Jaq și Cenușărica și cu toți ceilalți șoricei!

În legătură cu ronțăneala, Rebeca mi-a dat niște bruschete de la un magazin popular aici la ei... așa, da, de la Ciambella! Au fost minunate la fomiță! Asta la școală, că acasă m-a servit bunica ei cu ciorbiță și cu un grătărel, mniam-mniam! Tareee bune au fost toate, m-am săturat și-am și gustat din fiecare-n parte!

Cam asta a fost pe vineri... dar, vai, brânză și murături! Am uitat să vă zic, când mi s-a făcut somn un pic, am adormit, cum nici nu pot să mă exprim! Ce pătuț, ce pături-că, de sforăiam ca o pisică!

05.04.2025

Dragă Cașcavălică,

Azi tot devreme s-a trezit Rebeca și m-a luat din nou cu ea... Am mers, nu știu unde, la CEX parcă, sau așa ceva. Aici a-nvățat română, gramatică sau cum s-o numi! Cu sunete, cu liniare, cratime, niște bețișoare! Cu părți de vorbire, le știa bine, bine, dar eu nu-nțelegeam decât o pisicească, ce să zic! Deși nu era chiar atât de rău, eu m-am cam plictisit puțin... dar când am terminat și acasă am plecat, tareee mult m-am mai distrat!

Pizza am comandat și-am mâncat îndată! La Cenușărica așa ceva n-am mai gustat, avea o aromă de neuitat! Pe codița mea, ce bună era!

De la atâta mâncat, direct în pat m-am răsturnat! Serios vorbesc, nu-i nicio brânză-mucegărie, doar și Rebeca știe, că ador somnul și că seara-i o nespusă bucurie!

06.04.2025

Dragă Cașcavălică,

Am o veste super tare! Rebeca pleacă la plimbare... Pe urechile mele, ce bucuroasă era! Mi-a spus că mâine merge în excursie, că trebuie să-și facă băgăjelul cât mai repede posibil, da, da, exact așa! Știi ce am făcut eu în schimb, cât ea cotrobă-cașcavălea? Am ajutat-o, normal, ce puteam face altceva, pentru că, ghici ce? Mă ia din nou cu ea!

Avea o vâlijoară uite-așa de mare! Era un întreg palat, nu altceva! Doar că, brânză-mucegărie era, că valiza nu-mi aparținea, ci acolo avea să-și pună Rebeca tot ce poftea... Of, macaroane! Dar, dar, dar eu, Gus Gus cel super-brânză important, aveam un alt drăguț, micuț, confortabil și numai bun de somn palat... Aveam un ghiozdănel deși nu era doar-doar al meu, căci Rebeca mai ținea acolo și câteva alte lucrșoare, de am mai văzut și la Cenușărica pe masă, prin dormitoare. Îmi plăcea acolo, era călduț și curățel, când făcusem inspecția-n el!

Am terminat de-mpachetat, dar ziua încă n-am încheiat: Rebeca avea pe urmă un curs, ceva... Arte teatrale sau cum oare le chema?! Însă din nou, ca mai mereu, am mers și eu! (P.S.: cât voi sta pe-aici, am să descopăr atâtea lucruri noi si-am să tot călătoresc, nici măcar n-am să am vreme să stau și să realizez!)

La cursul ăsta m-am implicat, ce pot zice, am stat cu-minte pe scăunel, și-am avut rol de spectator-șoricel. Rebeca și colegii săi de aici, un simpatic spectacol au exersat, dar nu ca cel al Cenușăricăi la palat (P.S.: de data asta unul adevărat), ci cu actorie, cu muuultă vorbărie!

Interesant, am cam rămas brânzi-fascinat! Dar acum deja mi-era somnic, și-am pus pe pernă nasul meu rotund și mic, adormind cât ai zice „cașcaval”! Mai scriu și mâine,

promit pe codița mea, care-n excursie cu mine și Rebeca va pleca!

07.04.2025

Dragă Cașcavălică,

Mergem în excursie!! Gus Gus sare-n acțiune! Am ocupat locurile, ne-am făcut comozi și am pornit în aventură! Pe drum am ascultat muzică și-am mai poposit în câteva locuri unde-am ronțănit. Cât de bine m-am simțit! La început n-am observat, dat am rămas brânzi-încântat, când am văzut-o pe doamna profesoară de română, dar și pe doamna dirigintă, care aici la ei este un fel de... cum sa spun... șoricel-stăpân. Ele aveau grijă de copii, ferindu-i de tot felul, de posibile năzdrăvănii.

Am ajuns la căbanuță, care era mare și primitoare. Am mers bineînțeles în camere, am despachetat și direct la jucat, după ce Rebeca telefonul și-a predat.

Dar vai, macaroane! Mereu trebuie sa omit ceva de povestit! Înainte să ajungem, încă pe traseu când noi eram, la pauze câte făceam, normal că da, și vizitam! La două muzee am fost și iată pe cât m-au brânzi-uimit, pe-atât era sa le uit de povestit! Am fost la Muzeul Ouălor și la Muzeul Păpușilor, dar și la Mănăstirea Voroneț, care deși nu e muzeu, mi-a plăcut cum nici n-ai crede! Ce creații, monumente, comori de vis, o brânză-minunăție! Am văzut ouă pictate, păpuși cu ținute unicate și nuanțe neschimbate, păstrate de sute și sute de ani, de Jaq sigur ar fi uimit să afle că există asemenea brânzi-vechitate!

Entuziasmul îmi trecea de multă vreme de vârful urechilor, căci doar cum aș fi rezistat să stau neclintit, nemișcat, când așa peripeții m-au întâmpinat? Seara am și dansat, am povestit, ne-am amuzat, puțin la televizor ne-am mai uitat, și-am țâșnit direct în pat... O zi pe cinste, negreșit, am să

revin și mâine, cu alte minunate, brânzi-excursioniste povestiri!

08.04.2025

Dragă Cașcavălică,

Zăpadă. Frig. Și „Odaia Bunicii”. Aceste trei cuvinte descriu distracția celei de-a doua zile de super-excursie. Am mers la un muzeu numit „Odaia Bunicii”, deși nu era o singură cameră, însă la care Rebeca a confecționat o căsuță tradițională, a făcut multe cumpărături și bineînțeles a descoperit obiecte de demult, din lemn și lut. (P.S.: la toate astea eram și eu prezent și am rămas cu gura plină cu cașcaval, mai pe șoricește, când am zărit modelele acelea complicate de pe lingurile de mărimi uriașe, în care ar fi putut încăpea tot neamul șoricesc laolaltă.)

Vremea a cam sucit cea de-a doua și cea mai distractivă probabil distracție, întrucât parcul de cățărări a fost anulat fiind prea frig... însă, privind partea comestibilă a brânzei mucegăite, pot spune că am avut un prânz delicios!

Așa s-a și terminat super-excursia și-am pornit spre Iași, spre casa Rebecăi. Și totuși, chiar dacă excursia s-a sfârșit, vacanța mea aici încă continuă și mai am multe de descoperit!

09.04.2025

Dragă Cașcavălică,

Azi nu a fost o zi chiar așa de plină, însă nu am stat doar degeaba: Am mers la fabrica de antibiotice și medicamente alături de Rebeca și de clasa ei, bineînțeles.

Am ajuns cu autocarul acolo, iar timpul a trecut brânzi-repede povestind pe scaunele cele mai din spate!

Ce am văzut acolo m-a uimit! Grisine și ceapă verde, ce repede și ce atent manevrau lucrătorii de acolo pastilă cu

pastilă, capsulă cu capsulă și ambalajele acelea cum treceau dintr-o mașinărie într-alta! Zgomotos, dar spectaculi-brânzos!

Cam asta a fost pe miercuri... Știu ca-i cam puțin, dar promit să mai revin și mâine cu o altă brânzi-povestire-minune! (P.S.: mie mi-a plăcut, chiar dacă nu a durat așa de mult!

10.04.2025

Dragă Cașcavălică,

Astăzi a fost zi de stat acasă. Din nou, din cauza vremii, planurile Rebecăi împreună cu clasa erau fost anulate, însă am avut parte de o serie de jocuri de interior, doar noi! A fost brânzi-tare!

Mai întâi am jucat „Reginele Adormite”, un joc de cărți amuzant și aventuros dacă mă-ntrebi pe mine, dar la care am câștigat cu o diferență de 3 regine. (P.S.: scopul jocului este sa strângi cât mai multe regine.). Apoi am jucat câteva jocuri de logică, cu diverse forme geometrice și culori, la care am făcut o echipă brânzi-tastică! Am mai jucat și un joc cu pinguini, dar la acesta a câștigat Rebeca. Aproape am uitat: am și povestit, am și desenat, iar spre seară un film am vizionat.

Astăzi, cum spun eu Gus Gus cel înțelept, a fost o zi de cunoaștere, o oportunitate de a afla despre fiecare câte ceva.

11.04.2025

Dragă Cașcavălică,

Mama-Mia-Brânzi-dia! Azi am văzut atâtea hârtii, documente, unele mari cât un perete! Din nou am călătorit alături de Rebeca și de clasa ei, la Arhivele Naționale! Ce scris și ce ștampile, mă mir c-au fost cândva utile!

Am văzut note și abecedare de demult... Cred că erau îmbibate-n praf, că-mi tot venea să strănut!

Interesant, interesant, am văzut urme dintr-atâția ani! Mă simțeam ca-ntr-o mașină călătorind în brânzi-timp! Eram total uluit! Era o doamnă acolo care ne explica, ce și cum fiecare document făcea: un certificat, o simplă (dar lungă) scriere, începea pentru noi (copii, Rebeca și Gus Gus, amabilul șoricel), o magică, parcă, povestire. Serios de nu, pe codița mea, când povestea, când explica, pe cerul meu apărea așa, o stea: era mai mult o întrebare, care nu-mi dădea deloc pace... Oare pe vremea aceea aveau brânză, sau ceva asemenea? Semnat pe vremuri ei contracte, pentru cașcaval, pentru semințe sau doar pentru a se face ei prinți și regine? Aveau ei așa o bunătate?

Ce pot spune, n-am primit răspuns, dar pe azi mi-a fost de ajuns! La câte știu și am aflat, pot să devin Gus Gus șoricelul cu istorie înzestrat!

12.04.2025

Dragă Cașcavălică,

Ce zi relaxantă, dar și puțin incitantă! De când a răsărit soarele, n-am mai adormit, Rebeca avea concurs, iar eu eram tare amețit! Mă lua cu ea ca de obicei, aveam emoții pentru ea, primul concurs la care asist, două emoții mari deodată, off... E cumplit!

Aveau două probe și-a durat ceva! Una scrisă, pe echipă și una de prezentat proiecte. Eu am stat în ghiozdănel cuminte, urându-i succes în minte. Doar la asta mă gândeam: să ia premiu, să ia ceva! Doar e tehnologie (ce materie mai e și asta?), nu-i așa o mare brânzărie! (cred eu)

Bine că s-a terminat! Și acum... ce e mai relaxant, distractiv și amuzant: la mall! Yu-huuu! Ce șmecheră-cășcăvă-

rie! La cumpărături multe, în somn și la ronțănit, se știe, mă simt eu cel mai bine!

Am mers la restaurant, niște haine-am cumpărat și acasă am plecat!

Îți dai seama ce-am făcut pe urmă, ori să-ți zic? M-am pus direct la somnic!

13.04.2025

Dragă Cașcavălică,

Din păcate, a sosit și ultima zi acasă la Rebeca și îmi pare atât de rău! Dar sigur ne vom mai întâlni și când acea clipă va veni, vom avea ce povesti!

Au fost clipe de neuitat, am cunoscut brânzi-tastici amici noi, am vizitat și-am cutreierat atâtea locuri extra-magice-brânzoase, nemaipomenit de frumoase!

Am plecat la prânz, din nou, pe-același măgăruș, maro, însă nu înainte de a merge cu Rebeca și ai ei la biserică, cu ocazia sărbătorii de Florii. A fost interesant, să știi!

Mi-am luat la revedere, am încălecat pe măgăruș și-am plecat la Cenușărica, la castel, să-l văd pe Jaq și pe toți ceilalți șoricei că tare dor mi-a fost de ei! Dar cât de dor -mi va fi de Rebeca, nici nu știu cum să explic! Sau poate...Da, stai așa, știu ce să fac și ce să zic! Ne vom scrie scrisorici, cum fac cei mari către cei mici! (P.S.: sau invers, în cazul meu, căci sunt doar un mic, aventuros și simpatic șoricel!)

O prietenie ca-n povești, într-un oraș de poveste

De când eram mică mi-au plăcut foarte mult cărțile și poveștile lui Ion Creangă. Mama mereu îmi citea seara înainte de culcare, iar de când am învățat să citesc și să scriu, mi-am creat micile mele povești, fiind inspirate după cărțile acestuia.

Încă țin minte când mama m-a dus la Bojdeuca lui Creangă din Țicău – prima casă memorială din țara noastră. M-am îndrăgostit imediat de acel loc de poveste, în care faptele trăite aieva în alt veac au devenit povestiri, amintiri, file de carte... În fiecare săptămână mă duceam acolo și citeam povești, alături de cea mai bună prietenă a mea, Adelina. Cu Adelina m-am împrietenit la grădiniță și de atunci am rămas cele mai bune prietene. Ea m-a susținut în cele mai grele momente și mi-a fost o sursă de inspirație uriașă pentru textele mele, unele mai naive, altele mai complicate.

De curând, am aflat de un concurs de scris cărți pentru copii, organizat de Muzeul Literaturii din Iași – „Bojdeuca Ion Creangă”.

Imediat după ce am văzut afișul, m-am înscris în concurs și am început să îmi scriu cartea. M-am dus la locul

meu preferat, la muzeu, și am început să scriu ceea ce îmi doream să fie „cartea mea” despre prietenie, o temă atât de dragă lui Ion Creangă, deși scriitorul a trăit în alte vremuri, în care jocurile și jucăriile copiilor erau altele... Această carte am vrut neapărat să fie despre prietenia mea cu Adelina, deoarece ea mereu a fost alături de mine, orice s-ar fi întâmplat și m-a ajutat să depășesc momentele grele. Am descris prietenia noastră de la bun început până în acest moment. Pot spune cu mândrie că prietenia noastră este la fel de strânsă ca și cea a lui Creangă cu Eminescu.

Sciam în continuu, nimeni nu mă putea opri, mă plimbam prin toate amintirile cu Adelina cu zâmbetul pe buze! În cartea mea de aproximativ două sute de pagini am introdus câteva secvențe din *Amintiri din copilărie*, opera mea preferată!

Am terminat de scris cartea în câteva zile și am predat-o juriului. La o săptămână după ce am predat-o, s-a organizat finala competiției, care consta în ultimele cinci cărți rămase în competiție, de fapt, acestea erau primele opere, ca valoare.

Am fost chemați la muzeu, unde ne aștepta un public mare și gălăgios, cei mai mulți fiind copii emoționați. Eram alături de Adelina, ambele copleșite de emoție. Dacă aș fi câștigat concursul, aș fi primit o vacanță de trei zile la Humulești, alături de o persoană dragă. Nu țineam neapărat să câștig vacanța, doar voiam ca Adelina să știe cât de mult o prețuiesc!

Dintr-o dată am auzit: „Juriul a ales câștigătorul...” Am ținut-o strâns pe Ade și am așteptat cu emoție nemărginită continuarea discursului.

„... Câștigătorul este... Ilinca Iftime, care a scris cartea *Prietenia mea*”.

Am sărit în sus și în jos de bucurie! Eram foarte bucură pentru tot ce s-a întâmplat și pentru Dumnezeu că mi-a dat-o pe Adelina în viața mea!

**Iași, orașul care te face să te îndrăgostești...
chiar și de geografie**

— Unde mi-e geaca? Dar cheile? Mi-am pus tot în ghiozdan? Oare am uitat ceva?

Astea sunt întrebările clasice pe care mi le pun dimineața, la ora 7:30, înainte să ies din casă spre școală.

Azi, am o prezentare despre Iași. Orașul în care stau și, de asemenea, orașul meu natal. Prezentarea este pentru ora de geografie. Și vă spun sincer: nu mă descurc deloc la această oră. Poate pentru că îmi place mai mult să călătoresc și să descopăr locurile cu adevărat, nu doar să mă uit la ele pe o hartă.

Ies din casă, închid ușa și pornesc spre școală. Fac exact 10 minute pe jos până în fața școlii. De ce spun asta? Ei bine, pentru că, până urc eu scările și mai vorbesc cu prietenii, se mai fac încă 10 minute...

Ajung în clasă, într-un final, și mă așez în banca mea. Îmi pregătesc stiloul și câteva caiete și cărți de care am nevoie. Până începe ora, adică undeva pe la douăzeci de minute, dau să mă uit pe geam. Mă uit și văd Palatul Culturii perfect. Când mă uit la el, simt toată istoria orașului prin vene. E atât de mare, atât de frumos și atât de plin de povești captivante. Gândul îmi zboară tot mai tare acolo și mă

imaginez și eu prin Palat, alături de toate personalitățile care i-au călcat podelele de-a lungul timpului. Poate într-o rochie lungă ca o domniță firavă. Sau mai bine poate cu armuri de luptător, ca un domnitor pregătit să își apere oamenii și castelul.

Însă sunt smulsă repede din acest vis frumos, pentru că... exact, este timpul pentru ora de geografie. Știu că sunt a zecea la catalog, așa că îmi zic să mai repet o dată prezentarea.

— Elena Marinescu!, aud deodată vocea puternică a profesorului de geografie. Ai făcut proiectul?

Inima îmi fuge din piept, iar ochii mei mai au puțin și varsă lacrimi. De emoție și de necunoscut. Stau așa încremenită câteva secunde care par ca un întreg sezon de MasterChef. Apoi, mă ridic, respir adânc și spun:

— Da, acum, domnule Vantenne.

Domnul Vantenne este originar din Franța. Dar, ca mulți turiști care ne vizitează țara, s-a îndrăgostit de România și s-a mutat cu totul la Iași, unde, cu timpul, a devenit profesor de geografie.

Ies în fața clasei, cu pași mari și hotărâți. Mai respir de două ori, poate mai prind câteva doze de curaj, precum domnitorul-luptător la care mă gândeam mai înainte. Apoi încep să citesc de pe cartonul colorat, la care m-am străduit ore în șir.

— Bună ziua. Numele meu este Elena Marinescu, iar tema proiectului meu de azi este Iași – orașul în care m-am născut, am copilărit și în care, acum, studiez.

Odată ce încep să citesc, corpul și mintea mea se pierd cu totul în poveste și trăiesc tot ce citesc. Le povestesc colegilor și domnului Vantenne despre dealurile Copoului, despre Universitate, Teatru și toate clădirile importante din oraș, despre literatură, cultură, artă, dar, mai ales, despre

oamenii care s-au născut sau au locuit aici. Pentru că fiecare om, fiecare personalitate, fiecare eveniment a lăsat o urmă de frumusețe și a făcut din Iași acest oraș magnific de care nu ai cum să nu te îndrăgostesti. Împărtășesc și câteva dintre poveștile mai puțin știute ale „dulcelui târg al Ieșilor”, pe care le-am aflat atât din poveștile pe care mi le-a spus mama, cât și din tururile de oraș cu ghizii de turism specializați.

Termin de citit prezentarea, ridic privirea către colegi și către domnul Vantenne și văd că toată lumea este absorbită și captivată de poveștile mele cu boieri, ulițe și domnițe. Până și domnul Vantenne zâmbește. Și trebuie să vă spun că domnul Vantenne nu prea e genul care să zâmbească.

— Vedeți, copii?, rupe deodată domnul Vantenne tăcerea. Asta da prezentare. Bravo, Elena! Ai folosit cuvintele potrivite, ai avut o intonație perfectă și ai reușit să ne transpui cu totul în prezentarea ta. Deci cred că pentru azi îți voi pune notă maximă. Felicitări!

Rămân șocată. Eu, care nu mă descurcam la geografie? Dar se pare că azi am învățat o lecție mult mai importantă decât lecțiile clasice de geografie - lucrurile devin de o mie de ori mai bune atunci când pui inimă în ceea ce faci. Bine, și când adaugi o doză considerabilă de muncă și efort.

De-abia aștept să ajung acasă, să împărtășesc cu mama reușita mea de azi și să ieșim apoi împreună la o binemeritată înghețată cu și mai multe povești. Și, hei, parcă a început să îmi placă deodată și geografia...

Iașul – o carte vie scrisă în suflet

Iașul... orașul celor șapte coline, acoperit de lumină și taină. În fiecare dimineață, când soarele își revarsă razele peste acoperișurile vechi, pare că întreg orașul respiră o poezie veche de sute de ani. Aerul e încărcat de amintiri, iar zidurile bătrâne par să murmure cuvinte pe care doar inimile sensibile le pot înțelege.

Pe străzile lui înguste, pașii oamenilor răsună ca niște note dintr-o melodie fără sfârșit. Clădirile albe, cu ferestre înalte și obloane vechi, privesc tăcute trecerea timpului. Printre ele, teii își apleacă ramurile peste alei, ca niște gardieni ai amintirilor. Orașul are un suflet, iar acest suflet se simte în tot: în vântul care adie, în dangătul clopotului de la Mitropolie, în liniștea de la apus.

Într-o zi de toamnă, o fetiță cu ochii plini de curiozitate pășea pe străzile Iașului. Purta în mână o carte veche, moștenire de la bunica ei, care îi spusese mereu: „Aici, în Iași, fiecare loc ascunde o poveste.” Copila își dorea să le afle pe toate. Așa a început să rătăcească printre alei, lăsându-se ghidată de parfumul frunzelor uscate și de cântecul discret al orașului.

Mai întâi, s-a oprit în fața Palatului Culturii. Clădirea impunătoare părea desprinsă dintr-un vis de piatră. Turnu-

rile sale se ridicau spre cer ca niște coloane ale timpului. În tăcerea curții, fetița a simțit cum inima ei bate în același ritm cu istoria. A închis ochii și parcă a văzut cavaleri și domnițe plimbându-se pe treptele palatului, iar ecoul pașilor lor răzbătea până în prezent.

A înțeles atunci că Palatul nu e doar o clădire – e o poveste scrisă în piatră, o carte care se citește cu sufletul.

De acolo, drumul a purtat-o spre Copou, acolo unde teiul lui Eminescu își întinde ramurile peste lume. În jurul lui plutea o liniște adâncă, aproape sfântă. Păsările cântau încet, iar lumina soarelui se filtra printre frunze ca printr-o dantelă verde. Fetița s-a așezat pe o bancă și a deschis cartea cea veche. Pe prima pagină, scria: „Acolo unde tăcerea vorbește, acolo se nasc poveștile Iașului.”

Atunci a înțeles că Eminescu, marele poet al neamului, trăise și el acea tăcere, că ascultase același vânt, că simțise aceleași doruri.

Mai departe, Iașul și-a dezvăluit treptat farmecul. La Mitropolie, clopotele băteau domol, ca niște inimi uriașe ce chemau oamenii la rugăciune. Pe străduțele din jur, negustorii vindeau flori, icoane și miere, iar mirosul lor se amesteca cu cel al tămâii. Fetița a privit chipurile oamenilor și a văzut bunătate, pace și o lumină pe care nu o mai întâlnise nicăieri.

Apoi, pașii au purtat-o spre Bojdeuca lui Ion Creangă, acel colț de lume în care timpul s-a oprit. Căsuța mică, albă, cu cerdac și ferestre rotunde, părea desprinsă dintr-o poveste. Fetița a atins pereții și a simțit căldura cuvintelor care fuseseră scrise acolo. Parcă îl vedea pe Creangă, zâmbind în colțul mesei, povestind cu glas domol despre copilăria lui din Humulești. În curte, un motan leneș dormea pe prispă, iar frunzele se așezau una câte una peste vreme.

De acolo, orașul i s-a arătat ca o succesiune de minuni. Grădina Botanică, cu mirosul ei de flori și culoarea cerului reflectată în lacuri. Biblioteca Centrală Universitară, unde timpul se scurge printre filele cărților și respirația cititorilor. Strada Lăpușeanu, unde felinarele se aprind timid la ceas de seară și oamenii par umbre din alte vremuri.

Iașul trăia. Nu doar prin ziduri și clădiri, ci prin oamenii care îl iubesc, prin visele tinerilor și prin amintirile celor vârstnici.

Într-o zi, fetița s-a oprit în fața Universității „Alexandru Ioan Cuza”. A privit coloanele, treptele și curtea plină de studenți. A simțit acolo puterea cunoașterii și mândria unei istorii bogate. Un vânt ușor a ridicat câteva frunze și le-a purtat departe, spre Copou. „Așa zboară și gândurile”, și-a spus ea, „de la o minte la alta, de la un vis la altul.”

Seara, când orașul se îmbrăca în lumină, Iașul părea un tablou viu. Felinarele aprindeau umbre aurii, iar cerul se oglindea în ferestre. De sus, din Turnul Palatului, orașul arăta ca un mozaic de povești – fiecare stradă, fiecare casă, fiecare om purta în el o parte din sufletul Iașului.

Atunci, fetița a înțeles sensul cărții vechi: Iașul nu este doar un loc, ci o lume întreagă. O lume în care trecutul și prezentul trăiesc împreună, unde istoria vorbește prin glasul vântului, iar poezia se ascunde în pașii trecătorilor.

Când a coborât spre oraș, luna urca încet pe cer, iar teii fremătau ușor. Din depărtare se auzea un cântec domol, ca o rugăciune. Fetița a închis ochii și a zâmbit. Știa că Iașul îi dăruise ceva ce nu va pierde niciodată – o poveste. Poate cea mai frumoasă dintre toate.

Și astfel, fiecare colț al orașului și-a spus taina: Palatul, Copoul, Bojdeuca, Mitropolia, Grădina Botanică. Fiecare loc a prins viață în sufletul ei. Iar când fetița a crescut, a înțeles

că povestea Iaşului e povestea fiecăruia dintre noi – o poveste despre rădăcini, credinţă, iubire şi timp.

Căci Iaşul nu se uită niciodată. El trăieşte în oameni, în visuri şi în amintiri. Şi, din când în când, când vântul adie printre teii din Copou, se aude iar vocea oraşului spunând:

„Eu sunt Iaşul – şi port în mine veşnicia unui neam.”

Comoara pierdută din Palatul Culturii

Se anunța o zi minunată de iarnă. În sfârșit, câțiva fulgi de nea timizi s-au așternut peste oraș. În scurt timp ninge ca-n poveste, iar pe străzile orașului s-a întins o plămă albă și moale de zăpadă frumoasă.

Se zvonise prin orașul Iași că în Palatul Culturii ar fi o comoară pierdută de sute de ani.

Mara, o fetiță gingașă ca un ghiocel, cu părul bălai ca spicul de grâu, cu ochii negri ca pământul și slăbuță ca un fir de iarbă, trebuia să meargă împreună cu clasa ei într-o excursie la Palatul Culturii. Fata era foarte entuziasmată să viziteze acel loc istoric, încărcat de povești interesante, captivante. Aștepta cu nerăbdare să pășească pe holurile largi cu tavane imense, să intre în încăperile fascinante ale palatului.

Ajunși acolo, doamna învățătoare i-a sfătuit pe copii să nu se îndepărteze de grup. Mara, impresionată de operele de artă, a zăbovit un pic mai mult să le admire. Văzând că a rămas singură, s-a îngrijorat și a plecat în grabă să-și găsească grupul.

Deodată, s-a împiedicat de o trapă care ieșea chiar din podea. Mara a deschis trapa și a observat că niște scări duc undeva. Curioasă, a mers până la capătul scărilor, unde a

observat o luminiță strălucitoare într-un ungher. Timid, s-a apropiat de luminiță. Pe o masă foarte veche din lemn, stătea așezat un medalion cu piatră albastră ca oceanul. De medalion era prins un lănțișor fin, la fel de strălucitor. Mara a luat cu grijă lănțișorul și a plecat în grabă către doamna care vindea bilete. Acolo se aflau și colegii ei împreună cu doamna învățătoare. Femeile au rămas uimite de ce găsisse fetița. Medalionul, vechi de sute de ani, a aparținut unei domnițe din familia regală, care ar fi avut harul de a citi în stele. Mara era foarte emoționată de descoperirea ei: ca printr-un miracol, ea a găsit comoara pierdută de la Palatul Culturii.

De atunci, Mara se gândește cu nostalgie și drag la această întâmplare și încă nu îi vine să creadă că ea a fost fata norocoasă care, din întâmplare, dar și din curiozitate, a descoperit această comoară pierdută! Toți copiii la școală au povestit despre această întâmplare în care Mara a devenit personajul principal al poveștii.

Legendele Iașului

Legenda Uriășei este preferata mea de când eram mică și cu ea aș dori să încep. Această legendă are multe versiuni, dar vă voi povesti doar două dintre ele.

Urișa era o fată ce suferea de gigantism, ceea ce a adus-o la surprinzătoarea înălțime de trei metri . Tânăra era o mare problemă pentru familia ei, deoarece consuma prea multă mâncare și apă. Așa că tatăl acesteia a luat decizia grea și crudă de a o ucide. Din vinovăție și regret, tatăl a pus o statuie mare cu fata sa pe cavoul în care urma să fie înmormântată.

Aceasta era varianta pe care o auzeam de la tatăl meu când vizitam cimitirul „Eternitatea” și îl cam forțam să mă ducă să îi văd statuia, deoarece mi se părea incredibilă povestea.

Varianta cea mai populară începe cam așa:

Cu mult timp în urmă, în Iași, locuia o fată diagnosticată cu o boală numită gigantism.

În acea perioadă, mulți oameni au început să dispară, iar locuitorii au crezut că animalele sălbatice erau vinovate. Drept urmare, au ucis toate animalele prădătoare. Însă oamenii au continuat să dispară, iar de fiecare dată când cineva nu mai era găsit, apa Bahluiului se făcea de un roșu sângeri.

Tatăl fetei a crezut că era vina fiicei sale și i-a cerut fiului său să își urmărească sora. Acesta, supărat de faptul că lumea îi vorbea de rău și că îi privea cu suspiciune, și-a mințit tatăl că ar fi văzut-o pe Uriașă asupra faptului. Tatăl hotărăște atunci să o împuște pe propria sa fiică.

A îngropat-o fără slujbă în locul în care se află azi, în genunchi cu mâinile sale lungi împreunate ca și statuia de pe cavoul familiei Rosetti.

Cavoul se află acum în Cimitirul Eternitatea printre lacrimile vărsate celor pierduți și printre toate pietrele funere și crucile de lemn frumos inscripționate .

O altă legendă despre care voi scrie este cea a „Tunelului”. Se susține că există un tunel de la Palatul Culturii până la mănăstirea Cetățuia. Acest tunel a fost construit în timpul lui Ștefan cel Mare, nu pentru a fugi de turci sau de război, ci pentru strategie. Atunci când turcii atacau, Ștefan cel Mare trecea prin tunel și ajungea cu ușurință la inamicii săi și îi învingea glorios.

Și aceasta a fost una din legendele ce mi-au colorat copilăria și m-au făcut să vreau și eu să trec prin acel tunel lung și vechi.

Ultima legendă este legată de cea anterioară, mai precis de mănăstirea Cetățuia.

Se zvonește că, sub această mănăstire, s-ar afla o peșteră blestemată. Ea a fost descoperită de un grup de oameni ce săpau și, după ce au spart un perete gros al peșterii, au avut loc să intre acolo.

Peștera măsoară o sută de metri lungime și douăzeci de metri înălțime. Într-un colț au descoperit 13 pietre mari cu inscripții indescifrabile lângă care se afla o comoară foarte mare.

Preoții spun că pe acele pietre era prezis viitorul și scris trecutul, iar pe una dintre pietre scrie că cine va dezvă-

lui lăcașul va fi blestemat pe veci atât el sau ea, cât și neamul lui sau al ei.

Aceste trei legende ale minunatului Iași mi-au atras atenția, mai ales pentru că mi le povestea tatăl meu când mergeam spre școală.

Legendele ne fascinează prin mister și prin sâmburele de adevăr ce le apropie de lumea noastră.

Delia Maria MOROȘANU, clasa a V-a
Școala Gimnazială Costuleni, Structura Covasna

Tradiții și cântec

Încântare... bucurie... emoții de nedescris... veselie... și mult, mult entuziasm. Acestea sunt cuvintele care descriu cel mai bine ziua în care am participat împreună cu clasa și domnul învățător la o activitate desfășurată în biserica din satul Covasna.

Propunerea a venit din partea doamnei profesoare de religie, care ne-a auzit cântând în timpul orelor și la serbările școlare. Invitația făcută ne-a bucurat și ne-a responsabilizat, așadar ne-am pus pe treabă. O săptămână și jumătate am avut la dispoziție pentru a ne pregăti momentul special.

A urmat o săptămână de foc pentru cei care știau să cânte la chitară, pentru „micii actori” și pentru vocile talențate din clasă. Repetiții peste repetiții și ore de efort...

Ziua mult așteptată a venit! Îmbrăcați în straie de sărbătoare, cu ii, bundițe, fustițe și baticuțe, ne-am prezentat în fața publicului care ne aștepta în sala de prăznuire a bisericii. Ne-am așezat cu mari emoții la locurile stabilite din timpul repetițiilor.

După ce domnul învățător a ținut un mic discurs în legătură cu tradițiile satului, am cântat: „Florica”, „România, țara mea”, „Pentru ea”, „Răsai”, „Ardealul”, „Treceți batalioane române Carpații”, „Cântă cucul, bată-l vina”,

„Drum bun, toba bate”. În cadrul aceluiași moment susținut de noi, au urmat și două scenete: „Mama și fiul”, „Ioana și cucoana”.

Momentele artistice s-au terminat în aplauzele publicului. Credincioșii parohiei ne-au servit cu dulciuri și băuturi delicioase, dar și alte bunătăți.

Activitățile la care am luat parte ne ajută să ne amintim de tradiții și să păstrăm în sufletele noastre datinile străbunilor noștri. Mi-a plăcut foarte mult experiența, îmi amintesc cu drag de ea și aș repeta-o ori de câte ori se va ivi ocazia!

O zi ca un basm în Iași

Dimineața se așterne peste orașul Iași, precum o poveste nerostită. Soarele se ridică ușor peste coline, mângâind cu raze aurii acoperișurile clădirilor vechi, iar aerul proaspăt mirosea a tei și a începuturi noi. Orașul părea că respiră în ritmul clopotelor care băteau în depărtare.

Mă aflam acolo pentru prima dată fără părinți, doar cu bunica mea, care își propusese să îmi arate „adevărata inimă a Iașului”. Țineam strâns mâna ei, iar ea, cu pași domoli, m-a condus spre centrul orașului.

— Să știi, draga mea, că Iașiul nu este doar un oraș, ci o poveste vie, mi-a spus ea cu un zâmbet pe chip. Fiecare colț are un secret și o poveste, fiecare piatră are o amintire.

Nu înțelegeam pe deplin mesajul acestor cuvinte, dar așteptam să descopăr povești frumoase, poate misterioase... Am pornit la drum. Străzile erau pline de oameni, dar totul părea liniștit, ca într-o lume care știe să-și păstreze farmecul. Prima noastră oprire a fost la Palatul Culturii, acea clădire uriașă care părea desprinsă dintr-un basm cu regi și regine. Turnurile argintii străluceau în soare, iar ferestrele mari reflectau cerul ca niște oglinzi colosale.

În timp ce urcam treptele Palatului, bunica mi-a povestit că pe vremuri, în acel loc, tinerii veneau la baluri și

domnițele purtau rochii de catifea, ca în filmele inspirate din vremuri de odinioară. Am închis ochii pentru o clipă și, pentru o secundă, am simțit că fac parte din acea lume: pozele scânteiau, orchestra cânta, iar eu dansam în mijlocul unei săli luminate de candelabre. Când am deschis ochii, eram tot acolo, dar totul părea mai frumos, mai viu, nu învăluit în ceața trecutului pe care nu îl trăisem niciodată.

După „vizita” la Palat, am intrat în Grădina Copou, unde aerul mirosea a flori și a liniște. M-am așezat lângă Teiul lui Eminescu și am atins trunchiul său bătrân la umbra căruia poetul și-a scris creațiile nemuritoare. Mi s-a părut că simt inima orașului bătând prin scoarța lui, că emoțiile poeziilor vibrează odată cu murmurul frunzelor. Acolo, bunica mi-a spus o poveste veche, pe care o auzise de la străbunicul ei.

— Se spune, îmi șoptește ea, că odată, un copil a venit aici, s-a așezat cub tei și a promis că va scrie versuri care vor atinge cerul. Acel copil era chiar Mihai Eminescu, cel care avea să devină „poetul nepereche”.

Am zâmbit. În acel moment, vântul a trecut printre frunze și mi s-a părut că aud o voce blândă spunând: „Nu uita să privești lumea cu inima! Astfel vei descoperi lumina!”

Mai târziu ne-am plimbat pe străzile din Copou, am cumpărat plăcinte calde și am ascultat un bătrân îndrăgostit de muzică ce cânta la vioară. Muzica lui se ridica ușor, ca un fir de fum argintiu, peste trotuarele pline cu frunze. Mă simțeam ca într-un vis frumos, în care totul avea un sens ascuns.

Seara, am urcat pe dealul Cetățuia, de unde se vedea tot orașul. Soarele cobora peste acoperișurile caselor, iar orașul se umplea de lumini. Casele, tramvaiile și oamenii se topeau într-o lumină rozalie, iar în depărtare, Palatul Cultu-

rii sclipea ca o cetate fermecată.

Am stat acolo, în tăcere, privind orașul care părea să doarmă. Atunci mi-am dat seama că basmele nu trăiesc doar în cărți. Ele se ascund în locurile unde oamenii au iubit, au visat și au crezut. Iașiul era, de fapt, un basm viu, iar eu eram un personaj mic în povestea lui.

Noaptea, când am adormit, am visat că mă plimbam iar prin Palatul Culturii. Candelabrele străluceau, iar dintr-o sală îndepărtată venea o voce care spunea: „Nu uita niciodată ziua aceasta, pentru că fiecare clipă trăită cu inima devine o legendă vie!”.

Și de atunci, ori de câte ori aud numele Iașiului, nu mă gândesc doar la un oraș, ci la o vrajă blândă care nu se destramă niciodată. Pentru mine, Iașiul este locul unde realitatea se împletește cu basmul, iar magia nu se sfârșește niciodată, doar se ascunde în lumina caldă a amintirilor și a sufletului însetat de frumos.

Iași, inima culturală a Moldovei

Și astăzi îmi propun să scriu în jurnalul meu o pagină în care să mărturisesc ceea ce gândesc, simt sau trăiesc cu emoție. De fapt, cred că va fi o pagină dintr-un jurnal de călătorie...

Era o dimineață blândă de toamnă, iar razele soarelui mângâiau colinele domoale ale Iașului. Pășeam încet pe străzile vechi ale orașului meu, simțind cum fiecare piatră și fiecare clădire îmi șoptea o poveste. Orașul părea viu, respirând prin zidurile sale istoria a sute de ani.

Primul loc unde m-am oprit a fost clădirea emblematică a orașului – Palatul Culturii, impunător și plin de farmec, cu turnurile sale înalte și vitraliile colorate. Acolo, trecutul și prezentul se întâlneau într-un dans tăcut – muzeele din interior adăposteau comori ale artei, științei și tradiției românești. Mi-am imaginat cum, odinioară, holurile palatului răsunau de pașii domnitorilor și de vocile oamenilor care visau la un viitor mai bun pentru țară. De acolo, am pornit către Biserica „Trei Ierarhi”, o bijuterie a artei medievale românești, de o eleganță extraordinară și astăzi. Fațada sa, sculptată în piatră cu migală și răbdare, părea un covor de dantelă încremenit de secole. Acolo, sub tăcerea rugăciunii,

am simțit puterea credinței și amintirea celor care au pus suflet în ridicarea acestui lăcaș sfânt. Pe Copou, am urcat până la Teiul lui Eminescu, acel martor tăcut al visărilor poetului și al gândurilor întrupate în poeme. M-am așezat pe o bancă și am privit frunzele care cădeau lin, ca niște gânduri desprinse din poezie. În aer se simțea parfumul de istorie și de literatură, iar vântul părea că îmi șoptește versuri din „Luceafărul”, pe muzica divină a naturii.

Mai târziu, am trecut și pe la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, cea mai veche din România. Clădirea, cu aerul său nobil și solemn, părea un templu al învățăturii, al luminii. M-am gândit la toți tinerii care, de-a lungul timpului, și-au clădit visurile aici, în orașul care respiră cultură la fiecare pas.

Când seara a coborât peste Iași, apusul a învăluit cele șapte coline într-o arămie pânză diafană; luminile orașului s-au aprins ca niște stele răsărite pe pământ. Priveam de pe colina Cetățuia și mă simțeam nu doar călător pe străzile seculare ale orașului, ci personajul dintr-o poveste vie, scrișă într-o carte deschisă, în care fiecare epocă își are rândurile ei, paginile de aur.

Iașiul este orașul meu, este o inimă care bate în ritmul culturii românești, o poartă spre trecut, un far pentru viitor, un spațiu în care mă simt mereu „acasă”.

Eclipsa solară

Imediat ce se trezi, Matei verifică ceasul și constată cu groază că este ora opt și jumătate, cu treizeci de minute mai târziu decât ora la care trebuia să se trezească. S-a ridicat din pat, a îmbrăcat primul tricou găsit în dulap și coborî repede, aproape împiedicându-se pe scările din lemn de mahon, pentru a lua micul dejun. Luă jacheta din cuier și se urcă grăbit pe bicicletă, constatând pe la jumătatea drumului că își uitase casca. Aveau Săptămâna Altfel, iar în aceeași zi de luni era programată o vizită la toate cele patru muzee ale Palatului Culturii. Doamna dirigintă i-a rugat să fie în fața Palatului cu zece minute mai devreme decât ora stabilită, însă Matei a fost bucuros că în ciuda impasului de dimineață a reușit să întârzie doar câteva minute. I-a cerut scuze doamnei diriginte, prezentând motivul întârzierii, iar aceasta râse, spunându-i că oricum nu este singurul care a întârziat.

Deși se aștepta să se plictisească teribil, Matei a fost chiar fascinat de multe dintre obiectele prezentate, fiind recunoscător că au avut un ghid ce le-a explicat cu multă răbdare poveștile din spatele anumitor picturi și a răspuns jovial la toate întrebările lor. Ultimul muzeu pe care aveau să îl viziteze era cel al Științei și Tehnicii „Ștefan Procopiu”.

O auzi pe colega sa de clasă, Ines, zicând că este extraordinar de nerăbdătoare să vadă acest muzeu. Când o întreabă de ce, fata zâmbi și ridică din umeri, murmurând încet că „Pur și simplu”. Câteva momente mai târziu, zâmbetul acela jucăuș dispăru, fiind înlocuit de o expresie serioasă, ce ascundea un val puternic de tristețe care părea că a cuprins-o deodată.

— S-a întâmplat ceva? întreabă curios Matei, pe un glas cald.

— Pisica mea Luna. S-a... stins, spuse ea după o scurtă pauză, ieri după-amiază. Avea șaisprezece ani, însă tot nu îmi vine să cred. Băiatul își aruncă repede ochii înspre podeaua de culoare deschisă, scârțâitoare. Nu știa ce să zică, așa că și-a exprimat părerea de rău, ridicându-și privirea de abia când fata plecase în spatele grupului. Îl primise pe câinele său Domino, un dalmățian jucăuș și energic cu doar un an în urmă și nu își putea imagina cum s-ar simți dacă i s-ar întâmpla ceva.

La un moment dat, constată că Ines lipsea. Prietenele ei nu știau unde ar putea fi, iar copiii nu aveau prea mult semnal, așa că Matei porni în căutarea ei. O găsi într-o cameră mică, cu o multitudine de casete și cutiuțe muzicale uzate, așezate atent una lângă alta pe o masă lată, verzuie. Fata se uită împrejurul ei și în momentul în care constată că se află singură în încăpere apucă una dintre cutiuțele muzicale și începu să îi rotească cu grijă mânerul. La început, cutiuța scoase un sunet ciudat, indicând că este stricată, însă după puțin timp, notele muzicale începură să se transforme într-un cântec straniu. Nu era nimic ieșit din comun, dar ceva părea greșit. Băiatul a realizat că nu era vorba despre instrumente sau despre vârsta înaintată a cutiuței muzicale, ci doar despre modul în care Ines întorcea mânerul acesteia, invers acelor de ceasornic, așadar melodia se auzea pe dos.

Când era pe punctul de a păși în cameră, fata îi observă prezența cu o figură mirată, scăpând cutiuța, însă era prea târziu. Lucrurile din cameră începeau să dispară unul câte unul, de parcă nici nu ar fi fost acolo vreodată, iar melodia se putea auzi în continuare, însă mai clar, de parcă ar fi venit de la niște boxe, ci nu de la o cutie muzicală ce aparține unui muzeu.

O clipă mai târziu, Matei observă că nu se mai aflau în cadrul muzeului, ci în ceea ce părea a fi holul unei case. Primul lucru pe care îl constată a fost prezența unei pisici cu blana în mare parte crem, cu mici accente gri și maronii pe ici pe colo. Ochii albaștri, de culoarea unei mări învolburate, pătrunzători ai acesteia îi aminteau de cei ai unei păpuși de porțelan, evidențiindu-i privirea gingașă. Se îndrepta hotărâtă înspre ușa de la intrare, pe care încerca să o deschidă frenetic, stând pe piciorușele din spate și mângâind-o cu lăbuțele din spate. Ines o luă repede în brațe și o închise în dormitor, iar Matei este sigur că nu a auzit zgomotul produs de frânele unei mașini de afară, pe care băiatul se hotărî să îl ignore, realizând că are lucruri mai importante de rezolvat în acest moment, însă întrebările pe care le avea îi atacau mintea, creau un haos total. Observând acest lucru, Ines luă cuvântul, în mod clar nemulțumită de situația în care se regăseau cei doi colegi.

— Știu că probabil ai foarte multe întrebări, însă lasă-mă să îți explic. Așa cum știi, pisica mea Luna s-a... stins, a spus ea, făcând aceeași pauză în vorbire ca mai devreme, duminică după-amiază. În timpul vizitei la Palatul Culturii, când eram în camera respectivă, am auzit cutiuța. Destul de încet, recunosc, însă clar, în ciuda faptului că niciuna din prietenele mele nu o mai putea auzi. Când am ieșit din încăpere, mă gândeam încontinuu la acea cutiuță muzicală, așa că m-am întors, realizând că trebuie să fie ceva în nere-

gulă. Așadar, după ce m-am asigurat că nu era nimeni în cameră, am luat-o în mână, iar sunetul s-a intensificat. Am deschis cu grijă cutiuța, fiind înspăimântată de posibilitatea de a fi prinsă, iar melodia a încetat. Am învățat în cele din urmă mânerul în față, dar tot ceea ce ieșea era un scârțâit, așa că m-am apucat să îl rotesc în mod invers acelor de ceasornic, în ciuda faptului că nu mi văzusem niciodată o astfel de cutiuță muzicală. Am deci să ignor faptul că melodia se auzea puțin straniu, iar peste câteva momente am fost surprinsă să observ că mă aflam tocmai în casa mea, iar Luna era bine și sănătoasă. Mi-a luat câteva ore bune să accept acest fapt, însă am călătorit în timp. Este joi după-amiază, patru noiembrie, iar pisica mea va fi bine până duminică, ceea ce însemna că luni... însă nu mai apucă să termine propoziția, căci fu întreruptă de către Matei, care între timp reușise să își ordoneze ideile într-o manieră coerentă.

— Ce va trebui să faci luni? întrebă acesta pe un ton precaut. Ines, dacă ceea ce spui acum este adevărat, de câte ori ai călătorit în timp până acum?

— Cred că în jur de patru ori... De fiecare dată îmi spun că va fi ultima oară, însă gândul că am posibilitatea de a mai petrece timp cu Luna nu îmi dă pace. Părea că dorește să continue, însă nodul ce i se formase în gât o împiedica, iar șiroaie de lacrimi amenințau să îi atingă obraji.

— Înțeleg prin ce treci, crede-mă, nu îmi pot imagina cum m-aș simți în locul tău, însă trebuie să realizezi că, cu cât amâni mai mult despărțirea, cu atât îți va fi mai greu. Fata dădu din cap aprobator, apoi intră în dormitorul în care se afla și Luna. Matei realizează că acesta era semnul că este timpul să plece, așa că se îndreaptă înspre casă, încă meditănd la cele întâmplate. Poate va adormi imediat ce va pune capul pe pernă și toate acestea se vor dovedi a fi doar un vis, nu-i așa? La urma urmei, întotdeauna s-a trezit ime-

diat de la sunetul alarmei, de ce ar fi ziua de luni o excepție?

*

Din nefericire, a doua zi era dimineața de cinci noiembrie, iar Matei trebuia să meargă la școală și din păcate să susțină din nou lucrarea la matematică, la care se descurcase groaznic cu doar câteva zile în urmă. De această dată, având majoritatea răspunsurilor memorate, era sigur că lua cel puțin nouă. Zâmbi la acest gând, însă pe la jumătatea zilei constată că Ines nu era la școală, fiind aparent răcită. Băiatul era sigur că aceasta era doar o minciună, însă fata a mai susținut orele din acea zi de patru ori, deci Matei hotărî că probabil nu era nicio problemă pentru ea. Ajuns acasă își termină rapid temele și încercă din răspuțeri să adoarmă, însă acest lucru părea imposibil. De abia aștepta să vină ziua de luni, să scape de acest coșmar, însă cu toate că planul era simplu, simțea în continuare că ceva este în neregulă.

De această dată a fost primul care a ajuns în fața Palatului Culturii, chiar și înaintea doamnei diriginte, care îl întrebă mirată de ce a ajuns cu jumătate de oră mai devreme la locul de întâlnire. Ines veni printre ultimii, însă Matei apucă să vorbească împreună cu ea pe parcursul vizitei.

— Crezi că vei mai deschide cutiuța muzicală? spuse acesta pe un ton neutru, de parcă ar fi întrebat-o care este culoarea ei preferată.

— Nu. M-am împăcat cu gândul că Luna nu mai este, îi răspunse aceasta, evitând să îi întâlnească privirea. Matei era singur că mințea, însă nu i-a spus nimic, lăsându-i impresia că o crede. La puțin timp după ce au trecut de camera în care se afla cutiuța muzicală, băiatul observă că Ines

lipsea de o bună perioadă de timp, așadar se întoarse cu pași repezi înspre locul unde a avut loc totul. Într-adevăr, fata era acolo, însă ceva era diferit.

— Nu mai funcționează! exclamă aceasta cu disperare, învârtind frenetic mânerul cutiei muzicale, când într-un sens, când în celălalt.

— Poate este un fel de limită a... numărului de ori în care poate fi folosită, încercă Matei, nesigur pe el. Dorea ca această întâmplare să ia sfârșit, să îi spună fetei că este semnul de care avea nevoie să se pună capăt acestei absurdități, însă curiozitatea era mai puternică decât orice fărâmiță de raționalitate. A stat pe gânduri pentru câteva minute, în timp ce Ines încerca din răputeri să dezlege misterul, întorcând cutiuța pe toate părțile acesteia, însă neavând parte de niciun pic de noroc.

— Te-ai gândit vreodată că există posibilitatea să fie un motiv pentru care te-ai întors în timp? întrebă băiatul.

— Normal că da. Trebuie să mă obișnuiesc cu ideea că nu o voi mai vedea vreodată pe Luna, însă încă nu sunt pregătită să îmi iau rămas-bun.

— Nu, ar fi mult prea evident. Dacă Luna încearcă să îți comunice ceva? Ai spus că a încercat de fiecare dată să iasă pe ușa de la intrare, nu-i așa? Dacă.. vrea să îți arate adevăratul motiv pentru care ai descoperit cutiuța? În acel moment, obiectele de mobilier începură să dispară din nou, exact ca prima dată. O secundă mai târziu, cei doi colegi se aflau încă odată în holul casei lui Ines, iar Luna încerca să deschidă ușa din față, însă fără succes. Totuși, un lucru părea diferit. Fata nu s-a mai grăbit să o ia pe Luna în brațe, ci pur și simplu stătea în mijlocul holului, vizibil îngândurată. Neștiind ce să facă, Matei se uită pe fereastră, încercând să mențină o atitudine nonșalantă, ce a fost imediat întreruptă de starea de înduioșare pe care i-a provocat-o vederea unui

pisoii tigrat. I l-a arătat imediat lui Ines, iar fata i se alătură, admirând pisoii de la fereastra casei, în timp ce Luna încerca în continuare să deschidă ușa. Deodată, cei doi observară o mașină care trecea cu o viteză îngrozitoare, chiar în direcția pisoiiului. Chiar când erau pe punctul de a deschide ușa, au auzit același sunet ca și cel de data trecută, al frânelor unei mașini. Schimbară o privire care arăta că au înțeles ce s-a întâmplat, însă niciunul nu a fost în stare să ia cuvântul. Matei se gândi cu teroare la faptul că în urmă cu doar patru zile ignorase total zgomotul. Luna se liniștise, iar Ines rupse brusc tăcerea glacială care se abătuse asupra celor doi.

— Aveai dreptate, rosti pe un glas încet. Acum știu de ce mi-a fost destinat să ajung aici. Luă pisica în brațe cu tandrețe și continuă: Chiar dacă Luna nu va mai fi, cred că a vrut să am acel pisoii pentru a-mi alina puțin durerea, constată aceasta, sărutând pisica cea cu ochii de porțelan pe creștetul capului, moment în care Matei realizează că aceasta torcea. Cei doi au fost de acord că trebuiau să repete procesul pentru o ultimă oară. La început, Ines a refuzat ideea ca băiatul să fie și el acolo, însă odată cu insistențele sale și lunga pledoarie despre faptul că vrea să știe că pisoiiul este în siguranță, fata acceptă.

A doua zi dimineață, Ines nu veni din nou la școală. Având în vedere că se mai confruntase cu exercițiile de două ori, Matei era sigur că va lua zece curat la această lucrare. Orele trecură destul de repede, însă ziua de duminică părea că nu se va mai sfârși. Pe timpul după-amiezii se gândi doar la săraca Luna și la sacrificiul imens pe care l-a realizat fata prin simplul fapt că a fost dispusă să o piardă de patru ori, în schimbul a doar câteva zile în plus împreună. Băiatul se culcă devreme, însă de abia reuși să adoarmă, gândindu-se doar la importanța zilei ce va urma. Își setă

alarma la o oră rezonabilă, sărind imediat din pat când auzi sunetul acesteia. Fata a ajuns printre primii, fiind vizibil emoționată. Așteptarea era de-a dreptul teribilă, mai ales că cei doi colegi ajunseseră să poată recita povestea din spatele fiecărui obiect expus în cadrul Muzeului Etnografic al Moldovei pe de rost. Odată ce se aflau spre finalul expoziției, s-au strecurat mai întâi în spatele grupului și apoi în camera în care se afla cutiuța muzicală.

— Ești gata? întrebă Matei. Fata a dat din cap în mod afirmativ și a început să învârtă mânerul cutiuței în sens invers acelor de ceasornic, în mod lent, cu mișcări precise. Ca de fiecare dată, obiectele din cameră au început să dispară unul după altul, iar cei doi colegi se aflau încă odată în holul casei lui Ines. Luna zgâria ușa hotărâtă, însă spre deosebire de celelalte dați, fata deschise ușa, iar băiatul luă în brațe pisica pentru ca aceasta să nu iasă. Pisoii tigrat se afla chiar în mijlocul străzii, așa că după ce se asigură că are un drum liber, Ines alergă grăbită înspre el, îl apucă și fugi înapoi în interiorul casei, gâfâind, cu pisoii ținut strâns la piept, chiar deasupra inimii. Cei doi observă mașina care se îndrepta cu viteză chiar înspre locul unde se aflase pisoii cu doar câteva secunde înainte. De această dată, nu se auzi sunetul brusc al frânelor. Micul tigrat era în siguranță, avea acum o nouă familie. Cele două pisici se mirosiră una pe alta pentru un scurt moment, apoi Luna începu să îi lingă creștetul celui alt piscoi, de parcă s-ar fi aflat în poziția unei mame al cărei copil nu îi asculta niciodată îndemnurile, orice ar face. Era un lucru cu adevărat frumos de văzut, iar în acel moment, Matei și, în special, Ines au conștientizat că deși era un lucru absurd de crezut, poate că Luna a luat parte în conceperea acestui plan. Poate că într-adevăr, nu avea cum să treacă înspre un alt tărâm știind că stăpâna ei

este singură, iar un pisoiaș nevinovat are nevoie de salvare, așa că s-a decis să acționeze.

A doua zi dimineață, băiatul termină lucrarea la matematică primul, asigurându-se totuși să greșească unele întrebări, realizând că nu poate interveni cu ceea ce vrea soarta, iar o notă pe merit va fi întotdeauna mai valoroasă decât una pentru care ai trișat. Ines nu veni la școală nici de această dată, însă era de înțeles. Făcea tot posibilul pentru a merge mai departe, însă s-ar fi simțit vinovată pe vecie dacă ar fi trecut la acest următor capitol din viață fără să profite cât mai mult de ultimele zile pe care le are de petrecut alături de blânda și înțeleapta Luna. Ziua de luni veni repede, iar în ciuda stării de tristețe în care era cufundată, Ines părea cumva... împăcată.

— Ce face pisicul? întrebă Matei pe un ton precaut, fiindu-i teamă ca fată să nu izbucnească în plâns, amintindu-și de Luna. În schimb, aceasta zâmbi amar și îi răspunse pe un ton melancolic:

— E bine. L-am numit Solis, de la latinescul pentru Soare, în onoarea Lunii. Nu o va putea înlocui niciodată, însă acest lucru e complet în regulă. Îmi e dor de pisica mea enorm de mult, dar îmi doresc ca amintirea ei să fie un motiv de bucurie și știu că Solis mă va ajuta ca acest lucru să se adeverească.

— Mă bucur să aud că totul s-a terminat cu bine. Adică, într-o anumită măsură, adăugă acesta stingherit, nevrând să pară că nu empatizează cu situația în care se află fata.

— E foarte jucăuș, știi? În schimb, de ieri după-amiază e la fel de mohorât ca restul familiei. Cred că îi simte lipsa, asemeni tuturor, căci deși nu a petrecut atât de mult timp alături de Luna, în aceste ultime zile au fost de nedespărțit,

întotdeauna ba puși pe șotii, ba dormind unul lângă altul îmbrățișați.

— Luna e mândră de tine, să știi, spuse într-un final Matei, dorind să o facă să zâmbească puțin. E cu siguranță nemaipomenit de fericită că ai făcut ceea ce trebuie, salvându-l pe Solis de la o soartă cruntă și lăsând-o să plece, încheie acesta. Ines chicoti, mulțumindu-i din tot adâncul sufletului pentru faptul că a ajutat-o să conștientizeze că oricât de greu i-ar fi, trebuie întotdeauna să meargă înainte, să se confrunte în mod curajos cu provocările zilnice și să învingă orice impas, chiar și în momentul în care simte nevoia să renunțe.

Vizită la Iași

Ce bucurie! De când așteptam ziua asta! Astăzi vine verișorul meu, Leo, în vizită. Plănuiesc de mult să-i arăt dragul meu Iași, să-l uimesc cu frumusețea, istoria și chiar cu veselie lui, căci chiar acum sunt Sărbătorile orașului.

În gară, după ce ne-am îmbrățișat, Leo a spus:

— Bine îmi pare să te văd, vere! Ce-ai zice să facem noi o plimbare să-mi arăți Iașul? Sau ai alte planuri? Doar să nu mă ții toată ziua în casă!

— Bineînțeles, aștept de mult momentul ăsta!

Apoi am urcat în tramvai. Prima destinație este Palatul Culturii. Când am ajuns, Leo a exclamat:

— Parcă-i un castel din povești!

— Stai să vezi ce-i înăuntru! Știi care-i povestea tunurilor din fața Palatului?

— Nu!

— Ele au fost capturate de Regimentul de Dorobanți din Copou.

El a făcut ochii mari:

— Serios!? Ce interesant!

Apoi a ridicat ochii către statuia străjuită de ele două tunuri:

— Lasă-mă să ghicesc, e domnitorul Ștefan cel Mare!

L-am bătut pe spate:

– Chiar el în persoană!

Am intrat în palat. După ce s-a săturat de admirat dantelăriile din hol, am început să vizităm Sala Voievozilor, Muzeul de Artă, Muzeul de Istorie, despre care nu vreau să spun prea multe pentru că trebuie neapărat vizitate. Apoi ne-am avântat pe Bulevardul Ștefan cel Mare și Sfânt. Era lume câtă frunză și iarbă, sute, poate mii de pelerini veniți din toată țara să se roage Sfintei Parascheva, ocrotitoarea întregii Moldove, nu numai a Iașiului. Mai erau o grămadă de „târgoveți” care vindeau sumedenie de bunătăți: plăcinte, alviță, ciocolată, vată de zahăr, turtă dulce, din care ne-am înfruptat și noi cu bucurie.

Am pornit către Copou, tramvaiul legănându-ne plăcut. Chiar am fi adormit dacă nu ar fi fost atâtea locuri interesante de văzut. Tocmai treceam prin Piața Unirii când Leo a exclamat:

– Statuia asta o știu de la televizor!

– Aici e Biblioteca „Mihai Eminescu”, am spus eu după câteva minute.

– Tare aș vrea să văd și eu cărțile dinăuntru...

– Sunt sigur că o să ai ocazia. Uite și Universitatea „Al.I. Cuza”!

– Este impunătoare! La câtă știință e acolo...

După ce am obosit de alergat pe aleile Copoului, ne-am odihnit cu câte o înghețată în mână pe o bancă din Grădina Botanică. Toamna ne oferea o feerie de culori și de miresme. Într-un târziu Leo a șoptit:

– Vere, e minunat, dar eu sunt frânt.

– Nici eu nu stau mai bine.

– Ei, copii, ce-ați făcut astăzi? ne-a întrebat mama când am intrat pe ușă.

— O grămadă de lucruri, am mormăit, dar îți povestim mâine.

Ne-am spălat și ne-am scurs în pijamale.

— Vere, să știi că la anu' te vizitez din nou, a spus Leo pe jumătate adormit.

— Te cred, i-am răspuns, trebuie să te mai duc la Filarmonică, Teatrul „Vasile Alecsandri”, Bojdeuca lui Creangă, Teiul lui Emi...

Și eu iubesc Iașul

În cartierul Copou este o casă veche, părăsită, cu gardul rupt și curtea năpădită de buruieni. Pentru că vechii locatari nu mai sunt în viață, casa pare a fi a nimănui, doar pustiul și praful simțindu-se acasă. În liniștea pereților adormiți, într-o zi și-a găsit adăpost un câine mic, cu pete maronii, pierdut de familia lui. Încet, încet, s-a acomodat cu noua locuință și a început să iasă din curte, cutreierând străzile orașului.

Îl atrag, mai ales, grupurile de copii care ies de la școală. Gălăgia îl face să grăbească pasul la vale printre picioarele trecătorilor. Sunt mulți oameni pe stradă. Unii așteaptă autobuzul, alții se îndreaptă către parc. Peste puțin timp, câinele aude studenții care vorbesc limbi știute doar de ei *Bonjour, Buongiorno...* Cățelul nu este surprins, mereu aude vorbe străine. Mai jos, pe bulevard, intră în parc unde alții se îmbulzesc să facă poze unui copac. Cățelul știe că primăvara copacul miroase îmbietor, dar nu înțelege de ce se înghesuie atâția să facă poze. Sunt și alți copaci în jur. Tot aici, niște băieți care pedaleau, îl sperie, iar el se ascunde după un om de piatră. Aici știe că sunt și porumbei pe care să-i fugărească. Azi nu sunt, așa că își continuă drumul pe lângă magazine, blocuri, terase și, după ce traversează alte străzi

pline de mașini și tramvaie, ajunge pe o stradă mai liniștită. Aici sunt doar oameni, mulți merg la o biserică mare unde miroase a tămâie, se aude muzică religioasă și sunt bătrâni cu nepoți de mână. Zilele acestea sunt mai mulți ca de obicei și, de aceea, cățelul nu rămâne prea mult. După atâta plimbare, i se face foame și se ia după miros. Miros de covrigi calzi, cu semințe, cu cărniță, cu cașcaval și ciocolată. Din nou, găsește mai mulți oameni într-un loc și se așază răbdător lângă un copil. Cățelul știe că ei sunt mai miloși.

Nu ai cum să nu iubești acest oraș. Deși e mare și aglomerat, aici oamenii sunt generoși, prietenoși și iubesc animalele. Așa că, se întoarce mulțumit acasă, cu bucățica de covrig primită.

Magia parcului

Lumina lunii împletea în fire de argint întunericul din parcul Copou, unde aleile erau împodobite cu desene firave din cretă, făcute de mâini delicate de copii, în jocurile lor poznașe din timpul zilei. Era un parc liniștit, ascuns între umbrele copacilor înalți, cuprinși de întunericul nopții. Teiul lui Eminescu, așezat în mijlocul parcului, strălucind în văluri de lumină argintie, veghează cu ai lui ochi obosiți de bătrânețe aleile, iar florile de toate felurile stau închise, ostentive și ele, așteptând ca razele soarelui să le trezească, mângâindu-le ușor petalele.

Noaptea este momentul în care totul este confundat într-o liniște plină de emoție. Copiii ascultă poveștile spuse de părinții sau de bunicii lor, în timp ce sufletul culege stele de pe cer și le transformă în vise. Atunci, noaptea, parcă totul e magic. De asta, în serile târzii, parcul Copou respiră ușurat, căci copiii gălăgioși, care îl încântă cu glasurile lor subțirele, melodioase, dar, totuși, obositoare pentru bătrânețea lui, pleacă plângând la casele lor, cu promisiunea că vor reveni a doua zi, plini de vervă. La începutul nopții, totul părea calm și liniștit, tăcut și absorbit în pregătiri pentru întâlnirile din următoarea zi: parcul să fie și mai frumos, florile mai înflorite și mai parfumate, iar Teiul lui Eminescu

să aibă și mai multe amintiri pitite între crengile sale, pe care să le șușotească cu înțelepciune celor ce poposesc să îl asculte.

Însă ceva era diferit. Oboseala așternută peste parc nu se risipea, culorile parcă păleau. Natura încerca tot ce îi era în putere să nu se dea bătută, să nu renunțe, dar îi era imposibil să rămână totul veșnic înflorit și scăldat în fire nevăzute de armonie. Frunzele aveau respirația greoaie, arămie, florile răspândeau un parfum veșted, iar vântul purta pe aripile sale mesaje negre, pe care natura le știa prea bine, dar se agăța cu toate puterile de razele de soare din timpul zilei, a căror ocrotire era din ce în ce mai timidă.

Noaptea, însă, gândurile nu îi dădeau pace. Oare ce s-ar întâmpla dacă ar renunța? Frica de noutate cuprindea tot parcul. Trebuia să se întâmple ceva, nu se putea opune sorții, dar ce? Plantele și copacii au decis să se oprească. Au decis să nu mai lupte. Iar atunci, în acea clipă, un fulg de nea, ca un semn de la Dumnezeu, a coborât din cer. Învârtindu-se grațios, a coborât pe asfaltul gri al aleilor. Apoi încă unul. Era frig, era greu, dar atunci când a decis că a făcut tot ce i-a stat în putință, parcul și-a acordat spațiu să vadă frumusețe în durerea dorinței neîndeplinite de a fi totul perfect. Atunci povara a devenit mai ușor de suportat.

În următoarea zi, totul era acoperit de un strat subțirel de zăpadă. Parcul avea altă față, căci în fiecare an, simțea zăpada în mod diferit, de fiecare dată cu durerea pierderii frunzișului și a florilor cu capetele lor curioase. Acum, deși zăpada se instalase destul de confortabil, bătrânul parc a început să vadă frumusețea alburie a acestei zile. Soarele a răsărit, pictând lumea întunecată de liniștea nopții în culori aurii, însă de data aceasta... a salutat cu mândrie parcul înainte de a-și începe treaba. Șiruri de fulgi de nea dansau în văzduh, așezându-se în final ca toți ceilalți pe asfalt. Copiii

alergau fericiți, jucându-se cu fulgii și cu frunzele, de nici ei nu mai înțelegeau în ce anotimp se află. Hainele groase din care numai nasul roșu de la frig ieșea puțin la aer le strigau că este iarnă, dar soarele făcea eforturi să le contrazică. Se jucau râzând și se împingeau în zăpadă, se ridicau, iar cădeau, apoi aruncau cu bulgări unii în alții... Era așa de frumoasă imperfecțiunea acestui peisaj, încât parcul a acceptat schimbarea, nu foarte bucuros, dar nici cu tristețea de altădată.

Câțiva copii, nici prea mari, nici prea mici ca vârstă, construiau oameni de zăpadă. Ei nu au suflet, dar au un zâmbet neșters din cărbune pe față. Înfășurați în haine groase, fulare și căciuli, zâmbesc spre lume, încercând să transmită emoții. Unul dintre oamenii de zăpadă, îmbrățișat îndelung de copii, a început să simtă ceva din entuziasmul lor. Teiul lui Eminescu și-a aplecat crengile golase deasupra lui, iar omul de zăpadă a prins viață. Teiul a început să-i spună povești și să-i recite poeziile pe care le știe de când Mihai Eminescu stătea sprijinit de tulpina lui, lăsându-se purtat pe aripi de visare. Atunci, omul de zăpadă a început să simtă emoții, iar în locul sufletului, avea vorbele teiului. Doar că atunci, copiii au observat că omul de zăpadă nu mai avea același zâmbet veșnic din cărbune. Uneori, era trist, alteori nostalgic, uneori curios sau fericit, alteori supărat sau nervos... Copiii au încetat să se mai joace cu el, deoarece el nu mai era doar un partener de joacă, ci o ființă cu suflet ce simte emoții și are nevoie de susținere. Omul de zăpadă se simțea din ce în ce mai singur, dar încerca mereu să depășească stările ce-l copleșeau. Atunci când suntem mereu fericiți, de fapt, ne ascundem emoțiile, deoarece este imposibil să ne simțim mereu bine. Cei care își ascund suferințele și sunt mereu parteneri de joacă, nu și de suflet, vor fi mereu înconjurați de oameni ca ei, dar nu vor avea nicio-

dată un prieten în adevăratul sens al cuvântului, purtător de legătură afectivă trainică.

Într-o zi în care soarele și-a recăpătat puterile, zăpada a început să se topească, oamenii de zăpadă să dispară, încetul cu încetul. Copiii plângeau că și-au pierdut prietenii necuvântători, iar în locul lor, au rămas numai niște urme de amintiri și nimic altceva. O fetiță ce se plimba prin parc tristă a observat ceva pe asfalt: o inimă de rubin care bătea plăpând, înecată în emoție, chiar la poalele teiului. Fata a stat și i-a ascultat șoaptele și durerile, până ce aceasta s-a vindecat. Atunci ea a înțeles o lecție importantă: numai ce este adevărat și alături nu numai la fericire, ci și la tristețe, este într-adevăr veșnic. Minciunile și emoțiile false se topesc precum zăpada, dar puritatea și sentimentele reale rămân mereu, ca o inimă de rubin.

Bătrânul parc a privit-o și a zâmbit cu îngăduință. Atunci când a înțeles frumusețea în noutate, iarna nu a mai fost o pedeapsă, o luptă continuă pentru putere. A devenit doar o pauză a sufletului lui prea sensibil, în care accepta schimbarea în armonie, în ninsori ce cad fin, într-un dans grațios și nu în furtuni și viscol nesfârșit. Războiul era terminat, fără victorie de vreo parte sau alta, ci cu o nouă perspectivă.

Dragul meu jurnal,

Astăzi a fost o zi minunată, care m-a determinat să realizez ce frumos și prețios este Iașiul, orașul în care locuiesc, orașul meu natal. Emoțiile care mă încearcă și gândurile care îmi trec prin minte sunt atât de profunde, încât merită să fie consemnate în paginile jurnalului meu. Mult timp am trecut cu indiferență sau plictiseală pe străzile cetății unde mi-am petrecut copilăria, dar acum știu că trebuie să-i fiu recunoscătoare pentru că mereu m-a primit cu brațele deschise.

La început, era doar o zi obișnuită. Eram la școală și așteptam cuminte, în bancă, profesorul de istorie. Mă simțeam puțin obosită, iar întârzierea profesorului aproape că mă îndemna să-mi las capul pe bancă, dar m-am abținut. Trebuia să rămân atentă și în formă maximă! Așa trebuie să fie elevii. Domnul a intrat în clasă cu zâmbetul lui larg și voios pe buze.

— Bună ziua, dragi elevi! Cum vă simțiți? Sunteți dornici să învățați?

— Bună ziua, am salutat respectuos noi.

Și, drept răspuns, nu aveam prea multe variante, căci, unui profesor care și-a pregătit lecția cu atâta grijă și care a muncit enorm pentru a ne îmbogăți intelectual pe noi, nu

poți să-i spui decât că îți dorești să înveți. Astfel, ca și cum ar cânta în cor la o serbare, clasa a spus „Da!”

— Ce credeți că vom învăța astăzi? a întrebat profesorul.

Colegii mei începuseră să dea răspunsuri, unii peste alții, din ce în ce mai tare. Am auzit diferite cuvinte, precum: „Italia”, „Primul Război Mondial”, „Economia Franței”...

— Mai încet! a zis domnul. Astăzi vom învăța despre Iași.

Acele cuvinte m-au surprins. Nu mă așteptam să se studieze acest oraș la școală. Aș fi considerat normal să aud despre locuri necunoscute, descoperind secretele ascunse și peisajele nemaivăzute. Dar Iașiul? Pe el îl vedeam zilnic, îl cunoșteam. „Ce aș putea învăța despre Iași? Cum călătoresc de aici până în Copou? Cum ajung la Moara de Foc? Toate acestea le știam deja, deci ce rost avea lecția?” mă gândeam.

Dar greșeam... Toată viața am crezut că Iașiul e doar un oraș neimportant, dar ascultând date și întâmplări istorice, cum ar fi faptul că a fost pentru prima dată atestat documentar pe 6 octombrie 1408, am realizat cât de bătrân, înțelept și important este orașul meu. Realitatea mi s-a arătat și am înțeles că, deși eu ar fi trebuit să fiu un nimeni pentru el, un simplu locuitor dintre cei aproximativ 316.000, el mereu m-a primit cu brațele deschise, m-a ajutat de când eram mică să înțeleg lumea mai bine, să o descopăr și mereu m-a ținut în siguranță. Însuși orașul era locul meu de joacă, iar el mă ocrotea la fiecare pas și se juca cu mine. Chiar și azi nu pot simți că m-am pierdut pe străzi, atâta timp cât sunt în Iași. E locul unde pot fi eu însămi, fără să mă ascund.

Și, pentru a-i mulțumi, voi încerca să-l apreciez mai mult, poate să mai aud din când în când vreun copac sau

să-i curăț străzile prăfuite... Plănuiesc să iau în serios această promisiune și sper ca mulți, mulți să-mi urmeze modelul, dar chiar și dacă doar unul singur mă va ajuta, voi fi foarte bucuroasă. Împreună, noi, toți locuitorii Iașului, trebuie să-l protejăm, să-l ajutăm și să-l înțelegem, să nu-l urâm, să-l reparăm, să nu-l aruncăm, să nu-l uităm!

Și poate că mulți vor spune că nu are niciun rost, orașul nu înțelege, nu simte și că este atât de mic față de planeta noastră albastră, încât uitarea sa nu ar face vreo diferență, dar greșesc! Greșesc grav! Eu l-am și auzit! Îi pasă, simte și înțelege. Are o bunătate și o toleranță mai mare decât mulți dintre noi. El își iubește toți locuitorii. Noi de ce nu putem da dovadă de o asemenea compasiune?!

Odată, mai demult, ieșisem afară la joacă cu prietenii. Soarele strălucea pe cerul albastru și lumina puținii nori, făcându-i să arate ca un văl străveziu. Razele mă încălzeau blând. Ne jucam „De-a v-ați-ascunselea” și, pentru a câștiga, am găsit un loc de ascuns puțin mai departe. M-am așezat în spatele unui tufiș. Am realizat în scurt timp că în partea cealaltă a parcului tot felul de ambalaje erau aruncate pe jos și printre flori, pe crengile copacilor.

Am încercat să rămân la locul meu, să mă ascund, dar inima a început să mă doară și am simțit o senzație ciudată. Nu știam ce se întâmpla cu mine. Simțeam cum pulsul îmi crește și am auzit o voce calmă, care șoptea. Chiar am auzit-o! Eram conștientă, sănătoasă și nicidecum nebună! Apoi, am început să deslușesc cuvintele.

— Te rog, te rog...

Și apoi totul s-a oprit. Nu mai auzeam vocea, mă simțeam în regulă, așa că nu am dat prea mare importanță acelei întâmplări.

Așteptând să fiu găsită, priveam la ambalajele aruncate peste tot și am realizat ce urât arăta peisajul, ce monotон

și, pentru o clipă, am reușit să-mi imaginez cum ar arăta curățat, iar atunci am fost uimită. Orașul, care voia să se arate în splendoarea sa magică era umbrit de către oameni, oameni pe care el îi iubea și îi ocrotea.

Așa că m-am ridicat în picioare, uitând complet de jocul „De-a v-ați ascunselea”. Am început să ridic fiecare ambalaj, să ud fiecare plantă, dar treaba urma să fie lungă și grea. Totuși, nu m-am descurajat și mi-am promis că voi curăța tot, chiar dacă asta ar fi însemnat ca, la final, să leșin din cauza epuizării. Spre norocul meu, căutătorul jocului m-a găsit rapid și m-a ajutat să curăț tot și, datorită lui, am terminat foarte rapid. Încă îi sunt profund recunoscătoare pentru asta.

Înainte să mă întorc acasă, am simțit cum ameteșc, dar într-un mod neobișnuit de plăcut și relaxant, simțind că lumea din jur nu ar mai exista și am auzit un „Mulțumesc!” șoptit. Nu înțeleg cum, dar știu sigur că am simțit că aceasta era vocea orașului. Am simțit! Am auzit vocea orașului meu!

Și totuși, am uitat cumva de toate acestea și am continuat să-mi trăiesc viața ca până atunci, fără empatie față de protectorul tuturor locuitorilor săi. Am făcut o greșală groaznică! Am lăsat în urmă valori de neprețuit. Dar promit! Promit că acum, după ce profesorul de istorie mi-a reamintit ceea ce nu trebuia uitat, nu voi mai face această greșală vreodată! Așa cum orașul meu îmi oferă atâtea daruri minunate, tot așa îi voi oferi și eu ocrotirea, recunoștința și prețuirea de care are nevoie pentru a înflori frumos!

Iași – orașul poveștilor vechi și noi

În vacanța de toamnă, părinții mei mi-au făcut o surpriză: o excursie de o zi în orașul Iași! Nu mai fusesem niciodată acolo și abia așteptam să-l descopăr. Am plecat dimineață cu mașina, cu rucsacul pregătit și cu aparatul de fotografiat agățat de gât. Cerul era puțin înnorat, dar mie nu-mi păsa – eram pregătit de aventură!

Primul loc pe care l-am vizitat a fost Palatul Culturii. Când am ajuns, am rămas uimit și am înțeles cât de multe lucruri mai avem de văzut și de învățat. Palatul era uriaș, cu turnuri înalte și ziduri gri, ca într-un castel adevărat. Ceasul din turn bătea ora exactă, ca în filme. Înăuntru am vizitat mai multe muzee, iar cel mai mult mi-a plăcut Muzeul Științei și Tehnicii. Pur și simplu, nu știam unde să mă uit mai întâi. Am văzut roboți, trenuri vechi și o bicicletă de lemn de pe vremuri. Mi-am imaginat cum ar fi fost să trăiesc în acea epocă și cum ar fi să meșteresc la trenurile acelea cu mii de piese.

După vizită, ne-am plimbat prin Parcul Copou, unde am văzut teiul lui Mihai Eminescu. Mama mi-a spus că Mihai Eminescu venea adesea acolo să scrie poezii. M-am așezat pe o bancă lângă copac și m-am uitat în jur. Era liniște,

frunzele cădeau din copaci, iar vântul adia ușor. Mi s-a părut un loc magic.

Am vrut să vedem și orașul „adevărat”, nu doar locurile turistice, așa că am luat tramvaiul 1. A fost prima oară când mergeam cu tramvaiul și mi s-a părut super interesant. Am trecut prin cartiere cu blocuri vechi și magazine mici. La un moment dat, ne-am dat jos la o brutărie, unde am mâncat cea mai gustoasă plăcintă cu brânză și mărar din viața mea!

Spre seară, ne-am întors la mașină. Eram obosit, dar foarte fericit. Iașul m-a surprins: e un oraș frumos, plin de istorie, dar și cu locuri vesele și gustoase. Mi-am propus ca într-o zi să mă întorc și să-l descopăr și mai bine.

Aceasta a fost aventura mea în Iași - una pe care sigur nu o voi uita!

O zi în orașul Iași

Era o dimineață de toamnă blândă în Iași. Cerul era acoperit de nori subțiri, iar aerul mirosea a frunze ude și a pământ jilav, după ploaie. Mă grăbeam spre școală, dar pașii mi se încetineau fără să vreau. Îmi plăcea să merg prin orașul meu, să privesc clădirile vechi și oamenii care începeau o nouă zi.

Pe Strada Lăpușneanu, magazinele abia se deschideau, iar un vânzător de covrigi scotea primele tăvi fierbinți. Mirosul era atât de îmbietor, încât mi s-a făcut foame.

Am urcat spre Parcul Copou, pe unde îmi place să trec aproape în fiecare dimineață. Frunzele galbene foșneau sub pașii mei, iar vântul ușor aducea un zgomot plăcut, ca o șoaptă. M-am oprit lângă statuia lui Mihai Eminescu și am privit în jur. Parcă totul era mai liniștit acolo, parcă vraja din poezie se transpunea în fiecare floare, în fiecare frunză, în fiecare pasăre...

Atunci mi-am amintit o poveste pe care mi-o spusese bunicul meu, tot despre acest loc.

„Pe vremea mea” așa mi-a spus el într-o seară, „când eram student la Iași, veneam mereu în Copou. Îmi plăcea să citesc poezii aici, pe o bancă, sub teiul bătrân. Într-o zi ploioasă, am găsit o carte veche sub o bancă. Era udă și prăfui-

tă, dar am luat-o acasă. Pe prima pagină scria cu litere tremurate: «Cine iubește cartea trăiește veșnic.» Nu am uitat niciodată acele cuvinte. Le-am simțit ca pe un sfat, ca pe o binecuvântare. De atunci, am purtat cartea cu mine peste tot.”

Îmi amintesc că atunci, când mi-a povestit, avea ochii umezi. Nu știu dacă de la emoție sau de la dorul după acei ani tineri petrecuți la Iași, în tinerețea sa, care părea așa de îndepărtată...

Acum, stând acolo, în același loc unde fusese și el cu zeci de ani în urmă, am simțit ceva special. Parcă îl vedeam pe bunicul tânăr, cu o carte în mână, citind în lumina blândă a toamnei. Mi-am dorit și eu să trăiesc momente ca ale lui, simple, dar pline de sens.

După școală, m-am întors prin Copou. De data asta nu mai era la fel de liniște. Copiii se jucau, oamenii se plimbau și își plimbau câinii, iar tinerii râdeau împărtășind experiențe... M-am așezat pe o bancă liberă și am scos din ghiozdan un caiet, de fapt, jurnalul meu. Am început să scriu câteva rânduri despre tot ce văzusem și simțisem în acea zi.

„Iașul,” am scris pe o pagină, „nu este doar un oraș cu străzi și clădiri impunătoare. Este un loc plin de povești, de oameni care au trăit, au iubit și au visat aici. Poate că adevărata frumusețe a Iașului nu e în ce se zărește la o primă vedere, ci în ceea ce se simte, în liniștea din Copou, în glasurile studenților entuziaști, în ecoul pașilor scriitorilor care au colindat cândva ulițele prăfuite.”

Am închis caietul și m-am uitat la apus. Soarele colora cerul în variate nuanțe, iar orașul părea să adoarmă sub lumina lui caldă. M-am ridicat încet și am pornit spre casă, gândindu-mă la bunicul și la cartea lui misterioasă.

Mi-am promis că într-o zi voi scrie și eu o carte, iar pe prima pagină voi așterne aceleași cuvinte pline de adevăr și de frumusețe: „Cine iubește cartea trăiește veșnic”!

Clasele IX-XII

Vacanța copilăriei

Pădurea era mult mai mare decât îmi aminteam, marginile ei se extinseseră peste tot, inclusiv până la marginea curților, exceptând marea de lucernă, care era tot acolo unde îmi aminteam. Fără să mă mai uit înapoi, am început să alerg ca un nebun prin lucernă. După ce am obosit, întins în marea verde și mi-am ațintit privirea spre nori, așa cum făceam adesea în copilărie.

Acolo, în lucernă, amintirile din copilărie mi-au invadat inima: serile cu prietenii, jocurile, scăldatul, cum eram trezit de păsările ce cântau de la prima oră a dimineții, cum întreaga vară o petreceam afară, de dimineața până seara în frumoasa zonă suburbană rurală a Iașului. Razele soarelui cădeau blânde pe deasupra copacilor, încălzind fix cât trebuia atmosfera. M-am ridicat cu părere de rău și am pornit către următoarea mea amintire – pădurea! Fiind mult mai deasă, mi-a luat mult până să ajung la uriașul nuc ce domina totul împrejur. Dacă era uriaș când eram eu mic, acum era gigant! Ramurile sale erau uriașe!

Ajungând lângă trunchi, am privit în sus printre ramuri și am observat casa mea din copac (sau, cel puțin, ce mai rămăsese din ea). Am început să mă cațăr și, după multă trudă, am ajuns pe balcon, am dat să intru, dar am fost

respins cu strigăte de furie de o bufniță cât toate zilele, care își făcuse cuib acolo. Cu multe țipete, zgârieturi, am reușit să iau un mic cufăraș de pe un raft, cu o ultimă ripostă din partea bufniței furioase fiindcă îi invadasem cuibul: se năpusti spre mine făcându-mă să cad în iarba moale. M-am ridicat cu grijă să nu o mai enervez și, aruncându-i o ultimă privire frumoasei bufnițe, mi-am continuat drumul. M-am oprit la poala unui copac și am deschis cu emoție cufărul ruginit de vreme; fix cum îmi aminteam, înăuntru era un mic briceag (bun la toate), o praștie, o mică sculptură din lemn care ar fi trebuit să întruchipeze un urs, un arc din răchită, împreună cu săgeți făcute manual. După ce le-am depozitat cu grijă în ghiozdan, mi-am continuat drumul.

După mai bine de jumătate de oră de scotocit prin pădure, am dat în sfârșit de tufele de porumbele, crescute în timpul în care lipsisem mult mai mult decât credeam eu că se poate. Știind că era imposibil să treci printre ghimpii ascuțiți, am început să mă târăsc pe sub ele, printr-un loc pe care îl știm încă din copilărie. După ce am străbătut metri întregi de tufe spinoase, am ieșit sub o boltă de crengi stufoase. Câțiva iepuri speriați de apariția mea neașteptată o luară la fugă. Ascultând atent, am prins sunetul pârâului care curgea prin apropiere. Făcându-mi loc printre ierburile înalte, ajuns la un mic iaz artificial de 1,50 pe 1,50, așa cum ai mai fi putut găsi alte vreo 3, 4 prin pădure. Le făcusem în Săptămâna verde de la școală și toți profesorii ne îndemneau să avem grijă de natură. M-am gândit că dacă pârâul din pădure seacă din ce vor mai bea animalele apă? Am zis că dacă fac câteva iazuri prin pădure apa de la ploaie se va păstra în ele și animalele vor avea de unde să bea apă. Și se pare că avusesem dreptate: până și acum, după ani și ani, încă mai funcționau și mai păstrau apa de la ploaie.

După puțin timp am ajuns și la pârau, care, din fericire, nu secase. Mi-am scos adidașii și mi-am scăldat picioarele obosite în apa rece a pâraului. Din nefericire, n-am putut sta mult, căci nu mai era mult până la înserare, și mai aveam de vizitat câteva locuri.

După ce-am ieșit din tufele de porumbele, am început să urc dealul înspre buncărul militar, pe scurt, o gaură uriașă în pământ, care, după bătrânii satului, fusese făcută în al doilea război mondial de un obuz. Eu o denumisem așa pentru că-mi plăcea să-mi imaginez că gaura era o ușă secretă către un buncăr în care se ascundeau soldații noștri.

Am mai urcat puțin și am dat și de vizuina de vulpe, acolo unde m-am pricopsit cu o întreagă colonie de purici pe mine după ce, cu niște prieteni în copilărie, am încercat să vedem dacă mătușa vulpe e acasă. Mulțumesc lui Dumnezeu că nu era, dar în schimb vizuina era plină de purici foarte înfometați, de care am scăpat destul de greu.

Când am ajuns în sfârșit pe culmea dealului, priveliștea mi-a tăiat răsuflarea! Era fix așa cum îmi aminteam: pădurea de sub mine fremăta de agitație, satul se odihnea în razele blânde ale după-amiezii, râul curgea în șesul nesfârșit, trenul ce trecea ca și altădată spre necunoscut, păsările cântau, copacii erau la fel de frumoși.

M-am așezat în iarba moale și m-am delectat cu priveliștea minunatei mele copilării...

Drumul spre casă

Autobuzul de Iași scârțâi ușor când opri la intrarea în Bivolari. Era trecut de prânz, iar vântul de toamnă mișca alene frunzele galbene de plop. Dincolo de case, Prutul se vedea ca o dungă de oțel, rece și strălucitoare. Andrei coborî cu geanta pe umăr, oftând. Nu mai fusese acasă de aproape zece ani.

Drumul din stație până la casa părintească i se părea mai scurt altădată. Acum fiecare pas scotea la iveală o amintire. Acolo, în fața magazinului sătesc, juca fotbal când era copil, cu o minge legată cu sfoară. Mai încolo, lângă gardul școlii, o aștepta pe Maria, prima lui iubire. Totul părea mai mic, mai tăcut, ca și cum satul îmbătrânise odată cu el.

Când ajunse la poartă, nu se mai auzi decât foșnetul uscat al viței-de-vie. Casa părea neschimbată, doar varul de pe pereți se scorojise, iar fereastra de la odaia din față avea perdeaua trasă.

În curte, mama uda câteva flori amărâte într-un ciubăr.

— Mamă, zise el încet.

Femeia ridică privirea, lăsă găleata și rămase o clipă nemișcată.

— Andrei...? Doamne, ești tu?

S-au îmbrățișat fără vorbe. În aer plutea un miros de mere coapte și de pământ umed. Într-un colț, câinele bătrân, pe care-l mai ținea doar din milă, îi privea liniștit.

– Tata e la cimitir, îi spusese mama mai târziu, când stăteau la masă.

Vorbea simplu, fără lacrimi, de parcă rostirea adevărului ar fi fost o datorie.

Andrei nu știa ce să zică. Nu venise nici la înmormântare. Lucrase atunci în Germania și nu-și putuse permite drumul. Sau, poate, se temuse. Se temuse să-l vadă pe tatăl lui întins în sicriu, el, omul care nu-l iertase niciodată că plecase din sat.

După-amiaza se scurse încet. Pe uliță se auzeau copii râzând, un tractor trecând în depărtare, o ușă trântită. Totul părea la fel și totuși nimic nu mai era cum fusese.

– Te mai ții mult pe drumuri străine? întrebă mama.

– Nu știu, zise el. M-am gândit să stau o vreme aici.

– Să stai, măcar până cade frunza, răspunse ea. Satul ăsta n-are nevoie de fugari, are nevoie de oameni care mai aprind o lumină seara.

A doua zi, Andrei se duse la cimitir. Vântul sufla peste crucile de piatră, iar iarba uscată foșnea sub pașii lui. Găsi mormântul tatei la umbra unui nuc bătrân. Piatra era simplă, fără podoabe.

„Ioan C.” – atât scria.

A lăsat o lumânare aprinsă și a stat mult, fără să se miște. Apoi, cu o voce joasă, aproape rușinată, a zis:

– Am venit, tată. Poate prea târziu, dar am venit.

În zilele următoare, a început să repare gardul, să curețe fântâna, să schimbe țițele de pe acoperiș. Vecinii îl salutau cu o curiozitate amestecată cu bucurie. „S-a întors băiatul Mariei”, ziceau. Câte un bătrân îl mai oprea pe drum:

— Pe vremea lui taică-tău, aici era via satului. Făcea vin bun, avea mâna lui la struguri.

Andrei asculta și zâmbea. Seara, după apus, se ducea pe malul Prutului. Apa curgea domol, oglindind cerul plin de nori. Simțea că undeva, între valuri, se ascunde tot ce a pierdut și tot ce-l mai leagă de locul ăsta.

Într-o seară, mama îi aduse o fotografie veche. El și tatăl său, la culesul viei.

— Ține-o, i-a zis. Eu am tot ce-mi trebuie. Tu ai drumuri mai lungi.

A privit fotografia îndelung. Era tânăr, cu mâinile murdare de pământ, iar tata zâmbea. Un zâmbet rar, dar adevărat.

Când a venit iarna, Andrei hotărî să rămână.

— Nu mai plec, mamă. Mă apuc de vie, de câmp, de ce-o mai fi. Măcar aici simt că respir.

Mama nu a spus nimic. Doar i-a pus o mână pe umăr, ușor, ca o binecuvântare.

Ani mai târziu, oamenii din sat aveau să spună că băiatul Mariei a readus via la viață. Că vinul lui mirosea a toamnă și a răbdare. Iar seara, când stingea lumina din pridvor, se uita spre cimitir și murmură:

— Sunt acasă, tată. În sfârșit, sunt acasă.

Și Prutul, în tăcerea lui grea, părea că-l încuviințează.

Iașul – inimă culturală și suflet românesc

Iașul nu este doar un oraș, ci o adevărată poveste, care se scrie de sute de ani pe colinele Moldovei. Atunci când pășești pe străzile lui, parcă intri într-o lume, unde trecutul și prezentul se împletesc la fiecare pas. Un oraș, unde foarte multe povești prind culoare, unde în spatele fiecărei clădiri se afla o poveste frumoasă, ceea ce ne atrage cel mai mult la el.

Cel mai cunoscut loc, și poate cel mai iubit, este Palatul Culturii. Înălțat ca un castel din povești, el adună în interior muzee, care vorbesc despre artă, istorie, tehnică și etnografie. Lângă el, piața plină de oameni și Copoul, parcă, îți dau senzația, că orașul respiră prin tinerii care îl vizitează. Oameni din toate țările ajung în acest oraș să-l iubească și să își petreacă restul vieții aici, făcând posibil orice, unde își pot crea propria poveste frumoasă, plină de culoare. Un alt loc plin de emoție este Teiul lui Eminescu, din Parcul Copou. Acolo, istoria și poezia se îmbrățișează, iar vizitatorii își amintesc de versurile care au dat glas sufletului românesc. Iașul este un loc, unde multe povești prind culoare, un loc, unde poți să te simți acasă. Eu am crescut aici, iar pentru mine fiecare amintire are o culoare.

Catedrala Mitropolitană este centrul credinței ieșene. În fiecare toamnă, mii de pelerini vin să se închine la moaștele Sfintei Parascheva, iar orașul devine un loc al rugăciunii și al speranței. Oamenii din oraș vin aici și se roagă la Sfânta Parascheva, un loc, unde simți pace și liniște, stau la slujbe, au speranță și credință.

La noi, în Iașul iubit, se află prima universitate modernă din România, „Alexandru Ioan Cuza”, de aceea, se poate spune că este și orașul tinerilor. Studenții dau viață străzilor și fac ca orașul să pară mereu tânăr. Avem tineri din multe orașe diferite din România, dar chiar și tineri din alte țări, care vin aici pentru studii.

Iașul este un oraș care poartă în el farmecul trecutului și frumusețea prezentului. Cunoscut drept „orașul de pe șapte coline”, asemenea Romei, el se întinde peste dealuri line și își dezvăluie poveștile, la fiecare pas. Un loc special este Grădina Botanică, cea mai veche din România. Acolo, fiecare anotimp are propria frumusețe: primăvara plină de lalele, vara plină de parfumuri, iar toamna cu aleile acoperite de frunze. De sus, din zona de deal, vezi orașul ca într-o pictură, este un oraș care știe să-și păstreze trecutul viu și să-l așeze alături de prezent. Nu degeaba este numit capitala Moldovei: aici s-au luat hotărâri mari pentru istoria României, aici s-au născut poeți, scriitori și gânditori și tot aici găsim un oraș plin de tineri și de viață.

Iașul este un oraș, care nu se lasă cunoscut doar dintr-o privire. E nevoie să-l trăiești, să te plimbi pe străzile lui, să-i asculți poveștile și să te lași purtat de farmecul lui. Pentru mine, Iașul este dovada că istoria și prezentul pot conviețui frumos, iar acest lucru îl face special și unic.

Misterul grădinii fermecate din Iași

Într-un Iași scăldat de soarele sfârșitului de an școlar, când frunzele par mai verzi decât oricând, iar aerul poartă miros de bujor și libertate, adolescenții de la liceul meu își trăiau orele de curs ca pe o aventură cu final fericit. Răsetele lor răsunau prin curtea liceului ca niște clopoței neastâmpărați.

Dar în acea vară ceva neobișnuit plutea în aer. Nu era doar febra vacanței, ci și... un mister.

Totul a început când George, un puști curios, cu ochelari mari și idei năstrușnice, a găsit o hartă veche într-o carte prăfuită de istorie. Pe ea erau desenate niște alei din Grădina Botanică, dar care nu semănau deloc cu cele cunoscute. În mijlocul hărții erau trecute cu litere aurite:

„Grădina fermecată – se deschide doar când copiii râd cu poftă.”

George, împreună cu prietena lui, Maria, care este ca o mică enciclopedie ambulantă de plante și de legende, au pus imediat la cale o expediție. L-au luat și pe Eugen, care râdea din orice, și pe Ilinca, care avea un carnet de note impecabil, dar visa să devină detectiv.

Copiii, ajunși în Grădina Botanică, nu înțelegeau ce trebuie să facă, unde se poate deschide palatul. Mariei îi

veni ideea bună să facă niște glume și astfel au început să râdă, continuând să-și spună glume, ghicitori și povești cu profesori încurcați în propriile ciorne.

Și, ca prin farmec, o tufă de liliac a început să se clatine, apoi s-a dat la o parte, lăsând să se vadă o alee de piatră, acoperită cu mușchi.

Copiii au pășit emoționați și au descoperit... o grădină magică, plină de flori misterioase, care râdeau, copaci care-ți spuneau poezii dacă-i gădilai la rădăcinile ieșite în afară din pământ și o fântână care îți dădea limonadă dacă spuneai „te rog” cu accent moldovenesc.

La mijlocul grădinii era un bătrânel cu o pălărie imensă, care le-a spus:

– Eu sunt Grădinarul Vesel. Grădina aceasta apare doar când copiii știu să se bucure cu adevărat. În fiecare sfârșit de an școlar ea se hrănește cu râsete, vise și speranțe de vacanță.

George, curios, îl întreabă pe bătrân:

– Și dacă ne întoarcem cu colegii, îi vom putea aduce aici?

Bătrânelul, zâmbind:

– Numai dacă râd din adâncul inimii, nu doar din buze.

Așa a început tradiția secretă a clasei lor: în fiecare vară, când clopoțelul răsună pentru ultima dată, ei nu pleacă direct acasă, ci merg în Grădina Botanică, iar râsul lor deschide porți către lumi ascunse.

Iar Iașul – cu bujorii lui, cu mirosul de prăjituri de la brutărie și misterele sale cuminți – zâmbea complice, știind că uneori cele mai mari comori se ascund acolo unde se joacă un copil și natura râde împreună cu el.

E gratis...

Mici fulgi de nea aterizează lin pe metalul lucios, în reflexia căruia văd o lume distorsionată. Obiectul, ce pare a fi o oglindă mică de buzunar, îmi dă fiori, iar răcoarea lui îmi arde palma.

— Băiete, poți avea și oglinda dacă vrei, rostește bărbatul din spatele teighelei.

— Nu, nu! Nu-mi permit, am venit cu bani doar pentru carte. Mă scuzați! Mă reped să pun oglinda la loc când vocea groasă a bărbatului răsună în urechile mele:

— Ți-o dau gratis, dacă o vrei... n-ar fi corect să-ți mai cer și bani pe ea, șoptește vânzătorul ultima parte.

— Poftim? Nu am auzit ce ați spus.

— Oglinda n-are valoare, e doar o vechitură de prin casă.

— Atunci aș dori să cumpăr cartea și oglinda. Omul din fața mea tastează niște numere în calculatorul de pe masă și apoi îmi cere 20 de lei. După ce-i plătesc, mă îndrept către stația de autobuz, dar nu înainte de-a mai arunca o privire la vânzător. Ceva din expresia lui îmi lasă impresia că văd un bătrân de 70 de ani în corpul unui bărbat de 40 de ani, iar acest aspect mă neliniștește teribil.

Pașii mei lasă urme în zăpada cafenie de pe Bulevardul Carol I, urme ce vor fi în curând șterse de pașii altui individ, apoi de alt individ și tot așa până când zăpada va uita că am trecut vreodată pe acolo. Cristalele de gheață, ce joacă acum o sârbă în aer, vor ajunge în curând să-și tragă sufletul pe pământul călcat de mine. Deși este zi, soarele se ascunde în spatele norilor sau poate e plecat în vacanță în țările calde împreună cu păsările și frunzele copacilor. Doar brazii au mai rămas să înfrunte iarna. Eu îi admir pentru curajul lor, curajul de-a rămâne să înduri frigul și singurătatea când e mai ușor să pleci. Acum ei stau drepti, cu vârful îndreptat spre cer și îmbrăcați în veșminte albe. Îmi ies în cale de-o parte și de alta a drumului, iar pentru o clipă îmi dau impresia că aș fi vedeta pe care o așteaptă. Apoi îmi amintesc că mai sunt alți oameni în spatele meu care merg pe același drum ca mine, însă doar eu le observ frumusețea. După ce trec de Casa Armatei, de Spitalul Clinic Militar de Urgențe și de Casa Universitarilor fac stânga pe strada Toma Cozma și merg pe lângă universitate, către Colegiul Național „Costache Negruzzi”.

Întregul meu moment de tihnă se năruie atunci când ajung la colegiu. Inima parcă îmi boxează în piept de fiecare dată când mă văd în fața acestei clădiri ca în fața cuștii cu lei. Însă ca de fiecare dată trag aer în piept și pășesc înainte. Când ajung în clasă îmi doresc să fiu invizibil, însă toată lumea mă vede.

— Vrabie, ce mai faci? Încerc pe cât posibil să-i ignor pe băieții din clasă care deja au început să râdă. Mă ascund și mă scufund în cartea proaspăt cumpărată, în „Noaptea albă” de Dostoievski, dar totul e-n zadar, căci cartea îmi zboară din mâini și aterizează în brațele unui coleg.

— Ce citești aici? Ia să vedem... Se uită la carte, o întoarce pe toate părțile și apoi spune: Băieți, fiți atenți, Vrabiețu citește cărțile lui bunica. Toți râd la unison.

— Poți să-mi dai cartea? îl întreb ridicându-mă în picioare.

— O vrei? băiatul face un pas înspre mine.

— Da.

— Aport! apoi o aruncă pe geamul care din întâmplare este deschis. În minte îmi și apare imaginea cărții de la târgul de vechituri îmbibată în apă și zăpadă, cu paginile încrețite și făcute vraiste. Mă duc după ea afară, ce era să fac?!

Doamna profesoară de matematică este deja în clasă când mă întorc și pot să observ în privirea ei că nu e deloc fericită că am întrerupt-o.

— Bu-bună ziua! Mă scuzați c-am întârziat, dar cartea era... de fapt nu, băieții au aruncat-o și... încerc să mă scuz, dar doamna mă întrerupe:

— Ia loc. Las capul în pământ și mă supun. Între timp doamna profesoară deschide catalogul, iar inima stă să-mi sară din piept. Din palme îmi curge o cascadă, în stomac îmi joacă niște molii, iar în clasă se lasă un frig polar și o liniște de înmormântare. Singurul lucru pe care îl mai aud e propria inimă ce ține un concert la tobe. Într-un final o voce distruge atmosfera

— Marius Popa, mă ridic când îmi aud numele, la tablă! Și adu și caietul de teme. Când ajung la tablă mi se dă un exercițiu de rezolvat, o ecuație de gradul al doilea, care mi se pare chineză simplificată. Mă uit la ecuație, apoi prin clasă, în speranța că poate, poate mă ajută cineva. Toți tac și stau ca statuile. Mă întorc spre tablă, îmi scapă creta din mână pe jos, iar după ce o iau mă uit la doamna de matematică.

— Nu știi? Atunci las privirea în podea, Patru, stai jos.

În timp ce ies din clasă după ore, reflectez asupra celor întâmplate. Pentru mine a fost o zi normală de liceu. Nu-i prima dată când băieții se iau de mine sau iau patru la matematică, ba chiar azi a fost una din zilele bune. Afară este întuneric și nimeni nu se mai plimbă pe strada Toma Cozma, doar eu și umbra mea. De data aceasta o iau tot înainte pentru a ajunge pe strada Păcurari, iar de acolo pe Șoseaua Arcu, într-un final, prin strada Spinți. Mi se face pielea de găină și mă trece un fior pe șira spinării. Strada e lipsită de lumină, doar ocazional mai trece câte o mașină cu farurile aprinse. Adevărul este că sunt câțiva stâlpi de lumină, dar mulți au becurile sparte, iar cei rămăși în picioare fac puțină lumină. Becurile rămase pâlpâie, se sting complet, apoi se reaprind. În jurul meu sunt numai umbre și siluete, creaturi negre care își schimbă poziția în funcție de razele care le ating. Niciun zgomot nu se aude în afară de zăpada care geme și plânge sub ghetetele mele. Nici vântul nu cântă, nu mișcă, nu este semn de viață. Atmosfera e moartă. O iau printre blocuri.

Mă tot întorc din secundă în secundă și privesc în spate. Simt pe cineva după mine, dar când mă întorc nu e nimeni acolo. Simt ochii cuiva, dar nu văd pe nimeni. Mă opresc și nu se mai aude nimic. Simt că-mi respiră cineva în ceafă, dar aerul e mai uscat ca nisipul din Sahara. Deodată se întâmplă ceva. Prima dată simt ceva ud și rece pe față și, o fracțiune de secundă mai târziu, ceva tare mă lovește în nas. Capul mi se duce pe spate. Pentru o clipă îmi simt capul într-o parte și corpul în cealaltă, pentru o clipă cred că sunt decapitat. Apoi îmi revin și simt gust metalic în gură și ceva fierbinte care curge sub nas și pe buze. Parcă aud, din ultimul rând la un spectacol, râsetele băieților din clasă. Duc mâna la nas și dau de sânge. Nasul mă doare incredi-

bil, chiar parcă mă arde. În căutarea unui șervețel prin ghiozdan, dau în schimb de oglindă. Din curiozitatea de a vedea cum arată nasul, o scot, însă când o deschid în locul în care ar trebui să-mi văd reflexia, apare chipul unui bărbat necunoscut.

— Lasă-mă să te ajut!

Sara se apropie de mine cu o bucată de hârtie în mână. Închid repede oglinda și o ascund de ea. Fata întinde hârtia și îmi curăță fața de sânge, dar mintea mea e preocupată de ce-am văzut.

— Nu te mai mișca! îmi spune ea, în timp ce palma ei fină îmi cuprinde obrazul.

Această atingere banală e îndeajuns ca să mă scoată din transa în care m-a cufundat oglinda și să mă aducă înapoi în lumea reală. Artificii sunt lansate în sufletul meu de fiecare dată când îi simt atingerea, iar acum îmi simt obrazul de parcă acolo e casa lui, în palma ei, de parcă suntem două piese de puzzle, sau de parcă ea ar fi capul, iar eu pajura. Pentru mine, noi doi suntem definiția unui întreg, a unei imagini complete.

— Te-au prins bine! spune Sara după ce termină să-mi ștergă sângele.

— Cine?

— Colegii tăi. Mi s-a părut că ei erau.

Nu răspund nimic. Ultimele zece minute sunt încălcite și e numai ceață în creierul meu.

— De ce îi lași să-ți facă toate astea?

— Crezi că eu vreau să fie așa?

— Vreau să spun: de ce nu te aperi? De ce nu zici nimănui nimic? Tu doar înghiți și taci.

— Nu știu.

— Vrei să vorbesc eu cu ei? Aș putea să-i cer ajutor iubitelui meu, se oferă ea.

— Sub nicio formă. Nu vreau să te bagi, te rog. O să fie mai rău, o să se ia de mine și mai mult.

Nu vreau să-i spun că mi-e frică să nu pățească ea ceva, că mă neliniștește faptul că se vor lua și de ea din vina mea. Sunt de acord să se ia de mine atât timp cât nu se ating de ea. Într-un final, o lasă moartă și merge cu mine până acasă, zicând că vrea să se asigure că nu mai pățesc nimic până acasă.

În timp ce stau în pat, mă bântuie un gând, o imagine. Nu mi-l pot scoate din minte pe bărbatul din oglindă. În orice parte mă uit, îl văd pe el. Am încercat să-mi spun că e doar în imaginația mea, dar de fiecare data când am încercat să deschid oglinda, pur și simplu n-am putut. Stau de două ore cu oglinda în mână, încercând s-o deschid și nu pot. O parte din mine vrea să o deschidă și să-și vadă chipul, să vadă că nu e nimic neobișnuit, că poate de vină erau luminile, că poate era adrenalina sau că poate doar pierdusem prea mult sânge odată. Dar dacă nu era așa? Uneori ne este mai frică să avem dreptate decât să ne înșelăm. Ne spe-riem de ce nu cunoaștem și este mai ușor să fugim, să nu punem întrebări și să ne prefacem că necunoscutul nu există. Însă eu nu mai vreau să fug, să mă ascund, să pretind că totul e la fel. Nu mai vreau să împing problema sub covor. Așa că, în cele din urmă, ridic clapeta și sunt întâmpinat de aceeași față necunoscută pe care am văzut-o acum două ore și de care îmi e așa frică.

— Cine ești? îl întreb pe omul din oglindă.

— Sunt Jacopo. Îmi dau seama că ai multe întrebări și probabil nu știi să te exprimi în acest moment. Adică... serios acum, arăți de parcă ai văzut o fantomă.

— Nu-i vina mea! Nu vorbesc în fiecare zi cu entități care stau într-o oglindă.

— Pot să te ajut, știi? Nu sunt orice entitate. Sunt ca un duh, ca duhul din lampă. E adevărat că nu îndeplinesc orice dorință, dar pot controla gândurile. Doar că pentru a face asta trebuie să ies din oglindă și, cum sunt doar un spirit, nu prea pot face asta. Însă dacă tu îmi ceri un favor, atunci ai putea să mă lași să folosesc corpul tău ca recipient pentru esența mea.

— Și ce se întâmplă cu esența mea?

— Intră în oglindă pentru o perioadă scurtă de timp. După ce am terminat, totul revine la normal, tu în corpul tău și eu în oglindă.

— Și de ce ai face asta? Ce primești tu dacă îmi faci un favor?

— Nimic. Aceasta este treaba mea. Eu exist că să-mi ajut posesorul, adică pe tine.

— Și pot cere lucruri nelimitat?

— Exact. Oricâte favoruri vrei, atât timp cât oglinda e a ta.

Această informație mă pune puțin pe gânduri. Aș putea avea orice, atât timp cât acel ceva implică prezența altui om. Aș putea să am note bune la matematică, ba chiar aș putea avea media 10. I-aș putea face pe băieții din clasă să mă lase în pace, de fapt i-aș putea face să mă iubească, să mă adore, să facă orice le zic și ce vreau. Cu Jacopo aș putea avea orice, totul pus pe-o tavă de aur, iar el nu vrea nimic în schimb, decât să mă ajute. Ce noroc pe mine! ORICE. Aș putea chiar s-o am pe Sara.

Dar adevărul e că ea n-ar fi a mea cu adevărat. Ea nu m-ar iubi fiindcă asta simte, ci fiindcă eu controlez ce simte ea. Totul ar fi doar o iluzie, iubirea ei ar fi doar o amăgire, o piesă pe care eu o regizez, dar iubirea pe care o vreau eu nu e așa. Tot ce aș putea obține de la Jacopo nu e real, dar totuși pare atât de bun! Poate că atât timp cât folosesc oglinda

pentru lucruri care chiar contează și nu pentru mofturi, totul va fi bine. Băieții de la liceu îmi fac viața un calvar și chiar au ajuns să-mi facă rău fizic. Îmi promit că voi folosi oglinda doar de data asta.

— Dacă, ipotetic vorbind, aș avea nevoie de tine ca să îi face pe colegii mei să mă lase în pace, ce ar trebui să fac?

— Îmi ceri cumva un favor? Jacopo spune zâmbind.

— Da.

— Atunci strânge-mi mâna.

Din oglindă iese o mână îndreptată spre mine. Mă invită să o strâng și să-mi schimb viața. După un moment, trag aer în piept și accept oferta. Cade ceața, iar înaintea ochilor apare doar negru, un vid.

Când îmi recapăt conștiința, mă aflu în fața liceului din nou, dar de data asta nu simt nimic, nici frică, nici inima care-mi bate, dar nici fericire. În clasă totul e schimbat, schimbat în bine. Nimeni nu mă mai strigă Vrăbiuță, nimeni nu îmi mai ia lucrurile, băieții din clasă stau la banca lor și vorbesc. Nu mai urlă nimeni. Nimeni nu se mai ia de nimeni. Îmi citesc cartea în liniște și chiar și atunci când vine un coleg la mine, o face doar ca să mă întrebe ceva la temă. Dintr-odată, simt nevoia să-i mulțumesc lui Jacopo.

— Mersi. În sfârșit am scăpat de tchinări și totul datorită ție.

— Nu-i nevoie să-mi mulțumești. Ți-am zis că asta este treaba mea. Pot să-ți mai ofer lucruri. Cum ești la școală? Ai probleme cu vreo materie?

— Păi, e adevărat că am probleme cu matematica... și s-ar putea chiar să rămân corigent după ultimul patru.

— Lasă-mă să te ajut. Cere-mi să-ți repar media. Doar nu vrei să fi corigent?!

— E adevărat, îi zic oftând, dar nu vreau să... bine, îți mai cer o favoare.

— Excelent! Îmi zâmbește Jacopo și acesta e ultimul lucru pe care-l aud înainte să mă trezesc cu media 10 la matematică și cu doamna profesoară care mă lauda în fața clasei. Atunci simt ceva așa de puternic, e prima dată când îmi zice cuvinte frumoase, iar pe fața mea își face loc un zâmbet la fel de mare ca piramida din Giza. Clasa parcă se face mai mare și mai luminoasă. Într-un moment sunt în clasă, iar în altul mă aflu pe scenă unde primesc un Oscar. În acel moment realizez că viața mi-a dat un dar atât de frumos și-ar fi păcat să nu-l folosesc.

Ce contează că tot ce primesc nu e pe meritul meu? Am suferit 16 ani și n-am făcut nimic pentru a fi tratat urât de viață. În sfârșit, ea făcea dreptate. Am suferit și am îndurat și acum sunt îndreptățit. Sunt atâția oameni care primesc tot ce-și doresc și nu au dubii din cauza moralei, de ce ar trebui să am eu? O viață am, iar Jacopo mă ajută să fie perfectă. În zilele care urmează folosesc oglinda de fiecare dată când am nevoie, fără griji sau inhibiții. Îi cer lui Jacopo un pian nou, el îmi convinge pe ai mei să-mi ia. Jacopo îmi dă orice, cărți câte vreau, note mari, respect, premii și totul pe gratis. Toate zilele sunt zile bune acum.

Într-o zi, însă, se întâmplă ceva rău de când am oglinda. Mă trezesc și atunci când mă uit în oglinda de la baie nu văd nimic. În oglinda unde mi-am văzut fața timp de 16 ani acum nu mai văd nimic în afară de camera în care mă aflu. De fapt văd tot, dar nu mă mai văd pe mine. Nu mă mai văd nicăieri, nici în geam, nici în apă.

— Jacopo, de ce nu-mi văd reflexia? vocea mea trădează spaima pe care o simt.

— De ce crezi că eu aș putea ști? Jacopo își încrucișează brațele.

— Pentru că ASTA, zic arătând spre oglindă, și TU sunteți singurele lucruri inexplicabile din viața mea. Te rog, te implor, zi-mi dacă știi ceva!

— Ei bine, îmi pare rău, dar nu pot fi de ajutor. Nu știu nimic. Poate... nu, nu... lasă.

— Ce e? Zi-mi, te rog!

— Poate ai fost mușcat de un vampir.

— EXISTĂ?

— Poate.

Gândul că aș fi putut fi mușcat de un vampir mi se pare puțin probabil, dar nu imposibil, așa că totuși îmi verific gâtul. Acesta este intact. Nu știu ce să mai cred. Mereu credeam că vampirii sunt doar povești, dar acum e posibil să fie reali. Ceva din mine, o voce din interior nu este satisfăcută cu ideea unui vampir. Până și Jacopo a arătat că nu este sigur. Însă ceva mă face să cred că de vină e oglinda, dar nu știu exact ce. Jacopo nu mi-ar zice dacă l-aș întreba. El m-ar încuraja să o folosesc în continuare și poate ar avea dreptate. Poate asta e soarta care încearcă să-mi spună să mă opresc. Nu știu dacă pot. Cum poate un om să se întoarcă pe pământ după ce vede Raiul? Voi încerca să mă opresc.

Înainte de a sta în fața mea cea mai frumoasă fată din lumea, dar fața ei e pătată de lacrimi și acoperită de un nor negru. Suntem în pauză. Sara geme și suspină din cauza unuia care n-o prețuiește. El e iubitul ei, iubitul unei zeițe, dar alege să pună pe primul loc fotbalul cu băieții. El are tot ce mi-aș putea dori. El e iubitul fetei din fața mea. Are fata cu părul lung și blond ale cărui fire se transformă în aur când sunt atinse de soare, fata cu ochi negri ca abisul în care e atât de ușor să te pierzi, fata care mângâie pământul cu picioarele și care îmbată urechile când vorbește. Și acum fata asta incredibilă, care strălucește și luminează viața oricui, plânge și se stinge în fața mea din cauza lui. Căci pentru iubitul ei, Sara e doar

o fată, dar pentru mine ea e singura care contează. Sara tocmai îmi povestește cum s-au certat.

Dacă aș fi eu iubitul ei, aș avea grijă zilnic să nu-i dispară zâmbetul, i-aș ține flacăra din ochi aprinsă și n-aș lăsa nici măcar un tsunami să o stingă. Prefer o viață cu ea în infern, decât o viață cu altcineva în paradis. I-aș scrie poezii și cântece, dar nu există cuvinte în dicționar care să exprime ce simt eu cu adevărat.

Ea merită pe cineva mai bun. Când mă gândesc la ea, îi tot aud vocea lui Jacopo care-mi spune că m-ar putea avea pe mine, că ea ar putea fi a mea, dar astfel eu n-aș fi demn de ea. Sara merită mai mult decât un impostor. Dacă o vreau, trebuie să lupt, să învăț, să fac lucrurile după propriile puteri. Trebuie să mă opresc din a mai folosi oglinda, trebuie să reușesc singur, dar e foarte greu când parcă aud vocea lui care mă cheamă. Voi rezista. Dacă intru în echipa de fotbal și-l înving pe iubitul ei... și poate atunci va vedea că sunt mai bun ca el. O vreau, dar fără oglindă.

— O să merg la probe pentru echipa de fotbal, am spus brusc după ce se oprește din plâns.

— Nu știam că-ți place fotbalul. De ce vrei în echipă?

— De ce mă întrebi? Ce e așa rău a face sport?

— Nimic. N-o zic fiindcă sportul ar fi rău, ci pentru că nu știam că-ți place. Nu cred că trebuie să faci ceva fără să-ți placă. Știi de ce ador să-ți citesc poeziile, sau să te aud cântând la pian, sau să te ascult vorbind despre cărți? Pentru că pot să văd, în modul cum îți strălucesc ochii, pasiunea pentru aceste preocupări, pentru c-o simt în versuri și asta mă inspiră. Tu mă inspiri.

— Dar cum aș putea ști dacă îmi place fotbalul dacă nu încerc să joc? O pată roșie îmi colorează obrazii, iar capul mi se lasă încet în jos, nemaiputând să mă uit în ochii ei.

— Ai dreptate. Am să vin cu tine la probe, atunci.

– Ce? Nu e nevoie. N-aș vrea să te încurc.

Adevărul este că nu vreau să vină, fiindcă nu știu dacă reușesc să nu folosesc oglinda în caz că nu sunt admis, dar dacă ea vine, prezența ei m-ar putea ajuta să mă controlez. Sub nicio formă nu trebuie să mă vadă cu oglinda. Ce ar crede după aceea despre mine? Că nu pot obține nimic prin propriile merite.

– Normal că trebuie să vin. Ești ca un frățior pentru mine. Deci, când mergi?

– Măine.

Aș minți dacă aș spune că nu am simțit un cuțit în inimă când a rostit cuvântul „frățior”.

Îmi pun crampoanele și mă pregătesc să intru pe gazonul de pe Stadionul „Emil Alexandrescu”. Sara se uită doar la mine, nu-și ia ochii de la mine și îmi ține pumnii. Antrenorii deja nu cred că mă potrivesc în echipă. Ei cred că sunt doar piele și os, în timp ce restul băieților sunt masivi. Deși i-am convins să mă lase să încerc, mă urmăresc la orice pas ca pe butelie. Picioarele îmi tremură, iar terenul pare așa mare... Mă simt înghițit, mă simt ca o furnică în casa unor uriași.

În timpul probelor fac contact cu pământul de multe ori. De fiecare dată când dau cu fața de gazon, în urechile mele răsună doar vorbele celorlalți băieți care se întreabă ce caut aici. Pe fața antrenorilor văd expresii pe care nu le pot descifra, din când în când își clatină ușor capul și notează ceva într-o agendă. Nici nu îndrăznesc să mă uit la Sara, pentru că știu că voi vedea scrise cuvintele „îngrijorare și frică”, cu majuscule, pe fața ei dacă mă uit. Un sentiment de neputință pune stăpânire pe mine.

– Credem că ar fi mai bine să te întorci la anul, dacă mai vrei în echipă. Între timp ar trebui să mai exersezi lucrurile de bază, pasa, șutul, controlul mingii, coordonarea...

îmi spun în cele din urmă antrenorii, după ce mă cheamă pe margine.

Sara încearcă să mă consoleze, apoi mă lasă singur să mă uit la restul băieților care încă sunt pe teren. Ea pleacă să se vadă cu iubitul ei care are o surpriză pentru ea în semn că-i pare rău. Ochii îmi sunt ațintiți la ce se întâmplă pe iarbă, dar mâna este lipită de buzunarul în care am oglinda. Apăs pe ea încercând pe cât posibil s-o țin închisă, totuși vocea lui Jacopo iese printre crăpături și își face loc în mintea mea. Încerc să rezist, trebuie să resist! Oglinda mi se zbate sub degete, pulsează și mă gădilă.

— Deschide-mă! Deschide-mă! Haide, știu că vrei, nu te mai opune. Nu-ți fac rău, vreau doar să te ajut. Lasă-mă să te ajut! îmi șoptește el în ureche, în minte. Oriunde mă uit îi văd chipul, orice alt sunet este estompat și absorbit de ecoul vocii lui. În cele din urmă cedez. Deschid clapeta. Parcă se deschide singură.

— Cere-mi un favor. Uită-te în jur! Imaginează-te pe teren! Publicul te aclamă. Colegii de echipă te ridică în slăvi. Ești eroul de pe „Emil Alexandrescu”, eroul ieșenilor. Peste tot sunt ridicate bannere cu numele tău. Tocmai ai înscris golul decisiv, de cealaltă parte stă iubitul ei, învins de tine. Tu te uiți de acolo de jos în tribună și o vezi pe ea, te aplaudă, e mândră de tine, tu i-ai pictat pe față un zâmbet imens. Vezi în ochii ei aceeași strălucire pe care o are când vorbește despre iubitul ei, doar că acum tu ești motivul strălucirii. Vezi în ochii ei aceeași dragoste pentru tine pe care o văd eu în ochii tăi de fiecare dată când ești cu ea. Gândește-te la asta. Eu pot să-ți ofer toate astea. Îți pot transforma visul în realitate.

— NU!

— Doar o dată, doar o favoare. O ultimă dată, nu se poate întâmpla nimic rău.

- Nu!
 - Haide, doar o ultimă dată. N-o faci pentru tine, ci pentru ea. Știi că-ar fi mult mai fericită cu tine. Haide, fă-o!
 - Bine. Dar asta e ultima oară.
- Corpul îmi cedează și acceptă oferta lui automat. A doua zi la școală începe cel mai rău coșmar.
- Marius Popa, doamna de matematică îmi strigă numele.
 - Present, mă ridic în picioare.
 - Marius Popa? Este aici?
 - Da, prezent! de data aceasta vorbesc mai tare, dar doamna tot nu dă semne că mă vede. Se uită spre mine, se uită la mine, apoi își mută rapid privirea peste tot prin clasă.
 - Este absent, doamna. Se aude vocea unui coleg din spatele clasei.
 - Ba nu, doamna! Sunt chiar aici, mă zbat și vorbesc, dar profesoara se aplecă asupra catalogului și-mi mă notează absent.
 - Știți ceva de el? De ce n-a venit?
 - Nu știm nimic, nu l-am văzut azi.
 - Dar SUNT CHIAR AICI! Vorbesc cât de tare pot și nu mă aude nimeni, nu mă vede nimeni. Eu încerc să le atrag atenția cu orice, dar profesoara continuă să facă prezența în modul ei obișnuit. În cele din urmă își începe lecția și nimeni nu bagă de seamă când ies din clasă ca o tornadă și trântesc ușa în urma mea.
- Nu știu ce se întâmplă. Intru în alte clase, dau buzna în săli și nimeni nu observă, de parcă n-aș fi acolo. Îmi mai rămâne un singur lucru de făcut, un singur lucru mă mai poate ajuta și o singură voce îmi mai poate spune ce se întâmplă. Scot oglinda cu mișcări rapide și ridic clapeta în același timp.

- Jacopo, de ce nu mă mai vede nimeni?
- Nu știu.
- Ba da, știi! E din cauza oglinzii, nu-i așa?
- Ai cerut prea multe lucruri și ai abuzat de mine.

Probabil am uitat să menționez faptul că, de fiecare dată când îmi ceri o favoare, îți pierzi din existență. La prima favoare, nu mai ești pentru o persoană de pe glob, iar la fiecare altă dorință, numărul de persoane pentru care nu mai ești se dublează, apoi se triplează și tot așa. De obicei, devii inexistent întâi pentru străini și mai apoi pentru cei pe care îi cunoști. Tu ai intrat în oglindă de atâtea ori și, de fiecare dată când ai intrat, o parte din esența ta a rămas acolo. Acum oglinda are mai mult din materia ta decât mai există aici în lumea reală. Când ți-ai pierdut reflexia, universul încerca să-ți dea un semn că trebuie să te oprești, dar n-ai făcut-o. Acum singurii care îți mai recunosc existența sunt membrii familiei și fata aia, Sara. Mai ai doar o dorință, după care vei intra definitiv în oglindă și-mi vei lua locul, iar eu voi fi liber. Voi fi om din nou.

La auzul acestor vorbe, lumea începe să se învârtă cu mine. Mă așez pe o bancă, deoarece îmi cedează picioarele și se transformă în tăieței. În jurul meu lumea parcă se face tot mai mică, mă strânge și mă sufocă. Încetul cu încetul, nu mai pot respira coerent, mă chinui să trag aer în piept doar ca să-l dau afară haotic. Culorile și formele din fața mea sunt distorsionate, și îmi simt creierul asediat de o ceață groasă, de un fum gri și înăbușitor.

- Ma-ma-m-ai mințit, reușesc să scot două cuvinte.
- Și tu m-ai crezut. Serios, băiete, cât de naiv să fii să crezi că vei primi orice pe gratis, să crezi că eu sunt duhul acesta bun care există doar ca să te mulțumească pe tine? Ține minte lecția asta de la mine: Niciodată nu-ți va da ci-

neva ceva pe gratis, doar pentru că e bun. În viață totul este o tranzacție, dai ceva pentru a primi altceva la schimb.

— Dar tu nu mi-ai zis asta.

— Tu nu m-ai fi ajutat să ies de aici, dacă îți spuneam asta.

— Încă n-ai ieșit de acolo. Ce te face să crezi că am să-ți mai cer ceva acum?

— Tu ești deja pierdut. Cum te vei descurca în viață când nimeni nu știe că existi? Nu te vei putea angaja, nu vei putea să trăiești independent. Părinții tăi vor pleca în altă lume într-o zi, iar singura care va mai ști de tine va fi Sara. Chiar crezi că ea își va petrece toată viața având grijă de un pământ ca tine, că va avea grijă de tine ca de un sugar, mai ales după ce va afla tot ce s-a întâmplat, și crede-mă că va afla. Nu poți ascunde faptul că nu te mai vede lumea la nesfârșit. Fie că vrei să accepți sau nu, nu ai nicio putere asupra mea, te am în șah, și până la urmă îți vei folosi și ultima favoare. Până la urmă îți voi da mat.

— Și dacă reușesc să trăiesc toată viața fără să-ți cer o favoare, dacă refuz să-ți cer ceva doar din ranchiună și de dragul de a te vedea blocat?

— Te-ai gândit până acum la Sara? În curând va vedea cine ești cu adevărat, te va abandona și va fi sigură că iubitul ei este de 1000 de ori mai bun ca tine. Ai pierdut-o de tot. Trebuia să mă lași să ți-o dau când ai avut șansa. Dar încă mai poți face ceva, poți să o desparți de el și să mă rogi să nu mai poată fi cu nimeni altcineva, dacă nu ești tu acela. Doar cere-mi asta. Viața ta oricum s-a terminat, nu mai ai nimic de pierdut, căci ești deja pulbere. Ajută-mă și pe mine și asigură-te că nimeni nu va mai fi cu ea. Dacă nu poate fi cu tine, atunci să nu fie cu nimeni!

— Ai dreptate, nu mai poate fi cu mine și, sincer, este foarte norocoasă că nu s-a îndrăgostit de unul ca mine. Dar

ea nu este un obiect care să fie al meu. Ea este o persoană și dacă nu pot fiu al ei, atunci vreau să fie fericită. Sunt pierdut oricum, dar măcar ea să fie fericită dintre noi doi. Chiar aș vrea să te văd cum te zbați și cum mă implori să te las afară, dar îmi doresc să o văd pe ea zâmbind mai mult decât îmi doresc să te văd pe tine suferind. Îți cer un ultim lucru, îți cer să îl faci pe iubitul ei să fie iubitul perfect. Să-l faci să fie cel care n-o rănește niciodată, care o protejează, care o respectă, care o iubește doar pe ea. Vreau ca el să fie cel care o face fericită în fiecare clipă a vieții ei. Vreau ca el să simtă pentru ea toată dragostea pe care o simt eu. Vreau ca ea să aibă o viață perfectă cu el. Căci într-o lume în care ea nu este fericită, nu merită să exiști. N-ar trebui să fac asta, n-ar trebui să-ți mai cer nimic, dar de data aceasta o fac doar pentru ea, orice pentru ea.

Într-un final îi întind mâna și Jacopo o apucă în grabă. Acum mă uit de la distanță la ea, dar ea se uită la el. Ea cu brațele încolăcite în jurul lui, el cu brațele îi cuprinde talia, amândoi zâmbesc. Ea chicotește și ochii îi strălucesc. Eu mă uit la ei de la distanță cu un zâmbet pe buze și lacrimi în ochi. Ea nu mă vede.

Curând sunt învăluit de întuneric și absorbit de oglindă, dar măcar când o să mă gândesc la ea, o să mi-o amintesc fericită și acesta e singurul lucru care contează cu adevărat. Ei îi e mai bine cu el, mai bine decât cu un dependent ca mine, un păcălici, un impostor, un fals. Atât sunt, o iluzie. Toată viața mea nu a fost decât un miraj și o minciună, doar ea a fost ceva adevărat, singurul lucru real. Măcar el se poate descurca pe cont propriu. Eu doar aș fi tras-o înapoi, aș fi fost o povară și o pagubă pe capul ei. Universul mereu a știut că îi este mai bine fără mine, acum este timpul ca și eu să văd asta.

— Poți avea acea oglindă, dacă vrei. Eu oricum n-am ce face cu ea – îi spune Jacopo unui client care se uită cu interes la o oglindă ce pare banală.

— Atunci o vreau. Cât costă?

— E gratis.

O noapte în Palatul Culturii

Era sfârșit de noiembrie, o zi de toamnă ca oricare alta, cu ploi și vânt care adie primejdios peste întregul Iași. Frunzele roșii și aurii dansau pe bulevarde, făcând vremea să nu mai pară așa rece și tăcută. Am plecat cu clasa într-o excursie mult așteptată la Palatul Culturii. Domnul profesor de istorie ne spusese că este „un loc unde trecutul încă este prezent”, dar din cauza entuziasmului nu am dat o importanță prea mare acestor cuvinte.

Ajunși în fața palatului, am rămas surprinși de arhitectura, culorile și mărimea acestuia. La intrare ne-a întâmpinat o doamnă foarte simpatică, era îmbrăcată elegant, oferindu-ne un sentiment de autoritate, dar totuși ne făcea să ne simțim confortabil. În interior totul părea desprins dintr-o legendă: turnurile se înălțau spre cerul plumburiu, geamurile mari, candelabrele vechi și interesante ne făceau să ne simțim ca într-o poveste. Pașii răsunau pe podelele de marmură, aerul mirosea a vechi, biblioteci extravagante cu tot felul de cărți.

Doamna a început să ne prezinte camerele palatului: Sala Voievozilor, Camera Tronului, Turnul cu Ceas. Acolo, mecanismul uriaș ticăia lent, dominând o liniște neîntreruptă, făcându-ne să ne gândim dacă timpul s-a oprit sau sun-

tem noi paranoici. La finalul vizitei, când am vrut să plecăm, ușile imense s-au blocat, rămânând închise. Am încercat să le deblocăm, să le împingem, să le tragem, chiar am început să strigăm după ajutor.

Ghidul dispăruse, telefoanele nu aveau semnal, afară începuse o ploaie torențială, ramurile copacilor băteau în geamuri făcându-ne să ne panicăm. Profesorii încercau să ne liniștească, chiar dacă și dumnealor erau destul de agitați. Dintr-o dată se sting toate luminile, telefoanele nu mai aveau baterie și nici noi nu aveam lanterne la noi. Se aude brusc un zgomot de la etaj, câteva colege au început să plângă, panicând profesorii, dar și restul colegilor care păreau că nu sunt așa afectați de situație.

Am simțit o curiozitate de nedescris, vrând să aflu de unde s-a auzit zgomotul de adineauri. Brusc se aud pași, în capul scărilor apare o siluetă masculină, cu o mantie pe umeri și o sabie care lucea atunci când fulgera afară.

— Nu vă speriați, eu sunt Ștefan cel Mare, domn al Moldovei.

Vocea lui era răgușită, dar totuși puternică, răsunând în tot palatul și trecându-ne fiorii, îl ascultam atenți cum ne vorbea despre credință, lupte și despre cum istoria nu este doar în manuale, ci în fiecare ctitorie a acestuia și nu numai. Un fulger a luminat tot holul, iar odată cu finalizarea acestuia a dispărut și domnitorul. Cu toții am rămas uluiți și puțin panicați, gândindu-ne dacă suntem noi prea fricoși, dacă a fost doar o iluzie, a fost doar imaginația noastră sau chiar ne-a vorbit domnitorul Moldovei.

La ora două, am început să auzim versuri din poezia *Luceafărul*, de Mihai Eminescu. Lumina slabă și o voce necunoscută ne-a făcut să ne îndreptăm către camera unde văzusem cu câteva ore în urmă niște coli de hârtie, o călimară cu cerneală și o peniță. Băgând mai întâi capul pe ușă

pentru a vedea ce se întâmplă în acea cameră, aud un coleg cum zice:

— Mihai Eminescu...

El a ridicat capul, și s-a uitat la noi de parcă ne aștepta de o viață. Acesta a zâmbit, făcându-ne să ne simțim mai bine, cel mult pe mine. Alte colege au început să țipe zicând că totul este doar în mintea lor.

Am început să vorbim cu Eminescu, iar el ne-a povestit despre cât de mult îi place la plopii fără soț. Acesta a început să ne recite câteva versuri, a explicat citatul „STEJARUL CREȘTE NUMAI UNDE-I PĂMÂNTUL BUN, BURUIENILE CRESC PRETUTINDENI”, a luat suportul de lumânări în mână și stingându-le a dispărut, lăsând în urmă un miros de fum.

La ora trei ceasul dă o bătaie care ne sperie pe toți, iar în Sala Armelor s-au auzit bubuituri. Praf și fum au început să se ridice în aer, iar în mijloc a apărut Avram Iancu, spunându-ne că nu toate bătăliile sunt pe câmpul de luptă, ci că multe sunt în interiorul nostru. Am rămas șocați, după care acesta dispare și totul revine la normal, cu excepția situației în care ne aflăm noi.

Deja eram obosiți, ne gândeam dacă a doua zi aveam de gând să scăpăm din palat sau ne vom petrece weekend-ul acolo. Majoritatea voiam să ne întindem pe unde apucăm, măcar pentru câteva momente, dar nu am apucat deoarece la ora patru ceasul din turn a bătut puternic de patru ori.

Din toate colțurile și camerele palatului au început să apară personalități importante. Dintr-o dată îl auzim pe domnul de istorie că zice:

— Nu credeam că am să-l văd în viața asta pe Alexandru Ioan Cuza.

Doamna dirigintă spune cu vocea tremurată:

— Nici eu pe Lucian Blaga.

Pe lângă personalitățile spuse de profesori, îi observăm și pe Nicolae Iorga, Ioan Slavici, pe Enescu și încă câteva personalități importante. Sala Voievozilor era plină de personalități istorice, fiecare spunându-ne câte o frază sau oferindu-ne sfaturi legate de istorie, cultură, vise și despre mândria pe care ar trebui să o avem pentru că suntem români și trăim în România. Timpul iar s-a oprit în loc, iar noi ne gândeam dacă mințile ne joacă feste.

După ce a dispărut toată lumea ne așteptam în orice moment să apară alte personalități, și întâmplarea să se repete din nou. Ultimele lucruri pe care mi le amintesc din interiorul palatului sunt că m-am întins pe o treaptă, deoarece eram prea obosită și m-a întrebat doamna dirigintă dacă mă simt bine, iar răspunsul meu a fost unul pozitiv. Tavanul începe să se învârtă cu mine, o lumină puternică mă obligă să îmi închid ochii, iar zgomotul asurzitor mă făcea să-mi acopăr urechile cât de mult pot.

Brusc mă trezesc panicată în fața palatului, în plină zi, cu doamna dirigintă care îmi flutura o hârtie în fața ochilor și cu domnul de istorie care mă strigă de câteva minute bune. Eram blocată cu mâna în buzunarul blugilor, unde am găsit un bilețel și o peniță cu cerneală uscată pe ea. Pe bilet scria „Istoria nu se vizitează, se trăiește”.

În fața palatului o văd pe doamna care a dispărut cu o seară în urmă, uitându-se lung la mine, ridic capul și la geam îl zăresc pe Ștefan cel Mare, care după o fracțiune de secundă dispare și el. Domnul de istorie intră în palat zicând că „este un loc unde trecutul încă respiră”. Iar atunci am început să-mi pun întrebarea dacă totul se va repeta din nou.

O piesă de neuitat

Era o zi ploioasă de toamnă. Vântul bătea ușor, picăturile de ploaie curgeau lent pe geamurile clădirilor, iar peste tot se zăreau oameni cu umbrele colorate, îmbrăcați în haine groase. În centrul orașului Iași, totul părea liniștit. Nu era trafic, cafenelele erau pline de prieteni și familii care savurau băuturi calde și gustări într-un loc primitiv, iar străzile erau acoperite de frunze cărămizii, galbene și roșiatice.

Teatrul Național era pustiu. Eram doar eu și scenariul unei piese nostalgice de toamnă, în sala cea mare și tăcută. Îmi repetam rolul. Urma să fiu Domnișoara Cucu din celebra piesă *Steaua fără nume*.

Am văzut pentru prima dată această piesă în clasa a cincea, iar de atunci am dezvoltat o pasiune uriașă pentru teatru, actorie și magia din spatele personajelor. Alături de câțiva prieteni, am avut șansa să particip la piese spectaculoase de teatru, din care am învățat multe, mai ales din greșelile personajelor.

Eram singură în sală. Îmi așteptam pe colegii mei pentru a începe repetițiile. Rolul meu era foarte important, iar pentru mine această piesă era specială – nu puteam să dau greș. Era prima dată când interpretam un rol în *Steaua fără nume*

și mă simțeam copleșită de emoții. Mă stresam la fiecare greșeală: spuneam replica nepotrivită la momentul nepotrivit, mimica și gesturile nu se potriveau, uneori uitam replicile, alteori le rosteam prea devreme. Toate acestea erau doar câteva dintre greșelile pe care le făceam frecvent.

Am luat o pauză. Simțeam că îmi pierdusem talentul și mă gândeam că poate actoria nu este vocația mea.

– Nu înțeleg... de ce nu mă pot concentra? – am spus cu voce tare, așezându-mă pe scenă.

– Cu toții avem emoții, nu ne-am născut învățați, a răspuns o voce caldă și gravă.

– Nu e vina ta. Poate că nu ai rolul potrivit, se auzi deodată o voce feminină, blândă și plăcută.

M-am uitat în jur, încremenită. Știam că sala era goală și nimeni altcineva nu ar fi putut fi acolo. Am întors încet capul și am văzut, în spatele meu, două siluete înalte. Era imposibil. Lilly Popovici și Radu Beligan stăteau acolo, zâmbind larg.

– Haide, ridică-te! Hai să mai încercăm o dată. Dar ce-ar fi ca, de data asta, tu să joci personajul meu? Simt că ți se potrivește mai bine! spuse Lilly. Eu voi fi Domnișoara Cucu.

Repetiția a început. În jurul meu, sala părea să prindă viață. Am început cu scena întâlnirii profesorului Miroiu cu Necunoscuta. Am rostit cu emoție replicile:

– „Mă simt pierdut în această gară, ca și cum timpul ar fi uitat de mine.” – Profesorul Miroiu.

– „Și totuși fiecare clipă poate fi o stea pentru cine știe să privească.” – Mona/Necunoscuta.

Am continuat cu scena în care Domnișoara Cucu observă timidă discuția profesorului cu Necunoscuta. Am învățat să folosesc pauzele pentru a da intensitate replicilor și să nu grăbesc gesturile:

— „Domnule profesor, poate că stelele nu sunt doar sus pe cer...”, „ci și aici, în oameni, în întâlniri care ne schimbă.”

Pe măsură ce treceam prin replici, am simțit cum personajul meu prinde viață. Colegii mei (în rolul principal acum) m-au ghidat cu sfaturi blânde: cum să privesc, cum să respir, cum să dau voce gândurilor Domnișoarei Cucu. M-am pierdut în detalii: de la gesturile subtile cu mâinile, până la modul în care înclin capul în fața Profesorului.

Deodată, am primit un mesaj de la un coleg: repetițiile se anulează pentru ziua respectivă. Nimeni nu urma să ne deranjeze.

— Cer prea mult dacă v-aș ruga să mai repetăm piesa o dată? am întrebat timid.

— Sigur că nu! Ai uitat că e și piesa noastră de suflet? – spuse Radu zâmbind.

Am mai repetat încă o dată, cu o emoție sinceră, ca și cum scena ar fi fost vie, iar stelele din piesă chiar ar fi luminat sala. M-am concentrat pe replici și gesturi, pe momentele de tăcere dintre ele, pe emoția subtilă a fiecărei interacțiuni. Fiecare „Miroiu” sau „Domnișoara Cucu” rostit era acum sincer, viu, ca o poezie în mișcare.

A venit ziua spectacolului. Sala era plină, luminile s-au stins, iar cortina s-a ridicat. Am interpretat rolul principal cu o pasiune pe care nu o mai simțisem niciodată; fiecare replică, fiecare gest păreau să nască ecouri în sufletele celor din sală. Publicul aplaudase minute în șir, iar la final au venit flori, urări și lacrimi de bucurie. După reprezentație, i-am revăzut pe Lilly Popovici și Radu Beligan: au venit spre mine zâmbind, m-au luat în brațe și mi-au spus, cu glasuri fierbinți de sinceritate:

— Suntem mândri de tine. Știam că vei reuși.

Am stat apoi în culise cu ei, schimbând impresii, primind sfaturi prețioase și promisiuni că se vor întoarce să mă vadă și la următoarele reprezentații. Criticii au lăudat sincer interpretarea, iar colegii m-au îmbrățișat ca pe-o soră revenită acasă. În acea noapte, mergând pe sub umbrela cea veche, cu ploaia mângâindu-mi fața, am înțeles că nu fusese doar un succes teatral – fusese o confirmare că drumul meu este scena. Și știu, dintr-un loc adânc din mine, că ori de câte ori voi privi o stea, voi recunoaște chipul serii aceleia: al unei întâlniri care mi-a schimbat viața.

Ultimul tren spre Iași

Ploaia cobora domol peste acoperișurile vechi ale gării din Iași, spălând praful anilor și aducând cu ea mirosul acela inconfundabil de plecare și întoarcere. Ceasul mare, de deasupra peronului, ticăia răbdător, ca un bătrân care știe că timpul nu se grăbește niciodată, oricât ar alerga oamenii pe sub el.

Victor a coborât din tren cu pasul nesigur al celui care revine într-un loc ce nu-i mai aparține. Ținea în mână o valiză veche, moștenită de la tatăl său, iar în buzunar, o scrisoare îngălbenită, cu miros de hârtie veche și de dor. Plecase din Iași acum doisprezece ani, lăsând în urmă o iubire, o mamă bolnavă și o promisiune. Credea că va cuceri lumea, că marile orașe îi vor da sensul pe care Iașul i-l refuzase. Dar sensul nu locuia nici în clădirile înalte, nici în birourile pline de oameni grăbiți. Locuia, poate, în ploaia asta rece, în fumul ce urca leneș de la tarabele cu porumb fiert, în mirosul greu al cafelei de gară.

Pe peron, totul părea suspendat între ieri și azi. Un copil alerga după porumbei, iar o femeie în vârstă ținea strâns o fotografie sub umbrelă. Victor și-a simțit sufletul apăsător de o recunoaștere: locurile nu se schimbă, se schimbă doar felul în care le privim. A traversat curtea gării și s-a

oprit la zidul acela unde, cândva, Irina îi spusese: „Promite-mi că te întorci.”. El promisese, dar promisiunile făcute în tinerețe sunt ca aburul pe oglindă: clare o clipă, apoi dispar. S-a îndreptat spre Copou, cu pași rari, simțind cum orașul îl privește cu aceeași blândețe tăcută cu care te iartă o mamă. Castanii erau scuturați de vânt, iar strada Lascăr Cărgi mirosea a toamnă udă și a tei târziu. A trecut pe lângă Universitate, privind vitraliile luminate. O clipă, a simțit dorința de a intra, de a-și căuta chipul tânăr, acela care credea că lumea e simplă și că iubirea ține veșnic. Seara s-a așezat într-o cafenea de pe Lăpușeanu. Pereții erau plini de cărți, iar tinerii vorbeau despre viitor ca despre un continent neatins. Victor și-a desfăcut scrisoarea. Era de la Irina.

„Dacă te vei întoarce vreodată, să știi că te voi aștepta în fiecare zi, până la ultimul tren spre Iași.” A zâmbit amar. Trenurile veniseră și pleaseră de sute de ori. Ea, probabil, nu mai era acolo. Poate avea copii mari, poate trăia departe, într-un alt oraș, unde ploaia nu mirosea a dor.

Totuși, când a ieșit din cafenea, ploaia se oprise. În aer plutea o lumină ciudată, caldă. Pe peron, trenul de seară pufăia leneș, pregătit de plecare. Și acolo, sub umbrela roșie, o femeie stătea nemișcată, privind spre el. N-a știut dacă e ea. Poate doar o umbră, o amintire, o iluzie adusă de dorința de a fi iertat. Dar în clipa aceea, Victor a înțeles că uneori întoarcerea nu e despre locuri, ci despre oameni. Despre felul în care un oraș te primește înapoi nu pentru ce ai fost, ci pentru ce ai învățat să simți. Trenul a fluierat lung. Femeia a făcut un pas înainte, apoi altul. Și în lumina palidă a gării, timpul s-a oprit pentru o secundă. Poate că unele promisiuni nu mor niciodată. Doar așteaptă ultimul tren.

Un drum spre Copou

Era ora 9 dimineața. Priveam prin geamul fumuriu al tramvaiului mulțimea de studenți care treceau grăbiți prin curtea Universității „Alexandru Ioan Cuza”. Pe măsură ce tramvaiul se îndepărta, soarele dimineții se ascundea printre nori, iar geamul se păta ușor de picături de ploaie. În jurul meu se simțea încă odihna acumulată în weekend, iar aglomerația din tramvai marca agitația unui nou început de săptămână.

Mă aflu în tramvaiul cu numărul 13, cel care leagă cartierul Tătărași de Copou. În fiecare zi, la această oră, același bătrân, probabil trecut de vârsta de 70 de ani, stă pe același loc, lângă fereastra din dreapta, cu pălăria trasă ușor peste frunte și cu ochii parcă pierduți într-un gând pe care doar el îl poate cunoaște. Mergea mereu spre aceeași stație și mereu ținea același bilet vechi, mototolit, pe care uneori îl citea cu ochii plini de speranță ca și cum aștepta ceva.

Îmi amintesc că, într-una din zile, când am coborât în Copou, am observat că bătrânul se sprijinea ușor de bara tramvaiului. M-am apropiat și i-am întins mâna să îl ajut, iar el mi-a zâmbit ușor șoptindu-mi: „Mulțumesc, tinere! Nu pot să întârzii.”. De atunci mi-am pus pentru prima dată întrebarea: „De ce vine în fiecare zi? Unde trebuie să ajun-

gă?” Prezența lui a devenit astfel un element familiar și specific al aceluia tramvai.

Însă astăzi, pentru prima dată, locul de lângă fereastra din partea dreaptă era gol. Inițial am încercat să nu acord atenție acestui lucru, gândindu-mă ca poate pierduse tramvaiul sau că mersese pe altă ruta. Dar, pe măsură ce tramvaiul se apropia de capăt, simțeam ca lipsește ceva esențial. Locul pe care, timp de atâția ani, se așezase bătrânul, acum era ocupat de o femeie în jur de patruzeci de ani care citea liniștită o carte.

Mă uitam insistent la locul în care obișnuia să se așeze bătrânul, încercând să-mi imaginez unde ar putea fi. O bătrână care se află lângă mine, observându-mi privirea, mi-a aruncat un zâmbet și a început să-mi zică:

— Astăzi nu mai vine... a murit săptămâna trecută. Venea în fiecare dimineață pe același loc, la aceeași ora. Nu lipsea niciodată.

În mod normal, conversația s-ar fi terminat aici, însă, curiozitatea mea era mult prea puternică pentru a nu încerca să aflu mai multe.

— Îl cunoșteți pe bătrân?

— Da... Ne-am întâlnit prima dată în Parcul Copou cu mulți ani în urmă, spuse ea privind geamul tramvaiului. În tinerețe a iubit o femeie care locuia aproape de capătul liniei. În fiecare zi venea cu acest tramvai, sperând ca într-o zi să o revadă la Grădina Botanică, așteptând-o pe o bancă de pe malul lacului, unde obișnuiau ei să se întâlnească în tinerețe. De atunci această rutină a rămas singurul lucru care încă îl mai ținea aproape de ea.

Imediat după ce spusese aceste cuvinte, am simțit cum tramvaiul se oprește ușor, iar liniștea în care mă aflam a fost tulburată de agitația oamenilor care încercau să coboare. Ieșind din tramvai, mă aflam în apropierea Grădinii Botani-

ce, înconjurată de mulțimea de oameni ce se împrăștiau în toate direcțiile. Rămasă încă cu gândul la ceea ce-mi spusese femeia din tramvai, am pornit încet spre lacul unde bătrânul obișnuia să o aștepte pe femeia pe care a iubit-o. Pășeam încet pe aleile pietruite și umede de ploaie, iar cu fiecare pas pe care îl făceam simțeam ca sunt din ce în ce mai aproape de a afla adevărul despre rutina stranie a bătrânului. În timp ce mă apropiam de lac, începeam să văd o siluetă ușor familiară a unei femei în vârstă. Nu mi-a luat mult timp să realizez că era chiar bătrâna cu care abia ce vorbisem în urmă cu aproximativ jumătate de oră în urmă.

Am stat încremenită timp de câteva minute, până când am observat cum femeia își întoarce capul spre mine. Lacrimile îi curgeau pe obraji și am putut vedea cum pe chipul ei trist se conturează un zâmbet. În acel moment, mi-am dat seama cine era de fapt femeia pe care bătrânul a așteptat-o atâta vreme.

Printre gesturi mărunte

Era o dimineață agitată în Iași, iar străzile din jurul Catedralei Mitropolitane, unde se odihnesc moaștele Sfintei Parascheva, fremătau de oameni grăbiți, pași repezi și voci care se amestecau în toate direcțiile. Eu și prietena mea ne strecuram prin mulțime, cu inima bătând mai tare, neștiind exact la ce să ne așteptăm. Prima experiență de voluntariat într-un loc atât de plin de viață m-a făcut să simt emoții amestecate: curiozitate, nerăbdare și puțină nesiguranță.

Am fost repartizate la standul cu pomelnice, unde trebuia să ajutăm pelerinii: să le oferim foi, să le explicăm ce trebuie să facă și să le răspundem la întrebări. La început, totul părea simplu și poate neînsemnat, dar pe parcursul zilei am început să observ ceva care m-a impresionat profund: oamenii încă mai sunt buni.

Fiecare gest simplu, un „Doamne ajută” sau „Să vă dea Dumnezeu sănătate” spus cu sinceritate, avea o putere neașteptată. Chiar și în mijlocul agitației, am simțit că există limite ale respectului și bunului simț care încă se păstrează. Am realizat că bunătatea și solidaritatea nu s-au pierdut și că gesturile mici contează mai mult decât ne-am imaginat.

În acea zi, am văzut și prezența atentă a unor oameni care inspiră prin felul lor de a fi. Coordonatorii, care vor-

beau calm și cu răbdare, ne-au făcut să ne simțim mai deschise și mai conectate cu cei din jur. Am legat mici conexiuni, fără să cunoaștem prea bine persoanele, fără nume sau apropiere, doar prin gesturi și vorbe simple. Am înțeles că fiecare zâmbet sau cuvânt spus cu sinceritate poate construi o legătură neașteptată.

Anul acesta am participat din nou, iar experiența a fost diferită. Eram mai puțin implicată în sarcini mari, iar la un moment dat m-am simțit nemulțumită că nu contribuie cu adevărat. I-am spus unui preot ce simțeam, iar el mi-a răspuns simplu, dar profund: „Chiar și prezența ta contează. Uneori, o vorbă bună sau un zâmbet pentru un pelerin obosit face mai mult decât orice altceva.” Am realizat cât de adevărat este: pentru bătrânii care stau mult în picioare, pentru oamenii care vin obosiți și emoționați, simpla noastră prezență poate să aducă alinare, să arate că există oameni care-i susțin și care se gândesc la ei.

După această experiență, Iașiul mi s-a arătat altfel: un oraș plin de oameni care se susțin, păstrează bunătatea și credința vie. Chiar și printre pașii grăbiți și agitație, am simțit căldura și atenția lor pentru ceilalți, un semn că locul rămâne primitor și plin de viață,

Ziua de voluntariat nu a fost plină de evenimente spectaculoase, dar mi-a oferit o lecție de neprețuit: că a fi acolo pentru ceilalți, a asculta, a zâmbi sau a ajuta cu ce poți, construiește legături neașteptate și lasă o amprentă frumoasă în inimile celor pe care îi întâlnești.

Paradisul ascuns al Iaşului

Întotdeauna am ştiut de Mănăstirea Golia. O vedeam de la staţia de tramvai, când mă opream acolo în drum spre liceu. Dar nu am intrat niciodată... până într-o zi, în cadrul unui voluntariat. Atunci am descoperit ce înseamnă cu adevărat locul acesta: liniştea lui, imaginea impunătoare a bisericii şi aerul plin de verdeată m-au captivat instantaneu.

Primăvara şi vara, Golia devine un adevărat paradis. Florile care înfrumuseţează locul, iarba proaspătă şi lumina care cade peste ziduri fac să uiţi că eşti în inima unui oraş agitat. Este o linişte care nu este tăcere goală; dimpotrivă, ea perturbă zgomotul străzii şi te opreşte. Aici poţi să stai pe o bancă, să priveşti turtile albe şi să-ţi asculţi gândurile, fără grabă, fără presiune.

Călugării trec tăcuţi pe lângă tine, dar prezenţa lor răspândeşte o energie calmă, care te face să respiri mai adânc şi să simţi că totul în jurul tău poate să încetinească. Pentru mine, Golia nu e doar o mănăstire sau un monument. E un loc unde înveţi să respiri cu adevărat, să te opreşti şi să te regăseşti, chiar în mijlocul oraşului. Şi poate asta e darul cel mai mare al Iaşului: să-ţi ofere locuri care îţi amintesc că liniştea există, şi că e mai puternică decât zgomotul din jur.

Tramvaiul 8

Diminețile Anei încep mereu la aceeași ora, la 7:15. Pe strada îngustă din Târgu Cucu, aerul miroase a cafea, a tencuială udă și a timp care nu se grăbește, iar casele vechi, cu zidurile scorjite, par să-și spună între ele povești în șoaptă. De la fereastra ei, Ana vede linia de tramvai urcând spre Copou, iar când aude scârțâitul metalic al roților, are impresia că orașul își trage sufletul, un zgomot care o liniștește, o respirație comună între ea și Iașul care se trezește.

În fiecare dimineață urcă în același tramvai 8 și își alege mereu locul de lângă geam, ca un ritual, de unde orașul i se derulează prin fața ochilor ca un film fără sfârșit. Trec străzi, oameni, vitrine și plopi, iar odată cu ele trece și gândul. Tramvaiul 8 e pentru Ana un loc unde poate gândi fără să fie întrebată nimic; acolo a învățat poezii și-a scris compuneri, a plâns în tăcere și a zâmbit fără motiv. Uneori își imaginează că fiecare vagon e o carte deschisă și fiecare pasager – un capitol. La fiecare stație urcă și coboară povești: un bătrân cu pălărie care ține mereu o floare galbenă în mână, poate pentru cineva care nu mai vine; o femeie tânără mereu la telefon, cu vocea tremurând între bucurie și nerăbdare; un copil care lipsește uneori, dar când apare își lipește fruntea de geam și privește orașul ca pe o lume in-

ventată pentru el. Ana îi observă pe toți fără să spună nimic, iar în tăcerea aceea fiecare chip devine parte din ziua ei și orașul prinde glas prin oamenii lui.

Într-o dimineață de martie, tramvaiul s-a oprit brusc între stații; afară ploua mărunț, iar aburul se lipea de geamuri ca o respirație caldă. Oamenii au început să murmure nemulțumiți, dar Ana a zâmbit, fiindcă pentru prima dată timpul se oprise o clipă ca să-i dea voie să respire. A închis ochii și a ascultat cum ploaia lovea acoperișul vagonului în ritmul unui ceas vechi, ca și cum timpul ar fi bătut doar pentru ea, iar totul era simplu. Când tramvaiul s-a pus din nou în mișcare, orașul părea altfel: copacii din fața Palatului Culturii se scuturau de ploaie, iar nori se ridicau încet peste acoperișurile cenușii. Ana s-a privit în geam și a văzut nu doar reflexia ei, ci o față care părea să aparțină și orașului. Și-a dat seama că, de fapt, nu merge niciodată doar spre școală, pentru că, mergând prin Iași, face o incursiune în ea însăși.

Într-o seară de aprilie, când lumina se strecura obosită printre cablurile tramvaiului, Ana a zărit pe geam urma unui desen făcut de ploaie, o linie tremurată, un cerc, apoi nimic și i s-a părut că orașul îi trimitea un semn fără cuvinte. A zâmbit fără să știe de ce, iar când a coborât, ploaia se oprise, aerul mirosea a tei și a noi începuturi, iar Ana a înțeles că unele drumuri nu duc în afară, ci doar mai adânc în tine însuși. Seara, tramvaiul 8 o poartă înapoi, lumina feli-narelor se prelinge pe geamuri, umbrele se joacă pe pereții vagonului ca niște amintiri, iar în zgomotul ritmic al șinelor Ana simte că Iașul respiră împreună cu ea, calm, vechi și viu. Când coboară la Târgu Cucu, aerul mirosea din nou a ploaie, a castani și a povești neterminate, iar ea se întoarce acasă, dar ceva din ea rămâne acolo, în tramvai, în orașul care o învață în fiecare zi cum să fie vie.

Ceața care leagă trecutul de viitor

Într-o dimineață de noiembrie, pe Copou, ceața era atât de deasă încât abia se vedeau tramvaiele. Mergeam spre liceu când, brusc, totul s-a luminat argintiu. Din ceață a ieșit o siluetă, un bărbat în costum negru, cu pălărie veche pe cap. S-a oprit lângă statuia lui Eminescu și a spus, cu o voce care parcă mi-a răsunat direct în minte: „Timpul s-a terminat în Iași. Ce a fost scris se va rescrie”. Apoi a dispărut.

Câteva ore mai târziu, m-am dus la bibliotecă să iau cartea recomandată de profesoara de română. Bibliotecara se uita uimită în cartea atât de cunoscută, dar în care apăru-se o filă nouă, pe care scria doar atât: „ceața care leagă trecutul de viitor”.

Am tresărit, dar m-am gândit că este doar o coincidență și m-am liniștit.

Câteva zile mai târziu, după ce uitasem complet de acea întâmplare, mă duceam spre liceu când a început să bată vântul foarte tare. Mi se prea ciudat, până cu câteva minute înainte era foarte cald. „Ei, e toamnă”, mi-am zis, „e firesc să se schimbe vremea și să vină frigul”. Când am ajuns la liceu, am observat o foaie de hârtie chiar pe treptele de la intrare, am ridicat-o și am pus-o în buzunar, cu gândul

să o citesc mai târziu. Am desfăcut-o imediat ce m-am așezat în bancă: „ceața care leagă trecutul de viitor”. Era aceeași pagină pe care o găsisese bibliotecara în carte. Probabil îmi căzuse din rucsac.

Am ieșit în pauză iar pe holuri era întuneric și o ceață densă, am zărit cu greu silueta bărbatului cu pălărie. Mi-a spus câteva cifre care păreau niște coordonate, așa că mi le-am trecut în telefon. Când am ajuns acasă am verificat și, într-adevăr, erau coordonatele care duceau într-o pădure, la un restaurant cu numele „10 zile”. Am hotărât că voi aștepta cele 10 zile și voi merge să văd ce e acolo.

Aceasta este ziua. Am terminat orele și am pornit direct spre pădure. După trei ore eram la intrarea în pădure unde, spre uimirea mea, scria „nu intrați”. Am ignorat semnul, mi-am făcut curaj și am înaintat. După vreo treizeci de minute am ajuns la restaurant, care părea mai degrabă un han rustic. Am apăsat pe clanța din metal ruginit și ușa a început să se deschidă cu un scârțâit puternic, ca și cum s-ar fi rupt din toate balamalele. Am intrat. Nu era nimeni acolo. Ușa, însă, s-a închis cu un pocnet și s-a încuiat singură. Am simțit inima cum îmi bate direct în gât.

Mi-am păstrat calmul și am început să observ încăpearea. Deși era veche și nu era nimeni în jur, părea totuși locuită. Nu era un restaurant sau poate că fusese, pentru că, într-o parte mai întunecată, se vedeau ceva mese lungi din lemn cu scaune simple în jur. Pe teigheaua de la bar, din același lemn vechi, stăteau în ordine câteva pahare, cu un lichid roșu înăuntru, ca și cum ar fi băut de curând cineva din ele. Totul era ordonat, curat și nu mirosea deloc ca un loc abandonat.

Bărbatul cu pălărie a apărut ca din senin la bar. Avea un pahar în mână și mi-l întindea. L-am luat, am mirosit, era vin roșu.

– Sunt minor, nu pot să beau, i-am zis
– Eii, lasă, aici nu te știe nimeni, mi-a răspuns glumeț.

– Cine sunteți?
– Ei, vezi, dacă studiai mai mult la română, știai.
– Îmi cer scuze, nu îmi dau seama...
– Nu contează, pot să fiu Creangă, Eminescu, Sado-veanu sau oricare alt scriitor care a trăit cândva în Iași sau pot să fiu tu peste 50 de ani...

– Nu înțeleg.
– O să înțelegi peste 50 de ani. Noroc!
– Noroc!, am zis dar mi-a fost frică să beau, cine știe ce era, de fapt, în pahar.

Ușa s-a deschis cu un pocnet strident și bărbatul cu pălărie a dispărut. M-am bucurat că pot să ies fără să pătesc nimic, dar pe ușă am recunoscut hârtia care părea acum lipită. „Ceața care leagă trecutul de viitor”. „Da. Da. Știu”, mi-am zis oarecum enervat de fraza asta căreia nu-i înțelegeam sensul.

Am pășit afară din han și m-a întâmpinat o ceață densă. Am făcut primii pași prin ea și a început să se risipească. În jur erau multe lumini și treceau mașini în toate părțile. Nu mai eram în pădure, ci în agitația unui oraș. M-am uitat într-o vitrină. Era o librărie și înăuntru am văzut o mulțime de oameni. Am intrat instinctiv și m-am văzut la o masă, în fața lor, cu o pălărie mare, vorbind despre o carte pe care o aveam în față:

„Ceața care leagă trecutul de viitor.”

Trecând peste ecouri fumurii, spre acasă

Liniște, acasă, cărți, Iași, libertate și iubire... Doar atât am reușit să îmi notez în jurnalul pe care îl țin calmă, dar ușor speriată pe genunchi. De când a început războiul și acum ajunsă, în sfârșit, în acest loc protector însiropat cu prezența caldută și binevoitoare a familiei, am consumat derizoriu șase pagini din jurnal. Un cuvânt pentru fiecare pagină... Nu am reușit să scriu mai mult, nu mai puteam să îmi găsesc cuvintele necesare pentru a descrie cât de cât, mai schiopătat măcar, emoția din acea clipă. Totuși e un progres: *liniște, acasă, cărți, Iași, libertate și iubire*. Și așa îmi tremură mâna numai când ating hârtia asta îngălbenită de prea multă cerneală roșită de petele de sânge și puțin umezită de lacrimile care nu mai sunt acum ale mele. Sunt îndoit marginile caietului... probabil vina vreunui acces de disperare înnegrită de mirosul fumului ieșit de sub casele și blocurile dărâmate. Dar să lăsăm nostalgia pradă absurdului. Mi-e suficient. Trăiesc, respir, îmi mișc cu elasticitate fiecare încheietură a corpului similar unui copilandru năzdrăvan de prin povești nemuritoare – și schițez un zâmbet – din păcate, doar în mine... zâmbetul omului nu are curaj în momentul de față.

Am ajuns de aproximativ o săptămână acasă, în Iași. Plecasem din orașul natal la vârsta de 19 ani, în Israel, pentru a-mi găsi un loc de muncă stabil, mai „prietenos”, „generos” cu partea de cercetare și „convenabil” din punct de vedere financiar. Urmasem cursurile la Facultatea de Medicină. Aș fi putut să îmi găsesc și în Iași un post de medic sau un loc frumușel la facultate, dar cum tânărul preferă să fie mai bine sfâșiat în bucăți mici și incerte de propriile ambiții și visuri, am decis să mă mut în Israel. Acolo aveam să îmi desfășor activitatea de cercetare în domeniul medicinei. Locuiau mulți prieteni de ai mei români în Israel. Vedeam, adeseori, uitându-mă cu mama prin galeria foto a telefonului, figuri, numeroase figuri, unele îndestul de cunoscute cât să-mi trezească invidia la suprafață, altele câtuși de puțin familiare. Toți erau diferiți, dar exista un singur lucru comun, omniprezent pe fețele lor: zâmbetul și o oarecare bucurie mimată, dar bine calculată. Credeam că Israelul îmi poate oferi ceva mai bun și mai promițător decât România, decât onctuosul meu Iași. Eram foarte entuziasmată de viitor, de ceea ce va fi, de ceea ce voi fi acolo, dar realizez cu o durere tragică că mi-am demolat, încetul cu încetul, propriul trecut. După ani buni de la mutare, fără să mai fiu conștientă în totalitate de lumea din jurul meu, am fost surprinsă îngrozitor de vestea care avea să îmi schimbe și să îmi modeleze destinul. Mă aflu atunci în cămăruța mansardei din blocul meu. Natura era roasă de frigul crunt al toamnei târzii. Pretutindeni o răceală generală, dar mai ales în interiorul camerei, care nu mai gustase căldura molatică și limpede de două săptămâni. În timp ce scriam referatul pentru curs, aud deodată, un foșnet iluzoriu. Nu voiam să

verific dacă zgomotul era produs chiar de geamul întredeschis, pentru că și așa panorama orașului îmi era nefastă. Tocmai în acel moment, privirea nu mi-a mai rezistat și și-a îndreptat atenția spre fereastră, o bucată dintr-un ziar lipită de vânt. Un ziar ca toate celelalte, dar când să mă scufund din nou în muncă, ochii mi-au fost străfulgerați de literele mari, roșii, rotunjite la mijloc și ascuțite spre extremități. Citisem: „Va începe războiul...”

Prea fricoasă ca să mai gândesc, m-am prăbușit cu un sunet înfundat pe podeaua albită, acum, de crema de mâini, căzută și scursă din tub. Trebuia să plec acasă la Iași. Zile, nopți petrecute în teroare. Bombe explozive, drone militare, răvășite de tunuri și tancuri. Atacul începuse. După câteva ore, bâzâitul telefonului, căutarea continuă a valizei care îmi era de negăsit și spaima care se uita cu colți ticăloși, sângerii la tot peisajul acesta, mă sufocau. „Măine, voi pleca cu avionul acasă”, îmi rosteam în sinea mea. Am tras jaluzelele, am acoperit geamurile cu o hârtie neagră, lucioasă, impenetrabilă, mi-am luat valiza și ghiozdanul, m-am îndreptat cu pași repezi, aproape irevocabili spre cheia subțire aurită. Am plecat. După cinci ore, avionul aterizase cu un huruit metalic care fisura tăcerea justificată a lumii. Un iz puternic, aromat, mi-a străbătut mintea disperată, totodată pasivă și încântată la gândul că sosisem în Iași.

Am coborât din avion cu o oarecare reticență. Mă cuprinsese o frică de moarte. Călcam atentă pe fiecare bucată de dală și mă uitam numai în jos, spre pământ, de parcă doar acolo mai găseam o urmă de viață.

Când am avut curajul să îmi ridic privirea, exact în minutele când trebuia să prezint pașaportul, am auzit strigătul inconfundabil al bunicii.

Am îmbrățișat-o și am început să ne scrutăm fără să ne spunem nimic. Dacă nu remarcasem ochii ei căprui, fra-

gili, neschimbați aș fi crezut că îmi cuprind în brațe propria umbră. Bunica devenise proiecția mea.

Doar culoarea irisului și ridurile mai ascundeau ceva... poate suspine vechi nerostite.

Am pornit cu mașina spre oraș.

Nu mi-a mai fost dat de mult să mă simt străină de oamenii aceia, care se agitau dintr-un loc în altul prin oraș, fie pentru cumpărături, fie pentru a evita așteptarea incomodă a prietenilor hazlii aflați în ambianța relaxantă a cafelelor. Eram obișnuită cu un altfel de dinamism, însoțit de imagini percutante, vociferând prin spectrul alarmant, și de un tragism de neconceput al oamenilor care alergau pentru a nu-și lăsa zdrobiți ultima firimitură de viață. Într-adevăr, nu eram privită de oamenii necunoscuți (sau poate nu voiam să fiu scrutată de aparențele covârșitoare ale privirilor lor), dar poate că orașul se uita atent la mine, cu duioșie și multă luciditate. Oamenii se schimbaseră, Iașul nu în adevăratul sens al cuvântului. Rămase același loc înfierbântat de amintiri și sentimente. Era chiar mai frumos decât în copilărie. Unele clădiri din centru au fost reabilitate, parcurile păreau mai verzi, mai frăgezite cu fiecare panseluță sau petunie. Multe muzee au fost deschise publicului larg, iar ceea ce mă fascina cel mai mult era că admirația și atașamentul pentru Iași nu puteau fi pretinse de nimeni, căci existau deja.

Ah! Și acum, cu fragilitatea unui fluture în plină ploaie de vară, îmi aduc aminte de trecutul fantastic și poate neverosimil într-o oarecare măsură al acestui carnețel.

Odată, într-o sâmbătă seară, am mers cu Mona, prietena mea la o cafenea din Iași, renumită pentru concursurile sale de dans și cu precădere pentru acordurile, sunetele armonioase ale trupei de saxofoniști.

Țin vie încă în anticamera adolescenței mele, imaginea tabloului cu poșeta întredeschisă, atârnată de scaunul fără mânere, acolo unde își găsea adăpost și jurnalul. În vecinătatea muzicii și a mirosurilor parfumate care luminau obscuritatea încăperii, am uitat de toate. În tot acest răstimp, carnetelul căzuse pe parchetul zgâriat de unele mișcări mai curajoase și, probabil, de tocurile damelor destul de ascuțite cât să tulbure finețea și luciul podelei. Imediat după, intrase un domn înăltuț, îmbrăcat într-un costum de catifea, purtând foarte sigur pe el o pălărie cu dungă roșie. Vorbind cu prietena mea, văd parcă cu ochii minții că bărbatul se apropie de scaunul meu. Mult prea sfioasă, n-am putut întoarce capul să-l privesc, nici să fi rostit vreun cuvânt. Mona îmi atrage atenția cu privire la intrus:

— E în continuare acolo! Cu ceva ce pare al tău și nelipsita cafeluță de seară. Doamne, cum îl flutură prin toate părțile! Mai are puțin și tot lichidul maroniu cu zaț va năvăli paginile caietului.

— Nu pot privi înapoi... vocea aceea, care tot șoptește și încearcă să spună ceva îmi pare atât de cunoscută! – am răspuns, așa ca un fel de Gregor Samsa, înainte să iasă forțat din cameră

— Sincer și eu văd că tot mimează din buze, dar are un glas absolut insuportabil! Și mai bine pentru psihicul nostru ar fi excelent dacă n-am mai sta să-l caracterizăm și analizăm atâta – spuse direct Mona

— Probabil că ai dreptate!

— Acum, rezolvă treaba cu ospătarul și nota de plată.
E deja ora 22:00

— Ca de obicei, lași subiectul anterior suspendat în aer! Ca toți oameni mari! Parcă ești maică-mea și problema cu cititul la miezul nopții. Și treci cu cea mai mare indiferență peste tot ce am vorbit...

Nu știu dacă să fiu dezamăgit de mine că n-am făcut nimic în privința acelui jurnal de pe masa lui care semăna atât de mult cu al meu sau de clișeul colectiv al adulților în care ai intrat invariabil.

— Mă surprinzi mereu! Ești atât de schimbătoare! Ca bunicul tău pe care nu-l știi. Dar asta e altă poveste și pentru o persoană care își iese repede din fire e un caz de discutat mai târziu. Poate când va fi mai matură. Și va învăța să vorbească mai mult în cifre.

Pauză. O tăcere asemenea unei sfori subțiri și pe alocuri roasă prelungită la nesfârșit. O tăcere ca o adiere fină și dureroasă, sau ca un nisip cu câteva scoici ascuțite, care printre denivelări ascunde ceea ce poate trebuie exprimat.

După câteva minute copleșitoare, observ că domnul se așază liniștit la o masă din colțul camerei. Cu o oarecare uimire și confuzie, reușesc să întrevăd „silueta” caricaturală unui carnet sau... a unei cărți (nu puteam să îmi dau seama fără ochelarii de vedere care lipseau acum cu desăvârșire din tocul gol de pe masă). Îmi spuseseam să las întâmplarea la voia sorții fiindcă, în fond, trebuia să plec din cauza oboselii pârguite din ce în ce mai mult. În răsuflarea de timp care a urmat, o bucată din Mersault din „Străinul” s-a întrezărit pe cearcănele vineții ale propriilor ochi. Mă ridicasem și m-am dus direct spre ușă fără a privi înapoi. Acasă, cu o durere inefabilă, conștientizasem că jurnalul lipsea. Era târziu și nu puteam să mă întorc decât mâine dimineață. Nu dormisem toată noaptea la gândul că nu aveam să îmi mai revăd carnetul și așteptam ivirea zorilor ca pe ultima speranță venită din etern. M-am îmbrăcat rapid și la 8:00 îmi anunțam prezența în fața cafenelei deschisă de două minute. I-am întrebat, aproape pierzându-mi suflul, de jurnal. Nu știau nimic de seara trecută pentru că tura se schimbase. Dintr-o dată, aud ușa scârțâind puternic, zgomot care, de

altfel, ne-a întrerupt discuția. Era Mona. A alergat înspre mine, ascunzându-și cam stingherită nedumerirea. Mi-a spus că după ce plecasem, ea a mai rămas încă zece minute, timp în care a vorbit cu domnul sinistru. După ce adevărul realității îi dezvăluise, fără urme de îndoială că jurnalul era pe masa celui intrus, a încercat din răspuțuri să îl convingă să mi-l dea. Tipul a refuzat categoric, afirmând de nenumărate ori că autorul carnetului știe mai bine adevărata lui identitate și că toate scrierile sunt pe mâini bune. Vrând să plece, Mona „mi-a aruncat ultimele indicii” în momentul când sticla de termopan urma să estompeze orice formă de voce umană: „A mai zis că îl vei găsi pe aceeași masă solitară, în colțul încăperii.” Era acolo! L-am luat și am plecat spre casă cu sufletul edulcorat. Vrând să îmi notez ceva în el, am examinat timbrul străin lipit pe ultima pagină. Nu îmi era cunoscut conceptul, dar rezultatul fusese gândit și realizat cu foarte multă elocvență. Toate formele conturate de pensulația fină a observatorului închegate parcă mai fidel în peisajul urban, produse cu ajutorul luminii opace, nesublimite, ilustrau silueta delicată, deopotrivă maiestuoasă a Bibliotecii Centrale Universitare. „Cine a lipit acest timbru?” – întrebarea care se zbătea neliniștită de sinapsele creierului meu. De fiecare dată când încercam să intuiesc un răspuns, îmi ieșea la suprafață, ca o undă sonoră desprinsă dintr-un film de acțiune, imaginea vizitatorului de la cafea. Totuși nu îmi propuneam să găsesc o explicație plauzibilă pentru apariția nebuloasă a timbrului. Mă obișnuisem cu existența lui pe ultima foaie, cu toate că era prea puțin plăcut să îl admiri stingherit doar la periferia jurnalului. Nu îmi puteam imagina ca domnul acela să îmi fi răpit pentru puțin timp carnetul din seara respectivă, deși realitatea îmi dărmăse nemilos, să spunem, tot procesul de autosugestie în următoarea dimineață când îl găsisem pe masa bărbatului.

„Amélie!” Îmi aud numele strigat de Brigitte, vecina mea, ce culegea ultimele cireșe din această vară minunată.

Mă ridic cu o durere inexplicabilă de genunchi ... Am uitat de rana, încă imparțial cojită, căpătată chiar în fuga mea spre casă, spre acasă. Tamponez cu batista dantelată, cumpărată de bunica dintr-un magazin de obiecte artizanale. Sper să nu se supere ... Gândul că materialul provine din Botoșani, locul ei natal, mă face să mă simt mai bine. Și lent, dar sigur, rana se mai vindecă, nu doar a corpului, ci și a spiritului, a eului meu.

Închid jurnalul, cuprinsă de un surâs ludic, și ies din dormitorul mirosind a prăjitură de zmeură învelită într-un decor tandru de marțipan.

P.S.: Nu o să vă vină să credeți! Am aflat că domnul din cafenea era bunicul meu pe care nu-l cunoscusem niciodată! Cred că șovăielnicele amintiri au fost singurele care mi-au vorbit cel mai mult despre bunicul care mă știa din vedere, dar care n-a avut curaj să vorbească vreodată cu mine. Eu nu știam cum arată și poate aceasta a fost cea mai tristă și fericită întâlnire cu el, fiind singura și ultima. Cu toate că bunicul mai stătea și în celălalt capăt al țării, tata obișnuia să evoce amintiri brodând de fiecare dată, glumele lui cu anecdotele tatălui său. Parcă, doar întâlnirea de la cafeneaua din Iași a reușit să ne întrepătrundă viețile mai mult ca oricând. Atunci am învățat să ne înțelegem chiar și din mici gesturi și priviri, aparent banale, ca nepoată și bunic. Totuși am înțeles ceva amândoi: dragostea și sentimentul familial nu mor chiar și când depărtarea fizică perturbă regulile jocului. Nu am să pot uita vreodată întâlnirea aceasta atât de vie și prezentă în mine.

Versurile de mai jos scrise de tata, pe vremea când aveam cincisprezece ani (imediat după ce l-am întâlnit prima dată la cafenea), mi-au dezvăluit indirect dispariția lui sumbră și mută:

*„Nu se văzu nimic altceva decât un fulger galben lângă
tâmpla lui.*

*Rămase o clipă nemișcat. Nu strigă.
Căzu încetișor, așa cum cad petalele unui trandafir veșted
Nici măcar nu făcu zgomot, din pricina brațelor mele care
l-au împrejmuit atât de mângâietor încât și sunetul
respirației lui a luat o pauză, admirându-ne șoptit.”*

Strada Timpului

O zi toridă. Vântul îmi bătea lin după ureche, aproape nesimțitor. Mergeam. Eram pe Strada *Nicolae Gane*. Sudorile mă treceau deasupra frunții. Aproape că cedam, până când, dintr-o dată, îl văd pe el. Nu era un simplu *el*, era ceva mai mult.

Un băiat zăpăcit, cu părul lung și bălai, pe care vântul i-l împrăstia pe față. Ochii albaștri și sclipitori, mâini fine, picioare subțiri, talie de atlet. Am rămas pe loc, nu mai văzusem. A trecut, parcă apăsător, grăbit. Voiam să mă apropiu de el, dar nu am putut.

Din întâmplare am aflat că îl cheamă Filip. Filip Munteanu.

Am observat atunci că am trecut pe lângă Universitatea „Al.I. Cuza”. Era o proiecție acolo. El era student.

De atunci trec pe acolo în fiecare zi, în speranța că îl voi revedea, dar nimic...

Zilele au trecut, a venit iarăși toamna. Eram în apropierea Aeroportului Internațional Iași, când îl văd iarăși pe EL, după mult timp. Avea în mână o valiză, pe care o ținea strâns. Am simțit un gol în stomac, nu știam ce să fac. El s-a uitat în urmă grăbit, făcându-mi cu mâna.

Mă știa!!! Dar de unde??? Nu știam. A plecat fără să îi pot spune gândesc. De atunci nu l-am mai văzut...

Anii au trecut, suntem în 2025, primăvara. O lună de mai calduroasă, la fel ca aceea în care l-am văzut prima oară.

Au trecut de atunci mulți ani, iar eu încă îl aștept, în același loc unde mi-a făcut cu mâna pentru ultima dată EL, Filip Munteanu... Iașul are puteri magice...

Poate ne vom reîntâlni, în altă viață.

Legenda Ceasului al 25-lea

Demult, când Iașul era încă tânăr și cerurile erau mai aproape de pământ, un ceasornicar bătrân a venit din apus. Se numea Elian și vorbea cu păsările, dar și cu mecanismele. Nimeni nu știa de unde venea. Se spune că adusese cu el un ceas; nu unul oarecare, ci unul cu 25 de ore.

A fost angajat să repare ceasul-turn al Palatului Culturii, dar din noaptea în care a lucrat la el, nimeni nu l-a mai văzut. Dimineața, mecanismul bătea normal. Sau așa părea.

Într-o zi cu ceață, o tânără bibliotecară pe nume Ana a observat că, la miezul nopții, un minut se repeta. Mereu. Și-n acel minut, Palatul se schimba. Scările urcau singure. Ferestrele arătau peisaje din alte vremuri – bătălii moldovenești, baluri din epoca fanariotă și chiar orașe din viitor. În Sala Voievozilor, portretele își mișcau ochii, șoptind: „Ai intrat în ora ce nu există. Acum poți alege.”

Ana a întâlnit un băiat îmbrăcat ca în secolul al XIX-lea. Era David, fiul ceasornicarului dispărut. El trăia în ora a 25-a, un tărâm suspendat între timpuri, între real și fantastic. Fusese prins acolo, într-un timp rupt, și doar o ființă din afară putea reface ceasul.

Împreună, Ana și David au călătorit prin săli magice, au vorbit cu spiritele istoriei ieșene, au navigat prin hărți vii

și au înfruntat o creatură făcută din timp înghețat – Umbra Noptii care Nu se Termină.

La final, Ana a avut de ales: să rămână în ceasul al 25-lea pentru totdeauna, sau să revină și să închidă poarta. S-a hotărât să revină, dar înainte să plece David i-a oferit un pandantiv în formă de ceas, care bate doar o dată pe an: în noaptea de 1 decembrie, când Palatul redevine poartă.

Azi, mulți o știu pe Ana. Dar unii spun că, dacă ești în Palatul Culturii fix la miezul nopții și ții în inimă dorința unei lumi magice, vei auzi tic-tac-ul al 25-lea.

Și, poate, o ușă se va deschide...

Povestea Anei, bibliotecara din Palatul Culturii, care nu a rămas în ceasul al 25-lea

În inima oraşului, acolo unde pietrele poartă ecoul paşilor domnitorilor şi vitraliile vorbesc în culori despre timpuri apuse, se înalţă Palatul Culturii – maiestuos, vechi, dar viu. Aici, printre săli de marmură şi umbrele istoriei, îşi ducea traiul tăcut şi demn Ana, bibliotecara. Nu era o femeie bătrână, dar părea născută dintr-un timp care nu mai există. Părul ei prins în coc, ochelarii rotunzi, şi mersul lin o făceau să semene cu un vers uitat dintr-un poem de Eminescu.

Ana nu era doar o păstrătoare de cărţi – era o păstrătoare de timp. În fiecare dimineaţă, la ora 7:45 fix, pornea cheia uriaşă a ceasului din turnul bibliotecii, un mecanism vechi de peste un secol. Îi spunea „Ceasul Al 25-lea”, în glumă, dar cu un soi de gravitate poetică. De ce? Pentru că, spunea ea, în lumea noastră accelerată, ora a douăzeci şi cincea era singura în care mai aveai timp să citeşti, să ascultă, să simţi.

Dar, într-o zi, ceasul s-a oprit. Era dimineaţă de februarie, gerul strângea vitraliile ca un corset de gheaţă. Când Ana a ajuns la turn, mecanismul părea inert. L-a atins uşor, apoi a încercat să-l repornească. Nimic. Se zice că în oraş, în

ziua aceea, oamenii au simțit un gol: trenurile întârziiau, profesorii uitau lecțiile, iar elevii... citeau în liniște, de parcă s-ar fi deschis o fisură în timp.

Unii au zis că ceasul s-a oprit pentru că Ana nu mai credea. Că după ani de tăcere și uitare, cărțile nu mai aveau cui să se spună. Dar Ana nu a dispărut în acel ceas oprit. Nu a rămas blocată în ora aceea, cum mulți au făcut-o, uitând să mai viseze. În schimb, ea a coborât din turn, și-a strâns ușor eșarfa la gât și a început să cheme oamenii înapoi în bibliotecă.

Nu cu afișe, nu cu postări pe internet, ci cu povești. În fiecare zi, la ora 19:00, deschidea o carte și citea. Uneori era doar ea, alteori apăreau doi-trei curioși. Apoi zece. Apoi o sală întreagă. Și ceasul? Într-o seară de primăvară, exact când Ana închidea volumul „Enigma Otiliei”, s-a auzit un tic-tac. Liniștit. Firesc.

Ceasul își reluase mersul. Dar nu pentru că mecanismul fusese reparat, ci pentru că timpul însuși începuse să curgă, din nou, acolo. Prin oameni. Prin lectură.

Așa a rămas Ana – nu în ceasul al 25-lea, ci dincolo de el. Pentru că ea știa un adevăr simplu: când totul se oprește, nu trebuie să fugi din timp. Trebuie doar să-l faci să-și amintească de ce merită să meargă mai departe.

Povestea I **„Iașul umbrelor domnești”**

Iașul a fost mereu un oraș al începuturilor și al sfârșiturilor, un loc unde se închideau domnii și se deschideau alte epoci. Când pășești astăzi pe lângă Palatul Culturii, cu turnurile sale înălțate parcă spre o eternitate gotică, nu îți imaginezi că acolo, pe același loc, a existat cândva Curtea Domnească a Moldovei – un ansamblu din lemn și piatră unde se scriau tratate, se pregăteau armate și se țeseau intrigi.

Puțini mai știu că Iașul a fost capitală a Moldovei începând cu a doua jumătate a secolului al XVI-lea, iar apoi capitală a Principatelor Unite între 1859 și 1862, înainte ca Bucureștiul să devină centrul țării. Aici a înflorit o lume cosmopolită, unde negustorii armeni aduceau mirodenii și stofe, grecii ridicau biserici cu turlle bizantine, evreii deschideau prăvălii și ateliere, iar boierii moldoveni își plimbau trăsurile pe ulițele noroioase.

În vremea lui Vasile Lupu, Iașul era o mică metropolă a Orientului, cu biserici împodobite în stil brâncovenesc și cu școli în care se predau științele în greacă și slavonă. Domnitorul a ridicat Biserica „Trei Ierarhi”, un monument unic, cu fațadele sale acoperite în piatră sculptată ca o dan-

telărie. Cronicarii vremii spuneau că „nici în Țarigrad, nici în Veneția nu se află atâta frumusețe pe ziduri”. Și într-adevăr, pietrarii aduși din Orient au lăsat pe pereții bisericii povești gravate, simboluri pe care astăzi doar istoricii de artă le mai descifrează.

Dar Iașul nu era doar strălucire domnească. Orașul a ars de nenumărate ori – lemnul caselor, acoperișurile din șindrilă și ulițele înguste făceau ca un incendiu să mistuie cartiere întregi. În 1827, o flacără a cuprins mahalalele de lângă Bahlui și sute de familii au rămas fără adăpost. Și totuși, orașul renăștea mereu, ca un Phoenix, cu și mai multe biserici, hanuri și prăvălii.

Secolul al XIX-lea a adus la Iași o efervescentă politică și culturală. În saloanele boierești de pe Ulița Mare se dezbăteau ideile revoluționarilor pașoptiști. Aici s-a tipărit „Dacia literară”, aici Alecsandri scria poezii, iar Kogălniceanu rostea discursuri care aveau să pregătească Unirea. Tot aici, în 1866, a fost redactată prima Constituție a României moderne.

Și totuși, în spatele strălucirii oficiale, Iașul păstra umbra sa domnească, un amestec de fast și ruină. La hanurile de lângă Bahlui se adunau călătorii obosiți, negustorii care vindeau miere, sare și postavuri. În mahalalele sărace, copiii alergau desculți printre case de lut, iar fumul sobelor se ridica deasupra unei comunități care trăia simplu, dar intens.

Astăzi, umbrele domnești încă bântuie Iașul. Dacă intri în curtea Bisericii „Trei Ierarhi”, poți simți parcă pașii lui Vasile Lupu. Dacă treci pe la ruinele vechii Curți Domnești, în fața Palatului Culturii, poți auzi ecoul clopotelor și vocile boierilor. Iașul este un oraș al umbrelor, dar și al renașterii – un loc unde trecutul nu a murit niciodată, ci continuă să se plimbe, discret, printre coline.

Povestea II

„Iașul nevăzut: povești de pe străzile uitate”

Cei mai mulți vizitatori ai Iașului se opresc la Palatul Culturii, urcă în Copou, se plimbă prin Grădina Botanică sau intră în catedralele strălucitoare. Dar orașul are și o altă față – una ascunsă, nevăzută, pe care o descoperi doar dacă rătăcești pe străzile vechi, unde fiecare piatră păstrează un secret.

Să coborâm spre Bahlui, acel râu adesea disprețuit, dar care a fost odinioară inima comercială a orașului. Pe malurile lui se întindeau prăvălii și hanuri, locuri pline de zarvă. Hanul „Trei Sarmale”, cunoscut și astăzi, are rădăcini vechi: aici poposeau negustorii de vite și de sare, iar în pivnițele sale boltite se ascundeau mărfuri rare. Se spune că sub unele hanuri existau tuneluri secrete, care legau pivnițele de mănăstirile din apropiere – refugii pentru vremuri de război.

Puțini mai știu că Iașul a avut peste 100 de hanuri în perioada sa de glorie. Hanul lui Ghiorma Banul, Hanul Sfântul Spiridon, Hanul lui Tăbăcaru – toate erau locuri de întâlnire pentru negustori din întreaga Europă. Cronicile pomenesc că la Iași ajungeau caravane din Lvov, Istanbul,

Moscova și chiar din Viena. Orașul era o intersecție de drumuri și de destine.

Dacă mergi mai departe, spre cartierul Târgu Cucu, vei găsi urmele unei lumi dispărute. Până în anii '40, acolo pulsa una dintre cele mai mari comunități evreiești din România. Sinagogile erau pline de viață, prăvăliile vindeau cărți, țesături, condimente, iar în curți se auzea cântecul viorii. Azi, din acea lume au rămas doar câteva clădiri vechi și poveștile pe care le mai spun bătrânii.

Mai la nord, în mahalaua armenească, biserica Sfânta Maria păstrează amintirea negustorilor veniți din Orient. Armenii au lăsat Iașului nu doar biserici, ci și tipografii, tradiții meșteșugărești și legende. Una spune că în nopțile de iarnă, clopotele bisericii se aud până în Podu Roș, ca și cum ar chema fantomele vechilor negustori.

Dar Iașul ascunde și alte taine. Sub unele biserici – ca la Golia sau la Barnovschi – există catacombe și tuneluri. Istoricii spun că aceste pasaje serveau atât pentru refugiu, cât și pentru depozitarea de alimente și arme. Puțini au coborât în ele, iar senzația e aceea a unei alte lumi: ziduri reci, scări abrupte, camere tainice unde timpul pare că s-a oprit.

Plimbându-te pe străzile mai puțin umblate – ca Păcurari, Tătărași sau Nicolina – descoperi case cu pridvoare de lemn, curți ascunse în spatele zidurilor, uși sculptate care au văzut trecerea a trei secole. Multe dintre ele sunt azi părăsite, dar încă îți șoptesc povești: despre boieri care și-au pierdut averea, despre negustori care au fugit în toiul nopții, despre iubiri interzise.

Iașul nevăzut nu e doar un oraș de ziduri și străzi, ci și un oraș de memorie. Sub fiecare piatră, sub fiecare pivniță, se ascunde o poveste. Și doar cei care au răbdare să-l asculte pot descoperi adevărata lui esență: aceea a unui oraș viu,

format din straturi succesive, din comunități care s-au suprapus, din destine care s-au întâlnit și s-au despărțit.

Iașul de azi e modern, plin de studenți, cafenele și blocuri noi. Dar Iașul nevăzut, cel al străzilor uitate, continuă să respire. Și dacă ai curajul să rătăcești pe urmele lui, vei afla că trecutul nu a murit – doar s-a ascuns, așteptând să fie redescoperit.

Antologia: „File de Iași”

Povestirea 1: „Ultimul tramvai din Copou”

Copoul mirosea a frunze ude și a cărți vechi. Ceasul din fața Universității bătea aproape miezul nopții când l-am văzut venind: tramvaiul 3, deși știam că linia fusese suspendată în urmă cu ani. Nu oprea niciodată, dar atunci a oprit. Urc, fără să gândesc, și găsesc înăuntru siluete înveșmântate în haine de altădată, cu chipuri palide, de parcă pictate din pensula unui zugrav vechi.

Nu mi-au vorbit. Doar m-au privit. Pe fereastră, orașul se schimba. Palatul Culturii era neterminat, muncitorii cărau piatră cu roaba. Piața Unirii era plină de trăsuri, nu de taxiuri. Am încercat să cobor, dar ușile nu mai existau.

Un bătrân cu ochelari rotunzi s-a aplecat spre mine:

— Nu-i prima dată când urci, doar că ai uitat. Noi toți am uitat.

Am trecut pe lângă Biblioteca Centrală. Un incendiu mistuia clădirea, iar oamenii formau un lanț viu, salvând cărți. Nu era vis. Simțeam fumul, auzeam plânsul paginilor.

Tramvaiul s-a oprit abia la marginea Copoului, acolo unde orașul se frânge în dealuri și vii. Am coborât, iar străzile erau pustii. Când m-am întrebat dacă totul fusese real,

buzunarul hainei mi-a răspuns: o bilet de tramvai perforat, datat 17 octombrie 1926.

Povestirea 2: „Casa de pe Sărărie”

Pe strada Sărăriei, la numărul 17, stătea o casă cu obloane verzui și o tufă de liliac care înflorea doar toamna. De câte ori treceam pe acolo, auzeam muzică de pian venind dinspre etaj, deși casa părea părăsită. Când am întreb de ea, lumea își făcea semnul crucii și schimba vorba.

Într-o sâmbătă, am intrat. Ușa scârțâia, dar nu era încuiată. Holul era plin de tablouri înnegrite și miros de mucagai vechi. În salon, un pian cu coada ridicată, neatins, părea că își amintea singur notele. Am apăsat o clapă. A sunat surd. Dar imediat după, alta a vibrat singură. Apoi alta. Melodia prindea contur fără mine.

Am urcat scările. La etaj, o cameră mică, cu tapet albastru, avea o oglindă în care nu mă reflectam. Pe masă, un jurnal. „Elena C.” scrisese cu cerneală îngroșată: „Noptile mă cheamă. El cântă. Eu nu mai dorm.”

Am aflat mai târziu, la Arhive, că Elena C. fusese o pianistă prodigioasă, dispărută în 1932, după ce iubitul ei, compozitor, s-a aruncat de la etajul casei. Se spune că a continuat să cante partitura scrisă de el până a dispărut în sunet.

De atunci, când aud pianul, mă opresc. Liliacul înfloreste. Și, dacă privesc atent spre geam, uneori, văd un chip palid, cu mâini subțiri, cântând fără să atingă clapele.

Povestirea 3: „Podul de la Țuțora”

Istoria e o pătură groasă care ascunde oase. La Țuțora, unde Bătălia de la 1620 a făcut din pământ carne și cenușă, încă mai circulă povești. Una dintre ele zice că în nopțile fără lună, un pod apare peste Prut, din ceață și stuf.

Am auzit-o de la un bătrân din sat. Mi-a zis că atunci când avea zece ani, tatăl lui a plecat într-o seară să caute vitele și n-a mai venit. În zori, băiatul a urmat urmele lăsate în iarbă. L-au dus la râu. Și acolo era podul: de lemn albicios, umed, cu frânghii din fire de cosițe.

„Tata l-a trecut,” a spus, „și n-a mai fost.”

L-am văzut și eu. Într-o toamnă, în drum spre tabăra arheologică, am rătăcit drumul. Era frig. N-am auzit apă curgând, doar un fel de foșnet, ca de platoșe și rugăciuni șoptite. Podul era acolo, peste un râu liniștit, de parcă timpul se oprise. L-am fotografiat, dar în imagine era doar ceață.

De atunci, revin. Câteodată nu e nimic. Alteori, am impresia că aud pași de cizmă grea și tropote de cai. Istoria nu moare. Se adună. Și pe podul din Țuțora, dacă ai inimă să vezi, trecutul încă merge spre o bătălie ce nu se termină niciodată.

Povestirea 4: „Colb și cărți în Păcurari”

Pe strada unde am copilărit, în Păcurari, exista o curte cu o pivniță în care nu intra nimeni. Casa era mică, din chirpici, dar pivnița era din piatră veche, rece, cu trepte săpate direct în lut. Bătrâna Vasilica, care locuia acolo, ne ținea departe cu amenințarea că „cine intră, uită să iasă”.

Într-o vară, ne-am adunat curajul. Eu și sora mea. Am coborât cu o lanternă slabă. Înăuntru, nu era decât praf. Și cărți. Mii. Îngrămădite, legate cu sfoară, acoperite de pânze. Volume fără titlu, pagini scrise de mână, mirosind a cerneală și migrenă. Am deschis unul. Era jurnalul unei femei care visa că devine copac. Altul era doar un șir de propoziții fără sfârșit.

Când am ieșit, nu știam cât timp trecuse. Cerul avea altă culoare. Vasilica nu mai era. Casa era părăsită. Vecinii nu o mai recunoșteau. „Aici nu locuiește nimeni de zece ani.”

M-am întors după zece ani. Pivnița era zidită. Dar într-o noapte, am visat că o carte se deschide singură. Pe prima pagină, scrisul meu. Dar n-o scrisesem niciodată. A doua zi, am început să scriu.

Povestirea 5: „Caii albi de la Cucuteni”

Bunica zicea că-i doar o copilărie. „Are visuri multe, fata asta”, le spunea vecinelor când credea că nu o aud. Dar eu știam ce văzusem. În fiecare noapte, după ce închideam ochii, veneau. Patru la început, apoi șase, apoi o herghelie întreagă. Cai albi, cu coame de ceață și ochi ca laptele. Nu nechezau. Pluteau.

Veneau din dealurile Cucutenilor și îmi șopteau cuvinte într-o limbă pe care o înțelegeam doar în vis. Când mă trezeam, îmi aminteam doar bucăți: „țara-cerului”, „râul-începutului”, „copila-trecutului”.

Într-o zi, am mers cu bunicul în pădure după lemne. Mi-am desprins mâna din a lui și am fugit spre o poiană în care nimeni nu mergea. Acolo era o piatră rotundă, plată, ca

o masă. Când m-am așezat pe ea, pământul a tremurat ușor și în fața mea s-au ivit copitele. Nu-i visam. Erau acolo. M-au înconjurat, tăcuți, și m-au privit.

— Tu ești, a spus unul dintre ei, fără cuvinte, dar clar.

Am întins mâna și am atins gâtul unui mânz. Nu era cald. Era ca ceața dimineții. Când am clipit, dispăruseră.

În acea noapte, bunica m-a găsit în pat cu lut sub unghii și urme de copite mici pe pardoseală. N-a mai spus nimic. Doar mi-a lăsat pe noptieră o figurină de ceramică: un cal alb cu ochi largi, sculptat dintr-un lut roșcat. Zicea că-l găsisese cu ani în urmă, în același loc.

De-atunci, în fiecare an, în ziua aceea, merg singură în poiana de la Cucuteni. Îi aștept. Nu vin mereu. Dar când vin, știu: timpul nu e linie, ci cerc. Și noi, cei ce visăm, suntem poduri între lumile care se repetă.

Povestirea 6: „Orologiul din Târgu Cucu”

Nu l-a mai reparat nimeni din '87. Stătea acolo, agățat de turnul acela mărunț din capătul străzii, cu limbile încremenite la 11:47. Trecuseră zeci de ani și lumea încetase să-l mai observe. Doar unii copii, când ieșeau de la școală, se mai uitau în sus cu teamă: „zice mama că bate când moare cineva”.

Eu l-am văzut bătând prima dată într-o seară de noiembrie, când mergeam pe jos spre gară. Fusesem la anticariatul din Bălcescu și luam scurtătura prin Târgu Cucu. Trei bătaii prelungi, metalice, care nu veneau de la ceasul meu de mână, ci din aer, de sus. Am ridicat privirea: orologiul arăta 12:03.

Un bătrân a ieșit dintr-o prăvălie părăsita, m-a privit și a zis simplu:

— A mai plecat unul.

De-atunci, m-am întors mereu, la ceasuri ciudate. Câteodată bătea singur. Alteori nu spunea nimic. Dar într-o zi, m-am uitat atent și-am văzut că pe cadran apăruseră zgârie-turi fine, ca niște semne. Am fotografiat una dintre ele. Când am pus-o sub lupă, semăna cu o dată. Cea a dispariți-ei unui activist anticomunist.

Nu puteam spune nimănui. N-ar fi crezut. Apoi am început să visez mecanismul ceasului. Roțile dințate deveniseră oameni. Se mișcau sacadat, fiecare o piesă dintr-un ritual pe care nimeni nu-l mai înțelegea.

Într-o noapte, am urcat. Nu m-a oprit nimeni. Turnul era deschis. Am ajuns lângă mecanism și m-am uitat în oglinda rotundă care acoperea centrul axei. Ochi. Era un ochi. Al meu. M-am privit, și ceasul a bătut o singură dată. Ora 11:47.

De atunci, încă bătai. Neregulate. Fără sens pentru cei care trec în grabă. Dar cei care știu... știu că Iașul are inima lui, ascunsă în roțițele unui orologiu vechi, care bate doar pentru cei dispăruți.

Povestirea 7: „Zidul din Galata”

Pe strada care urcă abrupt spre Mănăstirea Galata, într-o curbă ascunsă sub castani, rămâne un fragment de zid vechi, acoperit de iederă. Nimeni nu știe cui i-a aparținut. Nici primăria, nici arhivele. Dar toți îl ocolesc. Chiar și câinii.

Când eram student, obișnuiam să fac plimbări lungi prin Iași. Într-o seară rece de martie, m-am oprit în fața zidului. Era tăcere deplină. Nici vântul nu mai sufla. Pe zid, o

crăpătură – verticală, adâncă – părea să pulseze ușor, ca o rană vie. M-am apropiat. Am atins piatra. Caldă.

În clipa următoare, am fost în alt loc. Încă era Iașiul, dar nu cel pe care-l cunoșteam. Era mai vechi. Miroso de tămâie, de sânge și var proaspăt. Pe zidul din fața mea era scris cu cărbune: „Cine vede, știe. Cine știe, nu scapă.”

Am încercat să fug, dar zidul era iar acolo, acum pe partea cealaltă. Și dincolo de el, cineva. Un pas. Un murmur. „Ai văzut?”

M-am trezit în fața lui, cu palma lipită de piatră, udă de sudoare. Era zi. Ciorile croncăneau. N-am spus nimănui, dar m-am întors de zeci de ori. În nopțile fără lună, zidul vibrează. Și dacă îl asculți atent, auzi rugăciuni. Sau jurăminte. Sau poate doar ecoul celor care au fost închiși între lumi.

Recent, un restaurator tânăr a încercat să-l curețe. A dispărut. Dosarul a fost clasat. Încă o dată, zidul a tăcut.

Acum, de câte ori urc spre Galata, simt cum piatra mă urmărește cu o privire nevăzută. Și, uneori, când întind mâna spre ea, îmi amintesc lucruri pe care nu le-am trăit.

Sub teiul din Copou...

Se lăsase o seară blândă peste „dulcele târg al Iașilor”, iar lumina apusului mângâia turlle metropolei, cu o tristețe resemnată, ca o scrisoare uitată între paginile unei cărți vechi. Vântul adia ușor și-n aer plutea acel parfum inconfundabil al teilor din Copou, martorii tăcuți ai atâtor iubiri, jurăminte, dar și ai pașilor pierduți.

O plimbare de seară prin Grădina Copou nu e doar atât. E o întoarcere în timp, un tărâm, în care și cele mai pragmatice inimi ajung să creadă în destin. Acolo ne-am întâlnit pentru prima dată. Eu, cu o carte în mâini – *Poesii*, de M. Eminescu – și el, cu un zâmbet, ce părea imortalizat de o pană îngerească.

— Ai adus cartea potrivită, la locul potrivit! – mi-a zis sigur pe el și s-a așezat lângă mine, pe banca de piatră, în dreptul teiului lui Eminescu.

De atunci, banca aceea a devenit altarul nostru tăcut. Cuvintele nu se rostogoleau cu grabă, ci curgeau domol, precum Bahluiul după o zi de ploaie.

Ne-am plimbat prin Iașul cel vechi, cu pașii potriviți, ca două pagini ale aceluiași jurnal. Am urcat scările de la Bojdeuca lui Creangă, ne-am pierdut prin umbrele de pe Țicău și am rămas, în tăcere, în fața Palatului Culturii, pri-

vind luminile cum se aprind, rînd pe rînd, ca niște visuri, ce treptat se împlinesc.

El îmi spunea că orașul acesta e făcut pentru cei ce iubesc cuvintele. Și că, dacă ascuți, cu atenție, Iașul îți răspunde. Că șoaptele pașilor din Pasajul de la Universitate nu sunt doar ecouri, ci versuri nescrise. Că serile din Piața Unirii poartă în ele vocile celor care s-au iubit pe ascuns, sub felinarele, care stau și azi la aceeași răscruce de drumuri și doruri.

Ne-am iubit în orașul poeziei. Ne-am rătăcit pe aleile din Parcul Expoziției, ne-am promis eternități în curtea liniștită a Mănăstirii Golia și am căutat liniștea în catedrala aceea albă, unde lumina cade oblic și sfânt.

Timpul a trecut cu pași repezi, iar, între razele de soare și umbrele Iașului, ea simțea, din ce în ce mai tare, că el avea să plece. Nimeni nu-i spusese, dar inima ei pășea înaintea cuvintelor. În cele din urmă, într-o seară blândă de iunie, s-au întâlnit pentru ultima oară în Grădina Botanică. Nu și-au spus pe nume. Deși se cunoșteau de ceva timp.

— Ai întârziat, i-a reproșat el, cu privirea în jos.

— N-am vrut să ajung la timp. Timpul grăbește sfârșitul, i-a replicat ea.

El a zâmbit resemnat și tăcerea s-a așezat între ei, ca un pod fragil.

— Dacă te-aș ruga să mă urmezi, ai fi de acord?

— Dacă ai proceda așa, te-aș urî. Pentru că știu, că trebuie să pleci singur.

— Și, dacă n-aș mai pleca?

— Ai rămâne, dacă n-ai mai fi tu.

El i-a atins mâna, ca pe-o foaie de hârtie subțire.

— Am compus o poezie pentru tine, a continuat el.
Dar, n-am terminat-o.

— Las-o așa. Unele iubiri rămân neterminate, ca să atenueze durerea.

— Ți-e frică?

— Nu. Dar încă n-am învățat să iubesc pe cineva și să-l las să plece, fără remușcări.

— O să trăiesc în amintirile tale. În pașii tăi din Copou, în parfumul de tei, în paginile cărților neparcuse până la final.

— Cum o să trăiesc fără tine?

— Singură. Până-ntr-o zi, când vă apărea o altă iubire.

S-au privit îndelung, iar el, cu o înfățișare ruptă din cerul înnorat, a sărutat-o pe frunte.

— Promite-mi că n-ai să plângi.

— Promite-mi că n-ai să te uiți înapoi. Dacă n-o să rezisti, te vei întoarce. Și n-ai voie.

El s-a întors, dar, până la urmă, a plecat. Iar fiecare pas al lui era ca o notă de final. Ea a rămas cu o floare albastră în mâini și cu un te iubesc, care n-a mai fost spus.

În seara respectivă bătrâna urbe a mai adunat între zidurile sale o poveste neterminată, în care iubirea adevărată nu e mereu cu happy-end și e „dureros de dulce”...

Cei care culeg stele

Se spune că undeva, dincolo de Câmpia Umbrelor Lungi, nu departe de Iași, acolo unde cerul se apleacă spre dealurile orașului și liniștea miroase a iarbă arsă de soare, există o poartă care se deschide o singură dată pe an. Numai într-o noapte anume, când cerul nu tună, nu fulgeră, ci plouă cu stele. Nu e o ploaie cum o știm noi. E o cădere domoală, aproape mută, de sfere luminoase, vii, care alunecă printre nori ca niște semințe de lumină scăpate dintr-o lume mai blândă.

Tarian, fiul unei țesătoare fără vedere, nu a aflat despre această poartă din basme, ci dintr-o batistă veche, cu pete de ceai și timp, ascunsă într-un sertar plin cu fire de argint. Pe pânza aceea era schițată o hartă: doar un drum, trei stele și o frază abia lizibilă: „Cei care culeg stele păstrează timpul vii”.

Avea paisprezece ani când a plecat. N-a spus nimănui. Mama dormea cu fusul în poală, iar satul tot se pierduse în visele sale cenușii, prăfuite de uitare. Dar Tarian nu voia să uite. Îl rodea o întrebare care nu-l lăsa în pace: de ce visăm mai puțin pe măsură ce îmbătrânim? Ce se întâmplă cu lucrurile în care credeam cândva? Și-a legat batista la brâu, a

luat o bucată de pâine tare și a ieșit pe furiș, cu pași moi, să nu sperie stelele care deja începuseră să cadă.

Poarta nu semăna cu nimic cunoscut. Părea făcută din crengi uscate și lumină lichidă, pulsând încet, ca o rană care abia se vindecă. Când a trecut dincolo, totul s-a schimbat: pământul era moale, cerul devenise o oglindă curgătoare, iar iarba... cânta. Nu o melodie, ci ceva ce semăna cu amintirea unui cântec uitat.

Dincolo de poartă era lumea Stellarilor – ființe subțiri, aproape transparente, cu ochi ca niște clepsidre întoarse. Ei culegeau stelele căzute și le transformau în fire de lumină, pe care le țeseau în Pânza Viselor Lumii – o uriașă tapiserie ce se întindea peste păduri, munți, oceane. În ea erau prinse toate gândurile curate, dorințele nerostite, lucrurile bune care nu au avut timp să se nască.

„De ce ați chemat un copil?” i-a întrebat Tarian, privind pânza cu teamă, dar și cu o curiozitate care nu-i dădea pace.

„Pentru că lumina stelelor se stinge”, i-a spus cea mai bătrână dintre Stellari. Avea voce de vânt rătăcit printre frunze uscate. „Un stelet a doborât o stea înecată în ură, uitare și renunțare. Dacă nu-l oprim, rupe Pânza. Și dacă ea cade, totul se destramă.”

Tarian nu era luptător. N-avea sabie, nici scut, nici vreo putere ascunsă. Dar avea ceva ce uităm uneori că e esențial: amintirile. Vocea bunicului vorbind despre dromaderi nevăzuți, zâmbetul mamei în timp ce îl învăța noduri simple, mirosul scorțișoarei în serile reci. Și, poate mai important decât toate, curajul de a merge acolo unde nimeni nu mai îndrăznește să privească.

Stellarii l-au învățat să prindă un fir de stea cu mâinile goale. Era ca o mătase care trăiește caldă și rece deodată. L-

au învățat să țeasă în tăcere, din lumină și dorințe tăcute, din amintiri și credință pură, neexplicabilă.

Când a fost gata, a pornit spre Pădurea Întoarsă – un loc ciudat, unde timpul curgea invers, iar copacii își aveau rădăcinile în cer. Acolo se ascundea steletul: un nod de întunerice viu, cu ochi ca niște oglinzi sparte. Nu era o ființă, ci lipsa uneia. O amintire pe care cineva o refuzase. Un regret crescut prea mult.

Lupta care a urmat n-a fost una clasică. N-au fost strigăte, nici arme. Tarian a înaintat purtând în mâini un ghem de lumină făcut din vocea bunicului său. A rostit nume, visuri, dorințe: de a zbura, de a vindeca, de a trăi o zi fără durere. Steletul s-a zbatut. A vrut să-l prindă, să-i fure amintirile. Dar Tarian a înfipt lumina în miezul umbrei și a rămas acolo, neclintit. Când totul s-a terminat, din locul unde fusese întunericele, a rămas o scânteie mică, dar curată.

A învelit-o în batista veche și s-a întors. La întoarcere, pânza era din nou întreagă. Visurile curgeau înapoi, iar stelele dansau ca niște păsări care se bucură că au scăpat din colivie.

„Și acum?” a întrebat el.

„Acum te întorci. Dar știi drumul”, i-au spus Stellarii, zâmbind într-un fel care nu cerea explicații.

În satul de lângă Iași, mama lui s-a trezit cu un zâmbet ciudat. Nu-și mai amintea ce visase, dar avea un nod de lumină în palme. Tarian n-a povestit nimănui ce a trăit. Dar în fiecare an, când cerul se aprinde și stelele par să cadă, el dispare. Unii spun că pleacă să le adune. Alții că visează cu ochii deschiși. Adevărul e simplu: Tarian e unul dintre cei care țeș lumina. Și cât timp lumina e țeșută, lumea nu se destramă.

Atât de frumos încât doare

Se spune că Iașul este un oraș magic... poate că există un sâmbure de adevăr.

A existat cândva o carte năzdrăvană, o carte jucăușă, o carte *specială*. Adânc între rafturi, praf și idei ingenioase ședea în așteptare și suspans la Biblioteca Județeană „Gheorghe Asachi” din Iași. De ce suspans? Fiindcă, pentru a-și desfășura magia, cărticica avea nevoie de cititori. Și, între noi fie vorba, această carte își alegea singură cititorul.

Era o zi friguroasă de noiembrie. Mălina stătea pe o bancă în fața școlii și-și scotea mânușile pentru că degetele ei nu mai aveau puterea de a le încălzi. Vântul rece șuiera cu putere. „Mă întreb ce lucru neobișnuit ar putea aduce?” Vântul în continuare sufla, iar adierea parcă aducea șoapte: Nuuuu știiiii...

Oamenii grăbiți de pe drum păreau că nu observă niciun detaliu, poate un afiș atârând într-o rână de un stâlp sau o pasăre pe crenguța unui copac. Dar Mălina pe toate le observa.

Un bilet, nebăgat în seamă de nimeni, își făcea simțită prezența printr-un grandios tango cu vântul. Zbura, se mlădia, parcă-i crescuseră picioare și pe cineva căuta. Fata se aplecă spre misteriosul călător și-l ridică. Era o pagină ruptă dintr-o carte veche.

*„Era un băiat.
El chiar există
Și nu ezita a-l căuta!*

*El s-a pierdut.
Tu nu fi tristă,
Caută-l cu inima ta!”*

Ceva indescifrabil era scris în continuare, dar, spre norocul ei, titlul cărții se putea zări pe pagină. Sau măcar o parte.

— Mălina, ce faci? Vom pierde autobuzul!

— Acum vin, stai să îmi cumpăr un bilet!

A împăturit foaia și a pus-o în buzunar. „Cred că va fi o lectură interesantă. O voi căuta după-amiază la bibliotecă.”

— Mălina, FUGI! Autobuzul este aproape în stație.

— Încearcă să-l ții în loc!

— Dă-mi mâna!

— Aaa!

Nicole a tras-o pe Mălina în autobuz și ușa s-a închis cu zgomot în spatele ei.

— Ce mă bucur că ai ajuns!

— Ce mă bucur că sunt întreagă!

Autobuzul le duse până la Gară, unde au coborât ca să viziteze un magazin de antichități. Au intrat înăuntru, iar atmosfera stârni ceva în Mălina. Simțea un fel de dor, un dor de casă. *Dar casa nu era un loc, era un timp, era o persoană.*

Nicole era entuziasmată. Zburda de colo-colo, ridica obiecte, făcea fotografii... În schimb, colega ei se opri în dreptul unui dulap și-și trecu degetele peste mânerul acestuia.

— Am încercat și eu să-l deschid, dar nu merge. E încuiat.

Mălina zâmbi. Apoi, ca și când ar fi făcut de multe ori asta, apucă mânerul rotunjit al dulapului și căută finuț cu buricul degetului un buton. Îl găsi și-l apăsă, dar misiunea de a deschi-

de sertarul nu se termină aici. Cu degetul apăsător, răsuci clanța ușor spre stânga, apoi spre dreapta, cam cât îi ia secundarului să ajungă de la 11 la 5. În final trase spre dânsa și sertarul se deschise. Prietena ei nu observase nimic, fiind preocupată de un ceas vechi vopsit într-un verde mentă.

Odată deschis, sertarul se dovedi a fi plin de praf. Se aplecă și-l privi mai de aproape, dar era gol. „Nu se poate. De obicei oamenii din trecut lasă obiecte interesante în asemenea piese impresionante de mobilier.” Totuși continuă să cerceteze și astfel a atins cu degetele partea de sus, greu accesibilă ochiului, și a găsit un buton subtil. L-a apăsător și pe acesta și i-a căzut în mână un sertăraș din lemn lăcuit unde ar fi încăput un stilou în cutia sa de catifea.

„În sfârșit ceva misterios și interesant. Hmm... dar ce este asta?” Ceea ce vedea era o scrisoare îngălbenită, legată cu o panglică albastră. Pe margini era deteriorată și părea pătată de sânge. „Arată... *familiar*.”

— Mălina, hai să mergem! Eu îmi iau ceasul acesta, tu ce îți cumperi?

— E... eu? Nimic, doar m-am uitat.

Dar scrisoarea se afla acum în buzunarul paltonului ei.

Nicole a plecat acasă, dar Mălina s-a abătut din drum și a intrat la Biblioteca „Gheorghe Asachi”. A întrebat despre cartea din acea dimineață, dar doamnele bibliotecare nu au putut să o ajute fiindcă îi lipsea primul cuvânt din titlu.

— Am observat că titlul este în... franceză. Franceză, da? Atunci singura variantă ar fi să o cauți tu pe raftul cu cărți în limba franceză. Uite, ți-l arăt eu acum. Acesta este.

Și ambițioasa Mălina s-a pus pe căutat. A luat săracața fiecare carte și a comparat-o cu pagina pe care o avea. Din păcate, niciuna nu era cea pe care ea o căuta.

„În sfârșit! A mai rămas doar raftul de jos și dacă nu o găsesc nu-mi va părea rău. Promit!” Aruncă o privire rapidă asu-

pra întregului raft înainte să se apuce de treabă, dar penultima carte îi fură ochii. Micuță, albastră, cu o textură catifelată și ușor pufoasă, cărticica semăna mai de grabă cu un jurnal decât cu un roman. Fata a ridicat cartea și a privit-o. Cu litere aurii, într-o notă elegantă, titlul franțuzesc părea scos dintr-un basm cu prinți și prințese și multe aventuri.

„Destin écrit par le vent”

Dedesubt, două pene negre, ca purtate de vânt și ieșite în profil, atrăgeau atenția. A deschis cartea, iar prima pagină într-adevăr lipsea. Mălina a luat hârtia găsită și a potrivit-o în dreptul rupturii. Cele două s-au unit ca două piese de puzzle.

— Gata, am găsit cartea! Pe aceasta o vreau. și a râs fiindcă, deși titlul era în limba franceză, conținutul era în română.

Fata a plecat acasă și, fiind obosită, nu a mai deschis cartea să citească, deși curiozitatea o rodea. Și-a făcut temele, apoi a mers la culcare. Dis-de-dimineață și-a făcut tabietul și a plecat spre școală, dar nu înainte să pună și cartea cea albastră în ghiozdan. Au început orele. La 8 avea istoria evreilor, pe urmă gramatică, iar de la 10 dirigenție. Mălina avea de dat niște explicații pentru ziua precedentă în care a lipsit nemotivat. Totuși s-a meritat. „Nu contează. Voi scoate pe undeva cămașa. Acum este timpul pentru materia mea preferată, istoria evreilor, și nu voi lăsa nimic să-mi strice entuziasmul!” Dar se pare că lecția de astăzi nu a fost așa cum s-a așteptat. Ei îi plăceau evreii, era fascinată de cultura lor, dar a venit momentul să discute la clasă despre un fenomen care mereu o întristează: Holocaustul.

A trecut prima oră, a doua oră... În curând urma prânzul și pauzele de școală deveneau tot mai plictisitoare. Atunci a deschis pentru prima oară cartea.

„23 august 1938

Astăzi este prima zi în care am început să scriu. După 20 de ani, de ce acum? Pentru că în trecut nu conta ce făceam sau ce se

întâmpla. Viața mea a fost simplă, normală, poate chiar patetică. Dar anul acesta m-am schimbat. Nu știu de ce, dar așa simt. Nu mai am stare, mă bucur din lucruri simple, mă gândesc la sensul vieții pentru prima oară. Parcă aș fi început o viață nouă. Așa că, începând de astăzi voi scrie. Voi scrie tot ca să-mi amintesc până la adânci bătrâneți.

Voi începe prin a mă descrie pe mine fiindcă, bătrân fiind, gândesc că nu voi mai ține minte anii tinereții. Iată, dragă, tu, care citești acum: sunt înalt aș zice, cu părul bălai, cu ochii verzi sau albaștri (fiecare îi privește cum dorește) și în rest, cum să-ți spun? Sunt eu. Doar eu, așa cum mă știi.”

Mălina a rămas plăcut surprinsă de conținutul cărții, fiind scrisă de mână și provenind dintr-o perioadă despre care a fost mereu curioasă. Păcat că pauza s-a terminat. Dar nu contează, povestea continuă.

„26 august 1938

Mi-am adus aminte dimineață o întâmplare de pe vremea când eram tânăr. Am citit pe când aveam vreo 14 ani o carte cu regi sau împărați. Ei, și scria acolo că dimineața Măria Sa își clătește fața cu apă de trandafiri. Și ce am zis eu atunci? Ete, na! Bună treabă, oricine se poate spăla dimineața cu apă de trandafiri, chiar și eu! Așa că m-am furișat într-o seară și am rupt trandafirii mamei și i-am pus într-o oală cu apă la fiert. Dar nici nu apucă apa să se încălzească, mama era deja în ușă și nu a fost nevoie să spună ceva fiindcă am înțeles din priviri. Fugi!

A doua zi, când am venit în sfârșit acasă, m-a chemat lângă ea și mi-a spus: Bună idee ți-a mai venit, măi băiete! Am vorbit și cu Olga și cu Ileana și mi-au spus că ar vrea și ele niște apă fiartă cu trandafir, cum ai făcut tu, fiindcă miroase frumos și nu se poate face din orice soi de floare. Bravo! [...]”

Mălina s-a oprit din citit și a închis ochii ca să-și imagineze mirosul proaspăt și dulce de trandafiri. Își aminti gustul de

dulceață, uitat între amintiri și amintiri. Mai trase o dată aer adânc în piept și deschise ochii.

„C... ce?”

Decorul s-a schimbat și în fața ochilor vedea acum un palat mare și inima îi bătea cu putere. Vântul îi șoptea la ureche: Aacasssssă, uuuuuu, acasă! Frumosul palat strălucea în nuanțe albe și în piept i se formă o imensă bucurie acompaniată de un subtil deja-vu. Soarele strălucea pe cer luminând copacii eleganți în culori mult mai vii decât cele pe care le vedem noi. Pe iarbă stăteau grațioase lebede negre, iar atmosfera era plină de bucurie. „Ca o amintire dintr-o altă viață” se gândi Mălina. Vântul cald se juca cu părul ei negru și drept, cu ușoare ondulări. Dar când dădu să înainteze simți o mână care o cuprinde și se opri.

— Bună!

Se întoarse și dădu ochii de un băiat înalt, blond, cam de vârsta ei. Ochii lui îi părură albaștri, dar nu ar fi putut jura. Apoi observă ținuta. Nu părea îmbrăcat cu haine ca ale colegilor ei sau văzute în vitrine. Arătau în schimb foarte bine și erau o combinație dintre alb și bleo, cu modele, spirale și cusături fine.

— Îmm... scuze. Bună! Și zâmbi rușinată.

— Nu-ți mai aduci aminte de mine?

„Să-mi aduc aminte de tine? Sunt sigură că asta e prima dată când te văd.” Stătea și-l privea cu capul aplecat spre stânga, iar nedumerirea ei îi făcu să râdă.

— Hai să îți arăt împrejurimile!

Băiatul o luă de mână, dar Mălina se împiedică. Abia atunci a observat că era îmbrăcată cu o rochie lungă de un albastru închis și era învăluită cu o mantie de catifea albastră. „Ce frumoasă e!” S-a ridicat și au mers la o plimbare în jurul palatului, iar încet-încet soarele cobora.

— Auzi și tu?

- Se aude un pian.
- Hai să ne apropiem de el.

Sunetul cobora în jos pe scările palatului, pe lângă fântâni și pe lângă lebede și ajungea lin la urechile celor doi. Au urmărit melodia în sus pe scări și au ajuns sus fix când începea să se contureze un vals.

- Stimată domnișoară, îmi acordați acest dans?
- Desigur.

Un, doi, trei, un doi, trei... pașii lor se împleteau. Au dansat până a apărut luna pe cer când au oboșit, iar misteriosul pianist a fugit lăsând în urmă scaunul gol.

— Mereu am fost pasionată de muzică. Vrei să cântăm? spuse fata.

S-au apropiat de pian. Băiatul s-a așezat pe scaun, fata lângă dânsul în picioare cu mâinile pe capacul acestuia.

- Îți poți scoate mânușile ca să cânți mai bine.
- Le poți ține pentru mine, te rog? Poftim!

Își așază mâinile pe claviatură și primele note care s-au auzit au fost: si bemol, sol, la, si bemol, si bemol, do, la, si bemol, do... Mălina recunoscuse imediat melodia și începu să cânte: *Sara pe deal/ Buciumul sună cu jale...* Cântau atât de frumos încât și lebedele s-au oprit să-i asculte. Dar nu cântară mult că vântul începu să sufle cu putere în vârtejuri și să-i despartă pe cei doi. Vâjâitul îi vorbea: Tuuu nuuuu apartâii acesteiii lumiii! Băiatul părea tot mai departe și-i străluceau ochii în lumina lunii. Orologiul bătea: Bang! Bang!

- Mălina, unde ești?

Bang! Bang! Bang! Palatul începea să dispară.

— Care este numele tău? Strigă ea în timp ce vântul îi îngreuna privirea.

Bang! Bang!... La a douăsprezecea bătaie a orologiului reuși să audă răspunsul lui.

- Alin!

Mălina se trezi brusc tresărind. Era 12:00, trebuia să ia prânzul. Nicole veni spre dânsa veselă.

— Ce faci, ai dormit?

— Da. M-am pus să citesc și nici nu mi-am dat seama. „Ce vis ciudat.”

— E bine. Înseamnă că vei fi odihnită la ora de mate.

— O, nu-mi adu aminte!

Trecuse și ziua de școală, iar seara era lungă fiindcă ea nu-și putea lua gândul de la visul scurt din pauză. Încearca să adoarmă, se foia, muta perna, dar creierul îi era complet treaz. Se simțea ciudat. Trăise astăzi niște emoții noi și nu avea cui să le împărtășească. Nu prea înțelegea dacă a fost un vis frumos sau un coșmar, dar avea senzația că era un vis cu semnificație. Dacă tot nu putea dormi a scos cartea albastră din ghiozdan și a început să citească.

„Este frumoasă. Am copilărit cu ea și am crescut împreună. O cheamă Alona. Astăzi ne-am plimbat prin oraș reușind cumva să scap de munca de acasă. Ne-am dus prin fața Palatului Culturii și am întrebat-o dacă își mai amintește seara de acum vreo 13 ani când unchiu' Berindei a urcat cu fii săi sus în turn și a reglat ceasul. Toată noaptea s-a auzit Hora Unirii. Iar noi, copii fiind, ne luam de mâini și ne învârteam. Câteodată cădeam și pe urmă râdeam cu poftă. Aveam 7 ani, iar ea vreo 8. Mi-e dor și m-aș întoarce oricând în octombrie 1925 când lumea era simplă, dar eram fericiți.”

Mălina a închis cartea și a căzut într-un somn adânc și liniștit.

Zilele treceau și fata cea hărnicuță citea cu spor din jurnalul tânărului din secolul XX. Câteodată se plimba prin Iași pe aceleași străzi pe care le descria băiatul, dar cele mai multe nu semănau. Încearca să-și imagineze orașul de atunci, dar tânărul nu dădea multe detalii despre decor. În schimb, acesta o descria

mult pe amica lui, Alona. Curajoasă, harnică și protectoare cu cei neputincioși, frumoasă, cu ochi albaștri ca cicoarea și cu părul negru și des, parcă sugerând cât de puternică era. Multe calități, dar un mare dezavantaj: era evreică.

Când a aflat asta, Mălinei i s-a făcut inima cât un purice. „O, nu! Și în curând se apropie 1941 când... când.” Nu a putut să ducă gândul la capăt, dar știa exact la ce se referă.

„10 septembrie 1939

O iubesc. Astăzi vreau să o cer în căsătorie și dacă este de acord chiar acum voi merge la Părinte și voi cere binecuvântarea să ne cunun. Am făcut deja un plan: o voi invita la Bisericuța dintre vii și acolo îi voi mărturisi tot. Ce bucuros sunt! Îți voi povesti pe urmă cum a decurs totul.

Am fost acolo cu Alona. Ne-am plimbat și în dreptul Bisericii i-am spus: Ce ar fi dacă ne-am căsători pe loc, aici și acum? Ea a râs. Am urcat pe lângă cimitir la deal. Între timp ea mi-a spus: Ar fi minunat dragă Mihail, dar de unde ai dedus tu că eu te iubesc astfel? Eu te iubesc, recunosc. Dar ca pe un... frate. Și a zâmbit jucăuș, dar ochii ei îmi șopteau că este doar o ironie.

Am tot urcat pe drum la deal până am ajuns la o răscruce. În timpul acesta ea mi-a spus: Dar ce facem cu religiile noastre? Tradițiile... Vai, tradițiile! Dar familiile, familiile vor fi de acord? Oare este acesta momentul oportun? Și până sus a ajuns la concluzia că cel mai bine rămânem amici și am rezolvat problema.

Eu i-am răspuns atunci: Cum, așa? Crezi că pot fi amicul tău când te iubesc atât de mult? Și i-am arătat cu mâinile.

Doar atât? A zis ea și mi-a luat mâinile și am format împreună un cerc. Poate așa vrei să spui!

Uite, vezi? Iubirea noastră este dublă când suntem împreună! Atunci mi-a venit ideea.

Vino! Vezi lăstarul acesta de castan? Eu nu-ți pot promite că te voi iubi o veșnicie, dar... (ea deja se bosumflase) te voi iubi până în

momentul în care nu vom mai putea îmbrățișa copacul acesta cu mâinile noastre."

Mălina s-a dus pe Aleea Mihail Sadoveanu și a găsit mulți castani. Ar fi vrut să testeze și ea îmbrățișarea copacului, dar nu avea cu cine.

„15 iunie 1941

Urmam să fiu luat de armată pentru că România tocmai se pregătea să intre război zilele astea. Era doar o chestiune de timp. M-am lovit intenționat la picior ca să pot rămâne în oraș, mai ales că familia mea nu-mi dă voie să o văd pe Alona de câteva luni. Nu știu ce se va întâmpla cu ea și cu familia ei, dar situația devine îngrijorătoare. De aceea rămân, ca să o pot apăra. Dacă aș putea da de ea..."

Se pare că s-a ajuns în momentul în care se putea întâmpla dezastrul pe care Mălina îl prevedea. Zi de vineri, oră relaxantă la școală. Momentul perfect să-și termine lectura deși se ferise de paginile acestea cel mai mult.

„20 iunie 1941

Se pare că rana de la picior evoluează mai rău decât mi-am propus. De dimineață am auzit vorbe între români că vor fi adunați evreii ca să sape o groapă comună în cimitirul evreiesc. E de rău! I-am scris o scrisoare rapidă Alonei ca să o previn și i-am dat-o vecinului meu Andrei s-o ducă dar m-a refuzat. Așa că plec eu să o caut. Sper să nu fie prea târziu. Noahavaroc!"

— Noahavaroc!? De unde a...

Fiind oră de activitate practică, unul dintre colegii Mălinei a pus muzică pe telefon și a ales melodia Тёмная ночь (Noapte întunecată).

Acest din urmă citat reprezenta ultima pagină a jurnalului, urmat de alte câteva foi goale. Mălinei i s-a pus o gheară în

piept. „Noahavaroc” era cuvântul ei secret, o combinație dintre „noroc” – în limba română – și „ahava” – iubire în limba ebraică. Acest cuvânt l-a inventat împreună cu ... MIHAIL! Băiatul din vis, el era. Își amintea, își amintea tot și lacrimile îi curgeau fără să le poată opri.

– Eu sunt, eu. Eu. Sunt. Alona.

Ce s-a întâmplat în ziua aceea a fost...

„Mihail a ajuns în fața casei mele exact când jandarmii ne scoteau în stradă cu puștile îndreptate spre noi. Venea șchiopătând, săracul. A alergat și s-a pus în fața mea ca un scut, acoperindu-mă toată.

– Nu face asta, puștiule! Dacă te opui suntem obligați să tragem!

– Nu-mi pasă! Eu plec cu ea de aici, ați înțeles?

Eu l-am îmbrâncit atunci și am urlat: SALVEAZĂ-ȚI VIAȚA, LASĂ-MĂ PE MINE!

POC! S-a întâmplat foarte repede. Glonțul care era pentru mine a sfâșiat pieptul lui. Am căzut amândoi la pământ, iar eu m-am prefăcut moartă multă vreme. Am așteptat, am așteptat, până s-a făcut noapte. În tot acest timp nu știam dacă mai trăiește sau nu. Pe urmă, m-am ridicat, l-am privit și am văzut că nu mișcă. Am luat scrisoarea din mâna lui și am fugit spre marginea orașului, pe urmă prin câmp fără să fi avut curajul să văd dacă mai respiră înainte să plec.”

Mălina plângea cu sughituri. Și-a pus repede lucrurile în geantă și a alergat afară din școală fără să bage în seamă profesorii sau portarii. S-a oprit pe o bancă unde și-a șters lacrimile și a băgat mâna în buzunar. Scrisoarea de la magazinul de anticități era încă acolo. Cu mâinile tremurânde desfăcu panglica și desfășură hârtia.

„Alona, jandarmii vin după voi! Ascunde-te în beci cât mai bine și nu ieși de acolo. Vin în curând să te ajut. Te iubesc!”

Dedesubt, cu altă caligrafie era scris:

„Și eu te iubesc!” iar restul erau numai pete de sânge și de lacrimi uscate.

Iată, fata aceasta am văzut-o cu ochii mei. Alerga să prindă un autobuz și cartea i-a căzut fiindcă mergea cu ghiozdanul deschis. Dar, când m-am apropiat de carte, coperta i s-a făcut roșie, iar titlul s-a schimbat în fața ochilor mei. Acum scrie: *Atât de frumos încât doare*. M-am mirat, vă dați seama. Am luat-o acasă și am citit-o. În interior era fix povestea Mălinei și am ales să v-o spun și vouă până o găsesc să îi dau înapoi cartea.

Concluzia: există o carte la Biblioteca „Gheorghe Asachi” care își schimbă conținutul în funcție de cititor. Eu zic să o căutați, dar nu după titlu, ci pe raftul unde vă trage inima. Și nu uitați, *va urma...*

Teiul lui Eminescu – umbra eternității

În inima Parcului Copou, acolo unde liniștea își plimbă pașii printre alei, stă de veacuri Teiul lui Eminescu. Bătrân și înalt, cu ramuri, ce par să atingă cerul, el păstrează în scoarța sa povestea unui oraș și amintirea unui poet. Se spune că Mihai Eminescu își găsea adesea liniștea sub umbra lui. Aici, în foșnetul frunzelor, gândurile îi deveneau mai clare, iar dorurile se transformau în vers. Poate că parfumul florilor de tei i-a inspirat cântul dulce-amar, poate că tăcerea adâncă l-a ajutat să își audă inima.

Astăzi, trunchiul lui e străbătut de vreme, dar fiecare crăpătură pare o pagină scrisă cu litere invizibile. El a supraviețuit furtunilor, anilor, uitării, iar oamenii l-au îngrijit ca pe o comoară vie. Nu mai este doar un arbore, ci un observator, un prieten al memoriei, o legătură între trecut și prezent.

Cei care vin la Iași se opresc sub coroana lui și, pentru o clipă, simt că timpul își ține răsuflarea. Se aud doar frunzele murmurând, ca o șoaptă veche: o șoaptă a poeziei. Și astfel, Teiul lui Eminescu nu e doar un copac, ci o inimă verde a tradiției românești, o dovadă că frumusețea rezistă și poate învinge timpul.

În serile târzii, când parcul se golește, teiul rămâne să vegheze. Frunzele lui foșnesc ca niște pagini răsfoite de un cititor nevăzut, iar vântul poartă peste alei un parfum dulce, ca o amintire a verilor de altădată. E ca și cum Eminescu ar fi încă acolo, așezat pe o bancă, pierdut în gânduri.

Acest arbore este o punte între trecut și prezent, între om și natură. Sub umbra lui, fiecare vizitator, pentru o clipă face parte din poezia eminesciană. Și atâta timp cât se va menține, Iașul va avea mereu o inimă verde, care bate în ritmul versurilor.

Sub cerul Iașului

Era o dimineață liniștită de toamnă în Iași. Frunzele roșiatice dansau pe străzile pietruite ale Copoului, iar cerul acoperit de nori părea să ascundă o poveste nespusă. Ana, o elevă de liceu din clasa a XI-a, pășea grăbită spre Biblioteca Centrală Universitară „Mihai Eminescu”, unde obișnuia să își petreacă diminețile de sâmbătă citind. Iașul, cu toate clădirile sale vechi și parfum de istorie, îi dădea mereu senzația că face parte dintr-o carte veche, cu file galbene și litere gotice.

Ana nu era născută în Iași, dar se îndrăgostise iremediabil de oraș. Mutată de curând din Suceava, simțea că locul acesta avea ceva magic. Încă nu descoperise ce anume. Părinții ei o susțineau, dar simțea uneori dorul copilăriei din orașul natal. Cu toate astea, Iașul începea să-i intre în sânge, pas cu pas, stradă cu stradă.

În acea zi de toamnă, după ce și-a așezat cartea preferată în colțul liniștit al bibliotecii, Ana a descoperit un bilet între filele cărții. Era scris cu cerneală albastră, pe hârtie veche, ușor îngălbenită: „Dacă vrei să descoperi misterul Iașului, urmează pașii pașilor pierduți. Primul indiciu te așteaptă la Bojdeuca lui Creangă.”

Ana a zâmbit. Părea o glumă, un joc de ghicitori, dar ceva în ea s-a trezit. Ce-ar fi dacă ar urma indiciul? Era sâmbătă, avea toată ziua la dispoziție, iar aventura părea promițătoare. Așa că a ieșit din bibliotecă și a pornit cu tramvaiul spre Țicău.

Ajunsa la Bojdeucă, a simțit parfumul vremurilor de altădată. Aici, Ion Creangă scrisese povești care i-au colorat copilăria. În spatele unei cărți vechi din vitrină, a găsit un al doilea bilețel: „Unde Eminescu își plimba gândurile este următorul pas.” Știa imediat – Parcul Copou, Teiul lui Eminescu. Un fior plăcut i-a trecut prin suflet.

În drum spre Copou, a trecut pe lângă Universitatea „Al.I. Cuza” și Palatul Culturii. Orașul îi părea dintr-odată mai viu, ca și cum fiecare clădire avea ceva de spus. Ajunsă în parc, s-a așezat pe banca de lângă tei. Sub frunze, a descoperit o mică carte poștală: „Urcă la Cetățuie, acolo unde se vede Iașul întreg.”

Fără ezitare, Ana a urcat colina de la Mănăstirea Cetățuie. Vederea asupra orașului era superbă. Din nou, un indiciu: un plic ascuns în spatele unei icoane vechi. De data asta, în loc de un simplu mesaj, era un mic jurnal – pagini vechi, scrise de mână, semnate simplu: „E.”

Citind paginile, Ana a aflat povestea unei eleve de liceu din anii '80, care își notase dorințele, speranțele și suferințele în acea agendă. E. fusese o visătoare, o pasionată de literatură, care lăsase intenționat jurnalul său în Iași, în speranța că altcineva, cândva, va continua căutarea sensului. Era o poveste paralelă cu viața Anei, dar care o mișcase profund.

În jurnal, ultimul mesaj era: „Dacă ai ajuns până aici, ți-ai înțeles deja misiunea. Iașul nu este doar un oraș, ci un suflet. Lasă și tu ceva în urmă. Povestea trebuie să continue.”

Ana a închis jurnalul și a știut ce are de făcut. A revenit în Copou, în același loc, și a scris câteva gânduri de mâine, despre ce înseamnă pentru ea Iașul. Le-a lăsat într-o cutie de lemn, legată cu panglică roșie, sub banca de lângă teiul lui Eminescu.

Apoi a plecat acasă cu inima plină. În acea zi, descoperise nu doar orașul, ci și o parte profundă din ea însăși. Iașul îi devenise prieten, confident și inspirație. Povestea ei începuse cu un bilet între file și se încheia cu un alt bilet – pentru altcineva, într-o altă zi.

Sub cerul din Iași, Ana devenise parte dintr-o poveste veche și nouă deopotrivă – o poveste scrisă nu doar în cuvinte, ci în pașii făcuți pe aleile unui oraș cu suflet de poet.

Iașul – dorință și speranță

Într-un oraș care astăzi duce pe umerii lui doar amintirile iubirilor purtate, doi oameni s-au întâlnit când nu mai credeau în întâmplare. În privirile lor s-a așezat o poveste pe care toți au știut că nu se va termina ușor.

Au învățat orașul împreună: Copoul, în tot haosul lui, a devenit speranța și lacrima unui moment de liniște. Iar fiecare turație era felul ei de a spune „sunt aici” fără cuvinte.

Pe băncile reci, unde umbra îi ocrotea ca lumina să nu îi rupă în două, își lăsau sufletele să râdă fără cuvinte. Iar pe dealurile ce și azi țin în secret dragostea lor, au înțeles că iubirea adevărată nu strigă, ci arde, ca să creeze o lumină aparte.

Orașul a devenit, în scurt timp, o inimă care bătea pentru amândoi. Lumina nu se stingea niciodată, în speranța că va mai prinde o mică scânteie din focul lor, iar zidurile țineau ascunse toate păcatele iubirii lor.

El era haosul ei preferat, iar ea... ea era liniștea lui imposibilă.

Însă există o noapte care parcă nu aparține acestei povești. O noapte care, în sfârșit, după atâta durere, a încetat să mai doară.

Seara se așternuse peste oraș cu o liniște plină de sens. Mirosul camerei era amestecat cu parfumul ei și mirosul pielii lui. Pentru prima dată, visul ei era ținut strâns între palme și nu plănuia să-i mai dea drumul. Totul era liniștit, dar nu în sensul gol al tăcerii, ci în acela plin, cum fiecare bătaie a inimii lui îi schimba ritmul inimii ei.

În semiîntunericul camerei lui, perdelele se mișcau lent, ca niște destăinuiri spuse pe șoptite. Luna se reflecta pe obrazul lui și, pentru o clipă, ea a realizat că tot ce își dorea mai mult era chiar în brațele ei. Ea era acolo, în patul lui, lipiți suflet de suflet, și după atâtea zile în care au luptat cu realitatea, totul s-a simțit ca o rugăciune nerostită. Mirosul a amintiri calde și a ceva familiar, un amestec între dor și siguranță. El o atingea tremurând, cu niște mișcări fluente. Cumva, nu voia să o mai piardă iar.

„Nu pot să cred că suntem aici...”, a zâmbit copila cu ochii. Și nu pentru că era bine, pentru că adevărul este că nimic nu era bine, ci doar pentru că, pentru o zi, au reușit să fissureze realitatea, încât doar ei doi să existe.

Și a sprijinit fruntea de umărul lui și, fără să spună nimic, și-au promis ceva, nu prin cuvinte, ci prin felul în care s-au ținut. Un fel de jurământ tăcut că, oricât ar fi de greșit totul și oricât de tare i-ar îndepărta viața, acolo, în noaptea aceea, își aparțineau.

Dar, din păcate, lașul știe ce știe: nimic nu rămâne nepedepsit, iar ei doi purtau în priviri toate păcatele lumii. Aceleași locuri ce cândva i-au unit, i-au și despărțit. El a plecat mereu spre mai puțin, iar ea și-a dorit mereu prea mult. Fiecare apus aprindea o nouă promisiune, care ardea în uitare până la primul răsărit. Fiecare rază a dimineții îi aducea unul mai aproape de celălalt, iar în fiecare noapte orașul le purta dorul, fugind astfel de orice privire care putea fi aruncată greșit.

Și totuși, locul unde toată această „greșeală” a început să se aprindă este încă plin de iubirea lor nu în gesturi sau în cuvinte, ci în aerul rece pe care Iașul îl respiră în fiecare an. Doar o singură dată.

Iubirea nu e stinsă și nu o să fie vreodată, pur și simplu se transformă în orașul care îi poartă, în tăcere, glasul.

Marea împlinire

Doar o adiere tăcută mai tulbură apele Bahluiului, încremenite sub Podul Roș ce leagă cele două părți ale orașului, tot mai cufundat în mantaua întunecoasă a nopții. Se spune că podul își poartă culoarea din vremuri uitate, dintr-o rană a orașului pe care nici timpul, nici ploaia n-au reușit s-o spele. Cerul este înecat de norii posomorâți, așa încât soarele de abia mai răsare ca o lamă rece, tăind prin vălurile cenușii cu o delicatețe stranie, ca un oaspete nedorit care nu îndrăznește să rămână. Luciul apei pâlpâie pierdut sub umbrele copacilor dezgoliți, care își scutură frunza ruginită peste maluri, ca niște respirații pierdute.

Frunzele se desprind cu oftaturi mute de pe ramurile goale, plângându-și sfârșitul în aerul rece al toamnei. Parcă și ele poartă, în tremurul lor, amintirea unei iubiri apuse, ale cărei ecouri se risipesc odată cu fiecare picătură de ploaie ce cade peste piatra roșiatică a podului. Frunzele cad una după alta, într-un dans lent și neputincios, ca niște șoapte rătăcite spre uitare. Se aștern pe asfaltul umed al străzilor din preajma Bahluiului, fără răspuns, ca niște morminte aurii pentru zilele pierdute.

Străzile înguste șerpuiesc între ziduri vechi, cu fațade pătate de ploaie și timp. Clădirile, sprijinite una de alta, par

să se scufunde sub propria greutate, iar ferestrele lor întunecate seamănă cu ochi goi ce privesc neputincioși trecătorii care mai îndrăznesc să străbată trotuarele ude, ca și cum ar ști povestea ce-l străbate. Umbrele se întind alene, ca niște pânze subțiri de noapte. Felinarele palide abia mai izbutesc să-și scuture lumina peste trotuare, iar scârțâitul ușilor și trosnetul unor obloane împinse de vânt devin singurele semne că Iașul încă respiră.

Reveria mută este străpunsă de un oftat adânc. Frângându-și privirile de geamul rece al ferestrei, tânărul scriitor strânge în pumni scrisoarea pe care o privise cu patos acum ceva timp. Camera este la fel de întunecată ca afară, cu umbre groase care se scurg peste pereți și colțuri, absorbind lumina într-o tăcere densă. Doar o formă vagă de lumină se frânge pe marginea ferestrei, întrebătoare și rece, însă ochii tânărului scriitor și cânturile lui rămân pierdute în umbra ce-l învăluie. Aerul este greu, cu o tensiune aproape palpabilă, ca și cum fiecare colț, fiecare contur ascuns așteaptă să izbucnească sub presiunea dorinței lui. În acea cameră, deși aproape goală, neliniștea are o greutate proprie, ca un val care nu se retrage niciodată. Este un spațiu în care timpul se frânge sub tensiunea așteptării, iar fiecare respirație, fiecare clipă vibrează în ritmul febril al deciziei: lucrarea trebuia să fie trimisă, dar mai presus de orice, trebuia să fie el însuși, în adevărata sa esență.

Știe că primise o veste care avea să-i marcheze viața, în pofida faptului că mai trăise clipe asemănătoare și în trecut. Deși ține scrisoarea în mână, conținutul ei îi este gravat în minte: editura așteaptă o operă de la el, o lucrare care să marcheze debutul său literar. Se simte robul a două nevoi firești. Pe de o parte, în mod conștient, cunoaște presiunea banilor – este singur, fără o sursă sigură de venit, cu nevoia acută de a-și transforma munca în formă de în supraviețuire

și aspirația de a-și depăși statutul social. Fiecare gând îi reamintește că orice amânare înseamnă să piardă atât oportunitatea financiară, cât și șansa de a fi cunoscut. Pe de altă parte, nevoia ca lucrarea sa de debut să surprindă esența care îi definește întreaga identitate artistică; să fie modul prin care își poate lăsa sufletul să curgă pe hârtie, de a da formă gândurilor și trăirilor care mocnesc în el.

Biroul poartă amprenta neliniștii: cerneala întinsă pe hârtie pare să se adune în forme neînțelese, iar penița sa zace stingheră ca o armă abandonată într-un câmp de bătălie nevăzut. Particulele de praf orbitează alene prin cameră, amestecându-se cu fumul gros de tutun. Grămezi de hârtie îngălbenită se întind peste podeaua scârțâitoare, iar pereții păstrează ecoul unor idei care încă nu îndrăznesc să prindă glas.

Mintea îi este un haos de fragmente de voci și idei ce se răsfâng una în alta. O presiune se lasă greoaie peste creștetul său, însoțită de un țiuit puternic. Frigul a intrat discret pe sub ușa de la intrare. Cu mișcări ezitante, caută prin întuneric, palmele atingând obiecte nedefinite, până când dă peste lumânare. Trebuie să se apuce de scris. Când aprinde fitilul, flacăra se trezește la viață cu o mângâiere sfioasă, tremurând peste pereți și colțuri cu o căldură care nu îi mai îmblânzise sufletul de mult. Lumina pătrunde încet peste trupul său, scuturând neliniștea cu o atingere fragilă, aproape umană, și umple spațiul cu o senzație de tihnă temporară. Întunericul nu dispare cu totul, dar frica își pierde din ascuțime, iar camera, deși încă adâncă și densă, devine pentru o clipă un refugiu în care scriitorul poate să respire, să simtă, să fie. Se aud vocile din nou.

Lumina tremurătoare a lumânării frânge camera într-un joc nesigur de umbre, din care se aduna încet o siluetă vagă, stranie și totuși apropiată, ca și cum întunericul ar fi

găsit chipul unei prezențe cunoscute ce se ridică peste murmurul gândurilor, impunându-se cu o liniște tăioasă și caldă. Un glas grav și profund le amuțeste pe celelalte, aducând o tăcere atât de profundă, încât nu se mai regăsește nici ticăitul ceasului: „De ce mai cauți lumina, când trupul tău e învățat cu frigul? Tu știi cât de slab ești, cât de ușor te poate frânge lumea pe care o vrei cucerită prin cuvinte. Tot ce ai clădit până acum s-a risipit ca praful în mâini, și nicio pagină nu ți-a fost refugiu. Îți amintești, nu-i așa? Îți amintești acel unic ceas în care ai crezut că fericirea ți se cuvine, când totul ți s-a părut întreg și nemuritor”. Lumânarea pâlpâie. Cuprins de o forță parcă supraomenească, scriitorul reîntâlnește cu mâna penița stiloului, pe care începe a-l trece iute pe foaie. Vocea gravă și autoritară se ciocnea de șoapta blândă, feminină. Orbit de lumina ce devenea tot mai puternică, privirea i se strecură spre geam, ca un reflex involuntar al minții care încerca să se ancoreze în realitate. Încerca să se convingă că încă nu pierduse contactul cu lumea, că nebunia nu-l cuprinsese, dar ochii îi rămâneau ținuiți pe suprafața aburită. Pe geamul aburit, contururile unei siluete feminine tremurau, vag creionate, ca și cum ceața nopții ar fi căzut pe chipul ei. Ochii, luminați parcă de propria flăcără a lumânării, îl urmăreau cu o intensitate care i se strecură în piept și-l făcea să tresară. Buzele-i întredeschise păreau gata să-i șoptească ce doar el ar fi putut înțelege. Vocea cobora în el ca o poruncă inevitabilă, iar fiecare cuvânt rostit aprinde în mintea sa imagini atât de vii, încât întunericul camerei se destrăma ca o perdea subțire, lăsând loc luminii crude a acelei dimineți.

Piața, de cealaltă parte a podului, răsuna de pași și glasuri, dar pentru el lumea întreagă s-a prăbușit într-o singură privire: ochii fetei negustorului, sinceri și neliniștiți, în care simțea că se putea îneca fără scăpare. Simțise că acel

moment nu marca doar o întâlnire de priviri rătăcite, ci modificarea traiectoriei propriului destin, întruparea unei muze vii ce-i răscolea sufletul cu un fior imposibil de alungat. Trupul i-a fost pentru prima dată mângâiat de o asemenea căldură, iar sufletul i s-a aprins. Tot ce a urmat a ars în el cu flăcări nestinse: sfiala întâlnirilor ascunse se prefăcea în dor, gesturile tandre, tăcute se preschimbau în jurăminte nerostite, iar zâmbetele furate aveau greutatea unor destine pecetluite. Fiecare clipă lângă ea, întruchiparea frumosului și a feminității absolute, nu era doar trăită, ci mistuită, o chemare irezistibilă care îl supunea, căci iubirea lor nu era nici alegere, nici întâmplare, ci o condamnare dulce și nemiloasă, sortită să-i mistuie până la capăt.

Dar, la fel de limpede se înălța și sfârșitul, hotărârea nemiloasă a familiei de a o promite unui alt tânăr nobil și înstărit, trăind povestea lor ca pe o rană neatinsă de timp. Îi simțea iar golul din piept, ca și cum pierderea se petrecuse chiar atunci, iar vocea, cu o gravitate crudă și totuși familiară, îi șoptea că aceea fusese singura lui fericire adevărată și că tot ce are de scris nu poate fi decât din cenușa ei. Iubirea dintre ei a fost stinsă de lacrimile amare ale iubitei care s-au preschimbât în râul în care și-a găsit sfârșitul într-o noapte la fel de sumbră ca și cea de acum. Deși șoaptele ei drăgăstoase încă se pot distinge în murmurul său stârnit de vântul rece ce se strecoară pe sub pod și îl străbate.

Vocea care îi poruncise să scrie se topi într-un glas feminin, straniu de familiar, care îi pătrundea în gânduri ca o atingere invizibilă, aprinzând în el dorința de a se contopi cu tot ce fusese pierdut: „Adevărata existență se împlinește în iubirea care transcende moartea și devine parte din eternitate. Vino cu mine!” O mână caldă îi atinge brațul și-l trage în apa înghețată. Lumânarea se stinge.

Cinci pași printr-un oraș

1

Andrei

— Dragilor, până la următoarea noastră oră, care va fi săptămâna viitoare, vreau să alegeți cinci locuri din orașul nostru pe care să le prezentați și să spuneți de ce merită să fie vizitate, anunță profesoara Pop, cu mâinile împreunate și un zâmbet de reclamă la pasta de dinți.

Media mea depinde de acest eseu. Dacă nu-l fac, îmi scade media și adio primul loc pe clasă. Și, sincer, nu vreau să mă întorc după vacanța de Crăciun, „bronzat” de la atâta somn și sarmale, ca să dau un test la engleză. Testele la engleză nu au gust de cozonac.

Când am auzit ideea cu proiectul, inima mea a țopăit de bucurie: poate scap de chinul testului. Problema? Eu prefer să lucrez singur. Proiectele în echipă sunt ca sarmalele arse: le înghiți, dar te doare stomacul. Mereu ai un partener care nu face nimic și care, în final, ia nota maximă pe spina-reă ta. Dacă e băiat, stă cu mâinile în buzunar, dacă e fată, dă indicații... de obicei proaste.

Norocul meu e că n-am picat cu cineva chiar așa de inutil. Am picat cu Mara. Și Mara e genul care își apără me-

dia cum își apără pisicile teritoriul. Suntem în clasa a X-a, dar ea se comportă de parcă diploma de Bac ar fi deja pe masă și cineva i-ar număra punctele. Adevărul e că și eu fac la fel.

Între noi e un duel constant: azi eu sunt pe primul loc, mâine, ea. Până în iulie mai sunt șase luni, iar dacă zeii noțelor țin cu mine, voi câștiga eu. Deocamdată însă, trebuie să mă port ca un partener de echipă model și să nu trec în tabăra celor pe care îi detest.

Gândurile îmi sunt întrerupte de două degete pocnind fix în fața ochilor mei.

Bine, asta e urât. Parcă aș fi lipsit de... țiglele necesare pe casă.

— Ești cu noi sau ai plecat în altă galaxie? mă întreabă Mara cu mâinile în șolduri și privirea aceea de general care și-a pierdut răbdarea cu soldații.

Are părul blond, ușor ondulat la vârfuri, și ochii căprui care se potrivesc extraordinar cu atitudinea ei de „*Știu eu mai bine!*”

— Scuze, eram cu gândul în altă parte, mormăi eu, ridicându-mă din bancă. Deci... suntem în aceeași echipă. Perfect, zic, afișând un rânjec cât tot Palatul Culturii.

— Să nu crezi că mi-ar face plăcere prea mare, replică ea ridicând din umeri. Dacă aș fi putut să fac schimb, credemă, aș fi făcut. Dar n-ai tu norocul ăsta. Așa că, revenind la ce e important... propun să ne apucăm de azi. Mai avem doar Psihologia, apoi suntem liberi. Putem să mergem după ore să vedem locuri prin Iași. Și, când zic locuri de interes, Andrei, mă refer la interes mare, nu la fast-food-ul din Copou, adaugă ea, ridicând ușor glasul și sprijinindu-se pe vârfuri, ca și cum ar încerca să mă intimideze.

Bine, acum de ce trebuie să îmi țină mie morală? N-am fost eu cel care, într-un eseu trecut, a scris că Iașul e renumit pentru shaorma la lipie dublă.

— S-a făcut, doamna profesoară, zic eu cu un zâmbet strengăresc. După ore.

2

Andrei

Ora de psihologie s-a terminat mai devreme, semn că și profa avea nevoie de o pauză de la analiza noastră colectivă. După ore ne-am întâlnit în fața liceului – eu, cu mâinile adânc în buzunare, și Mara, echipată ca pentru o expediție culturală: eșarfă groasă, carnețel, pix și atitudine de ghid turistic.

— Deci, de unde începem? întreb, prefăcându-mă entuziasmat.

— Din Copou, evident. Orice ieșean adevărat începe de acolo.

— Corect. De sus în jos, ca să nu ne luăm prea în serios la început.

Zăpada cădea mărunț, ca o pulbere de zahăr peste oraș. Copacii erau albi până la jumătate, iar aerul avea miros de iarnă și tăciuni. Pe drum, Mara povestea despre cum se organizează tot: cinci locuri, cinci motive, un eseu comun. Eu doar dădeam din cap și sorbeam dintr-o cafea care nu mai era de mult caldă.

Teiul lui Eminescu

Când am ajuns în Copou, am simțit prima dată că proiectul ăsta chiar are potențial. Parcul era liniștit, cu pași care scârțâiau pe zăpadă și bănci goale sub felinarele lăptoase. În fața Teiului lui Eminescu, Mara s-a oprit cu aerul cuiva care dă ochii cu istoria.

— Uite-l, zise ea, cu voce joasă. Are aproape 500 de ani. A fost martor la atâtea generații de studenți, poeți, îndrăgostiți...

— Și porumbei, completez eu. Nu uita de ei, moștenitorii oficiali ai literaturii române.

Mara oftează teatral.

— Se spune că aici venea Eminescu să scrie și să se plimbe. Că s-a întâlnit cu Veronica Micle prin parc...

— Și probabil a scris o poezie despre cât de scumpă era chiria în Iași, zic eu.

Mara își dă ochii peste cap, dar râde.

— Nu înțelegi, Andrei. Locul ăsta e simbolul unui Iași romantic, intelectual, al vremurilor în care poezia chiar conta.

— Ba înțeleg. Doar că eu trăiesc în Iașul tramvaielor care nu vin la timp și al cafenelelor din Copou.

— Tocmai de asta facem proiectul: să vedem ambele fețe.

Tace o clipă. Dintr-o cafenea apropiată se aud acorduri de chitară, iar lumina caldă se reflectă în ochelarii ei.

— Știi ce e interesant? zic eu, schimbând tonul.

— Că ai de gând să spui ceva inteligent?

— Ha-ha. Nu, că Teiul ăsta a fost aproape să fie tăiat acum câțiva ani. A început să se usuce și oamenii s-au certat dacă să-l salveze sau nu.

– Știu, îmi amintesc. Până la urmă l-au salvat cu injecții speciale, parcă.

– Da. Vezi? Asta e dovada că Iașul are anticorpi culturali. Când îi moare un simbol, sare tot orașul să-l resusciteze.

Mara mă privește puțin surprinsă.

– Hm. Nu credeam că știi asemenea detalii.

– Ce pot să zic... citesc și eu internetul, nu doar meme-uri.

Ea râde și notează ceva în carnetel: „Andrei – surprinzător de deștept când nu vorbește.”

– Mulțumesc, o să pun asta în CV.

Ne așezăm pe o bancă, iar ninsoarea se oprește pentru o clipă. În jur parcul e aproape pustiu. Dintr-un copac se aude un foșnet ușor – probabil un porumbel confuz care recită „Luceafărul” în dialect de iarnă.

– Știi ce cred? zice Mara, privind spre Tei.

– Că ți-a amorțit mâna de la scris?

– Că locurile astea sunt vii doar dacă oamenii le mai privesc așa. Dacă treci pe lângă ele grăbit, mor o dată cu tine.

– Asta sună a motto de eseu.

– Poate fi, dacă nu-l strici tu cu vreo glumă despre shaorma.

Ne ridicăm și pornim încet la vale. Peste ramurile teiului bătrân sclipesc fulgi sub lumină.

Pentru o clipă nu mai simt frigul. Doar liniștea aia densă, pe care o au locurile cu suflet.

– Următorul? întreb.

– Bojdeuca lui Creangă.

Până să ajungem la Bojdeuca lui Creangă, ninsoarea se transformase într-un fel de burniță care-ți intra pe sub guler, exact cât să te facă să regreți orice decizie luată în viață. Mara mergea repede, hotărâtă, iar eu o urmam cu gândul că un autor mare sigur n-ar fi urcat dealul ăsta pe o așa vreme. Străduța îngustă care duce la Bojdeucă e ca o mașină a timpului. Case vechi, porți din lemn, garduri cu vopsea scorojită. La un moment dat am simțit că ne-am desprins de Iașul aglomerat și am intrat într-un Iași mic, curat, din alt secol.

Când am ajuns în fața casei, ne-am oprit.

E mică, albă, cu acoperișul înclinat și o prispă îngustă. Pe o tăbliță scrie: „*Prima casă memorială din România.*”

Mara s-a apropiat de poartă cu un respect aproape religios.

— Aici a locuit Ion Creangă din 1872 până în 1889.

— Știu, zic eu. Aici a scris *Amintiri din copilărie*, nu?

— Exact. Aici și-a crescut pisicile, a fiert povești și a fost vizitat de Eminescu.

— Deci, practic, locul ăsta e dovada că prietenia dintre scriitori poate să existe și fără internet?

— Sau cu un gramofon în loc de podcast, completează ea zâmbind.

Intrăm în curte. Zăpada scârțâie sub pași, iar aerul miroase a lemn vechi și a tăcere. Pe pereți, fotografii îngălbenite. O sobă mică, un pat simplu, un birou scund.

Mă uit în jur și zic:

— Aici a scris un om care n-avea Wi-Fi, dar a reușit să intre în toate manualele școlare. Poate că lipsa semnalului te face genial.

— Sau poate că avea mai mult timp să observe oamenii, spune Mara. Creangă era un povestitor autentic, se inspira din ce trăia. Nu încerca să fie filosof, doar sincer.

— Așa e. Probabil că, dacă ar trăi azi, ar fi influencer și ar face clipuri cu titlul *Cum să scapi de Smărăndița Popii în 3 pași*.

Râdem amândoi. Ghidul, un bărbat cu mustață serioasă, ne privește ușor amuzat.

— Vă place istoria locului, se vede, zice el.

— Da, răspunde Mara. E incredibil cum o căsuță atât de mică a dat atâta literatură de valoare.

— Exact, confirm și eu. Și nici măcar n-a avut centrală termică.

Când am ieșit din bojdeucă, ninsoarea se oprise. Casele din jur păreau lipite de deal ca niște amintiri care refuză să plece.

— Uite, ăsta e un loc care chiar are suflet, zic eu.

— Da. Creangă era simplu, dar profund. Scria despre copilărie, dar de fapt scria despre libertate.

— Libertate... și pisici, adaug eu. Nu uita de ele.

— Ai o problemă cu pisicile lui Creangă?

— Nu, doar invidie. Eu n-am avut niciodată o pisică atât de faimoasă.

Râdem din nou. Glumele noastre încep să sune mai cald decât aerul de afară.

Pe drumul spre oraș, Mara deschide carnețelul și bi-fează:

Teiul – făcut.

Bojdeuca – făcut.

Apoi mă întreabă:

— Bun, mâine unde mergem?

— Alege tu, că tu ești directorul artistic.

— Mă gândeam la Mitropolie și Palatul Culturii.

- Două dintr-o lovitură, sună eficient.
- Mitropolia, pentru tradiție și spiritualitate, Palatul, pentru istorie și modernitate.
- Sau, cum ar zice un elev normal: „una pentru suflet, una pentru selfi”.

Mara râde și scrie ceva nou: „*Andrei – furnizor oficial de replici ironice.*”

Apoi continuă, mai serioasă:

– Știi ce am observat? Fiecare loc pe care l-am văzut azi are ceva care ține de identitatea noastră. Eminescu – visul, Creangă – copilăria.

– Iar noi?

– Noi... poate suntem generația care trebuie să le „traducă” în prezent.

Tăcem amândoi o vreme. În depărtare se vede tramvaiul care coboară spre Piața Unirii, cu lumini galbene care clipesc în ninsoare.

– Dacă scriem așa eseul, zic eu, poate chiar luăm zece.

– Poate, zice Mara. Sau poate învățăm ceva mai important decât nota.

– Cum ar fi?

– Să vezi orașul altfel. Să nu mai treci grăbit pe lângă el.

O privesc pentru o clipă. În lumina felinarului, părul ei pare aurit, iar zăpada se topește/strălucește pe umeri ca niște scânteii mici.

– Bine, filosofule! Măine, Mitropolia și Palatul.

– Perfect, zice ea, și zâmbește.

Ne despărțim în stația de tramvai. Când urc, privesc pe geam cum se îndepărtează.

Iașul sclipește sub ninsoare, iar eu îmi dau seama că, pentru prima dată, chiar îl privesc cu atenție.

Noaptea trecută *am visat* că Teiul lui Eminescu mi-a cerut o poezie.

Cred că am nevoie de somn, nu de inspirație. Dimineața, mama m-a găsit la birou, cu laptopul deschis și cana de ceai uitată pe o carte de istorie locală. Mă documentam despre tot ce văzusem ieri – Teiul, Bojdeuca, și, inevitabil, despre Creangă și Eminescu.

Teiul acela chiar are aproape 500 *de ani*, iar Eminescu chiar a stat sub el, deși, sincer, nu știu cine a ținut scorul. Se zice că l-a vizitat și Veronica Micle, iar bancnotele de 500 de lei de altădată au avut teiul desenat pe ele. Am notat totul frumos în carnețel – cu titlu, sursă și eventuale glume permise.

Apoi am trecut la Bojdeucă. Ion Creangă a locuit acolo din 1872 *până în* 1889, alungat din preoție, dar nu din umor. Scria, gătea, primea vizite de la Eminescu (*care probabil îl corecta la gramatică*). Acolo a scris *Amintiri din copilărie*, *Povestea lui Harap-Alb* și alte minunății care încă ne fac să râdem.

Într-o notiță de subsol am scris: „*Micul detaliu care dă farmecul mare: Creangă avea vreo 10 pisici. Probabil că fiecare a inspirat o metaforă.*”

Andrei ar fi râs de mine. Și, sincer, mi-a cam lipsit gluma lui în timp ce citeam despre oameni care și-au găsit rostul într-un secol fără internet.

L-am așteptat pe Andrei în fața Mitropoliei. A venit, cum era de așteptat, cu o cafea în mână și o atitudine de turist obosit.

— Bună dimineața, domnișoară *călăuză* spirituală, zise el.

— Bună dimineața, domnule sceptic. Ai adus și o lumânare, sau doar sarcasm?

— Doar sarcasm. E mai ieftin și nu se stinge la vânt. Ne uităm amândoi la clădire. Mitropolia e imensă și albă, cu coloane înalte, construită în stil neoclasic. Deasupra, turlele aurite prind soarele de decembrie, iar în jur, câțiva oameni se plimbă grăbiți.

— Știi, îi zic, Mitropolia a fost construită *între 1833 și 1839*, dar s-a prăbușit parțial și a fost reconstruită după zece ani.

— Aha, deci și clădirile au perioade proaste.

Mă simt mai bine acum.

— Serios, Andrei! E una dintre cele mai mari biserici ortodoxe din România. Aici se află moaștele *Sfintei Parascheva*.

— Știu. Aici e și locul unde se formează cea mai lungă coadă din țară în octombrie.

— Ai zis-o de parcă e un eveniment sportiv.

— Păi, dacă te gândești bine, e un maraton spiritual. Fără medalie, dar cu binecuvântare.

Mă bufnește râsul, dar încerc să par serioasă.

— În fiecare an vin sute de mii de oameni din toată țara. Stau zile întregi la rând, în frig, doar ca să se închine la raclă.

— Da, și totuși nimeni nu se plânge că le îngheață telefonul. Asta chiar e credință adevărată.

Intrăm în curte. Clopotele bat și sunetul lor se împletește cu zgomotul orașului. Fulgii încep din nou să cadă. În față, catedrala impunătoare pare un amestec de putere și liniște.

Mă opresc o clipă. Nu știu de ce, dar locul ăsta are o gravitate aparte.

— La ce gândești? mă întreabă Andrei cu tonul lui ironic, dar mai domol ca de obicei.

— Că e ciudat cum oamenii se adună aici pentru speranță. Fiecare vine cu ceva – o rugăciune, o durere, o mulțumire.

— Sau pentru poze, completează el.

Îi arunc o privire care spune „nu acum!”

— Uite, chiar dacă nu ești credincios, locul ăsta te obligă să taci un pic. Să te gândești la ce contează.

— La ce contează... cum ar fi o notă bună la eseu?

— Exact, zic eu râzând. Rugăciunea noastră comună. Intrăm în interior. Lumânările pâlpâie, aerul e cald, iar liniștea are o densitate aproape fizică. Pereții, pictați în culori vechi, emană povești.

Andrei se uită în jur, ușor stânjenit.

— Nu știu de ce, dar parcă aici toate glumele îmi ies mai prost.

— Asta se numește respect. Sau teamă sfântă.

— Sau cenzură spirituală, zice el în șoaptă. Ne apropiem de o icoană. O femeie în vârstă aprinde o lumânare și zâmbește spre noi.

— Sunteți frumoși împreună, spune ea.

Andrei tușește brusc.

— Nu, nu... noi suntem doar... colegi de eseu.

— Așa zic tinerii azi, murmură bătrâna și pleacă.

Mă uit la el și nu pot să nu râd.

— Cred că Dumnezeu are simțul umorului.

— Să sperăm, zice Andrei. Altfel, suntem pierduți.

După ce ieșim, ne așezăm pe treptele largi din fața Mitropoliei. Orașul se întinde până spre Palatul Culturii.

– Mă gândeam, zice Andrei, că locurile astea sunt ca niște oglinzi.

– Cum adică?

– Fiecare îți arată ce ai în tine. Eu aici mă simt... mic.

– Așa trebuie, cred. E o lecție bună.

– Da, dar tot o să scriu în eseu că Mitropolia are Wi-Fi slab.

– Te omor, zic eu râzând.

Stăm o vreme în tăcere. Bat clopotele, din nou. Îmi notez în carnețel: *„Mitropolia – simbol al credinței, al răbdării și al oamenilor care nu se grăbesc. Chiar și Andrei a tăcut zece secunde – miracol confirmat.”*

Apoi mă ridic.

– Hai, mergem spre Palatul Culturii?

– Da, dar pe drum luăm ceva dulce. Cred că sufletul meu spiritual are nevoie de zahăr.

– Aprobat, zic eu.

Coborâm pe străduța care duce spre centrul orașului. În spatele nostru, clădirea Mitropoliei rămâne albă, tăcută și impunătoare – ca o inimă care bate de secole pentru un oraș întreg.

5

Mara

Dimineța a început rece și curată. Îmi prinsesem părul într-o coadă, că n-are rost să fiu sardonică și să arăt ca un dovleac zgribulit. M-am uitat pe notițele făcute – Teiul, Bojdeuca, Mitropolia – și am adăugat câteva detalii noi despre Palatul Culturii ca să nu par doar „fata care vizitează”. În lista mea stătea?: Palatul Culturii – ridicat între 1906-1925, arhitect I.D. Berindei, cu contribuții de Xenopol și

Grigore Cerchez. A fost inaugurat pe 11 octombrie 1925, în prezența Regelui Ferdinand I. Stilul arhitectural: *neogotic*, una dintre ultimele expresii ale romantismului în arhitectura oficială din România. Clădirea se află pe locul vechii Curți Domnești atestate încă din 1434. Fostul Palat neoclastic al lui Alexandru Moruzi (1806-1812), refăcut de Mihail Sturza (1841-1843), demolat în 1904, etc. După 1955, Palatul nu mai este doar sediu administrativ și de justiție, ci devine Palatul Culturii – sediul Complexului Muzeal Național „Moldova” din Iași, care reunește muzee de Istorie, Etnografie, Artă, Știință și Tehnică. Turnul are o înălțime de aproximativ 55 de metri și găzduiește aproape 300 de camere (unele surse menționează între 268 și 300), toate destinate expozițiilor muzeale.

Am adunat toate aceste informații ca să nu fiu prinsă pe picior greșit de Andrei.

Am plecat de la Mitropolie, cu zăpada care se topea ușor pe bocancii mei și am luat-o spre centrul orașului, spre Palat. Andrei mă întreabă deja:

– Ești sigură că vom avea timp să le vedem pe toate? Muzeul de Știință, de Artă, Istorie...

– Da, dacă nu pierzi vremea cu muștrări metafizice, răspund eu.

Palatul Culturii apare în depărtare ca o rampă de lumină și umbre: turnuri gotice care se înalță, ferestre largi ornamentate, frontoane, statui văzute de departe. Sculpturi decorative. Elemente heraldice – acvile, steme, vitralii, iar la baza statuii lui Ștefan cel Mare, cele două tunuri Krupp.

– Uite statuia lui Ștefan cel Mare, îi spun. Ai văzut de aproape tunurile Krupp? Sunt din Războiul de Independență.

Andrei se apropie, caută detalii.

– Deci Palatul e pe locul Curții Domnești. Asta înseamnă că sub temeliiile astea e multă vreme/istorie?: domnitori, ziduri, ceva ce-ncepea cu cetate, după ce nu știu și ce domn.

– Exact. Curtea Domnească este atestată documentar din anul 1434.

– Și palatul neoclasic al lui Alexandru Moruzi, refăcut apoi de Mihail Sturza. Am citit că în 1904 vechiul palat a fost demolat ca să facă loc construcției noi.

Intrăm pe ușa imensă. Holul principal, mare, luminat de vitralii. Pardoseli bine lustruite, coloane, ornamente sculptate foarte atent, reliefuri. Simt cum ecoul pașilor noștri răsună.

Mă uit la planșeul central, la arcade, la decorațiunile de lemn, stucaturi, la vitralii.

– Mă întreb câte ferestre are Palatul ăsta. Am citit undeva „legenda celor 365 de camere” corespunzătoare zilelor din an.

Andrei râde:

– Deci, una pe zi – dar dacă dormi în două camere?

– Nu știu, dar important este că ideea asta dă personalitate legendei Palatului. E un concept romantic, nu un plan pragmatic.

– Trebuie să vedem neapărat Muzeul de Istorie a Moldovei. Să văd artefacte, să-mi imaginez cum era Iașul în vremurile în care nu existau tramvaie sau cafenele.

– Și eu vreau să văd Muzeul de Artă – cum ar fi să văd o pictură veche și să mă gândesc „asta ar fi selfie-ul meu dacă m-aș fi născut în secolul XIX”.

Ne ducem mai întâi la Muzeul de Istorie. Vitrinele pline de obiecte și hărți vechi atrag privirea. Am văzut armuri, săbii, acte, costume tradiționale, fotografii cu Iașul

interbelic – orașul cu străzi pietruite care păstrează urmele pașilor de altădată.

– Uite o hartă veche, îi spun. Privește: aici e Bahluiul, ăsta era orașul vechi, case mici, curți mari... Nu existau blocuri.

– Și uite aici: un document despre proclamarea Unirii la Iași sau legături cu Curtea Domnească – cum a fost când Iașul a jucat un rol în Unirea Principatelor și alte momente memorabile.

Trecem apoi la Arta medievală, apoi la cea modernă. Culorile intense, icoanele vechi, sculpturile și picturile – toate sunt dovezi despre felul în care oamenii au știut să viseze.

Pe frize, pe cornișe, pe consolele de sus: elemente gotice – turnulețe, creneluri, arcaturi înalte, ferestre în arc ascuțit, vitralii.

Turnul cu ceas (orologiul) – are un mecanism care la fiecare oră intonează *Hora Unirii*.

– Chiar dacă e frig, îl aud cum cântă. E un carillon delicat, nu o fanfară de clopoței, dar melodia lui are o solemnitățe aparte.

– Da, ca o alarmă patriotică.

Mă uit la detalii: decorațiunile exterioare grave, sculpturile deasupra ferestrelor, ancadramentele ornamentate. O parte din temelii sunt vechi, dar majoritatea corpului e nou pentru acea vreme.

Stăm pe o scară interioară, sub o fereastră mare cu vitraliu. Lumina pătrunde colorat, umbrele cad într-un fel care pare desenat.

– Andrei, te gândești că toate astea – Palatul, muzeele, obiectele – sunt storytelling fizic?

– Da. E ca și cum cineva a construit un album de familie pentru oraș.

— Exact. Iar noi colecționăm poze, idei, emoții. Anul viitor poate cineva citește eseul nostru și zice: „Aha,ăștia știau ce spun.”

— Dacă nu îl stric cu vreo glumă proastă despre ornamente sau carillon.

— Promite-mi că nu faci asta.

— Promit. Dar nu garantez.

Ieșim printr-una din ușile laterale care dau spre grădinile Palas și spre Piața Palatului. Vântul ne lovește fața, aerul miroase a zăpadă și ciment și piatră. Clădirea albă cu turnurile auriu? încă strălucește în lumina după-amiezii.

— Deci, care ar fi titlul eseului dacă ar fi să-l faci tu? mă întreabă Andrei.

— „Palatul Culturii: memoria Iașului într-o casă veche și grandioasă”, spun eu.

El zâmbește.

— Bun. Și poate nu doar moldovenii, ci toți cei care trec pe aici vor simți că au acasă ceva care merită respectat. Mă uit la ceas – ora e târzie, muzeele se închid curând. Avem mâinile reci, dar inimile un pic mai calde.

— Hai să mergem acasă. Ziua asta mi-a umplut carnetul de gânduri.

Ne despărțim lângă stația de tramvai, cu Palatul în spate. Îl privesc până când nu-i mai zăresc silueta, acoperită de lumina felinarelor care se reflectă în ferestre.

Și știu că el nu e doar un palat. E oglinda Iașului: trecut, vis, rănilor lui, dar și speranța lui de azi.

6

Mara

Inima îmi bătea ca o tobă de carnaval. Stăteam pe scaun în clasă, cu carnetul deschis, ultimele notițe revizuite, iar

Andrei lângă mine părea relaxat, ca și cum totul era o glumă bună.

– Mara! Andrei! strigă profesoara. Veniți să prezentați!

Am tresărit. „Acum sau niciodată”, mi-am spus. Îmi amintesc cum am muncit acasă, singură, să strâng tot ce am aflat despre oraș: istoricul Teiului lui Eminescu, Bojdeucii lui Creangă, Mitropoliei, Palatului Culturii și – ultimei bijuterii ascunse – Grădina Botanică „Anastasia Fătu”.

Am pășit în fața clasei și am început, vocea mea tremurând puțin la început, dar cu fiecare cuvânt devenind mai sigură:

– Eseul nostru prezintă cinci locuri din Iași care definesc orașul. Primul, Teiul lui Eminescu, un simbol al romantismului și literaturii române, aproape 500 de ani vechime, loc de întâlnire al poetului cu Veronica Micle. Al doilea, Bojdeuca lui Creangă, unde autorul a scris *Amintiri din copilărie*, trăind printre pisici și povești simple, între 1872 și 1889.

Am făcut o pauză, respirând adânc. Profesorii și colegii mă priveau, Andrei îmi aruncă un zâmbet de încurajare.

– Al treilea loc, Mitropolia din Iași, construită între 1833 și 1839, cu moaștele Sfintei Parascheva, a devenit un simbol al credinței și răbdării pentru mii de pelerini. Am menționat și tradiția pelerinajului anual din octombrie, când oamenii stau zile întregi la coadă pentru a se închina.

Am simțit că glasul meu capătă curaj:

– Al patrulea loc, Palatul Culturii, ridicat între 1906 și 1925 de arhitectul I. D. Berindei, pe locul fostei Curți Domnești, astăzi sediul Complexului Muzeal Național „Moldova”, cu muzee de Istorie, Artă, Știință și Tehnică. Am menționat și carillonul cu 8 clopote și turnul de 55 metri, pre-

cum și aproximativ 300 de camere care povestesc trecutul orașului.

Am tras aer în piept și am făcut pasul final:

– Și ultimul, mai puțin cunoscut, dar la fel de important, Grădina Botanică „Anastasie Fătu”, înființată în 1856, cea mai veche grădină botanică din Moldova. Aici, pe aproximativ 10 hectare, vizitatorii pot vedea plante locale și exotice, sere istorice și colecții rare, care au fost aduse de profesorul Anastasie Fătu din Europa și Asia. Este un loc de cercetare, dar și un refugiu pentru studenți și iubitorii de natură, unde istoria se întâlnește cu frumusețea vie a plantelor. Am terminat, iar clasa a rămas tăcută câteva secunde. Andrei a bătut discret din palme, iar eu am zâmbit, emoțiile transformându-se în satisfacție.

– Foarte frumos, Mara și Andrei, spuse profesoara Pop. Ați reușit să combinați istoria, cultura și observația personală într-un mod autentic. Nota voastră va reflecta asta.

În timp ce ne așezam la locurile noastre, am realizat că adevăratul eseu nu a fost doar o listă de locuri. A fost povestea a doi adolescenți care au descoperit Iașiul împreună, au învățat să-l privească diferit și să-l lege de propria lor experiență.

– Ai văzut, Mara? Am reușit, șopti Andrei.

– Da, am răspuns eu, și cred că niciun loc din oraș nu ne-ar fi putut învăța mai multe despre noi înșine.

Și, pentru prima dată, am simțit că Iașul nu era doar orașul nostru. Era și al lor, al nostru, al tuturor celor care îl privesc cu atenție și inima deschisă.

Paleta toamnei pe scena dansului

Toamna își revărsa farmecul peste oraș, care era acum iar plin de studenți și elevi. Zilele lui octombrie erau din ce în ce mai reci și mai scurte, iar noaptea nu se mai lăsa învinsă în duelul nesfârșit dintre ea însăși și lumina zilei, care cu greu se mai arăta în diminețile răcoroase cu aerul tăios care roșea obraji și trezea toate simțurile. În aer plutea o liniște aparte, ca și cum natura însăși ar fi oftat ușor înainte de a adormi profund. Pe străzile Iașului, teii își pierduseră verdele crud al verii, iar frunzele în nuanțe de arămiu, roșcat și auriu se desprindeau ușor din copaci, dansând parcă pe ritmul unei piese triste acompaniate de pian. Afară mirosea a frunze umede și a pământ reavăn. Totul deprinsese o stare nostalgică, aproape muzicală. Era anotimpul care te făcea să privești mai des înapoi, să îți amintești de oameni, locuri și clipe care nu se vor mai întoarce și, totodată, anotimpul viselor care s-au împlinit pe jumătate, al dorințelor care încă așteaptă. Era momentul în care actorii, dansatorii și muzicienii simțeau că fiecare mișcare, fiecare sunet, fiecare pas spune o poveste proprie, ambiguă, al cărei sens poate fi descoperit doar în final. Iar nostalgia toamnei, cu mantia sa țesută cu aur, cupru și rubin, era acum o frumusețe tăcută, din care se naștea arta.

Paleta de culori se diversifică – zidurile galbene și cenușii ale clădirilor, cu fisuri fine, ferestre cu rame rustice erau acum doar fundaluri pe care se vedeau umbrele copacilor ca niște siluete stranie, profund legate în amintirile fiecăruia. Cu toate acestea, Casa Studenților se înălța impunătoare între toate clădirile care respirau istorie, asemenea unei inimi care pulsează neobosit în mijlocul orașului. Ceea ce o făcea să fie atât de specială era ecoul miilor de voci care i-au trecut pragul și care se reflectă în exterior prin ferestrele mari, care luceau ca niște ochi vii, pe retina cărora se formau mii de vise.

Unul dintre acele visuri era chiar al meu. Locul avea pentru mine o semnificație aparte. Casa Studenților mi-a găzduit fiecare lecție de dans care m-a învățat ce înseamnă disciplina, spiritul de echipă, bucuria reușitelor și chiar și dezamăgirea nereușitelor. În fiecare toamnă, Casa Studenților organiza un spectacol pentru tinerii talentați. Spectacolul din acest an urma să fie deschis chiar de mine. Urcam treptele sălii cu inima vibrând sub greutatea emoției. Lucram la acea coregrafie de ceva timp, încât mă imaginam pe o scenă imensă, cu public numeros și voiam ca momentul meu să fie memorabil, plin de forță, expresivitate, dar în același timp și elegantă. Sala de spectacole era asemenea unui mușuroi de furnici care își pregătea proviziile odată cu venirea toamnei. Dansatorii își aranjau costumele, sunețistul verifica microfoanele, iar profesorul de dans îmi dădea ultimele indicații.

Deși mai avusesem interacțiuni cu scena și publicul până atunci, de data aceasta simțeam cum pieptul mi se strânge, fiind pusă în fața unei noi provocări. Nu am avut prea mult timp pentru a-mi face liniște în gânduri, căci luminile s-au stins, reflectoarele au fost centrate, iar eu mi-am auzit numele. Am pășit atunci când am auzit muzica –

întâi timid, ca o ploaie caldă de toamnă, iar apoi tot mai încrezătoare, pașii de dans topindu-mi-se în ritm. Simțeam că acela era momentul meu de strălucire, de grație, scena primindu-mă ca pe un vechi prieten. Eram doar eu și dansul, ca ziua și noaptea, ca cerul și pământul, două lucruri care se armonizează atât de perfect pentru a exista ele înseși.

Sala respira odată cu mine, simțeam asta. Lumina palidă era ca o dantelă de aur topit, asemenea toamnei care ne adusese pe toți în acel moment în care noțiunea timpului se pierduse. Brațele îmi erau ca două aripi pe care le ridicam spre cer, iar piruetele îmi susțineau ciclul încercărilor prin care am trecut pentru a ajunge acolo.

Muzica se sfârșește lin ca o mare întinsă. Rămân nemișcată câteva secunde, între lumină și întuneric, între lumea mea, a dansului care mă lasă să visez, și lumea reală, iar apoi mă aplec ușor în semn de recunoștință ca o petală purtată de vânt. Aplauzele s-au ridicat spre tavan, s-au izbit în pereți și s-au spart în mii de ecouri. Am ieșit de pe scenă extenuată, dar mândră și împlinită, realizând că momentul meu de dans nu a fost doar rezultatul orelor de muncă, ci și o poezie spusă cu glasul dialogului între trup și suflet.

Visul din bibliotecă

Mă aflam acasă, într-o după-amiază ploioasă, care părea eternă și neliniștită. Puteam auzi la fel de limpede ca un lac picăturile ce loveau acoperișul casei. Chiar și cu ploaia din afara casei părintești, liniștea se întindea peste camere ca o pânză de păianjen subțire, aproape nevăzută de ochiul uman, iar întunericul din casă parcă acapara totul din jurul meu. Nu era nimeni acasă, părinții mei plecaseră în vizită la bunicii mei materni, iar casa noastră mereu își schimba tonul atunci când rămâneam singură. Pereții și podelele nu mai făceau niciun zgomot, niciun scârțâit, ca și cum vorbeau mai încet, iar mobila, îmbibată de mirosul anilor, respira odată cu mine. M-am ridicat fără țință și am mers către biblioteca din sufragerie. Era un loc de care mă apropiam rar, de teamă că voi tulbura ordinea misterioasă pe care doar părinții mei o înțelegeau.

Am atins cotorul câtorva volume, fără să caut o operă anume, doar lăsându-mă purtată de instinct. Praf fin s-a ridicat din rafturi, plutind leneș în lumina oblică. Am tras o carte grea, legată în pânză albastră, fără titlu vizibil pe margine. Părea să fie o carte îmbătrânită, deoarece cotorul era ros și paginile erau un maroniu palid. Odată ce am deschis-o și am simțit un miros de hârtie veche, amestecat cu ceva

greu de definit. Poate era cerneală, poate amintire. Pe prima pagină scria: *Iași – orașul memoriei*. În acel moment, ceva s-a aprins în mine. Nu fusesem niciodată acolo, dar pozele pe care le vedem mi se păreau familiare, ca și cum aș fi trăit acolo într-o altă viață.

Răsfoind paginile, am descoperit între ele un mic pop-up de hârtie, o hartă care se desfăcea ca o floare mecanică. Străzile se ridicau ușor, ca și cum ar fi vrut să respire. Am atins-o cu vârful degetului arătător și, pentru o clipă, am avut o senzație ciudată că vibra, că pulsa ușor, ca o inimă. Am zâmbit, surprinsă de propria imaginație. Cărțile nu pot respira, nu pot să pulseze ca și cum ar fi vii, sunt doar obiecte! Am decis să închid cartea și m-am rezemat de spătarul fotoliului de catifea verde, uitându-mă la focul ce ardea în șemineu. Pentru un moment, m-am uitat spre fereastră, observând cerul care se întuneca, semnalând venirea nopții. Oare strămoșii noștri din Antichitate, dacii, priveau cerul nocturn și înstelat la fel cum îl admiră unii dintre noi astăzi? Înainte să mă afund în gândurile mele, m-am ridicat din fotoliu și m-am îndreptat spre camera mea. Odată ce am ajuns înăuntru și m-am strecurat în pat, lăsându-mi gândurile să curgă în întuneric ca un râu nesfârșit, am adormit, scufundându-mă în tărâmul lui Hypnos, zeul somnului din mitologia greacă.

Apoi s-a întâmplat ceva. Sau poate nu. Nu mai știu dacă a fost vis, transă sau o despărțire ușoară a tăcerii. M-am simțit desprinzându-mă de mine însămi, plutind într-un spațiu cosmic, un loc fără direcție. Totul era o mare de lumină lichidă, iar timpul se dizolva. Am simțit o chemare, un fir subțire care mă trăgea înainte, și am urmat-o fără teamă. Stelele clipeau ca niște ochi, iar aerul era muzică. Când am coborât, lumina s-a spart în culori calde și am simțit pământul sub tălpile goale.

Eram într-un oraș. Un oraș gol, lipsit de oameni. M-am uitat în jur – clădiri, copaci, străzi pavate – totul părea cunoscut, de parcă fusese în mine dintotdeauna. Era Iași. Aerul mirosea a tei și a cărți. Nu era niciun om în jur, dar liniștea nu era apăsătoare. Din contră, era o pace profundă, ca o respirație comună a tuturor celor care fuseseră vreodată acolo. Am început să merg, fără să știu încotro. Pașii mei răsunau ușor pe caldarâm. Casele mă priveau cu ferestrele lor adânci. M-am oprit în fața unei biserici vechi, al cărei turn atingea cerul pictat în nuanțe de albastru. Cerul și norii în combinație arătau ca niște spirale, ca și cum era o pictură. De curiozitate, am pătruns în spațiul sacru. În interior, lumina se filtra prin vitralii și dansa peste pereți. Am auzit un ecou slab, o voce care nu era voce, un murmur de poezie. M-am apropiat de icoane și am avut impresia că ele mă privesc, că în ochii lor se oglindește chipul meu.

Am mers până în fața altarului. Știam că, în orice situație normală, numai arhiepiscopul și preoții pot intra și ieși pe aceste uși în timpul slujirii Sfintei Liturghii și a celor șapte Laude, dar asta era un vis. Cu inima în dinți și ochii închiși, am dat să intru în camera altarului. Când mi-am deschis ochii, nu mai eram într-o clădire, ci în Copou, sub teii care plângeau lumină. Băncile erau goale, dar parcă cineva abia plecase de acolo. M-am așezat și am privit în jur. Totul din jurul meu părea ca un tablou, o operă de artă care încă era în lucru. Vântul aducea cu el frânturi de versuri – le recunoșteam, deși unele nu le citisem. Era Eminescu, era Sădoveanu, erau glasurile Iașului care nu tăcuseră niciodată. Atunci am înțeles că orașul nu era gol. Doar că oamenii lui deveniseră invizibili, transformați în amintiri, în aer, în lumină.

O ușă apăru de nicăieri, albă, radiantă. M-am ridicat de pe bancă și am trecut pe partea cealaltă a ușii. Această

ușă m-a adus într-o piață largă. Clădirile vechi se ridicau în jur ca niște străjeri ai timpului. Palatul Culturii se profila în depărtare, alb și ireal, ca un castel dintr-un basm. Am mers spre el, ușile fiind deschise larg. În interior, totul era scăldat într-o lumină gălbuie, ca și cum o festivitate avea loc, iar pe pereți curgeau umbre de litere. M-am apropiat de o fereastră și am văzut că afară începuse să ningă, deși era primăvară. Fulgi mari, lenți, cădeau peste orașul tăcut. Am întins mâna spre geam, dar sticla s-a transformat într-o deschizătură similară cu cea care m-a adus în piață și, ulterior, aici. Eram afară, în mijlocul zăpezii, dar nu îmi era frig, deși eram într-o pijama subțire, incompatibilă cu vremea aceasta, și nu aveam încălțăminte. M-am simțit ușoară, aproape transparentă.

În fața mea, pe o bancă, am zărit o carte groasă. Era aceeași carte pe care o găsisem în biblioteca din sufragerie. Am ridicat-o, constatând că acum avea alt titlu: *Iași – orașul care visează oameni*. Cuvintele păreau vii. Am deschis-o, iar pop-up-ul hârtii s-a ridicat din nou. Dar acum străzile nu mai erau doar din hârtie. Prin ele curgea lumină, iar pe marginile lor se mișcau siluete subtile – umbrele celor care fuseseră, poeți, copii, iubitori, visători. Toți mergeau în tăcere, purtând în priviri aceeași căutare. M-am simțit parte din ei.

Am închis ochii și am ascultat. Orașul respira prin mine. Simțeam cum străzile se întind în venele mele, cum clopotul unei biserici se confundă cu bătaia inimii. Nu mai știam dacă eu trăiam orașul sau dacă el mă trăia pe mine. M-am ridicat de pe bancă, pășind pe omătul proaspăt, simțeam cum deschideam o altă poveste cu fiecare pas. Fiecare fulg ce cădea pe lângă mine șoptea un nume, fiecare pas îmi arăta o amintire a acestui oraș. Iașiul era viu. Simțeam cum orașul mă ține în brațe. Apoi, ceva s-a schimbat – o vibrație

adâncă, un ecou ce venea de departe, ca și cum cineva ros-
tea numele meu, tot mai clar, tot mai aproape. Lumina s-a
făcut lichidă, s-a frânt în cioburi care se topeau în aer, iar
orașul, încet, a început să se destrame, ca un material subți-
re, ușor de rupt.

Am încercat să alerg, să prind ceva din el, dar pașii
mei nu mai aveau greutate. Pământul s-a topit sub tălpile
mele, clădirile s-au retras ca umbrele, iar cerul s-a închis
într-o singură rază de lumina albă. În acea rază am zărit o
siluetă familiară apropiindu-se de mine cu ochii umezi.
Lumina a crescut până când totul a fost doar alb, iar eu am
deschis ochii.

Un miros steril de spital, amestecat cu parfum de tei,
mi-a invadat nările. Luminile neon erau prea puternice, iar
lumea părea să plutească între vis și realitate. M-am trezit
într-un pat, cu brațele conectate la fire, iar lângă mine cine-
va plângea în tăcere. Mama. Avea ochii roșii și mâinile
strânse în rugăciune. Când și-a întors privirea spre mine, a
înlemnit odată ce m-a văzut privind-o ca și cum de-abia mă
trezisem pentru școală.

— Te-ai trezit...

Vocea ei a tremurat. Dincolo de ea, o asistentă a aler-
gat spre ușă, chemând un medic. Nu înțelegeam nimic. Am
clipit de câteva ori, iar lacrimile mi-au umplut ochii fără
motiv. Încercam să vorbesc, dar aerul mi se rupea între bu-
ze. Am auzit frânturi: „accident rutier”, „comă de șase
luni”, „trezire miraculoasă”. Tot ce simțeam era o greutate
dulce în piept și o pace care nu semăna cu nimic cunoscut.
Pe noptieră, lângă o cană cu ceai de tei și un buchet de flori,
se afla o carte. Aceeși carte. Copertă albastră, fără titlu,
învechită. Am întins mâna tremurând și am atins-o. Acolo
unde știam că fusese harta, hârtia era netedă, simplă. Dar în
vârful degetelor, am simțit o pulsație slabă, ca o bătaie de

inimă. Iașiul fusese acolo, nu în pagini, nu în carte, ci în visul care m-a chemat înapoi.

Poate că Iașiul nu este doar un oraș. Poate că e un vis care te readuce acasă. Poate că m-a visat și m-a trezit. Și, pentru o clipă, mi s-a părut că, dincolo de pereții albi ai Spitalului de copii „Sfânta Maria”, un clopot bătea undeva, undeva departe – în orașul care nu doarme niciodată, în orașul care visează oamenii.

Pe drumul Sânzienelor

Era seara de Sânzieni. Aerul părea încărcat cu ceva greu, invizibil, supranatural. Soarele cobora încet spre linia orizontului, pictând cerul în nuanțe aprinse de portocaliu și violet, iar vântul adia aproape imperceptibil, aducând cu el mirosul florilor sălbatice și al ierbii proaspăt cosite.

Nu obișnuiam să vin atât de des în mediul rural – orașul Iași era mereu acasă pentru mine, cu zgomotul lui constant și luminile stradale. Dar în ultimele săptămâni, ceva mă chemase aici, la casa bunicilor dintr-un sătuc aflat la mică distanță de oraș, un refugiu pe care îl vizitam rareori, dar care păstra amintiri ascunse și ecouri ale copilăriei. Poate era dorul sau nevoia de liniște, sau poate că destinul avea alte planuri pentru mine. Darius era un fel de puncte către trecut, dar și o enigmă în prezent. Ne cunoscusem pe când eram copii, dar am devenit prieteni de-abia când am ajuns în al doilea an de învățământ gimnazial, an în care râsetele și conversațiile noastre păreau să umple orele plictisitoare cu un sens aparte. Apoi, după examenul ce ne determina viitorul, cum se întâmplă adesea, am pierdut legătura – viețile noastre au luat drumuri diferite, iar prietenia s-a estompat încet.

Întâlnirea recentă, însă, a fost un șoc plăcut. Ne-am regăsit pe rețelele de socializare, schimbând mesaje care mai de care mai sincere și mai deschise, descoperind că, în ciuda anilor, un fir invizibil încă ne ținea conectați. Darius părea neschimbat la prima vedere – avea același păr scurt negru ca cerul nocturn dacă ar fi fost lipsit de Lună și de stele, aceeași ochi ca scoarța unui arbore îmbătrânit, singura schimbare evidentă a sa era creșterea lui în înălțime. Totuși, puteam observa că s-a schimbat. Nu mai avea acel zâmbet cu care m-am obișnuit. Părea mai matur, ca și cum ar fi trecut deja prin viață și știa ce înseamnă să fii adult, să ai mai multe griji decât un adolescent banal.

Plimbarea aceea pe uliță cât timp ne vizitam bunicii trebuia să fie o reîntâlnire simplă, o încercare de a ne reconnecta, dar undeva între pași și șoaapte, tensiunea dintre noi creștea. Eu simțeam nevoia de sprijin, de înțelegere, poate chiar de protecție, dar Darius părea să trateze totul cu un zâmbet ironic, ca și cum el nu putea simți misticismul ce ne înconjurase în timp ce ne plimbam. Tăceam amândoi de o vreme, ascultând doar pașii noștri pe pietrișul rar al uliței. La stânga, o curte părăsită, cu o poartă ruginită care scârțâia la fiecare adiere de vânt. La dreapta, o fâneață înaltă, cu tulpinile legănându-se ușor, ca niște siluete care ne priveau. Cerul începea să-și piardă culoarea caldă, se topea în nuanțe de gri-violet, și cu fiecare minut aveam impresia că pășim tot mai adânc într-un spațiu rupt de realitate.

– Ți-e frig? m-a întrebat el, rupând tăcerea.

– Nu... doar... nu știu, am un sentiment ciudat. Ca și cum ceva ne urmărește.

Darius a râs scurt, tipul acela de râs care maschează jenă sau poate batjocură – n-am știut exact. Și totuși, în întinericul domol ce cobora peste sat, părea că glumele lui sunau mai goale decât de obicei.

— Ai uitat cât de poetică poți fi, a zis el zâmbind, dar fără să se uite spre mine.

Zâmbetul lui a plutit în aer ca o frunză uscată: ușor, dar lipsit de viață. Nu mi-a răspuns cu adevărat—doar a ocolit. În clipa următoare, ceva în aer s-a schimbat. Aerul cald, tipic verii devenise răcoros, similar ventilatorului învechit și plin de praf în a cărui prezență am petrecut timp la amiază. Schimbarea nu era doar în jur, ci și în mine. Am simțit-o ca pe o vibrație în oase, o răsucire lentă a stomacului, o durere cumplită de cap. Am simțit acea schimbare ca o pereche de ochi nevăzuți ce se așezaseră direct pe ceafa mea.

Am încetinit fără să-mi dau seama. Pașii mei deveneau nesiguri, ușor tremurați. Darius mergea mai departe, cu gulerul tricoului tras lejer și cu mâinile în buzunare, de parcă nimic nu se întâmpla. Nicio briză, nicio vibrație, nicio schimbare în atmosferă. Ca și cum trăiam două realități diferite, una suprapusă peste cealaltă, dar doar eu o puteam simți. Am dus instinctiv mâna la gât. Parcă aerul devenise mai greu, mai dens. Mi se părea că aud ceva—nu clar, nu un sunet normal, ci mai mult un zumzet înfundat, un fel de șoaptă care nu spunea nimic, dar era acolo, în fundal, ca zgomotul unei televiziuni lăsate pe un canal fără semnal.

— Tu chiar nu simți nimic bizar? am întrebat, fără să-l privesc.

Glasul meu a sunat stins, ca și cum era înghițit de împrejurimi. El s-a oprit și s-a întors spre mine, cu o sprânceană ridicată.

— Ești sigură că nu ți-e foame sau ceva? Ai o față... palidă, sincer.

— Nu, nu... nu e de la foame, i-am răspuns, dar nici eu nu eram sigură ce simt.

Parcă o greutate îmi apăsase pieptul, dar nu era frică obișnuită. Era ceva mai profund. Ca o presiune care venea dinăuntru și din afară, deodată. Mi-am trecut privirea peste gardurile joase, peste casele părăginite și curțile în care nu se mai jucase nimeni de ani. Nimic nu se mișca, satul însuși contenea în respirație. Dar în colțul vederii, ceva licărea. O vibrație slabă în aer, ca și cum marginile realității ar fi tremurat puțin, aproape imperceptibil. M-am clătinat un pas în lateral, dar Darius nu a părut să observe nimic.

Atunci m-am simțit pentru prima dată cu adevărat singură, deși nu eram. Iar asta era cel mai straniu dintre toate. Am vrut să-i spun mai mult, să-i explic, dar cuvintele nu se legau. Nu pentru că nu știam cum, ci pentru că simțeam că dacă le rostesc, dacă numeam sentimentul ăla, îi dădeam o formă – și, poate, putere. El și-a dat ochii peste cap, dar nu cu răutate. Cu o ușoară neliniște, pe care încerca să o mascheze.

– Bine, bine, hai că o să treacă, probabil ești doar obosită. N-ai mai fost pe aici de mult, poate ai răcit de la aerul de țară, zicea, dar părea că vorbește cu cineva care nu mai era acolo.

Eu nu mai eram în prezent, eram deja între două lumi – una din care proveneam, și una care m-a tras în ea odată ce am avut sentimental că ceva nu era corect. Darius a început să avanseze din nou, iar eu mă uitam în jur, încercând parcă să caut o explicație pentru tot ce se întâmpla acum. Eram atentă la orice detaliu. Aerul nu doar că era mai rece – era straniu de tăcut. Fără greieri. Fără broscuțe de la iazul din apropierea noastră. Fără lătrat de câini. Doar pașii noștri și un bâzâit care se strecura din când în când, undeva între urechi și gânduri.

Pe stânga, într-o grădină, am văzut o sperietoare. Părea banală la început – pălărie veche, haină ponosită, brațele

ridicate. Dar când m-am uitat mai atent, ceva nu se potrivea. Capul nu era un sac, ci o mască veche teatrală, zâmbitoare. Parcă mă urmărea. Mi-am întors capul rapid, ca să scap de senzația copleșitoare ce m-a cuprins, dar o tresărire rece mi-a trecut pe șira spinării.

— Nu-ți bate joc de mine, dar... ai văzut aia? am întrebat în șoaptă, aproape rușinată de întrebarea mea.

— Ce anume?

— Sperietoarea. Masca. Parcă... parcă ne privea.

— Te uiți prea mult la filme de groază, a zis el și a dat din mână către sperietoare.

Când m-am uitat, din nou, la păpușa de câmp, am observat că părea ca orice alta. Masca teatrală nu mai era prezentă, figura din cârpe având acum un sac în loc de masca aurie. Nu am mai încercat să argumentez ce am văzut, chiar dacă aș fi vrut să îl trag înapoi de mânecă și să îi spun exact ce am văzut. Am oftat și am mers mai departe, tot în urma lui. După câțiva metri, am trecut pe lângă o casă părăsită, cu obloane căzute și acoperiș care se putea prăbuși la orice moment. De pe peretele exterior erau agățați clopoței de vânt. Părea nou în comparație cu restul ruinei. Nu m-am mai oprit, știam că Darius urma doar să mă ia în batjocură dacă mai spuneam ceva despre atmosfera stranie.

Odată ce am trecut de acea casă abandonată, am auzit un sunet similar unui urlat de lup. Darius s-a oprit în fața mea, în același timp ca mine. Și-a întors capul spre mine, iar eu i-am întors privirea neliniștită. El nu a spus nimic de data asta. Începuse să simtă și el ceva—nu recunoștea, dar puteam vedea agitația din ochii lui.

— Hai, nu mai vreau să stăm pe aici, i-am spus.

Am început să merg mai repede, aproape să-l trag după mine. Trecând de colțul unei case, am dat peste un gard viu, iar în el, o singură floare. Dar nu era o floare obiș-

nuită. Era o floare ornamentală, legată cu ață roșie de o crenguță, cu un ac înfipt în mijlocul ei. Un ac de cusut, lung, cu capătul îndoit. M-am oprit brusc. Nu spusese nimănui, nici măcar lui Darius, dar străbunica îmi povestise când eram mica despre florile ornamentale legate cu ață roșie – „capcane de Sânziene”, le zicea ea. Zicea că dacă le găsești, trebuie să te întorci acasă imediat. Să nu te mai uiți înapoi. Că altfel... rămâi prins într-o noapte care nu se mai termină.

Am simțit cum inima mi-o ia razna. Totul era prea specific. Prea clar. Prea vizat către mine. Atunci am auzit-o. Un sunet. Nu pași. Nu vânt. Ci un clipocit ușor, ca o copită ce atingea drumul de țară pe care noi eram. Doar unul. Nu un tropot. Doar ca să se facă cunoscut. Dintr-odată, un sunet gutural, familiar mie, s-a auzit în liniștea serii. Băiatul cu care eram, același care s-a îndoit de spusele mele până acum, s-a întors către mine abrupt.

— Ai auzit asta?

Pentru prima dată de când tot coșmarul acesta a început, Darius părea cu adevărat speriat. Am dat doar din cap. Din nou. Același sunet. Sunetul venea de undeva din spate, dar niciunul dintre noi n-a îndrăznit să se întoarcă imediat. Simțeam cum tot drumul din spate s-a umplut de o prezență, ca o pâclă invizibilă. Și-a făcut loc fără zgomot, doar cu apăsarea aceea care îți curbează umerii fără să vrei. Un ghem strâns de frică mi s-a așezat între omoplați. Am închis ochii pentru o clipă, apoi m-am întors. Era acolo.

Pe mijlocul drumului, stătea... o capră neagră ca pământul reavăn după ploaie. Blana îi era lucioasă, nespus de curată, dar părea, oarecum, udă, ca și cum ar fi fost scoasă dintr-un bazin cu apă. Avea ochii maronii, cu pupile verticale, care clipeau lent, blând. Coarnele ei, lungi și spiralate, se înălțau ca două ramuri de corn ars, aveau luciul stins al fierului bătut de furtună. Pe una din coarnele ei avea atâr-

nată o brățară împletită cu un clopot auriu care suna cu orice mișcare pe care o făcea. Sub botul ascuțit îi atârna o barbă subțire. Se uita direct la mine. Nu la Darius. Doar la mine. Nu știu la ce m-am așteptat – probabil la o ființă hidoasă, nu la un animal care odată l-am prețuit de parcă era familia mea. Semăna cu primul animal domestic pe care l-am avut vreodată, o iedută neagră ca cărbunele cu ochi ca solul. M-am lipit involuntar de brațul lui Darius.

– Darius... vezi ce văd și eu?

A dat din cap încet.

– E doar o capră, nu?

Dar vocea lui tremura. Și capra nu făcea nimic. Doar stătea și se uita. Și-a înclinat capul, apoi a făcut un pas înapoi. Cu fiecare pas, aveam impresia că îngheață aerul în jurul nostru, că cerul se adâncește cu o nuanță. Nu se apropia agresiv, ci încet, ca un animal care își recunoaște proprietatea.

– Nu-mi place. Nu-mi place deloc, am șoptit printre dinți.

Capra s-a oprit la câțiva metri de noi și, pentru o secundă, mi s-a părut că lăcrimează. Avea o lacrimă limpede, care se prelingea de sub ochiul drept, dar nu era normal. Picura pe drumul prăfuit și se auzea – un cling metalic, ascuțit, ca un cuțit scăpat pe podea. Apoi a deschis gura. Nu să behăie. Nu. Doar a deschis gura, și din ea a ieșit un sunet de șuierat, un vânt subțire, ca o voce care abia se mai ține, ca o rugăciune uitată spusă în vis. Am simțit o apăsare în piept. Ca și cum îmi aminteam ceva, fără să fi trăit vreodată acel ceva. Mirosea a fum vechi, a lână arsă, a fân putrezit. A copilarie pierdută. A moarte lentă.

– Hai să fugim, am zis. Te rog. Darius, hai să plecăm.

Dar el nu se mișca. Avea ochii lipiți de ai caprei, și un zâmbet strâmb i se contura pe față.

— Ce... ce frumoasă e, a zis Darius, cu ochii pierduți în acea capră blestemată.

Se uita la ea ca la o amintire uitată, cu colțul gurii lăsat, aproape visător. Atunci am știut. N-avea să-și revină singur. Nu știam exact ce făcea capra aia, dar părea că-l ținea prins într-un soi de vrajă molcomă, lipicioasă, ca o pătură umedă pe creier. Așa că m-am apropiat încet, cu inima zvâcnind în gât și cu palmele transpirate, ca și cum urma să pășesc într-un ritual interzis. M-am uitat la el în ochi. Nu m-a văzut clar până când nu i-am dat o palmă.

Sunetul palmei a răsunat pe uliță ca un pistol de start. O paleta zdravănă, cu toată forța și panica adunată în mine. L-am pocnit drept în obraz, cât să-i zdruncin și rădăcinile părului din ureche. El s-a clătinat un pas în spate. Ochii i s-au lățit, respirația i s-a tăiat și a dus mâna la față.

— Ce naiba?!

— Fugim acum!

Am întins mâna spre el, și – slavă țărânei! – a prins-o. N-a mai zis nimic. Doar am început să alergăm, ținându-ne de mână, iar drumul sub picioare parcă se lungea cu fiecare pas. Aerul era dens, ulița respira odată cu noi. În spate se auzeau copitele caprei. Dar nu mai era un mers calm. Era grăbit. Inconstant. Capra nu mai părea singură – ca și cum ceva o mâna din spate. Sau din dedesubt.

Ajunși la porțile vechi ale casei bunicii, am trântit poarta deschisă, iar lanțul atârnat a țipat în noapte. Ne-am vârat în curte ca doi copii pedepsiți, învârtindu-ne cheia în ușa de două ori, trei ori, patru – până s-a blocat. Darius era roșu la față, mai mult de la palmă decât de la alergat.

— Ai idee cât de tare m-ai lovit?! A șoptit printre dinți.

— Ești viu? Atunci taci.

Ne-am trântit amândoi pe jos, cu spatele lipit de ușa. Inimile băteau ca două tobe de lemn în piept. Întunericul de

afară părea că se uita prin crăpătura ușii, dar nu intra. Am privit spre el. S-a uitat la mine. Apoi ne-a bufnit râsul. Râdeam isteric. Din frică, din oboseală, din faptul că nu înțelegeam nimic, dar și din ușurarea de a fi scăpat. De aia, de capră. De ce voia ea. În acel răs, ceva s-a rupt, și am știut că o să țin minte noaptea aia pentru tot restul vieții mele.

Dimineața a venit în valuri reci. N-am dormit niciunul. Stăteam pe salteaua veche din odaia de oaspeți, cu inima încă strânsă și urechile ciulite. Nu se mai auzise nimic de afară după ce ne-am încuiat, dar aerul păstra mirosul de ceva tulburat. Ca după o bătaie între duhuri. Pe la șapte dimineața, am auzit pași apăsați în curte. Ușa s-a deschis cu un scârț și o voce familiară a tunat în casă, ca o seceră de urzici.

— Cine-a închis ușa cu patru rânduri de cheie, mă?!
Ați crezut c-o sparg?!

Am înghețat.

— E bunica, am zis, trăgând pătura pe mine ca să dispar.

— Na belea, a mormăit Darius, cu obrazul roșu. Mă omoară pe mine dacă află că am stat cu tine afară după zece seara.

N-am avut timp să ne ascundem. În câteva secunde, bunica era în prag, cu basmaua strâmbă pe cap, rochia de casă plină de flori și o privire care putea desface vântul. Ne-a scanat dintr-o mișcare. Eu – ciufulită, cu cearcăne până la glezne. El – transpirat, cu o dungă roșie în obraz de parcă-l pocnise cu ciocănașele cu care se bătea în toacă la biserică. A clipit o dată, de două ori.

— Ce-ați pățit, mă? V-ați bătut între voi pe zmeură iar?

— Nuuu... am zis eu, uitându-mă în podea.

— Nu?! Da' ce-i cu fața lui? Și de ce stați aici ca două râme jignite?

Darius a vrut să deschidă gura, dar bătrâna i-a aruncat o privire care imediat l-a oprit.

— Unde-ați fost azi-noapte, mă, fix de Sânziene?! Că am visat capre negre, și m-am trezit cu durere-n ceafă, și icoana Maicii s-a înclinat. N-aveți toți boii acasă?!

Am înghițit în sec.

— Am fost... la plimbare, i-am zis.

— Ce? Ce-ați fost?! Să vă plimbați?! Să vă plimbați pe drumu' unde i s-a năzărit lu' mătușă-ta Paraschiva o umbră fără cap?! Pe ăla?!

— Nu știam... eu doar...

— Ai visat? Da' mie nu-mi zici. Ai găsit flori legate cu ață? Ai simțit că se rupe pământul? Ți s-a întors calendarul? V-ați jucat cu glumele Sânzienelor? Cu caprele lor?

Ne-am uitat unul la altul. Bunica a dat din cap, și-a pus mâinile în șolduri și a oftat cu tot sufletul.

— Of, copchilă nebună, dacă nu te-a păzit Maica... tu-acuma nu mai erai aici. Și tu, Darius, ai față de băiat cu minte, dar azi-noapte ți-o intrat capra-n ochi, nu alta. Bine că ți-o scos-o ea cu palma! Ține minte că Necuratu' se pre-schimbă în ce-i mai frumos pentru mine!

A oftat și a clătinat din cap.

— Mergeți să vă spălați cu busuioc și dați-vă cu tămâie la ceafă. Și voi doi nu mai ieșiți din curte azi. Azi stau sufletele între lumi. Dacă vă mai prinde ceva, eu nu vă mai scap.

A ieșit, trântind ușa după ea. Am rămas tăcuți, m-am uitat la Darius și el a oftat.

— Capra dracului, a zis. Și bunică-ta... mai rău ca ea.

Și-am râs din nou. De data asta, cu ușa încuiată, în miros de tămâie și cafea la ibric.

Iașul – inima Moldovei

Pe colinele domoale ale Moldovei, Iașul se așază ca o carte veche, cu filele îngălbenite de timp, dar pline de viață și parfum de legendă. Diminețile lui au ceva solemn: clopoțele Mitropoliei se amestecă cu vuietul pașilor grăbiți, iar lumina soarelui se revarsă peste Copou, printre teii înfloriți ca o binecuvântare.

Pe strada Lăpușneanu, unde fiecare piatră pare să fi ascultat șoapte de iubire și versuri de demult, timpul se oprește. Acolo, cafenelele își deschid larg ușile, iar mirosul de cafea se împletește cu vocile studenților. Universitatea își ridică zidurile albe spre cer ca un templu al cunoașterii, amintind tuturor că Iașul este și un oraș al spiritului, nu doar al istoriei.

Seara, Palatul Culturii se aprinde ca un castel de basm. Ferestrele lui oglindesc pașii tinerilor îndrăgostiți, iar esplanada răsună de râsete și povești. În jur, Iașul respiră cu atâta liniște, încât pare că fiecare colț de stradă, fiecare scară veche de bloc, fiecare parc ascuns au propria poveste de spus.

Iașul nu e doar un oraș. E o taină, o inimă care bate între trecut și prezent, între nostalgie și speranță. Cine ajunge să-l cunoască, îl poartă cu sine pentru totdeauna ca pe un dor, care nu se stinge.

Palatul în ochii mei

În fiecare seară, când lumina apusului se stinge peste oraș, îmi lipsesc fruntea de geamul rece al camerei și rămân de fiecare dată surprins, privind în depărtare. Palatul Culturii se ridică în fața mea ca o poveste vie. Turnurile lui strălucesc în lumina flăcării neîntrerupte din felinarele înalte, care, prin umbre dau viață grădinilor grandioase, pline de flori desprinse parcă dintr-un vis implacabil. Lalelele, îmbrăcate în culori aprinse de primăvară, însoțesc aleile care se opresc în pereții reci ai Palatului. Fiecare floare pare să șoptească ceva, în timp ce sunt legănate de adierea vântului ca într-un dans lent.

Stau și-l privesc ore întregi. Palatul îmi pare uneori un castel dintr-o lume de demult, alteori ca o ființă uriașă care dă viață întregului oraș. În zilele senine, roșul rubiniu al vitraliilor pare să ardă ca o torță ce se stinge odată cu adormirea razelor de lumină. Albastrul de safir se revarsă ca un ocean tulbure peste pereții Palatului, iar verdele de smarald se pierde în firele lungi de iarbă. Mă fascinează aceste vitralii, le privesc cu orele și simt că ascund povești uitate. Aflasem că modelele lor sunt inspirate din motive tradiționale românești și din stilul gotic occidental. Când le desenez,

încerc să redau nu doar formele, ci și strălucirea lor aparte și schimbătoare.

Am început să desenez Palatul încă de când eram copil. Prima dată am schițat doar grădinile, apoi zidurile înalte din piatră, coloanele și arcadele. În fiecare seară când ajung acasă, adaug câte un detaliu nou. Îmi place să desenez arcadele înalte, care par să deschidă porți către alte lumi, și coloanele sculptate care poartă pe umeri povara timpului. Cel mai mult mă atrage turnul principal, care se ridică asupra Iașului. Ceasul este ca o inimă care, de fiecare dată când își mișcă secundarul, pompează sânge, ținând orașul în viață. La fiecare oră fixă cântă o melodie scurtă și caldă. Când o aud, simt cum întregul oraș ia o pauză pentru o clipă. Sunetele se răspândesc peste clădiri și ajung la fereastra mea, ca și cum ar comunica cu mine în limba timpului.

Într-o seară am încercat să desenez ceasul. Nu era ușor, deoarece cadranul are forme fine, iar lumina se joacă mereu. Am desenat umbrele turnului, razele de lumină care se opresc în acoperiș și reflexia vitraliilor. În timp ce desenam, am realizat că nu este doar o clădire care mă fascinează, ci este și povestea pe care o păstrează în umbrele sale. Palatul e ca o carte în care fiecare arcadă e o idee, fiecare coloană este o propoziție, iar vitraliile sunt paginile unei povești nesfârșite. În fiecare zi, Palatul se înfățișează altfel. În diminețile triste cu ceață, turnurile se pierd în aburul dens, iar vitraliile se sting devenind un mister. La apus, lumina soarelui roșcată aprinde cerul și luminează în culori vibrante fiecare geam, dând viață edificiului.

Pentru mine, Palatul Culturii nu este doar o simplă clădire, este o sursă de inspirație, un loc care îmi hrănește imaginația. Fiecare seară pe care o petrec la fereastră, fiecare pagină desenată în caiet, fiecare bătaie a ceasului îmi amin-

tește că frumusețea trebuie să o afli prin detalii mici care se observă cu răbdare. Știu că într-o zi desenul meu va fi complet, dar până atunci, voi continua să-mi petrec nopțile la fereastră, să privesc, să ascult și să desenez.

În brațele nopții

Într-una din zilele arzătoare de la începutul lunii august, un tânăr ieși în plimbarea obișnuită de seară. Era trecut de miezul nopții, iar orașul Iași era cuprins de liniște. O liniște nu reconfortantă, ci cruntă. Pe străzile goale ca niște coridoare de piatră, doar amintirea umbrelor oamenilor, se mai chinuia să treacă târâș peste amurgul nopții. Pavajul sclipea ca și cum ar fi fost ud, deși nu plouase niciodată acolo.

El mergea îngândurat spre un drum despre care nici el nu știa unde-l va purta. Toate ușile erau închise, dar aveau urechi care-l ascultau, ochi care îi urmăreau orice mișcare, picioare care parcă alergau spre el. Era prizonier în propria-i gândire, în propriile sale acțiuni, în pustiul care mirosea a praf și uitare. Felinarul pâlpâia emanând o lumină difuză, realitatea lui Veyron destrămându-se în contururi vagi. Drumurile străbătute mecanic nu duceau nicăieri, întorcându-se mereu în același loc.

Nu că ar fi fost un laș sau că își pierduse mințile, dimpotrivă, dar de la o vreme simțea că nu își mai găsește locul, că lumea nu îl mai înțelege, că propria existență este zădărnică. Se izolase într-atâta de toată lumea, încât ajunsese să rătăcească singur pe străzile orașului. Lipsa banilor îl de-

prima, dar de la o vreme uitase și de aceasta. Ocupațiilor zilnice nu le mai dădea nicio importanță, Veyron devenise un hoinar într-o existență efemeră, pe care nici măcar nu o mai considera a lui, nici a altora, ci a nimănui.

El singur se mira de teama lui de a se afunda mai tare în gânduri, de a pași încet, așa că accelerează mersul. „Când te gândești că eu sunt unul, un om ce nici nu caută, dar nici nu găsește răspunsuri, deși ar vrea să știe totul. Merg pe cărări bătătorite de amintiri, prin locuri sumbre, unde vocile nu au ecou, fără vreun scop, fără vreo direcție. Merg și merg la nesfârșit, până când picioarele îmi vor ceda și trupul îmi va fi extenuat. Dar ce caut? Ce vreau de fapt să găsesc? Sau măcar vreau să descopăr ce este, cu adevărat, realitatea? Nici eu nu știu, dar cui îi pasă?! un student irelevant într-o societate atât de părăsită de viață, mediocră”.

Era atât de necăjit, cu hainele rupte și pătate de urmele de var, căpătate de pe holurile facultății (facultate pe care nici măcar nu-și mai permitea s-o achite, dar avea norocul ca profesorii să-l îndrăgească și să-i mai ofere un ajutor financiar din când în când), cu pantofii albi, care acum erau mai mult de un galben spălăcit, decât de un alb imaculat, destrămați de timpul necruțător.

Se simțea de parcă cineva îi presa un fier încins, cu o forță imensă, în moalele capului. Se clatină, nemaiputând să țină drumul drept, lumea se mișca înaintea lui ca un tablou ud, scurs de ploaie. Constată că nu mai era el. Presat de vuietul pe care-l auzea la nesfârșit, de parcă era închis într-un clopot uriaș, și de bătaile inimii ce-i făceau gândurile să se împleticească, fruntea devenindu-i greoaie, el intuit că era timpul să nu se mai abată de la drum și să pornească spre casă.

Ajuns în centrul orașului, singurul loc în care se încerca a mai fi viața, simți izul crâșmelor sărăcicioase, de unde

muzica răsună din adâncul pereților, lovind aerul cu unde grele, stridente, fiecare notă scormonindu-i rănila din minte. Vru să fugă, cât mai repede din acea atmosferă pe care el o considera jalnică, să evadeze, deși era captiv între cei patru pereți ai camerei sale de pe strada Arcu. Decât să mai zăbovească la vorbă cu restul chiriașilor pe scările de la intrarea blocului, cum obișnuia să facă cu mult timp în urmă, se du-se grăbit spre apartamentul cu numărul treisprezece, apartament în care mai locuiau, cu chirie, și alți șapte studenți. El deținea o singură cameră, bineînțeles cea mai îngrămădită și ponosită dintre acestea.

Odată ce trecu pragul camerei, totul începu să se învârtă în jurul lui, de parcă pereții și podeaua ar fi intrat într-un dans lent, strâmb, în care nu existau pași. Mobilierul se deforma: masa părea prea lungă, scaunul prea scund, perdelele se lungeau în aer ca niște brațe cenușii. O poză cu a sa familie tremura pe perete, nu din cauza vreunui cutremur, ci din pricina privirii lui tulburi, care nu mai știa să fixeze nimic. Fiecare obiect își pierdea conturul obișnuit: lampa se scurgea în tavan ca o lumânare topită, cărțile din bibliotecă se încolăceau pe rafturi, gata să cadă peste el, iar ceasul, necruțător, se rostogolea înapoi, cu tic-tac-uri care îi băteau direct în tâmplă.

Se prăbuși pe canapea, cu o greutate care făcu pernele să ofteze. Hainele îi erau lipite de trup, ude de transpirație și praful, iar mirosul lor înțepător îi ridica greața. Se aruncase acolo nu ca un om care caută odihnă, ci ca unul care nu mai are putere să se împotrivească propriei oboseli. Capul îi căzu pe spate, brațele îi atârnavă neputincioase, iar ochii i se închiseră încet, ca niște ferestre grele în fața furtunii.

Somnul veni nu blând, ci brutal, o prăbușire adâncă în întuneric, ca și cum ar fi fost târât de un vârtej. Încă auzea, în pragul inconștienței, cum camera continua să se rotească,

iar obiectele să murmure ceva unul altuia, până când totul se topi într-o liniște grea, apăsătoare. De mult nu mai visa nimic bun. Somnul îi fusese doar o pauză rece, o prăpastie în care cădea fără rost. Însă în noaptea aceea de început de august, fără voia lui, fără să fi chemat ceva anume, i se arătă ceva de nedeslușit. Nu era o revelație liniștitoare, ci o lovitură fulgerătoare, o fisură în zidul întunecat al minții.

În vis – căci fusese vis, dar un vis mai limpede decât existența – se ivi mai întâi o umbră, apoi i se arătă ceva ce odinioară i se păru imposibil: chipul unei femei care nu exista între cei vii, dar care părea mai reală decât toate lucrurile palpabile. Pielea ei era mai palidă decât marmura, dar avea o strălucire interioară, nelămurită, de parcă ar fi fost alcătuită din lumina însăși a amintirilor uitate. Părul îi curgea greu, negru, cu reflexe albăstrui, prelingându-se ca un râu învolburat pe umeri. Buzele subțiri nu erau nici roșii, nici palide, ci rămâneau într-un echilibru tulburător, gata să spună un adevăr, dar refuzând să-l rostească. Ochii – acei ochi îl zdrobiră. Negri, umezi, mai adânci decât orice noapte, în ei se strânseseră toate vinile, toate fricile, toate păcatele omenești. Îi pătrundeau direct în suflet, fără să-i lase vreo cale defensivă. Îl cercetau și îl dezbrăcau de măști, până ce Veyron se simți gol, mic, înfricoșat. Dar în același timp, în acea privire nu era cruzime, nici biruință. Era altceva: o compasiune nemărginită, o milă caldă, de neînțeles, care-i spunea că totul fusese văzut, totul fusese înțeles, și totuși nimic nu se judeca.

Zâmbetul ei întregi bizarul portret. Nu era zâmbetul rece al unei învingătoare, nici zâmbetul crud al băjocurii. Era un zâmbet straniu, liniștit, capabil să șteargă orice neliște, orice rușine. Din acel zâmbet răzbea o șoptă mută. Apoi buzele se mișcă, iar vocea ei, suavă, venind dintr-un loc necunoscut, îi pătrunse direct în suflet:

– Te-am văzut de dinainte să îți apar în vis. Ți-am urmărit pașii, și fiecare pas te-a adus mai aproape de mine. Eu știu ce porți în suflet și știu că nu mai ai drum de întoarcere.

Cuvintele se rostogoleau peste el ca niște bolovani. Veyron voia să întrebe, să ceară lămuriri, dar glasul ei îl copleșea, îi frângea voința.

– Ai să pierzi tot ceea ce iubești, dar în pierderea aceasta vei găsi adevărul. Și atunci, când nimeni nu va mai fi lângă tine, eu voi fi.

Nu era o amenințare, nici o promisiune, ci ceva dincolo de granițe – o certitudine. Și, înainte ca el să poată striga, înainte ca întrebările să i se îngrămădească pe buze, femeia se stinse, lăsându-i în urechi doar șoapta:

– Eu știu tot – și totuși te iubesc.

În clipa aceea, visul nu mai semăna cu un vis, iar femeia nu mai părea o fantasmă. Părea mai reală decât toate lucrurile din lume, mai vie decât orașul însuși, mai inevitabilă decât ziua ce avea să vină. Și în prezența ei, Veyron simți că i se clătină întreaga ființă, că intră într-o teroare dulce de sfâșietoare .

Când se trezi, Veyron rămase împietrit, ținând în piept acel ecou de dragoste stranie. La început avea impresia că fusese doar un vis, un amestec de dorință și foame, de frică și de evadare din sărăcie, dar dacă ar fi fost doar atât, nu i-ar fi răsunat în urechi vorbele pline de însemnătate ale femeii. Cuvintele se strecurau prin ziduri, se așezau pe trepte, se lipiră de geamuri. Părea că totul vrea să-i repete: „Nu e vis.” Figura ei nu îi părea cunoscută, nici obișnuită, nici fictivă. Femeia îl atrăgea prin farmecul ei și prin atotcunoașterea asupra personalității lui. Fără îndoiala, frumusețea ei îl hipnotiza, îl lăsa fără puterea de a-i răspunde, fără respirație. Numai o clipă în care mintea îi rătăcea asupra ei și Veyron deja era pierdut, dezorientat și absent din realita-

te. În ziua respectivă nu se clinti din pat, neglijând atât nevoia de mâncare, cât și cea de apă, gândurile sale înnodându-i-se constant cu vorbele femeii.

Următoarea săptămână fu pentru el un calvar al conștientizărilor, realitatea subțiindu-se ca o frunză uscată, trecută prin soare și prin vânt. Ochii îi erau obosiți, iar mintea îi lucra în jurul ideii că exista o oarecare legătură între acel vis și o taină ascunsă, care, dacă ar fi fost dezvăluită, l-ar fi eliberat sau chiar l-ar fi condamnat la moarte.

Începu să nu mai frecventeze cursurile universității și să se plimbe mai mult noaptea în parcul Copou, atunci când umbrele aveau curajul să-și facă apariția; pavajul lucitor îi amintea de trupul femeii din vis. Felinarele scăpau lumină, în care totul părea a fi o parte vie a unei judecăți, ce avea să-l răscolească pe dinăuntru.

Ajunse într-o zonă pe unde nu mergea prea des, din cauza bisericilor construite în împrejurimi. Nu era el mare credincios, batjocorind fiecare element religios și susținând că: „Lumea poate fi condusă doar de oameni, noi suntem singurii care am făcut din ea ceea ce este astăzi”. Atunci o văzu. Stătea în fața porții bisericii, acoperită de sărăcie și murdărie, ca o prezență dintr-o altă lume. Nu era umbră, căci umbrele nu păstrează forme atât de evidente; nu era nici lumină, căci lumina nu are aparența rece pe care o avea pielea ei. Era o făptură translucidă, dar cu contururi atât de clare, cu părul aranjat ca într-o fotografie veche, cu fața aceea pe care o privise în vis. Inima îi bătu la fel de violent ca atunci când, copil fiind, și-ar fi înghițit prima minciună.

— Cine ești? murmură Veyron, ca un prunc care caută mila părinților.

Femeia nu răspunse prin cuvinte, ci printr-o privire care cobora până în adâncul sufletului său, îl cerceta, îl respingea și, în sfârșit, îl restabiliza. În acea privire simți o

compătimire atât de adâncă, încât îi amorți tot corpul – o milă care nu cerea nimic, care nu era condiționată. În fața ei toți oamenii îi păreau niște făpturi cu buzunarele goale de compasiune.

În zilele care urmară se instalează o boală care nu era a fizicului: o obsesie. Veyron începu să caute motive, motive pentru care acea femeie i-apăruse. Căută în amintiri, în facturi, în buzunare, în pardesiele altora – până și în biserica în care nu pășise de ani. La prăvălia bătrânului colecționar, o monedă antică îi aminti de copilărie; la colțul unde vânzătoarea de flori îl saluta cu o plecăciune tăioasă, el căută un vinovat. Toți aveau ceva de ascuns, în mintea lui: priviri furișate, mâini care se clătinau straniu, buze ce mușcau propoziții neterminate. Și peste toate, misterul femeii. El concepu o teorie: poate era o fantomă a vinii, a păcatelor pe care le-ar fi săvârșit sau pe care urma să le săvârșească; poate era o arătare a adevărului din inima lui, o judecătoare plâpândă care însă nu cruța.

Încet, delirul lui luă nuanțe religioase. În colțurile locuinței ținea desene cu fata fantomatică, fragmente din propozițiile auzite în vis. Pe o bucată de pânză lungă scrisese: „Dumnezeu nu e o scăpare din cotidian, ci o promisiune, un jurământ sacru!” Când citea, vocea lui devenea ca o ruptură în care se afundaseră toți anii de rușine.

Prietenii – dacă așa îi poți numi – îl evitau considerându-l un om nebun, care și-a abandonat viitorul și cariera pentru cine știe ce minunăție. Niciunul nu bănuia ce se afla cu adevărat în sufletul studentului, nimeni nu își bătea capul să-l înțeleagă sau măcar să-l sprijine. Un suflet rănit și epuizat, parcă picat din cer, privit de toți oamenii ca o relicvă de muzeu.

Obsesia creștea. Femeia îi apărea și când era treaz, nu doar în vise; uneori doar o umbră pe un perete îl făcea să

tresară. Alteori cobora din vis în plină stradă, purtând o rochie care parcă ar fi fost țesută din firul aurului fermecat. El începu să-i culeagă lucruri: o floare uscată găsită pe trotuar; o bucată de panglică de un roșu sidefat; chiar și un inel mic din rămurelele mărilor celui mai falnic. Le păstra ascunse în inimă, ca pe niște ofrande demne de dus la altar. În fiecare obiect Veyron găsea o confirmare: ea fusese acolo, el o atinsese, un pod se crease între lumea lui și a ei.

În fața ei, Veyron inventa justificări: dacă ea era o fantomă a veridicității, atunci datoria lui era de a o iubi, dacă ea îi arăta păcatele, atunci dragostea lui pentru ea devenea o lucrare de pocăință. În disperarea aceasta, el începu să creadă că dragostea îl va vindeca. Femeia îi sucea mințile, îl purta prin lumi pe care el nu-și imagina vreodată să le vadă și îl dezarma, prin tandrețea ei, de toate armele ridicate împotriva necredinței în fantome.

Ieși la plimbare, pentru prima dată în timpul zilei. Freamătul orașului i se părea incredibil, dar insuportabil, față de liniștea nopții. Oamenii se îngrămădeau, care mai de care grăbindu-se să ajungă la muncă sau să cumpere câte-un obiect neînsemnat.

Pe una dintre aleile vitale, Veyron observă un magazin prea puțin îngrijit, cu semnul de la intrare care indica numele acestuia: *Cartevehium*, aproape căzut. Intrigat de magazinul care parcă îl chema înăuntru, intră fără ezitare.

Un bătrân blajin, stătea în spatele tejghelei, nerăbdător să primească un client pentru prima dată în zi. Părul său era cărunt, dar bogat și lung, ochii albaștrii de culoarea oceanului, mai era puțin și te înecai în ei, iar degetele sale erau mătuite de aurul paginilor prăfuite.

— Ce colecție impresionantă de cărți aveți aici! afirmă Veyron.

— Îți mulțumesc, tinere! Multă muncă am depus pentru ca netrebnicul ăsta de magazin să existe și, uite, cu sudoarea frunții am trudit și n-a dat roade. Stau singurel și aștept ca oamenii măcar să intre să mă salute, fără vreo intenție de a cumpăra, că tare mi-ar face plăcere. Din păcate, tinerii din ziua de astăzi vor ca totul să le fie gata oferit, fără chin, fără eșec, astea-s vremurile!

Compătimitor, Veyron îi spuse:

— Recomandă-mi, moșule, o carte și pe aceea care crezi tu că mi se potrivește, eu o voi cumpăra din puținul meu!

Atunci bătrânul îl privi cu o blândețe neașteptată, ca și cum îi citea în suflet, își puse ochelarii, tacticos, pe vârful nasului și scoase o listă enormă cu cărți.

— Eu ți-aș propune cartea mea preferată, pe care la rândul meu am citit-o în tinerețe, mult mi-a mai luat să-i descopăr cu adevărat semnificațiile, dar, într-un final, am izbutit. Ce zici de *Când întunericul se închide peste tine*?

— Eu, moșule, ți-am zis, ce-mi recomanzi tu, pe aceea o voi cumpăra negreșit.

— Sufletul tău e deja marcat! spuse el fără să fie întrebant, iar ochii îi rămaseră fixați asupra lui Veyron cu o intensitate neliniștitoare.

Făcu o pauză, își lăsă palmele noduroase peste teancul de cărți vechi și adăugă cu glas scăzut, aproape șoptit:

— Există iubiri care nu aduc mântuire, ci se hrănesc din vinovăția noastră. Îți dau iluzia că te ridică, dar te sapă încet pe dinăuntru. Ai grijă, căci iubirile astea nu te lasă liber. Ele se prefac în monștri. Și monstrul... nu e altul decât tu însuși, oglindit, dar mai crud, mai gol, mai flămând. Îl vei privi într-o zi și nu vei ști unde se termină chipul tău și unde începe al lui.

Veyron îl privi pe bătrân cu o încruntare tulbure, în care disprețul și teama se amestecau ca două ape otrăvite. Îl străbătu un gând neliniștitor: „Dacă acest om gârbovit, cu privirea lui împăcată și totuși plină de umbre, este de fapt o oglindă a viitorului meu? Dacă îl aveam chiar în față pe cel ce eu însumi urma să devin un rest de om, bântuit de amintiri, condamnat să vândă cuvinte goale?”

Îi veni să râdă, dar râsul se frânse în gât, înlocuit de un fior rece. Cuvintele bătrânului nu mai erau doar vorbe, ci răni greu de tratat. Ele se izbeau de mintea lui cu o insistență nemiloasă, ca o sonerie stridentă la care nimeni nu răspunde. Luă cartea și fugi cât văzu cu ochii spre șosea, singurul loc în care se putea bucura de liniște. Speriat de ideea că romanul putea să-i destăinuie realitatea, aruncă opera în râul învolburat ce trecea pe la granița orașului, sperând să nu mai audă niciodată de acest roman.

Noaptea căzuse peste orașul Iași cu o liniște mai grea decât de obicei. Vântul aducea cu el miros de ploaie și de piatră udă, iar felinarele ardeau slab, parcă obosite să mai lumineze drumurile pustii. Casele își închideau obloanele, ferestrele scăpărau câte o clipă și apoi se stingeau lumina, lăsând orașul să alunece în întuneric. Străzile goale răsunau a pustiu, doar pașii lui Veyron se mai auzeau, apăsați, hotărâți, ca și cum fiecare clipă îl trăgea mai adânc în sine. Nu știa încotro merge, dar știa de ce: pe el îl măcina o nevoie arzătoare, aproape bolnavă – trebuia să lase ceva în urmă, o dovadă că iubirea lui nu fusese doar un delir, un joc al minții obosite. Trebuia să existe o urmă, o rană pe hârtie.

Ajunse în fața bisericii. Zidurile colosale, întunecate, se ridicau ca niște sentințe de piatră. Păreau să-l privească și să-l judece, dar el intră fără ezitare. Ușa scârțâi încet, ecoul se prelinse ca un suspin. Înăuntru, tăcerea era deplină. Doar lumina palidă a lunii pătrundea prin vitralii, conturând

umbre ciudate pe podeaua de piatră. Băncile goale se alini-au una după alta, ca niște martori muți ai miilor de rugăciuni nerostite.

Se așază pe una dintre bănci, în partea laterală, aproape ascuns de altar. Scoase din buzunar o hârtie îndoită și un creion aproape ros de timp. Măinile îi tremurau, dar în acel tremur era și hotărâre. Își închise ochii o clipă și șopti:

— Dacă nimeni nu m-a ascultat, hârtia asta să fie martorul meu.

Apoi începu să scrie: „Aceasta nu este o rugăciune, nici o predică, nici o poezie. Este mărturisirea unui om care iubește dincolo de ceea ce lumea poate înțelege. Iubesc o umbră, o fantasmă, o ființă care nu se supune legilor acestei lumi. Și în ea găsesc mai mult adevăr decât în toți oamenii care mi-au vorbit vreodată. Nu știu dacă numele meu contează. Poate că nu. Poate că e mai bine să rămân anonim, ca să nu fiu judecat ca om, ci doar ca suflet. Ceea ce veți citi este tot ce am fost, tot ce am ars, tot ce am pierdut.

Am trăit printre oameni, dar niciodată cu ei. Am râs de formă, am iubit de formă, am jucat teatru în fiecare zi, dar inima mea tăcea. Și apoi am văzut-o pe ea. O ființă care nu era aici și totuși era. O lumină ascunsă într-o lume de umbre. Ea m-a privit și mi-a spus: «Eu știu tot – și totuși te iubesc.» Și cu aceste cuvinte am înțeles că iubirea nu cere nici explicație, nici trup, nici viață. Ea este singura realitate.

Am încercat să mă desprind de ea, să fug, să neg, dar fiecare noapte mi-o aducea înapoi. Era în vis, în foșnetul perdelei, în tăcerea străzii. Am adunat flori, am scris pagini, am desenat chipuri care se ștergeau sub lacrimile mele. Am trăit cu ea, deși nu era a mea. Și totuși a fost mai mult a mea decât orice femeie din trup și oase. Sunt condamnat să o iubesc și în această condamnare am găsit libertatea. Am pierdut tot ce numea lumea bunuri: prieteni, liniște, sănăta-

te. Dar am câștigat ceva ce lumea nu va putea lua: un adevăr care nu moare.

Am înțeles că iubirea nu e ceea ce predică oamenii. Ei o numesc bucurie – dar ea este rană. O numesc dar - dar ea este pedeapsă. O numesc viață - dar ea este moarte. Și totuși, fără ea nu suntem nimic. Pentru că doar în durere cunoaștem adevărul, doar în pedeapsă învățăm libertatea, doar în moarte ne simțim vii. Unii vor râde. Alții vor clătina din cap și vor spune că e boală, că e minciună, că e delir. Îi las să vorbească. Nu scriu pentru ei. Scriu pentru cei câțiva care, odată în viață, au simțit că iubesc fără margini, fără condiții, fără speranță de întoarcere. Lor le spun: nu sunteți nebuni. Adevărata iubire e totdeauna nebunie pentru ochii celor mulți. Mi-am dorit să fug, să rup acest lanț. Am ars desenele, am sfâșiat paginile, am aruncat cartea care mă bântuia în apele râului. Și totuși, totul se întorcea la mine. De iubire nu scapi. Ea te urmărește mai mult decât reflexia ta. Dacă m-ați întreba ce vreau, nu aș cere mântuire, nici slavă, nici înțelegere. Aș cere doar ca cineva, o singură dată, să citească aceste cuvinte și să șoptească: *Și eu am simțit.*

Atunci n-aș mai fi singur. Eu nu am știut să iubesc altfel. Nu am avut jumătăți de măsură. Am iubit până la distrugere. Am iubit până la nebunie. Am iubit ceea ce nu poate fi atins. Și tocmai de aceea iubirea mea e mai vie decât toate iubirile care se sfârșesc în obișnuință și uitare. Nu cer iertare, nu cer milă. Cer doar ca, atunci când vei închide ochii, să-ți amintești că un om a iubit așa cum poate n-ai crezut că se poate iubi. Și că dincolo de moarte, dincolo de lume, iubirea aceasta încă respiră.”

Scrisoarea se umplu de rânduri până la margini, iar mâna lui Veyron aproape că se rupea sub apăsarea cuvintelor. Lacrimile îi cădeau peste hârtie, lăsând pete întunecate. O împături cu grijă și o așeză pe bancă, lângă o lumânare

arsă. Se ridică apoi, privi o clipă altarul și plecă. Ușa se închise încet, iar pașii lui se pierdură în noapte.

Dimineața, o femeie bătrână intră să curețe biserica. O viață întreagă venise acolo, dar niciodată nu găsisese ceva care să-i tulbure rutina. Văzu hârtia, o ridică și începu să citească. Ochii ei slabi se umeziră. Nu înțelegea totul, dar simțea o ardere sinceră în cuvinte, o rană care nu putea fi prefăcută. „Nu e bine să se piardă...” murmură. Căută o ramă veche, prăfuită, și puse scrisoarea în ea. Apoi o sprijini în vitrina de sticlă de lângă intrare, acolo unde oamenii obișnuiau să lase anunțuri despre slujbe sau pomeni. Își făcu semnul crucii și șopti: „Doamne, ai grijă de acest suflet necunoscut.”

În zilele ce urmară, trecătorii se opreau. Unii citeau pe nerăsuflăte și zâmbeau ironic. „O prostie romantică”, spunea un tânăr. „Un bolnav cu mintea răătăcită”, murmură un preot. Alții se închinău, convinși că era o profeție. Dar câțiva - foarte puțini - rămâneau nemișcați în fața vitrinei. Nu vorbeau, doar priveau lung, iar privirea lor spunea mai mult decât orice cuvânt. Unii atingeau sticla, ca și cum ar fi vrut să se convingă că scrisoarea există cu adevărat. Alții plecau în tăcere, dar în sufletul lor ceva se mișcase.

Veyron își continua obsesia. Iubea o stafie, purta dialoguri imaginare cu ea, o venera, nu știa cum să o scoată din mintea lui. El era menit să fie al ei, dar ea a lui niciodată.

„Oare sunt nebun? Ce se întâmplă cu mine? gândurile îmi zboară prin cameră, neobosite, izbindu-se când de geam, când de tavan. Sunt un biet student, îndrăgostit de o ființă pe care nu o pot atinge, nu o pot simți, doar o pot vedea întruchipată ca o stafie ce are doar glas. Am înnebunit!” Gândi el cu voce tare.

Tânărul nu mai ieșea din camera sa decât atunci când umbrele îl chemau afară, ca niște voci străvezii ce știau

drumul către femeia care-l bântuia. Dormea puțin, doar în reprize scurte, sufocat de emoție, de dorință și de frica de a o pierde, chiar și în imaginație. Pe măsură ce nebunia lui se accentua, mintea lui se descompunea, iluziile devenind aproape realitate. Femeia apărea pretutindeni: în fumul fabricilor, sub umbra copacilor, în vitrinele magazinelor împoțonate, de modă, oriunde ochii studentului priveau. Uneori, părea să-l urmărească de la distanță, alteori respirația femeii părea să i se prelingă pe ceafă.

Veyron nu-și mai simțea trupul. Nu mai mânca, nu se mai spăla, nu mai căuta vorbă cu nimeni. Obiectele din camera sa – cărți, portrete, hârtii, desene, lumânări stinse – toate făceau parte din sacrul său altar de venerare a stafiei.

Într-o noapte, când luna era subțire și palidă, el o zări din nou, sub un pod, chiar la malul râului Bahlui. Apele reflectau silueta ei ca pe o pictură vie, iar vântul îi purta șoaptele către el. Femeia era acolo, iar Veyron înțelegea că nu era un vis: trupul ei părea să respire. Ochii lui Veyron se bulbucară, roșii ca focul iadului. Alergă cât putu de repede pentru a ajunge în fața ei, pentru a o săruta, pentru a o îmbrățișa.

– Vino mai aproape, nu te voi răni sau – cine știe? – poate te voi distruge. Ai pierdut tot. Sunt singura persoană căreia îi mai pasă de tine. Viața ta nu mai există, nu mai are sens fără mine. Ești o ființă efemeră și vei muri curând.

Ea ținea în mână o carte pe care i-o întinse studentului. Acesta, vrăjit de întruchiparea din fața sa, nu apucă să citească ce scrie pe copertă.

– Te urmez, indiferent de limite, indiferent de consecințe, indiferent de realitate! spuse el fără ezitare, fiecare cuvânt fiind un salt al inimii.

Își trase cizmele murdare și pași în apa rece și liniștită, dar care nu-l făcea să tremure. Curentul părea să-l primeas-

că, nu să-l respingă. Fiecare pas era un legământ făcut cu iubirea și cu pierderea. Femeia pășea înainte, fără să se uite înapoi, iar Veyron simțea că tot ce îl lega de viață se destramă: corpul, durerile, foamea, timpul. Totul se reducea la urmărirea ei, la atingerea imposibilului.

Străzile Iașului dispăruseră, felinarele erau doar umbre pe cerul nopții, iar râul devenise un tărâm fără început și fără sfârșit. Fiecare clipă în care o vedea îi tăia respirația, dar îi și sporea dorința. În mintea lui, ea era mai mult decât un suflet: erau visurile, temerile sale, judecătoarea și salvatoarea lui și, totodată, condamnarea.

Pe măsură ce o urmărea, trupul îi slăbea. Picioarele îi păreau grele ca plumbul, inima îi bătea haotic și, cu toate acestea, nu se oprea. Ochii lui erau fixați asupra ei și în fiecare clipă simțea că se contopește cu fantoma ei, că se dizolvă între lumi. Peste el se lăsa o liniște absolută, iar lumea părea să dispară, rămânând doar râul, femeia și el.

În cele din urmă, ajunseră în mijlocul apei, unde curentul se făcea mai puternic. Veyron simți cum forțele lui se sfârșesc; trupul nu mai avea putere, dar inima lui era plină de dragoste, de o dorință care nu putea fi stinsă.

— Nu poți rămâne aici - șopti ea, vocea ei vibrând ca o adiere în sufletul lui.

El încuviință fără să vorbească, știind că orice încercare de a o atinge era zadarnică. În acea clipă, trase o privire fugitivă spre cartea neînsemnată pe care o ținea în mână. Și atunci văzu. Pe coperta albastră și prăfuită a acesteia scria caligrafic: *„Când întunericul se închide peste tine”*. Atunci trupul lui cedă complet. Apa involburată îl înconjură, rece, cruntă. Ultimul său gând fu la ea, la frumusețea absolută, la imposibilitatea de a o iubi, la cartea misterioasă care se scufundase odată cu el. Era prea târziu, sufletul lui se ridicase deja din lumea celor vii.

Lumea uită de Veyron. Prietenii, colegii, oamenii din oraș nu mai știau de existența lui. Apartamentul său deveni părăsit, cărțile vechi prăfuite, desenele cu femeia întunecate de trecerea timpului. Dar umbrele orașului purtau memoria lui. Orașul era străbătut de un fior rece, iar oamenii care se încumetau pe străzi simțeau cum un vâl de neliniște se așterne peste ei, fără să știe de ce.

Veyron învățase curând să controleze umbrele. Ele deveneau parte din el: se lungeau peste străzi, se încolăceau în jurul celor care nu-și închipuiau pericolul. Primul experiment fu un bătrân dat peste cap de păcatele sale, care se holba în apa râului. Veyron creă o reflexie falsă în apă - chipul femeii, strălucitor și atrăgător. Bătrânul, crezând că e reală, vru să o atingă și înaintă spre apă. Doar cu o atingere nevăzută din partea lui Veyron și curentul îl și trase aproape de adânc. El țipă, dar glasul nu-i fu auzit. O mână invizibilă i-a atins atunci fruntea, iar frica s-a transformat în paralizie. Apoi, ca o umbră care se retrage în noapte, Veyron l-a lăsat să fie ridicat în siguranță de curent, pentru a observa efectul. Era fascinat de puterea sa: putea atrage oamenii în abis, le putea răscoli mintea, fără să fie văzut.

Iluziile pe care le crea pentru a atrage oamenii vinovați în capcană au devenit mai elaborate odată cu trecerea timpului. Metoda lui era una nemaipomenită, un nor de ceață subțire, ce acoperea picioarele celui care a păcătuit. Aerul dens amețea victima, dându-i halucinații, moment în care mintea începea să-i joace feste, răsunând în gândul său o șoaptă: „Ai greșit odată. Ai refuzat iubirea. Ai mințit. Acum plătește”. Scopul pentru care ademenea oamenii păcătoși care-și repetau greșelile, era cert. Îi ademenea atât de aproape de moarte, încât aceștia conștientizau, iar, de spaimă, nu mai comiteau greșeli și își întorceau gândirea spre veridicitate. El nu-i ucidea, doar îi trezea de-a binelea.

Între timp, iubirea lui pentru fermecătoarea fantomă se desfășura dincolo de viață. El nu o mai vedea, deși împărțeau același tărâm crunt, al morții, în schimb vântul îi mai aducea studentului câte o șoaptă: „Te-am adus aici ca să vezi. Nimic nu mai contează. Sunt aici, chiar dacă nu mă vezi și te iubesc”. Veyron era împlinit, îi simțea prezența undeva departe, nu-i mai vedea chipul, dar trăia din amintiri și, totuși, o iubea neconținut. Și, în cele mai întunecate nopți, când lumina era abia vizibilă, el apărea, invizibil, dar palpabil pentru cei care greșeau, pentru cei care îndrăzneau să renege adevărul.

Zilele se transformară în luni. Scrisoarea, deși expusă la lumină și umezeală, nu se degrada. Hârtia își păstra culoarea, cerneala nu se ștergea. Era ca și cum însăși durerea care o crease o ținea vie. Orașul o uită pe jumătate, o redescoperi pe jumătate, dar ea nu dispăru. Dar dincolo de zgomotul orașului, dincolo de vorbele celor mulți, cuvintele anonimului continuau să strălucească. Uneori slab, alteori ca o rană deschisă. O rană pe hârtie.

Veyron deveni ceea ce nu fusese niciodată în viață: un glas pe care oamenii îl ascultau. Nu toți. Nu mulți. Dar aceia puțini, aceia care înțelegeau, știau că scrisoarea nu era doar a lui. Era și a lor. Era dovada că iubirea absolută există, chiar dacă lumea o numește nebunie. Devenise etern. Nu mai exista pentru lume, nu mai trăia în trup, dar bântuia, modela și avertiza oamenii. Fantoma lui era acum o lege nevăzută: iubirea imposibilă deveni obsesie, obsesia ajunse putere, și puterea arătă adevărul. Iar Veyron, pierdut în iubirea sa, rămânea singurul martor al transcenderii imposibile între lumi, singurul care urmă ființa de care se îndrăgostise dincolo de orice graniță, dincolo de moarte, dincolo de timp.

Noaptea jurământului

Iașul, un oraș cu un aer mistic, care m-a captivat încă din prima secundă în care am început să îi citesc istoria. Cum este posibil să mă îndrăgostesc de un loc în care nu am mai fost până acum câteva zile? Să mă plimb pe străzile sale, sub umbra felinarelor care lasă în jurul lor umbre calde, îmi pare ireal. Când am venit aici să studiez nu mi-am putut imagina că un oraș poate transmite aceasta emoție întunecată, dar totodată îmbietoare, de parcă ar ascunde secrete vechi de secole.

Într-o noapte rece și umedă de octombrie, am auzit un clopot, un sunet slab și prelung, o chemare. Instinctul m-a purtat până în poarta Mănăstirii Golia, dar ce caut eu aici oare? Nu puteam găsi o explicație logică pentru care am venit până în poarta mănăstirii, dar totuși simțeam că trebuie să aflu motivul. Poarta din față era întredeschisă, m-am strecurat în curtea acesteia. Odată intrată am simțit o vibrație stranie în vârful picioarelor, care mă trimitea către clopotnița bisericii. Am început să urc treptele reci, senzația devenind tot mai acută.

Ajunsă în vârf, am dat peste o încăpere îngustă, în centrul căreia se afla un clopot imens. Singurul obiect de decor era o măsuță din lemn masiv, pe ale cărei laterale

erau încrustate broderii complicate. Pe aceasta se află o lumânare aprinsă și o carte veche, cu coperta de piele prăfuită. Pe copertă este întipărit cu litere aproape șterse *Cassandra Rosetti 1824*. Intrigată, am început să răsfoiesc paginile și găsesc următorul pasaj: „Cel ce va găsi aceste rânduri să știe că timpul nu iartă, dar nici nu uită. Sub turnul acesta o inimă a fost frântă și unui blestem i-a fost dat naștere.” Odată ce am citit aceste cuvinte, un curent de aer puternic stinge flacăra lumânării. Rămasă în întuneric, îmi mijesc ochii, încercând să pot vedea în jurul meu. Când, în sfârșit reușesc să mă acomodez cu întunericul, realizez că sunt într-un loc cu totul și cu totul diferit. Nu mai sunt în Iașul mult iubit, în depărtare se ivesc clădiri impunătoare specifice secolului al XIX-lea, iar pe la porțile mănăstirii se aude o trăsură cum trece în viteză. Inima îmi bate nebunește și, deodată, mintea mea înțelege cumplitul adevăr al unei noi realități: nu mai sunt în anul 2025. Ce mi s-a întâmplat?

Speriată, cobor treptele cu picioarele tremurânde, încercând în același timp să înțeleg dacă totul este în imaginația mea. Ajunsă în curte, îmi caut disperată reflexia în vitraliile bisericii, dar nu mai sunt aceeași fată ca acum câteva minute. Părul meu odată drept, acum este buclat și prins într-un coc elegant; hainele mele casual s-au transformat într-o rochie ivoir de crinolină cu un corset care abia îmi permite să respir. Mă felicit în gând pentru comoditatea blugilor de zi cu zi. Se pare, totuși, că sufletul meu tânjea după eleganța unei rochii, căci mă simt bine. Îmi fac curaj, îmi îndrept postura ca să fiu demnă de rochia pe care o port, și pășesc spre poartă, când cineva mă apucă de braț și mă trage într-o parte. Încerc să țip, dar nu reușesc, străinul îmi acoperă gura uitându-se mirat la mine:

— Cassandra?

Mă uit nedumerită în jurul meu, crezând că se referă la altcineva. Când îmi dau seama că se referă la mine, îi răspund:

– Cred că mă confuzi, eu sunt Elena.

Zâmbetul său dispare, fiind înlocuit de o expresie îndurerată.

Așa ai spus și atunci...

Tânărul îmi cere să îl urmez, neavând o altă opțiune mă supun. Mergând într-o liniște apăsătoare până în fața unei case impunătoare, mai bine spus, elegantă, de pe strada Sărărie. Ajunsă în fața ușii de la intrare mă răsfrânge un sentiment de deja vu. Mă las ghidată de acesta în salon, unde zăresc un portret cu o fată identică mie. Bătăile inimii accelerează când citesc ceea ce este scris sub tablou *Cassandra Rosetti 1804-1824*.

În acea noapte, am aflat o poveste sumbră, care urma să îmi întunece visele în fiecare noapte de atunci încolo. O iubire interzisă între Cassandra Rosetti și Damian Cantacuzino, moștenitorii a două familii rivale. Familiile acestora își purtau ură de decenii, având dispute despre moșii, funcții politice și averi. Astfel, o căsătorie între cei doi tineri era de neconceput.

Cu toate acestea, cei doi se întâlneau pe ascuns, seara după ce toți mergeau la culcare, ei se întâlneau în curtea Goliei. Legenda spune că acolo, în umbra turnurilor bisericii, în acel loc sacru, Cassandra și Damian și-au jurat iubire eternă, sfidând regulile impuse de cele două familii. Însă secretul lor este scos la lumină, când, într-o seară de octombrie, tânăra este urmărită, astfel ca să își salveze iubitul, aceasta îi blestemă pe cei care se opun iubirii lor, ca mai apoi să își pună capăt zilelor, trupul ei nefiind găsit vreodată. De atunci se zvonește că clopotul Goliei bate uneori, o

bătaie pentru fiecare jurământ încălcat, pentru fiecare speranță spulberată.

În timp ce priveam absorbită portretul, sunt trezită la realitate de vocea lui Damian.

— Te-am așteptat... pentru mine jurământul nu a luat sfârșit vreodată și nici nu o va face.

Atunci am înțeles: fac parte din povestea ei. Am început să fug ca o bezmetică pe străzi, disperată să ajung din nou în clopotniță. Vântul se izbea puternic de pereții de piatră ai clădirilor. Damian era în spatele meu, probabil mă striga, însă eu îl ignoram, știam că trebuie să mă întorc la realitate, să mă trezesc din acest coșmar. Odată ajunsă în vârf, clopotul a început să se pună în mișcare, auzindu-l pe Damian cum mă strigă pentru o ultimă dată. Am simțit cum vocea lui se sparge, fiind copleșită de durere.

După scurt timp mă trezesc din nou în prezent, în aceeași încăpere. Ploaia se oprișe, însă încă se putea simți umiditatea din aer. În timp ce ieșeam pe poarta mănăstirii dau peste un tânăr care fotografia zidurile complexului. Acesta îmi zâmbeste cald în timp ce se apropie de mine:

— Sunt Damian, de la facultate, suntem colegi. Este totul în regulă?

Atunci mi-am dat seama că timpul poate chiar nu uită, ci doar se contorsionează atunci când dă peste o iubire pe care nici moartea sau ura îndelungată a două familii nu o pot dezlega.

Iașul cu povești

Era într-o dimineață însorită de vară în Iași.

M-am trezit devreme și, fără un plan anume, am ieșit din casă, cu gândul să mă plimb prin oraș. Miros de flori, terase pline de oameni și parcuri, unde totul pare mai liniștit.

Am pornit spre strada Lăpușneanu, unde e mereu agitație, dar într-un mod frumos. Pe trotuar, câțiva oameni își vindeau tablourile și obiectele făcute de mână. Un băiat cânta la chitară, iar câțiva turiști îi făceau poze. Am zâmbit și am mers mai departe, până am ajuns la cafeneaua mea preferată. Am stat la o masă mică, la umbră, și mi-am băut cafeaua în liniște, uitându-mă la lumea ce trecea.

După ce am plecat de acolo, am decis să merg până la Palatul Culturii. Pe drum am trecut prin Copou, unde parfumul florilor de vară se simțea în aer. Acolo am stat puțin pe o bancă, doar ca să privesc cerul și să ascult păsările.

Când am ajuns la Palat, am văzut un bătrân care stătea jos, lângă o pătură plină cu cărți vechi. M-am apropiat curioasă. Erau cărți de toate felurile, dar am ales una la întâmplare și am început să o răsfoiesc.

La mijlocul cărții am găsit o scrisoare. Era pictată frumos și părea foarte veche. Am citit-o în gând: era scrisă de o

fată către iubitul ei. Îi spunea cât de mult îl iubește și cum s-au cunoscut într-o zi de vară în același loc unde mă aflam eu acum.

Vorbea despre întâlniri în Palatul Culturii, plimbări prin Copou și promisiuni de dragoste făcute pe o bancă din parc...

M-a emoționat tare... Nu mă așteptam ca într-o carte veche, aleasă la întâmplare, să găsesc o poveste de iubire. Am cumpărat cartea și am plecat mai departe, păstrând scrisoarea ca pe o comoară.

De atunci mi s-a făcut ziua mai bună, specială. M-am gândit la cei doi îndrăgostiți... mă întrebam dacă s-au mai văzut, sau poate sunt bătrâni, sau poate s-au pierdut pe drum...

Dar într-o vară, în Iași, s-au iubit cu adevărat...

Cuprins

<i>Cuvânt lămuritor</i>	5
Clasele V-VIII	
Ștefana ALCAZIU , clasa a VI-a	
Liceul Teoretic „Dimitrie Cantemir” Iași	
Sub umbra unui stejar.....	9
Miruna Ioana APINTEI , clasa a V-a	
Colegiul Național de Artă „Octav Băncilă” Iași	
O întâlnire neașteptată	11
Marina CATRINȚAȘU , clasa a VII-a	
Școala Gimnazială „B. P. Hașdeu” Iași	
Orașul meu spune povești	13
Daria Ioana CIUBOTARIU , clasa a VII-a	
Școala Gimnazială „B.P. Hașdeu” Iași	
Secretul din vechiul Iași	15
Teea Gabriela CREANGĂ , clasa a VII-a	
Școala Gimnazială „B.P. Hașdeu” Iași	
Magia micului secret.....	18
Sophie-Elena DONICEANU , clasa a V-a	
Colegiul Național de Artă „Octav Băncilă” Iași	
Iașul unui vis de toamnă	23

Casiana-Maria GAVRIL , clasa a VI-a A Liceul Teoretic „Dimitrie Cantemir” Iași Iași, un oraș feeric.....	25
Rebeca-Maria HUMĂ , clasa a V-a Colegiul Național „Emil Racoviță” Iași Jurnalul lui Gus Gus	28
Ilinca IFTIME , clasa a VII-a Școala Gimnazială „B.P. Hașdeu” Iași O prietenie ca-n povești, într-un oraș de povești	36
Rebeca IGNAT , clasa a V-a Colegiul Național de Artă „Octav Băncilă” Iași Iași, orașul care te face să te îndrăgostești... chiar și de geografie	39
Teodora-Ștefana LAZĂR , clasa a VI-a Liceul Teoretic „Dimitrie Cantemir” Iași Iașul – o carte vie scrisă în suflet	42
Smaranda MACARIE , clasa a VII-a Școala Gimnazială „B.P. Hașdeu” Iași Comoara pierdută din Palatul Culturii	46
Alexandra MÎȚĂ , clasa a V-a Colegiul Național de Artă „Octav Băncilă” Iași Legende de Iașului	48
Delia Maria MOROȘANU , clasa a V-a Școala Gimnazială Costuleni, Structura Covasna Tradiții și cântec	51
Yasmina Andreea ONESCU , Clasa a VII-a Școala Gimnazială „B.P. Hașdeu” Iași O zi ca un basm în Iași.....	53

Anamaria Parascheva PANTĂR , clasa a VIII-a Școala Gimnazială „B.P. Hașdeu” Iași Iași, inima culturală a Moldovei.....	56
Sara-Maria PARFENI , clasa a VIII-a Colegiul Național „Emil Racoviță” Iași Eclipsa solară	58
Tudor POJOGA , clasa a V-a Colegiul Național de Artă „Octav Băncilă” Iași Vizită la Iași.....	68
Miruna PUIU , clasa a V-a Colegiul Național de Artă „Octav Băncilă” Iași Și eu iubesc Iașul	71
Sofia-Maria ROTARU , clasa a VI-a E Colegiul Național Iași Magia parcului.....	73
Roxana SAVA , clasa a VIII-a Liceul Universității „Alexandru Ioan Cuza” Iași Dragul meu jurnal,	77
Adrian VÎLCU , clasa a V-a Colegiul Național de Artă „Octav Băncilă” Iași Iași – orașul poveștilor vechi și noi	81
Erica VLAD , clasa a VII-a Școala Gimnazială „B.P. Hașdeu” Iași O zi în orașul Iași.....	83

Clasele IX-X

Daniel AFTEMI, clasa a IX-a

Liceul Tehnologic de Transporturi și de Construcții Iași

Vacanța copilăriei..... 87

Petronela-Andreea ANGHEL, clasa a XII-a E

Colegiul Economic Administrativ Iași

Drumul spre casă 90

Ioana Andreea BAMBOI, clasa a X-a C

Colegiul Tehnic „Ioan C. Ștefănescu” Iași

Iașul – inimă culturală și suflet românesc..... 93

Ruslana BOTEA, clasa a X-a

Liceul Tehnologic de Transporturi și de Construcții Iași

Misterul grădinii fermecate din Iași 95

Maria-Alexandra BUGIOEANU, clasa a IX-a

Colegiul Național „Mihail Sadoveanu” Pașcani

E gratis... 97

Sorina Mihaela BUHĂ, clasa a X-a A

Colegiul Economic Administrativ Iași

O noapte în Palatul Culturii..... 115

Maria-Teodora CARCEA, clasa a X-a

Colegiul Economic Administrativ Iași

O piesă de neuitat..... 119

Iulia Adelina CIOBANU, clasa a IX-a

Colegiul Economic Administrativ Iași

Ultimul tren spre Iași..... 123

Ioana-Alexandra CIOPRAGA , clasa a X-a G	
Colegiul Național „Mihail Sadoveanu” Pașcani	
Un drum spre Copou.....	125
Denisa-Maria DĂNILĂ , clasa a XII-a	
Colegiul Economic Administrativ, Iași	
Printre gesturi mărunte	128
Paradisul ascuns al Iașului	130
David-Nicolas FĂCLIERIU , clasa a X-a	
Colegiul Național „Mihail Sadoveanu” Pașcani	
Tramvaiul 8	131
Ștefan FĂRÂMĂ , clasa a IX-a E	
Colegiul Tehnic „Gheorghe Asachi” Iași	
Ceața care leagă trecutul de viitor	133
Cristiana GEORGESCU , clasa a X-a	
Colegiul Național Iași	
Trecând peste ecouri fumurii, spre acasă	136
Lavinia GRECU , clasa a X-a	
Liceul Tehnologic de Transporturi și de Construcții Iași	
Strada Timpului.....	145
Darius HARALAMBIE , clasa a XI-a	
Liceul Tehnologic de Transporturi și de Construcții Iași	
Legenda Ceasului al 25-lea	147
Povestea Anei, bibliotecara din Palatul Culturii, care nu a rămas în ceasul al 25-lea.....	149

Mălina Rianna IANCU, clasa a X-a

Colegiul Tehnic „Henri Coandă” Timișoara

Povestea I

„Iașul umbrelor domnești” 151

Povestea II

„Iașul nevăzut: povești de pe străzile uitate” 153

Antologia: „File de Iași” 156

Corina LAZĂR, clasa a XI-a F

Colegiul Tehnic „Ioan C. Ștefănescu” Iași

Sub teiul din Copou... 163

Eduard Constantin LUCHIAN, clasa a X-a

Colegiul Național „Mihail Sadoveanu” Pașcani

Cei care culeg stele 166

Iasmina Marilen MAXIM, clasa a XI-a E

Colegiul Național Pedagogic „Vasile Lupu” Iași

Atât de frumos încât doare 169

Denisa ODAIE, clasa a X-a C

Colegiul Tehnic „Ioan C. Ștefănescu” Iași

Teiul lui Eminescu – umbra eternității 181

Andrei Ștefan OPREA, clasa a XI-a

Liceul Tehnologic de Transporturi și de Construcții Iași

Sub cerul Iașului 183

Ioana PĂDURELEANU, clasa a XI-a I

Colegiul Economic Administrativ Iași

Iașul – dorință și speranță 186

Sabina-Georgiana RADU , clasa a X-a Colegiul Național „Mihail Sadoveanu” Pașcani Marea împlinire	189
Claudiu-Constantin SAMOILĂ , clasa a X-a D Colegiul Economic Administrativ Iași Cinci pași printr-un oraș	194
Victoria-Elena SOBARU , clasa a X-a Colegiul Național „Mihail Sadoveanu” Pașcani Paleta toamnei pe scena dansului	212
Bianca-Nicoleta SPATARIU , clasa a X-a Colegiul Național „Mihail Sadoveanu” Pașcani Visul din bibliotecă	215
Pe drumul Sânzienelor	221
Andreea Roxana SPINU , clasa a XI-a F Colegiul Tehnic „Ioan C. Ștefănescu” Iași Iașul – inima Moldovei	231
Denis-Marian SPIRIDON , clasa a X-a Colegiul Național „Mihail Sadoveanu” Pașcani Palatul în ochii mei.....	232
Giulia Theodora TEȘU , clasa a X-a Colegiul Național „Mihail Sadoveanu” Pașcani În brațele nopții	235
Mara TROIA , clasa a XI-a Liceul Teoretic „Dimitrie Cantemir” Iași Noaptea jurământului	252

Denisa VRÎNCEANU, clasa a X-a

Liceul Tehnologic de Transporturi și de Construcții Iași

Iașul cu povești..... 256



BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ

Gh. Asachi IAȘI

Biblioteca Județeană „Gh. Asachi” Iași
Bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr. 8-10
(Galeriile Comerciale, mezanin), 700063

Telefon: (+4) 0332 110044
E-mail: contact@bjiasi.ro
Web: <http://www.bjiasi.ro/>

ISSN: 3061-5070
ISSN-L: 3061-5070